

Namo tassa bhagavato arahato sammāsambuddhassa

Abhidhammapiṭake

Dhammasaṅgaṇīpāli

Mātikā

1. Tikamātikā

1. (Ka) kusalā dhammā.

(Kha) akusalā dhammā.

(Ga) abyākatā dhammā.

2. (Ka) sukhāya vedanāya sampayuttā dhammā.

(Kha) dukkhāya vedanāya sampayuttā dhammā.

(Ga) adukkhamasukhāya vedanāya sampayuttā dhammā.

3. (Ka) vipākā dhammā.

(Kha) vipākadhammadhammā.

(Ga) nevavipākanavipākadhammadhammā.

4. (Ka) upādiṇṇupādāniyā [[upādinnupādāniyā \(syā.\)](#)] dhammā.

(Kha) anupādiṇṇupādāniyā dhammā.

(Ga) anupādiṇṇaanupādāniyā [[anupādinnānupādāniyā \(syā.\)](#)] dhammā.

5. (Ka) saṃkiliṭṭhasaṃkilesikā dhammā.

(Kha) asaṃkiliṭṭhasaṃkilesikā dhammā.

(Ga) asaṃkiliṭṭhaasaṃkilesikā [[asaṃkiliṭṭhāsaṃkilesikā \(syā.\)](#)] dhammā.

6. (Ka) savitakkasavicārā dhammā.

(Kha) avitakkavicāramattā dhammā.

(Ga) avitakkaavicārā [[avitakkāvicārā \(syā.\)](#)] dhammā.

7. (Ka) pītisahagatā dhammā.

(Kha) sukhasahagatā dhammā.

(Ga) upekkhāsahagatā dhammā.

8. (Ka) dassanena pahātabbā dhammā.

(Kha) bhāvanāya pahātabbā dhammā.

(Ga) neva dassanena na bhāvanāya pahātabbā dhammā.

9. (Ka) dassanena pahātabbahetukā dhammā.

(Kha) bhāvanāya pahātabbahetukā dhammā.

(Ga) neva dassanena na bhāvanāya pahātabbahetukā dhammā.

10. (Ka) ācayagāmino dhammā.

(Kha) apacayagāmino dhammā.

(Ga) nevācayagāmināpacayagāmino [[nevācayagāmino nāpacayagāmino \(syā.\)](#)] dhammā.

11. (Ka) sekkhā dhammā.

(Kha) asekkhā dhammā.

(Ga) nevasekkhānāsekkhā [[nevasekkhānāsekkhā \(sī. syā.\)](#)] dhammā.

12. (Ka) parittā dhammā.

(Kha) mahaggatā dhammā.

(Ga) appamāṇā dhammā.

13. (Ka) parittārammaṇā dhammā.

(Kha) mahaggatārammaṇā dhammā.

(Ga) appamāṇārammaṇā dhammā.

14. (Ka) hīnā dhammā.

(Kha) majjhimā dhammā.

(Ga) paṇītā dhammā.

15. (Ka) micchattaniyatā dhammā.

(Kha) sammattaniyatā dhammā.

(Ga) aniyatā dhammā.

16. (Ka) maggārammaṇā dhammā.

(Kha) maggahetukā dhammā.

(Ga) maggādhipatino dhammā.

17. (Ka) uppannā dhammā.

(Kha) anuppannā dhammā.

(Ga) uppādino dhammā.

18. (Ka) atītā dhammā.

(Kha) anāgatā dhammā.

(Ga) paccuppannā dhammā.

19. (Ka) atītārammaṇā dhammā.

(Kha) anāgatārammaṇā dhammā.

(Ga) paccuppannārammaṇā dhammā.

20. (Ka) ajjhattā dhammā.

(Kha) bahiddhā dhammā.

(Ga) ajjhatabhiddhā dhammā.

21. (Ka) ajjhattārammaṇā dhammā.

(Kha) bahiddhārammaṇā dhammā.

(Ga) ajjhatabhiddhārammaṇā dhammā.

22. (Ka) sanidassanasappaṭighā dhammā.

(Kha) anidassanasappaṭighā dhammā.

(Ga) anidassanaappaṭighā [[anidassanāppaṭighā \(syā.\)](#)] dhammā.

Tikamātikā.

2. Dukamātikā

Hetugocchakaṃ

1. (Ka) hetū dhammā.

(Kha) na hetū dhammā.

2. (Ka) sahetukā dhammā.

(Kha) ahetukā dhammā.

3. (Ka) hetusampayuttā dhammā.

(Kha) hetuṅṅā dhammā.

4. (Ka) hetū ceva dhammā sahetukā ca.

(Kha) sahetukā ceva dhammā na ca hetū.

5. (Ka) hetū ceva dhammā hetusampayuttā ca.

(Kha) hetusampayuttā ceva dhammā na ca hetū.

6. (Ka) na hetū kho pana dhammā sahetukāpi.

(Kha) ahetukāpi.

Hetugocchakaṃ.

Cūḷantaradukaṃ

7. (Ka) sappaccayā dhammā.

(Kha) appaccayā dhammā.

8. (Ka) saṅkhatā dhammā.

(Kha) asaṅkhatā dhammā.

9. (Ka) sanidassanā dhammā.

(Kha) anidassanā dhammā.

10. (Ka) sappaṭighā dhammā.

(Kha) appaṭighā dhammā.

11. (Ka) rūpino dhammā.

(Kha) arūpino dhammā.

12. (Ka) lokiyā dhammā.

(Kha) lokuttarā dhammā.

13. (Ka) kenaci viññeyyā dhammā.

(Kha) kenaci na viññeyyā dhammā.

Cūḷantaradukaṃ.

Āsavagocchakaṃ

14. (Ka) āsavā dhammā.

(Kha) no āsavā dhammā.

15. (Ka) sāsavā dhammā.

(Kha) anāsavā dhammā.

16. (Ka) āsavasampayuttā dhammā.

(Kha) āsavavippayuttā dhammā.

17. (Ka) āsavā ceva dhammā sāsavā ca.

(Kha) sāsavā ceva dhammā no ca āsavā.

18. (Ka) āsavā ceva dhammā āsavasampayuttā ca.

(Kha) āsavasampayuttā ceva dhammā no ca āsavā.

19. (Ka) āsavavippayuttā kho pana dhammā sāsavāpi.

(Kha) anāsavāpi.

Āsavagocchakaṃ.

Saṃyojanagocchakaṃ

20. (Ka) saṃyojanā dhammā.

(Kha) no saṃyojanā dhammā.

21. (Ka) saṃyojanīyā dhammā.

(Kha) asaṃyojanīyā dhammā.

22. (Ka) saṃyojanasampayuttā dhammā.

(Kha) saṃyojanavippayuttā dhammā.

23. (Ka) saṃyojanā ceva dhammā saṃyojaniyā ca.

(Kha) saṃyojaniyā ceva dhammā no ca saṃyojanā.

24. (Ka) saṃyojanā ceva dhammā saṃyojanasampayuttā ca.

(Kha) saṃyojanasampayuttā ceva dhammā no ca saṃyojanā.

25. (Ka) saṃyojanavippayuttā kho pana dhammā saṃyojaniyāpi.

(Kha) asaṃyojaniyāpi.

Saṃyojanagocchakaṃ.

Ganthagocchakaṃ

26. (Ka) ganthā dhammā.

(Kha) no ganthā dhammā.

27. (Ka) ganthaniyā dhammā.

(Kha) aganthaniyā dhammā.

28. (Ka) ganthasampayuttā dhammā.

(Kha) ganthavippayuttā dhammā.

29. (Ka) ganthā ceva dhammā ganthaniyā ca.

(Kha) ganthaniyā ceva dhammā no ca ganthā.

30. (Ka) ganthā ceva dhammā ganthasampayuttā ca.

(Kha) ganthasampayuttā ceva dhammā no ca ganthā.

31. (Ka) ganthavippayuttā kho pana dhammā ganthaniyāpi.

(Kha) aganthaniyāpi.

Ganthagocchakaṃ.

Oghagocchakaṃ

32. (Ka) oghā dhammā.

(Kha) no oghā dhammā.

33. (Ka) oghaniyā dhammā.

(Kha) anoghaniyā dhammā.

34. (Ka) oghasampayuttā dhammā.

(Kha) oghavippayuttā dhammā.

35. (Ka) oghā ceva dhammā oghaniyā ca.

(Kha) oghaniyā ceva dhammā no ca oghā.

36. (Ka) oghā ceva dhammā oghasampayuttā ca.

(Kha) oghasampayuttā ceva dhammā no ca oghā.

37. (Ka) oghavippayuttā kho pana dhammā oghaniyāpi.

(Kha) anoghaniyāpi.

Oghagocchakaṃ.

Yogagocchakaṃ

38. (Ka) yogā dhammā.

(Kha) no yogā dhammā.

39. (Ka) yoganiyā dhammā.

(Kha) ayoganiyā dhammā.

40. (Ka) yogasampayuttā dhammā.

(Kha) yogavippayuttā dhammā.

41. (Ka) yogā ceva dhammā yoganiyā ca.

(Kha) yoganiyā ceva dhammā no ca yogā.

42. (Ka) yogā ceva dhammā yogasampayuttā ca.

(Kha) yogasampayuttā ceva dhammā no ca yogā.

43. (Ka) yogavippayuttā kho pana dhammā yoganiyāpi.

(Kha) ayoganiyāpi.

Yogagocchakaṃ.

Nīvaraṇagocchakaṃ

44. (Ka) nīvaraṇā dhammā.

(Kha) no nīvaraṇā dhammā.

45. (Ka) nīvaraṇiyā dhammā.

(Kha) anīvaraṇiyā dhammā.

46. (Ka) nīvaraṇasampayuttā dhammā.

(Kha) nīvaraṇavippayuttā dhammā.

47. (Ka) nīvaraṇā ceva dhammā nīvaraṇiyā ca.

(Kha) nīvaraṇiyā ceva dhammā no ca nīvaraṇā.

48. (Ka) nīvaraṇā ceva dhammā nīvaraṇasampayuttā ca.

(Kha) nīvaraṇasampayuttā ceva dhammā no ca nīvaraṇā.

49. (Ka) nīvaraṇavippayuttā kho pana dhammā nīvaraṇiyāpi.

(Kha) anīvaraṇiyāpi.

Nīvaraṇagocchakaṃ.

Parāmāsagocchakaṃ

50. (Ka) parāmāsā dhammā.

(Kha) no parāmāsā dhammā.

51. (Ka) parāmaṭṭhā dhammā.

(Kha) aparāmaṭṭhā dhammā.

52. (Ka) parāmāsasampayuttā dhammā.

(Kha) parāmāsavippayuttā dhammā.

53. (Ka) parāmāsā ceva dhammā parāmaṭṭhā ca.

(Kha) parāmaṭṭhā ceva dhammā no ca parāmāsā.

54. (Ka) parāmāsavippayuttā kho pana dhammā parāmaṭṭhāpi.

(Kha) aparāmaṭṭhāpi.

Parāmāsagocchakaṃ.

Mahantaradukaṃ

55. (Ka) sārammaṇā dhammā.

(Kha) anārammaṇā dhammā.

56. (Ka) cittā dhammā.

(Kha) no cittā dhammā.

57. (Ka) cetasikā dhammā.

(Kha) acetasikā dhammā.

58. (Ka) cittasampayuttā dhammā.

(Kha) cittavippayuttā dhammā.

59. (Ka) cittasaṃsaṭṭhā dhammā.

(Kha) cittavisaṃsaṭṭhā dhammā.

60. (Ka) cittasamuṭṭhānā dhammā.

(Kha) no cittasamuṭṭhānā dhammā.

61. (Ka) cittasahabhuno dhammā.

(Kha) no cittasahabhuno dhammā.

62. (Ka) cittānuparivattino dhammā.

(Kha) no cittānuparivattino dhammā.

63. (Ka) cittasaṃsaṭṭhasamuṭṭhānā dhammā.

(Kha) no cittasaṃsaṭṭhasamuṭṭhānā dhammā.

64. (Ka) cittasaṃsaṭṭhasamuṭṭhānasahabhuno dhammā.

(Kha) no cittasaṃsaṭṭhasamuṭṭhānasahabhuno dhammā.

65. (Ka) cittasaṃsaṭṭhasamuṭṭhānānuparivattino dhammā.

(Kha) no cittasaṃsaṭṭhasamuṭṭhānānuparivattino dhammā.

66. (Ka) ajjhakkā dhammā.

(Kha) bāhirā dhammā.

67. (Ka) upādā dhammā.

(Kha) no upādā dhammā.

68. (Ka) upādiṇṇā [upādinnā (sī. syā.)] dhammā.

(Kha) anupādiṇṇā dhammā.

Mahantaradukaṃ.

Upādānagocchakaṃ

69. (Ka) upādānā dhammā.

(Kha) no upādānā dhammā.

70. (Ka) upādāniyā dhammā.

(Kha) anupādāniyā dhammā.

71. (Ka) upādānasampayuttā dhammā.

(Kha) upādānavippayuttā dhammā.

72. (Ka) upādānā ceva dhammā upādāniyā ca.

(Kha) upādāniyā ceva dhammā no ca upādānā.

73. (Ka) upādānā ceva dhammā upādānasampayuttā ca.

(Kha) upādānasampayuttā ceva dhammā no ca upādānā.

74. (Ka) upādānavippayuttā kho pana dhammā upādāniyāpi.

(Kha) anupādāniyāpi.

Upādānagocchakaṃ.

Kilesagocchakaṃ

75. (Ka) kilesā dhammā.

(Kha) no kilesā dhammā.

76. (Ka) saṃkilesikā dhammā.

(Kha) asaṃkilesikā dhammā.

77. (Ka) saṃkiliṭṭhā dhammā.

(Kha) asaṃkiliṭṭhā dhammā.

78. (Ka) kilesasampayuttā dhammā.

(Kha) kilesavippayuttā dhammā.

79. (Ka) kilesā ceva dhammā saṃkilesikā ca.

(Kha) saṃkilesikā ceva dhammā no ca kilesā.

80. (Ka) kilesā ceva dhammā saṃkiliṭṭhā ca.

(Kha) saṃkiliṭṭhā ceva dhammā no ca kilesā.

81. (Ka) kilesā ceva dhammā kilesasampayuttā ca.

(Kha) kilesasampayuttā ceva dhammā no ca kilesā.

82. (Ka) kilesavippayuttā kho pana dhammā saṃkilesikāpi.

(Kha) asaṃkilesikāpi.

Kilesagocchakaṃ.

Piṭṭhidukaṃ

83. (Ka) dassanena pahātabbā dhammā.

(Kha) na dassanena pahātabbā dhammā.

84. (Ka) bhāvanāya pahātabbā dhammā.

(Kha) na bhāvanāya pahātabbā dhammā.

85. (Ka) dassanena pahātabbahetukā dhammā.

(Kha) na dassanena pahātabbahetukā dhammā.

86. (Ka) bhāvanāya pahātabbahetukā dhammā.

(Kha) na bhāvanāya pahātabbahetukā dhammā.

87. (Ka) savitakkā dhammā.

(Kha) avitakkā dhammā.

88. (Ka) savicārā dhammā.

(Kha) avicārā dhammā.

89. (Ka) sappītikā dhammā.

(Kha) appītikā dhammā.

90. (Ka) pītisahagatā dhammā.

(Kha) na pītisahagatā dhammā.

91. (Ka) sukhasahagatā dhammā.

(Kha) na sukhasahagatā dhammā.

92. (Ka) upekkhāsahagatā dhammā.

(Kha) na upekkhāsahagatā dhammā.

93. (Ka) kāmāvacarā dhammā.

(Kha) na kāmāvacarā dhammā.

94. (Ka) rūpāvacarā dhammā.

(Kha) na rūpāvacarā dhammā.

95. (Ka) arūpāvacarā dhammā.

(Kha) na arūpāvacarā dhammā.

96. (Ka) pariyāpannā dhammā.

(Kha) apariyāpannā dhammā.

97. (Ka) niyyānikā dhammā.

(Kha) aniyyānikā dhammā.

98. (Ka) niyatā dhammā.

(Kha) aniyatā dhammā.

99. (Ka) sauttarā dhammā.

(Kha) anuttarā dhammā.

100. (Ka) saraṇā dhammā.

(Kha) araṇā dhammā.

Piṭṭhidukaṃ.

Abhidhammadukamātikā.

Suttantikadukamātikā

101. (Ka) vijjābhāgino dhammā.

(Kha) avijjābhāgino dhammā.

102. (Ka) vijjūpamā dhammā.

(Kha) vajirūpamā dhammā.

103. (Ka) bālā dhammā.

(Kha) paṇḍitā dhammā.

104. (Ka) kaṇhā dhammā.

(Kha) sukkā dhammā.

105. (Ka) tapanīyā dhammā.

(Kha) atapanīyā dhammā.

106. (Ka) adhivacanā dhammā.

(Kha) adhivacanapathā dhammā.

107. (Ka) nirutti dhammā.

(Kha) niruttipathā dhammā.

108. (Ka) paññatti dhammā.

(Kha) paññattipathā dhammā.

109. (Ka) nāmañca.

(Kha) rūpañca.

110. (Ka) avijjā ca.

(Kha) bhavataṇhā ca.

111. (Ka) bhavadiṭṭhi ca.

(Kha) vibhavadiṭṭhi ca.

112. (Ka) sassatadiṭṭhi ca.

(Kha) ucchedadiṭṭhi ca.

113. (Ka) antavā diṭṭhi ca.

(Kha) anantavā diṭṭhi ca.

114. (Ka) pubbantānudiṭṭhi ca.

(Kha) aparantānudiṭṭhi ca.

115. (Ka) ahirikañca.

(Kha) anottappañca.

116. (Ka) hirī ca.

(Kha) ottappañca.

117. (Ka) dovacassatā ca.

(Kha) pāpamittatā ca.

118. (Ka) sovacassatā ca.

(Kha) kalyāṇamittatā ca.

119. (Ka) āpattikusalatā ca.

(Kha) āpattivuṭṭhānakusalatā ca.

120. (Ka) samāpattikusalatā ca.

(Kha) samāpattivuṭṭhānakusalatā ca.

121. (Ka) dhātukusalatā ca.

(Kha) manasikārakusalatā ca.

122. (Ka) āyatanakusalatā ca.

(Kha) paṭiccasamuppādakusalatā ca.

123. (Ka) ṭhānakusalatā ca.

(Kha) aṭṭhānakusalatā ca.

124. (Ka) ajjavo ca.

(Kha) maddavo ca.

125. (Ka) khanti ca.

(Kha) soraccañña.

126. (Ka) sākhalāyañña.

(Kha) paṭisanthāro ca [[paṭisandhāro ca \(ka.\)](#)].

127. (Ka) indriyesu aguttadvāratā ca.

(Kha) bhojane amattaññutā ca.

128. (Ka) indriyesu guttadvāratā ca.

(Kha) bhojane mattaññutā ca.

129. (Ka) muṭṭhasaccañña.

(Kha) asampajāññañña.

130. (Ka) sati ca.

(Kha) sampajāññañña.

131. (Ka) paṭisaṅkhānābalañña.

(Kha) bhāvanābalañña.

132. (Ka) samatho ca.

(Kha) vipassanā ca.

133. (Ka) samathanimittañña.

(Kha) paggāhanimittañña.

134. (Ka) paggāho ca.

(Kha) avikkhepo ca.

135. (Ka) sīlavipatti ca.

(Kha) diṭṭhivipatti ca.

136. (Ka) sīlasampadā ca.

(Kha) diṭṭhisampadā ca.

137. (Ka) sīlavisuddhi ca.

(Kha) diṭṭhivisuddhi ca.

138. (Ka) diṭṭhivisuddhi kho pana.

(Kha) yathādiṭṭhissa ca padhānaṃ.

139. (Ka) saṃvego ca saṃvejaniyesu ṭhānesu.

(Kha) saṃviggassa ca yoniso padhānaṃ.

140. (Ka) asantuṭṭhitā ca kusalesu dhammesu.

(Kha) appaṭivānitā ca padhānasmim.

141. (Ka) vijjā ca.

(Kha) vimutti ca.

142. (Ka) khaye ñāṇaṃ.

(Kha) anuppāde ñāṇanti.

Suttantikadukamātikā [suttantamātikā (syā.)].

Mātikā niṭṭhitā.

1. Cittuppādakaṇḍaṃ

Kāmāvacarakusalaṃ

Padabhājanī

1. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye kāmāvacaraṃ kusalaṃ cittaṃ uppannaṃ hoti somanassasahagataṃ ñāṇasampayuttaṃ rūpārammaṇaṃ vā saddārammaṇaṃ vā gandhārammaṇaṃ vā rasārammaṇaṃ vā phoṭṭhabbārammaṇaṃ vā dhammārammaṇaṃ vā yaṃ yaṃ vā panārabbha, tasmim samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, pīti hoti, sukhaṃ hoti, cittassekaggatā hoti, saddhindriyaṃ hoti, vīriyindriyaṃ [viriyindriyaṃ (sī. syā.)] hoti, satindriyaṃ hoti, samādhindriyaṃ hoti, paññindriyaṃ hoti, manindriyaṃ hoti, somanassindriyaṃ hoti, jīvitindriyaṃ hoti, sammādiṭṭhi hoti, sammāsankappo hoti, sammāvāyāmo hoti, sammāsati hoti, sammāsamādhī hoti, saddhābalaṃ hoti, vīriyabalaṃ [viriyabalaṃ (sī. syā.)] hoti, satibalaṃ hoti, samādhībalaṃ hoti, paññābalaṃ hoti, hiribalaṃ hoti, ottappabalaṃ hoti, alobho hoti, adoso hoti, amoho hoti, anabhijjhā hoti, abyāpādo hoti, sammādiṭṭhi hoti, hirī hoti, ottappaṃ hoti, kāyapassaddhi [kāyappassaddhi (syā.)] hoti, cittapassaddhi [cittappassaddhi (syā.)] hoti, kāyalahutā hoti, cittalahutā hoti, kāyamudutā hoti, cittamudutā hoti, kāyakammaññatā hoti, cittakammaññatā hoti, kāyapāguññatā hoti, cittapāguññatā hoti, kāyujukatā [kāyujukatā (sī. ka.)] hoti, cittujukatā [cittujukatā (sī. ka.)] hoti, sati hoti, sampajaññaṃ hoti, samatho hoti, vipassanā hoti, paggāho hoti, avikkhepo hoti; ye vā pana tasmim samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā.

2. Katamo tasmim samaye phasso hoti? Yo tasmim samaye phasso phusanā saṃphusanā saṃphusitattaṃ – ayaṃ tasmim samaye phasso hoti.

3. Katamā tasmim̐ samaye vedanā hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye tadjjāmanoviññāṇadhātusamphassajaṃ cetasikaṃ sātāṃ cetasikaṃ sukhaṃ cetosamphassajaṃ sātāṃ sukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā – ayaṃ tasmim̐ samaye vedanā hoti.

4. Katamā tasmim̐ samaye saññā hoti? Yā tasmim̐ samaye tadjjāmanoviññāṇadhātusamphassajā saññā sañjānanā sañjānitattaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye saññā hoti.

5. Katamā tasmim̐ samaye cetanā hoti? Yā tasmim̐ samaye tadjjāmanoviññāṇadhātusamphassajā cetanā sañcetanā cetayitattaṃ [sañceta^yitattaṃ (syā.)] – ayaṃ tasmim̐ samaye cetanā hoti.

6. Katamaṃ tasmim̐ samaye cittaṃ hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye cittaṃ mano mānasaṃ hadayaṃ paṇḍaraṃ mano manāyatanaṃ manindriyaṃ viññāṇaṃ viññāṇakkhandho tadjjāmanoviññāṇadhātu – idaṃ tasmim̐ samaye cittaṃ hoti.

7. Katamo tasmim̐ samaye vitakko hoti? Yo tasmim̐ samaye takko vitakko saṅkappo appanā byappanā cetaso abhiniropanā sammāsaṅkappo – ayaṃ tasmim̐ samaye vitakko hoti.

8. Katamo tasmim̐ samaye vicāro hoti? Yo tasmim̐ samaye cāro vicāro anuvicāro upavicāro cittassa anusandhānatā anupekkhanatā – ayaṃ tasmim̐ samaye vicāro hoti.

9. Katamā tasmim̐ samaye pīti hoti? Yā tasmim̐ samaye pīti pāmojjaṃ āmodanā pamodanā hāso pahāso vitti odagyaṃ attamanatā cittassa – ayaṃ tasmim̐ samaye pīti hoti.

10. Katamaṃ tasmim̐ samaye sukhaṃ hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye cetasikaṃ sātāṃ cetasikaṃ sukhaṃ cetosamphassajaṃ sātāṃ sukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā – idaṃ tasmim̐ samaye sukhaṃ hoti.

11. Katamā tasmim̐ samaye cittassekaggatā hoti? Yā tasmim̐ samaye cittassa ṭhiti saṅṭhiti avatṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṃ samādhibalaṃ sammāsamādhi – ayaṃ tasmim̐ samaye cittassekaggatā hoti.

12. Katamaṃ tasmim̐ samaye saddhindriyaṃ hoti? Yā tasmim̐ samaye saddhā saddahanā okappanā abhippasādo saddhā saddhindriyaṃ saddhābalaṃ – idaṃ tasmim̐ samaye saddhindriyaṃ hoti.

13. Katamaṃ tasmim̐ samaye vīriyindriyaṃ hoti? Yo tasmim̐ samaye cetasiko vīriyārambho [vīriyārambho (sī. syā.)] nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḷhī [ussoḷhī (sī.)] thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhittachandatā anikkhittadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṃ vīriyindriyaṃ vīriyabalaṃ sammāvāyāmo – idaṃ tasmim̐ samaye vīriyindriyaṃ hoti.

14. Katamaṃ tasmim̐ samaye satindriyaṃ hoti? Yā tasmim̐ samaye sati anussati paṭissati sati saraṇatā dhāraṇatā apilāpanatā asammussanatā sati satindriyaṃ satibalaṃ sammāsati – idaṃ tasmim̐ samaye satindriyaṃ hoti.

15. Katamaṃ tasmim̐ samaye samādhindriyaṃ hoti? Yā tasmim̐ samaye cittassa ṭhiti saṅṭhiti avatṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṃ samādhibalaṃ sammāsamādhi – idaṃ tasmim̐ samaye samādhindriyaṃ hoti.

16. Katamaṃ tasmim̐ samaye paññindriyaṃ hoti? Yā tasmim̐ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṃ kosallaṃ nepuññaṃ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṃ patodo paññā

paññindriyaṃ paññābalaṃ paññāsattaṃ paññāpāsādo paññāloko paññāobhāso paññāpajjoto paññāratanāṃ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi – idaṃ tasmim̐ samaye paññindriyaṃ hoti.

17. Katamaṃ tasmim̐ samaye manindriyaṃ hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye cittaṃ mano mānasam̐ hadayaṃ paṇḍaram̐ mano manāyatanaṃ manindriyaṃ viññāṇam̐ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu – idaṃ tasmim̐ samaye manindriyaṃ hoti.

18. Katamaṃ tasmim̐ samaye somanassindriyaṃ hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye cetasikaṃ sātāṃ cetasikaṃ sukhaṃ cetosamphassaṃ sātāṃ sukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā – idaṃ tasmim̐ samaye somanassindriyaṃ hoti.

19. Katamaṃ tasmim̐ samaye jīvitindriyaṃ hoti? Yo tesam̐ arūpīnaṃ dhammānaṃ āyu ṭṭhiti yapaṇā yāpaṇā iriyaṇā [irīyaṇā (sī.)] vattanā pālanā jīvitaṃ jīvitindriyaṃ – idaṃ tasmim̐ samaye jīvitindriyaṃ hoti.

20. Katamā tasmim̐ samaye sammādiṭṭhi hoti? Yā tasmim̐ samaye paññā pajānaṇā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṃ kosallaṃ nepuññaṃ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṃ patodo paññā paññindriyaṃ paññābalaṃ paññāsattaṃ paññāpāsādo paññāloko paññāobhāso paññāpajjoto paññāratanāṃ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi – ayaṃ tasmim̐ samaye sammādiṭṭhi hoti.

21. Katamo tasmim̐ samaye sammāsāṅkappo hoti? Yo tasmim̐ samaye takko vitakko saṅkappo appanā byappanā cetaso abhiniropanā sammāsāṅkappo – ayaṃ tasmim̐ samaye sammāsāṅkappo hoti.

22. Katamo tasmim̐ samaye sammāvāyāmo hoti? Yo tasmim̐ samaye cetasiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḷhī thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhattachandatā anikkhattadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṃ vīriyindriyaṃ vīriyabalaṃ sammāvāyāmo – ayaṃ tasmim̐ samaye sammāvāyāmo hoti.

23. Katamā tasmim̐ samaye sammāsati hoti? Yā tasmim̐ samaye sati anussati paṭissati sati saraṇatā dhāraṇatā apilāpanatā asammussanatā sati satindriyaṃ satibalaṃ sammāsati – ayaṃ tasmim̐ samaye sammāsati hoti.

24. Katamo tasmim̐ samaye sammāsamādhi hoti? Yā tasmim̐ samaye cittassa ṭṭhiti saṅghiti avatṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṃ samādhibalaṃ sammāsamādhi – ayaṃ tasmim̐ samaye sammāsamādhi hoti.

25. Katamaṃ tasmim̐ samaye saddhābalaṃ hoti? Yā tasmim̐ samaye saddhā saddahanā okappanā abhippasādo saddhā saddhindriyaṃ saddhābalaṃ – idaṃ tasmim̐ samaye saddhābalaṃ hoti.

26. Katamaṃ tasmim̐ samaye vīriyabalaṃ hoti? Yo tasmim̐ samaye cetasiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḷhī thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhattachandatā anikkhattadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṃ vīriyindriyaṃ vīriyabalaṃ sammāvāyāmo – idaṃ tasmim̐ samaye vīriyabalaṃ hoti.

27. Katamaṃ tasmim̐ samaye satibalaṃ hoti? Yā tasmim̐ samaye sati anussati paṭissati sati saraṇatā dhāraṇatā apilāpanatā asammussanatā sati satindriyaṃ satibalaṃ sammāsati – idaṃ tasmim̐ samaye satibalaṃ hoti.

28. Katamaṃ tasmim̐ samaye samādhibalaṃ hoti? Yā tasmim̐ samaye cittassa ṭṭhiti saṅghiti avatṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṃ samādhibalaṃ sammāsamādhi – idaṃ

tasmiṃ samaye samādhibalaṃ hoti.

29. Katamaṃ tasmiṃ samaye paññābalaṃ hoti? Yā tasmiṃ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṃ kosallaṃ nepuññaṃ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṃ patodo paññā paññindriyaṃ paññābalaṃ paññāsattaṃ paññāpāsādo paññāloko paññāobhāso paññāpajjoto paññāratanāṃ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi – idaṃ tasmiṃ samaye paññābalaṃ hoti.

30. Katamaṃ tasmiṃ samaye hiribalaṃ hoti? Yaṃ tasmiṃ samaye hiriyati hiriyitabbena hiriyati pāpakānaṃ akusalānaṃ dhammānaṃ samāpattiyā – idaṃ tasmiṃ samaye hiribalaṃ hoti.

31. Katamaṃ tasmiṃ samaye ottappabalaṃ hoti? Yaṃ tasmiṃ samaye ottappati ottappitabbena ottappati pāpakānaṃ akusalānaṃ dhammānaṃ samāpattiyā – idaṃ tasmiṃ samaye ottappabalaṃ hoti.

32. Katamo tasmiṃ samaye alobho hoti? Yo tasmiṃ samaye alobho alubbhanā alubbhitattaṃ asārāgo asārajjanā asārajjitattaṃ anabhijjhā alobho kusalamūlaṃ – ayaṃ tasmiṃ samaye alobho hoti.

33. Katamo tasmiṃ samaye adoso hoti? Yo tasmiṃ samaye adoso adussanā adussitattaṃ [adūsanā adūsitattaṃ (syā.)] abyāpādo abyāpajjo adoso kusalamūlaṃ – ayaṃ tasmiṃ samaye adoso hoti?

34. Katamo tasmiṃ samaye amoho hoti? Yā tasmiṃ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṃ kosallaṃ nepuññaṃ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṃ patodo paññā paññindriyaṃ paññābalaṃ paññāsattaṃ paññāpāsādo paññāloko paññāobhāso paññāpajjoto paññāratanāṃ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi amoho kusalamūlaṃ – ayaṃ tasmiṃ samaye amoho hoti.

35. Katamā tasmiṃ samaye anabhijjhā hoti? Yo tasmiṃ samaye alobho alubbhanā alubbhitattaṃ asārāgo asārajjanā asārajjitattaṃ anabhijjhā alobho kusalamūlaṃ – ayaṃ tasmiṃ samaye anabhijjhā hoti.

36. Katamo tasmiṃ samaye abyāpādo hoti? Yo tasmiṃ samaye adoso adussanā adussitattaṃ abyāpādo abyāpajjo adoso kusalamūlaṃ – ayaṃ tasmiṃ samaye abyāpādo hoti.

37. Katamā tasmiṃ samaye sammādiṭṭhi hoti? Yā tasmiṃ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṃ kosallaṃ nepuññaṃ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṃ patodo paññā paññindriyaṃ paññābalaṃ paññāsattaṃ paññāpāsādo paññāloko paññāobhāso paññāpajjoto paññāratanāṃ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi – ayaṃ tasmiṃ samaye sammādiṭṭhi hoti.

38. Katamā tasmiṃ samaye hirī hoti? Yaṃ tasmiṃ samaye hiriyati hiriyitabbena hiriyati pāpakānaṃ akusalānaṃ dhammānaṃ samāpattiyā – ayaṃ tasmiṃ samaye hirī hoti.

39. Katamaṃ tasmiṃ samaye ottappaṃ hoti? Yaṃ tasmiṃ samaye ottappati ottappitabbena ottappati pāpakānaṃ akusalānaṃ dhammānaṃ samāpattiyā – idaṃ tasmiṃ samaye ottappaṃ hoti.

40. Katamā tasmiṃ samaye kāyapassaddhi hoti? Yā tasmiṃ samaye vedanākkhandhassa saññākkhandhassa sañkhārakkhandhassa passaddhi paṭipassaddhi [paṭippassaddhi (sī. syā.)] passambhanā paṭipassambhanā [paṭippassambhanā (sī. syā.)] paṭipassambhitattaṃ [paṭippassambhitattaṃ (sī. syā.)] – ayaṃ tasmiṃ samaye kāyapassaddhi hoti.

41. Katamā tasmiṃ samaye cittapassaddhi hoti? Yā tasmiṃ samaye viññāṇakkhandhassa passaddhi

paṭipassaddhi passambhanā paṭipassambhanā paṭipassambhitattam – ayam tasmim samaye cittapassaddhi hoti.

42. Katamā tasmim samaye kāyalahutā hoti? Yā tasmim samaye vedanākkhandhassa saññākkhandhassa saṅkhārakkhandhassa lahutā lahupariṇāmatā adandhanatā avitthanatā – ayam tasmim samaye kāyalahutā hoti.

43. Katamā tasmim samaye cittalahutā hoti? Yā tasmim samaye viññāṇakkhandhassa lahutā lahupariṇāmatā adandhanatā avitthanatā – ayam tasmim samaye cittalahutā hoti.

44. Katamā tasmim samaye kāyamudutā hoti? Yā tasmim samaye vedanākkhandhassa saññākkhandhassa saṅkhārakkhandhassa mudutā maddavatā akakkhaḷatā akathinatā – ayam tasmim samaye kāyamudutā hoti.

45. Katamā tasmim samaye cittamudutā hoti? Yā tasmim samaye viññāṇakkhandhassa mudutā maddavatā akakkhaḷatā akathinatā – ayam tasmim samaye cittamudutā hoti.

46. Katamā tasmim samaye kāyakammaññatā hoti? Yā tasmim samaye vedanākkhandhassa saññākkhandhassa saṅkhārakkhandhassa kammaññatā kammaññattam kammaññabhāvo – ayam tasmim samaye kāyakammaññatā hoti.

47. Katamā tasmim samaye cittakammaññatā hoti? Yā tasmim samaye viññāṇakkhandhassa kammaññatā kammaññattam kammaññabhāvo – ayam tasmim samaye cittakammaññatā hoti.

48. Katamā tasmim samaye kāyapāguññatā hoti? Yā tasmim samaye vedanākkhandhassa saññākkhandhassa saṅkhārakkhandhassa paguṇatā paguṇattam paguṇabhāvo – ayam tasmim samaye kāyapāguññatā hoti.

49. Katamā tasmim samaye cittapāguññatā hoti? Yā tasmim samaye viññāṇakkhandhassa paguṇatā paguṇattam paguṇabhāvo – ayam tasmim samaye cittapāguññatā hoti.

50. Katamā tasmim samaye kāyujukatā hoti? Yā tasmim samaye vedanākkhandhassa saññākkhandhassa saṅkhārakkhandhassa ujutā ujukatā ajimhatā avaṅkatā akuṭilatā – ayam tasmim samaye kāyujukatā hoti.

51. Katamā tasmim samaye cittujukatā hoti? Yā tasmim samaye viññāṇakkhandhassa ujutā ujukatā ajimhatā avaṅkatā akuṭilatā – ayam tasmim samaye cittujukatā hoti.

52. Katamā tasmim samaye sati hoti? Yā tasmim samaye sati anussati paṭissati sati saraṇatā dhāraṇatā apilāpanatā asammussanatā sati satindriyam satibalam sammāsati – ayam tasmim samaye sati hoti.

53. Katamaṃ tasmim samaye sampajaññaṃ hoti? Yā tasmim samaye pañña pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṃ kosallaṃ nepuññaṃ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṃ patodo pañña paññindriyam paññābalaṃ paññāsattham paññāpāsādo paññāloko paññāobhāso paññāpajjoto paññāratanam amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi – idaṃ tasmim samaye sampajaññaṃ hoti.

54. Katamo tasmim samaye samatho hoti? Yā tasmim samaye cittassa ṭhiti saṅghiti avatṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyam samādhibalam sammāsamādhi –

ayaṃ tasmim̐ samaye samatho hoti.

55. Katamā tasmim̐ samaye vipassanā hoti? Yā tasmim̐ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṃ kosallaṃ nepuññaṃ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṃ patodo paññā paññindriyaṃ paññābalaṃ paññāsattaṃ paññāpāsādo paññāloko paññāobhāso paññāpajoto paññāratanaṃ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi – ayaṃ tasmim̐ samaye vipassanā hoti.

56. Katamo tasmim̐ samaye paggāho hoti? Yo tasmim̐ samaye cetasiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḥi thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhattachandatā anikkhattadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṃ vīriyindriyaṃ vīriyabalaṃ sammāvāyāmo – ayaṃ tasmim̐ samaye paggāho hoti.

57. Katamo tasmim̐ samaye avikkhepo hoti? Yā tasmim̐ samaye cittassa ṭhiti saṅghiti avatṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṃ samādhibalaṃ sammāsamādhi – ayaṃ tasmim̐ samaye avikkhepo hoti.

Ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā.

Padabhājanīyaṃ.

Paṭhamabhānavāro.

Koṭṭhāsavāro

58. Tasmim̐ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, atṭhindriyāni honti, pañcaṅgikaṃ jhānaṃ hoti, pañcaṅgiko maggo hoti, satta balāni honti, tayo hetū honti, eko phasso hoti, ekā vedanā hoti, ekā saññā hoti, ekā cetanā hoti, ekaṃ cittaṃ hoti, eko vedanākkhandho hoti, eko saññākkhandho hoti, eko saṅkhārakkhandho hoti, eko viññāṇakkhandho hoti, ekaṃ manāyatanāṃ hoti, ekaṃ manindriyaṃ hoti, ekā manoviññāṇadhātu hoti, ekaṃ dhammāyatanāṃ hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā.

59. Katame tasmim̐ samaye cattāro khandhā honti? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho, viññāṇakkhandho.

60. Katamo tasmim̐ samaye vedanākkhandho hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye cetasikaṃ sātaṃ cetasikaṃ sukhaṃ cetosamphassajaṃ sātaṃ sukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā – ayaṃ tasmim̐ samaye vedanākkhandho hoti.

61. Katamo tasmim̐ samaye saññākkhandho hoti? Yā tasmim̐ samaye saññā sañjānanā sañjānitattaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye saññākkhandho hoti.

62. Katamo tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā vitakko vicāro pīti cittassekaggatā saddhindriyaṃ vīriyindriyaṃ satindriyaṃ samādhindriyaṃ paññindriyaṃ jīvitindriyaṃ sammādiṭṭhi sammāsankappo sammāvāyāmo sammāsati sammāsamādhi saddhābalaṃ vīriyabalaṃ satibalaṃ samādhibalaṃ paññābalaṃ hiribalaṃ ottappabalaṃ alobho adoso amoho anabhijjhā abyāpādo sammādiṭṭhi hirī ottappaṃ kāyapassaddhi cittapassaddhi kāyalahutā cittalahutā kāyamudutā cittamudutā kāyakammaññatā cittakammaññatā kāyapāguññatā cittapāguññatā kāyujukatā cittujukatā sati sampajaññaṃ samatho vipassanā paggāho avikkhepo; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi

paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā [ṭhapetvā (ka.)] vedanākkhandhaṃ ṭhapetvā saññākkhandhaṃ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti.

63. Katamo tasmim̐ samaye viññāṇakkhandho hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye cittaṃ mano mānasaṃ hadayaṃ paṇḍaraṃ mano manāyatanaṃ manindriyaṃ viññāṇaṃ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu – ayaṃ tasmim̐ samaye viññāṇakkhandho hoti.

Ime tasmim̐ samaye cattāro khandhā honti.

64. Katamāni tasmim̐ samaye dvāyatanaṃ honti? Manāyatanaṃ dhammāyatanaṃ.

65. Katamaṃ tasmim̐ samaye manāyatanaṃ hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye cittaṃ mano mānasaṃ hadayaṃ paṇḍaraṃ mano manāyatanaṃ manindriyaṃ viññāṇaṃ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu – idaṃ tasmim̐ samaye manāyatanaṃ hoti.

66. Katamaṃ tasmim̐ samaye dhammāyatanaṃ hoti? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho – idaṃ tasmim̐ samaye dhammāyatanaṃ hoti.

Imāni tasmim̐ samaye dvāyatanaṃ honti.

67. Katamā tasmim̐ samaye dve dhātuyo honti? Manoviññāṇadhātu, dhammadhātu.

68. Katamā tasmim̐ samaye manoviññāṇadhātu hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye cittaṃ mano mānasaṃ hadayaṃ paṇḍaraṃ mano manāyatanaṃ manindriyaṃ viññāṇaṃ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu – ayaṃ tasmim̐ samaye manoviññāṇadhātu hoti.

69. Katamā tasmim̐ samaye dhammadhātu hoti? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho – ayaṃ tasmim̐ samaye dhammadhātu hoti.

Imā tasmim̐ samaye dve dhātuyo honti.

70. Katame tasmim̐ samaye tayo āhārā honti? Phassāhāro, manosañcetanāhāro, viññāṇāhāro.

71. Katamo tasmim̐ samaye phassāhāro hoti? Yo tasmim̐ samaye phasso phusanā saṃphusanā saṃphusitattaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye phassāhāro hoti.

72. Katamo tasmim̐ samaye manosañcetanāhāro hoti? Yā tasmim̐ samaye cetanā sañcetanā cetayitattaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye manosañcetanāhāro hoti.

73. Katamo tasmim̐ samaye viññāṇāhāro hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye cittaṃ mano mānasaṃ hadayaṃ paṇḍaraṃ mano manāyatanaṃ manindriyaṃ viññāṇaṃ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu – ayaṃ tasmim̐ samaye viññāṇāhāro hoti.

Ime tasmim̐ samaye tayo āhārā honti.

74. Katamāni tasmim̐ samaye aṭṭhindriyāni honti? Saddhindriyaṃ, vīriyindriyaṃ, satindriyaṃ, samādhindriyaṃ, paññindriyaṃ, manindriyaṃ, somanassindriyaṃ, jīvitindriyaṃ.

75. Katamaṃ tasmim̐ samaye saddhindriyaṃ hoti? Yā tasmim̐ samaye saddhā saddahanā okappanā abhippasādo saddhā saddhindriyaṃ saddhābalaṃ – idaṃ tasmim̐ samaye saddhindriyaṃ hoti.

76. Katamaṃ tasmim̐ samaye vīriyindriyaṃ hoti? Yo tasmim̐ samaye cetasiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḷhī thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhittachandatā anikkhittadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṃ vīriyindriyaṃ vīriyabalaṃ sammāvāyāmo – idaṃ tasmim̐ samaye vīriyindriyaṃ hoti.

77. Katamaṃ tasmim̐ samaye satindriyaṃ hoti? Yā tasmim̐ samaye sati anussati paṭissati sati saraṇatā dhāraṇatā apilāpanatā asammussanatā sati satindriyaṃ satibalaṃ sammāsati – idaṃ tasmim̐ samaye satindriyaṃ hoti.

78. Katamaṃ tasmim̐ samaye samādhindriyaṃ hoti? Yā tasmim̐ samaye cittassa ṭhiti saṅṭhiti avatṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṃ samādhibalaṃ sammāsamādhi – idaṃ tasmim̐ samaye samādhindriyaṃ hoti.

79. Katamaṃ tasmim̐ samaye paññindriyaṃ hoti? Yā tasmim̐ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṃ kosallaṃ nepuññaṃ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṃ patodo paññā paññindriyaṃ paññābalaṃ paññāsattaṃ paññāpāsādo paññāāloko paññāobhāso paññāpajjoto paññāratanāṃ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi – idaṃ tasmim̐ samaye paññindriyaṃ hoti.

80. Katamaṃ tasmim̐ samaye manindriyaṃ hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye cittaṃ mano mānasam̐ hadayaṃ paṇḍaram̐ mano manāyatanaṃ manindriyaṃ viññāṇam̐ viññāṇakkhandho tadjāmanoviññāṇadhātu – idaṃ tasmim̐ samaye manindriyaṃ hoti.

81. Katamaṃ tasmim̐ samaye somanassindriyaṃ hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye cetasikaṃ sātamaṃ cetasikaṃ sukhaṃ cetosamphassaṃ sātamaṃ sukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā – idaṃ tasmim̐ samaye somanassindriyaṃ hoti.

82. Katamaṃ tasmim̐ samaye jīvitindriyaṃ hoti? Yo tesam̐ arūpīnaṃ dhammānaṃ āyu ṭhiti yapaṇā yāpanā iriyaṇā vattanā pālanā jīvitaṃ jīvitindriyaṃ – idaṃ tasmim̐ samaye jīvitindriyaṃ hoti.

Imāni tasmim̐ samaye aṭṭhindriyāni honti.

83. Katamaṃ tasmim̐ samaye pañcaṅgikaṃ jhānaṃ hoti? Vitakko, vicāro, pīti, sukhaṃ, cittassekaggatā.

84. Katamo tasmim̐ samaye vitakko hoti? Yo tasmim̐ samaye takko vitakko saṅkappo appanā byappanā cetaso abhiniropanā sammāsaṅkappo – ayaṃ tasmim̐ samaye vitakko hoti.

85. Katamo tasmim̐ samaye vicāro hoti? Yo tasmim̐ samaye cāro vicāro anuvicāro upavicāro cittassa anusandhānatā anupekkhanatā – ayaṃ tasmim̐ samaye vicāro hoti.

86. Katamā tasmim̐ samaye pīti hoti? Yā tasmim̐ samaye pīti pāmojjaṃ āmodanā pamodanā hāso pahāso vitti odagyaṃ attamanatā cittassa – ayaṃ tasmim̐ samaye pīti hoti.

87. Katamaṃ tasmim̐ samaye sukhaṃ hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye cetasikaṃ sātamaṃ cetasikaṃ sukhaṃ cetosamphassaṃ sātamaṃ sukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā – idaṃ tasmim̐ samaye sukhaṃ hoti.

88. Katamā tasmim̐ samaye cittassekaggatā hoti? Yā tasmim̐ samaye cittassa ṭhiti saṅṭhiti avatṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṃ samādhibalaṃ sammāsamādhi –

ayaṃ tasmim̐ samaye cittassekaggatā hoti.

Idaṃ tasmim̐ samaye pañcaṅgikaṃ jhānaṃ hoti.

89. Katamo tasmim̐ samaye pañcaṅgiko maggo hoti? Sammādiṭṭhi, sammāsaṅkappo, sammāvāyāmo, sammāsati, sammāsamādhi.

90. Katamā tasmim̐ samaye sammādiṭṭhi hoti? Yā tasmim̐ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṃ kosallaṃ nepuññaṃ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṃ patodo paññā paññindriyaṃ paññābalaṃ paññāsattaṃ paññāpāsādo paññāloko paññāobhāso paññāpajjoto paññāratanaṃ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi – ayaṃ tasmim̐ samaye sammādiṭṭhi hoti.

91. Katamo tasmim̐ samaye sammāsaṅkappo hoti? Yo tasmim̐ samaye takko vitakko saṅkappo appanā byappanā cetaso abhiniropanā sammāsaṅkappo – ayaṃ tasmim̐ samaye sammāsaṅkappo hoti.

92. Katamo tasmim̐ samaye sammāvāyāmo hoti? Yo tasmim̐ samaye cetāsiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussolhī thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhattachandatā anikkhattadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṃ vīriyindriyaṃ vīriyabalaṃ sammāvāyāmo – ayaṃ tasmim̐ samaye sammāvāyāmo hoti.

93. Katamā tasmim̐ samaye sammāsati hoti? Yā tasmim̐ samaye sati anussati paṭissati sati saraṇatā dhāraṇatā apilāpanatā asammussanatā sati satindriyaṃ satibalaṃ sammāsati – ayaṃ tasmim̐ samaye sammāsati hoti.

94. Katamo tasmim̐ samaye sammāsamādhi hoti? Yā tasmim̐ samaye cittassa ṭhiti saṅṭhiti avatṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṃ samādhibalaṃ sammāsamādhi – ayaṃ tasmim̐ samaye sammāsamādhi hoti.

Ayaṃ tasmim̐ samaye pañcaṅgiko maggo hoti.

95. Katamāni tasmim̐ samaye satta balāni honti? Saddhābalaṃ, vīriyabalaṃ, satibalaṃ, samādhibalaṃ, paññābalaṃ, hiribalaṃ, ottappabalaṃ.

96. Katamaṃ tasmim̐ samaye saddhābalaṃ hoti? Yā tasmim̐ samaye saddhā saddahanā okappanā abhippāsādo saddhā saddhindriyaṃ saddhābalaṃ – idaṃ tasmim̐ samaye saddhābalaṃ hoti.

97. Katamaṃ tasmim̐ samaye vīriyabalaṃ hoti? Yo tasmim̐ samaye cetāsiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussolhī thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhattachandatā anikkhattadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṃ vīriyindriyaṃ vīriyabalaṃ sammāvāyāmo – idaṃ tasmim̐ samaye vīriyabalaṃ hoti.

98. Katamaṃ tasmim̐ samaye satibalaṃ hoti? Yā tasmim̐ samaye sati anussati paṭissati sati saraṇatā dhāraṇatā apilāpanatā asammussanatā sati satindriyaṃ satibalaṃ sammāsati – idaṃ tasmim̐ samaye satibalaṃ hoti.

99. Katamaṃ tasmim̐ samaye samādhibalaṃ hoti? Yā tasmim̐ samaye cittassa ṭhiti saṅṭhiti avatṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṃ samādhibalaṃ sammāsamādhi – idaṃ tasmim̐ samaye samādhibalaṃ hoti.

100. Katamaṃ tasmim̐ samaye paññābalaṃ hoti? Yā tasmim̐ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṃ kosallaṃ nepuññaṃ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṃ patodo paññā paññindriyaṃ paññābalaṃ paññāsattaṃ paññāpāsādo paññāāloko paññāobhāso paññāpajjoto paññāratanāṃ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi – idaṃ tasmim̐ samaye paññābalaṃ hoti.

101. Katamaṃ tasmim̐ samaye hiribalaṃ hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye hiriyati hiriyitabbena hiriyati pāpakānaṃ akusalānaṃ dhammānaṃ samāpattiyā – idaṃ tasmim̐ samaye hiribalaṃ hoti.

102. Katamaṃ tasmim̐ samaye ottappabalaṃ hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye ottappati ottappitabbena ottappati pāpakānaṃ akusalānaṃ dhammānaṃ samāpattiyā – idaṃ tasmim̐ samaye ottappabalaṃ hoti.

Imāni tasmim̐ samaye satta balāni honti.

103. Katame tasmim̐ samaye tayo hetū honti? Alobho, adoso, amoho.

104. Katamo tasmim̐ samaye alobho hoti? Yo tasmim̐ samaye alobho alubbhanā alubbhitattaṃ asārāgo asārajjanā asārajjitattaṃ anabhijjhā alobho kusalamūlaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye alobho hoti.

105. Katamo tasmim̐ samaye adoso hoti? Yo tasmim̐ samaye adoso adussanā adussitattaṃ abyāpādo abyāpajjo adoso kusalamūlaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye adoso hoti.

106. Katamo tasmim̐ samaye amoho hoti? Yā tasmim̐ samaye paññā pajānanā...pe... amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi – ayaṃ tasmim̐ samaye amoho hoti.

Ime tasmim̐ samaye tayo hetū honti.

107. Katamo tasmim̐ samaye eko phasso hoti? Yo tasmim̐ samaye phasso phusanā saṃphusanā saṃphusitattaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye eko phasso hoti.

108. Katamā tasmim̐ samaye ekā vedanā hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye cetasikaṃ sātāṃ cetasikaṃ sukhaṃ cetosamphassaṃ sātāṃ sukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā – ayaṃ tasmim̐ samaye ekā vedanā hoti.

109. Katamā tasmim̐ samaye ekā saññā hoti? Yā tasmim̐ samaye saññā sañjānanā sañjānitattaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye ekā saññā hoti.

110. Katamā tasmim̐ samaye ekā cetanā hoti? Yā tasmim̐ samaye cetanā sañcetanā cetayitattaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye ekā cetanā hoti.

111. Katamaṃ tasmim̐ samaye ekaṃ cittaṃ hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye cittaṃ mano mānasāṃ hadayaṃ paṇḍaraṃ mano manāyatanāṃ manindriyaṃ viññāṇaṃ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu – idaṃ tasmim̐ samaye ekaṃ cittaṃ hoti.

112. Katamo tasmim̐ samaye eko vedanākkhandho hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye cetasikaṃ sātāṃ cetasikaṃ sukhaṃ cetosamphassaṃ sātāṃ sukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā – ayaṃ tasmim̐ samaye eko vedanākkhandho hoti.

113. Katamo tasmim̐ samaye eko saññākkhandho hoti? Yā tasmim̐ samaye saññā sañjānanā sañjānitattaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye eko saññākkhandho hoti.

114. Katamo tasmim̄ samaye eko saṅkhāraṅkhandho hoti? Phasso cetanā vitakko vicāro pīti cittassekaggatā saddhindriyaṃ vīriyindriyaṃ satindriyaṃ samādhindriyaṃ paññindriyaṃ jīvitindriyaṃ sammādiṭṭhi sammāsankappo sammāvāyāmo sammāsati sammāsamādhī saddhābalaṃ vīriyabalaṃ satibalaṃ samādhibalaṃ paññābalaṃ hiribalaṃ ottappabalaṃ alobho adoso amoho anabhijjhā abyāpādo sammādiṭṭhi hirī ottappaṃ kāyapassaddhi cittaṃpassaddhi kāyalahutā cittalahutā kāyamudutā cittamudutā kāyakammaññatā cittakammaññatā kāyapāguññatā cittaṃpāguññatā kāyujukatā cittujukatā sati sampajaññaṃ samatho vipassanā paggāho avikkhepo; ye vā pana tasmim̄ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṃ ṭhapetvā saññākkhandhaṃ ṭhapetvā viññāṅkhandhaṃ – ayaṃ tasmim̄ samaye eko saṅkhāraṅkhandho hoti.

115. Katamo tasmim̄ samaye eko viññāṅkhandho hoti? Yaṃ tasmim̄ samaye cittaṃ mano mānasam̄ hadayaṃ paṇḍaram̄ mano manāyatanaṃ manindriyaṃ viññāṅam̄ viññāṅkhandho tajjāmanoviññāṅadhātu – ayaṃ tasmim̄ samaye eko viññāṅkhandho hoti.

116. Katamaṃ tasmim̄ samaye ekaṃ manāyatanaṃ hoti? Yaṃ tasmim̄ samaye cittaṃ mano mānasam̄ hadayaṃ paṇḍaram̄ mano manāyatanaṃ manindriyaṃ viññāṅam̄ viññāṅkhandho tajjāmanoviññāṅadhātu – idaṃ tasmim̄ samaye ekaṃ manāyatanaṃ hoti.

117. Katamaṃ tasmim̄ samaye ekaṃ manindriyaṃ hoti? Yaṃ tasmim̄ samaye cittaṃ mano mānasam̄ hadayaṃ paṇḍaram̄ mano manāyatanaṃ manindriyaṃ viññāṅam̄ viññāṅkhandho tajjāmanoviññāṅadhātu – idaṃ tasmim̄ samaye ekaṃ manindriyaṃ hoti.

118. Katamā tasmim̄ samaye ekā manoviññāṅadhātu hoti? Yaṃ tasmim̄ samaye cittaṃ mano mānasam̄ hadayaṃ paṇḍaram̄ mano manāyatanaṃ manindriyaṃ viññāṅam̄ viññāṅkhandho tajjāmanoviññāṅadhātu – ayaṃ tasmim̄ samaye ekā manoviññāṅadhātu hoti.

119. Katamaṃ tasmim̄ samaye ekaṃ dhammāyatanaṃ hoti? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhāraṅkhandho – idaṃ tasmim̄ samaye ekaṃ dhammāyatanaṃ hoti.

120. Katamā tasmim̄ samaye ekā dhammadhātu hoti? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhāraṅkhandho – ayaṃ tasmim̄ samaye ekā dhammadhātu hoti.

Ye vā pana tasmim̄ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā.

Koṭṭhāsavāro.

Suññatavāro

121. Tasmim̄ kho pana samaye dhammā honti, khandhā honti, āyatanāni honti, dhātuyo honti, āhārā honti, indriyāni honti, jhānaṃ hoti, maggo hoti, balāni honti, hetū honti, phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, vedanākkhandho hoti, saññākkhandho hoti, saṅkhāraṅkhandho hoti, viññāṅkhandho hoti, manāyatanaṃ hoti, manindriyaṃ hoti, manoviññāṅadhātu hoti, dhammāyatanaṃ hoti, dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmim̄ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā.

122. Katame tasmim̄ samaye dhammā honti? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhāraṅkhandho, viññāṅkhandho – ime tasmim̄ samaye dhammā honti.

123. Katame tasmim̄ samaye khandhā honti? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhāraṅkhandho, viññāṅkhandho – ime tasmim̄ samaye khandhā honti.

124. Katamāni tasmim̄ samaye āyatanāni honti? Manāyatanam̄, dhammāyatanam̄ – imāni tasmim̄ samaye āyatanāni honti.

125. Katamā tasmim̄ samaye dhātuyo honti? Manoviññāṇadhātu, dhammadhātu – imā tasmim̄ samaye dhātuyo honti.

126. Katame tasmim̄ samaye āhārā honti? Phassāhāro, manosañcetanāhāro, viññāṇāhāro – ime tasmim̄ samaye āhārā honti.

127. Katamāni tasmim̄ samaye indriyāni honti? Saddhindriyam̄, vīriyindriyam̄, satindriyam̄, samādhindriyam̄, paññindriyam̄, manindriyam̄, somanassindriyam̄, jīvitindriyam̄ – imāni tasmim̄ samaye indriyāni honti.

128. Katamam̄ tasmim̄ samaye jhānam̄ hoti? Vitakko, vicāro, pīti, sukham̄, cittassekaggatā – idam̄ tasmim̄ samaye jhānam̄ hoti.

129. Katamo tasmim̄ samaye maggo hoti? Sammādiṭṭhi, sammāsaṅkappo, sammāvāyāmo, sammāsati, sammāsamādhī – ayam̄ tasmim̄ samaye maggo hoti.

130. Katamāni tasmim̄ samaye balāni honti? Saddhābalaṃ, vīriyabalaṃ, satibalaṃ, samādhībalaṃ, paññābalaṃ, hiribalaṃ, ottappabalaṃ – imāni tasmim̄ samaye balāni honti.

131. Katame tasmim̄ samaye hetū honti? Alobho, adoso, amoho – ime tasmim̄ samaye hetū honti.

132. Katamo tasmim̄ samaye phasso hoti...pe... ayam̄ tasmim̄ samaye phasso hoti.

133. Katamā tasmim̄ samaye vedanā hoti...pe... ayam̄ tasmim̄ samaye vedanā hoti.

134. Katamā tasmim̄ samaye saññā hoti...pe... ayam̄ tasmim̄ samaye saññā hoti.

135. Katamā tasmim̄ samaye cetanā hoti...pe... ayam̄ tasmim̄ samaye cetanā hoti?

136. Katamam̄ tasmim̄ samaye cittaṃ hoti...pe... idam̄ tasmim̄ samaye cittaṃ hoti.

137. Katamo tasmim̄ samaye vedanākkhandho hoti...pe... ayam̄ tasmim̄ samaye vedanākkhandho hoti.

138. Katamo tasmim̄ samaye saññākkhandho hoti...pe... ayam̄ tasmim̄ samaye saññākkhandho hoti.

139. Katamo tasmim̄ samaye saṅkhārakkhandho hoti...pe... ayam̄ tasmim̄ samaye saṅkhārakkhandho hoti.

140. Katamo tasmim̄ samaye viññāṇakkhandho hoti...pe... ayam̄ tasmim̄ samaye viññāṇakkhandho hoti.

141. Katamam̄ tasmim̄ samaye manāyatanam̄ hoti...pe... idam̄ tasmim̄ samaye manāyatanam̄ hoti.

142. Katamam̄ tasmim̄ samaye manindriyam̄ hoti...pe... idam̄ tasmim̄ samaye manindriyam̄ hoti.

143. Katamā tasmim̐ samaye manoviññādhātu hoti...pe... ayam̐ tasmim̐ samaye manoviññādhātu hoti.

144. Katamaṃ tasmim̐ samaye dhammāyatanaṃ hoti? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho – idaṃ tasmim̐ samaye dhammāyatanaṃ hoti.

145. Katamā tasmim̐ samaye dhammadhātu hoti? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho – ayam̐ tasmim̐ samaye dhammadhātu hoti.

Ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā.

Suññatavāro.

Paṭhamaṃ cittaṃ.

146. Katame dhammā kusalā? Yasim̐ samaye kāmāvacaraṃ kusalaṃ cittaṃ uppannaṃ hoti somanassasahagataṃ ñāṇasampayuttaṃ sasāṅkhārena rūpārammaṇaṃ vā...pe... dhammārammaṇaṃ vā yaṃ yaṃ vā panārabbha, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Dutiyaṃ cittaṃ.

147. Katame dhammā kusalā? Yasim̐ samaye kāmāvacaraṃ kusalaṃ cittaṃ uppannaṃ hoti somanassasahagataṃ ñāṇavippayuttaṃ rūpārammaṇaṃ vā saddārammaṇaṃ vā gandhārammaṇaṃ vā rasārammaṇaṃ vā phoṭṭhabbārammaṇaṃ vā dhammārammaṇaṃ vā yaṃ yaṃ vā panārabbha, tasmim̐ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, pīti hoti, sukhaṃ hoti, cittassekaggatā hoti, saddhindriyaṃ hoti, vīriyindriyaṃ hoti, satindriyaṃ hoti, samādhindriyaṃ hoti, manindriyaṃ hoti, somanassindriyaṃ hoti, jīvitindriyaṃ hoti, sammāsaṅkappo hoti, sammāvāyāmo hoti, sammāsati hoti, sammāsamādhī hoti, saddhābalaṃ hoti, vīriyabalaṃ hoti, satibalaṃ hoti, samādhībalaṃ hoti, hiribalaṃ hoti, ottappabalaṃ hoti, alobho hoti, adoso hoti, anabhijjhā hoti, abyāpādo hoti, hirī hoti, ottappaṃ hoti, kāyapassaddhi hoti, cittapassaddhi hoti, kāyalahutā hoti, cittalahutā hoti, kāyamudutā hoti, cittaṃmudutā hoti, kāyakammaññatā hoti, cittakammaññatā hoti, kāyapāguññatā hoti, cittapāguññatā hoti, kāyujukatā hoti, cittujukatā hoti, sati hoti, samatho hoti, paggāho hoti, avikkhepo hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā...pe....

Tasmim̐ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanaṇi honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, sattindriyaṇi honti, pañcaṅgikaṃ jhānaṃ hoti, caturaṅgiko maggo hoti, cha balāni honti, dve hetu honti, eko phasso hoti...pe... ekaṃ dhammāyatanaṃ hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā...pe....

148. Katamo tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā vitakko vicāro pīti cittassekaggatā saddhindriyaṃ vīriyindriyaṃ satindriyaṃ samādhindriyaṃ jīvitindriyaṃ sammāsaṅkappo sammāvāyāmo sammāsati sammāsamādhī saddhābalaṃ vīriyabalaṃ satibalaṃ samādhībalaṃ hiribalaṃ ottappabalaṃ alobho adoso anabhijjhā abyāpādo hirī ottappaṃ kāyapassaddhi cittapassaddhi kāyalahutā cittalahutā kāyamudutā cittaṃmudutā kāyakammaññatā cittakammaññatā kāyapāguññatā cittapāguññatā kāyujukatā cittujukatā sati samatho paggāho avikkhepo; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṃ ṭhapetvā saññākkhandhaṃ ṭhapetvā viññākkhandhaṃ – ayam̐ tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Tatiyaṃ cittaṃ.

149. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye kāmāvacaraṃ kusalaṃ cittaṃ uppannaṃ hoti somanassasahagataṃ ñāṇavippayuttaṃ sasaṅkhārena rūpārammaṇaṃ vā...pe... dhammārammaṇaṃ vā yaṃ yaṃ vā panārabba, tasmिṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Catutthaṃ cittaṃ.

150. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye kāmāvacaraṃ kusalaṃ cittaṃ uppannaṃ hoti upekkhāsahagataṃ ñāṇasampayuttaṃ rūpārammaṇaṃ vā saddārammaṇaṃ vā gandhārammaṇaṃ vā rasārammaṇaṃ vā phoṭṭhabbārammaṇaṃ vā dhammārammaṇaṃ vā yaṃ yaṃ vā panārabba, tasmिṃ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, saddhindriyaṃ hoti, vīriyindriyaṃ hoti, satindriyaṃ hoti, samādhindriyaṃ hoti, paññindriyaṃ hoti, manindriyaṃ hoti, upekkhindriyaṃ hoti, jīvitindriyaṃ hoti, sammādiṭṭhi hoti, sammāsaṅkappo hoti, sammāvāyāmo hoti, sammāsati hoti, sammāsamādhi hoti, saddhābalaṃ hoti, vīriyabalaṃ hoti, satibalaṃ hoti, samādhibalaṃ hoti, paññābalaṃ hoti, hiribalaṃ hoti, ottappabalaṃ hoti, alobho hoti, adoso hoti, amoho hoti, anabhijjhā hoti, abyāpādo hoti, sammādiṭṭhi hoti, hirī hoti, ottappaṃ hoti, kāyapassaddhi hoti, cittapassaddhi hoti, kāyalahutā hoti, cittalahutā hoti, kāyamudutā hoti, cittamudutā hoti, kāyakammaññatā hoti, cittakammaññatā hoti, kāyapāguññatā hoti, cittaṃpāguññatā hoti, kāyujukatā hoti, cittujukatā hoti, sati hoti, sampajaññaṃ hoti, samatho hoti, vipassanā hoti, paggāho hoti, avikkhepo hoti; ye vā pana tasmिṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā.

151. Katamo tasmिṃ samaye phasso hoti? Yo tasmिṃ samaye phasso phusanā saṃphusanā saṃphusitattaṃ – ayaṃ tasmिṃ samaye phasso hoti.

152. Katamā tasmिṃ samaye vedanā hoti? Yaṃ tasmिṃ samaye tajjāmanoviññādhātusamphassaṃ cetasiṃ neva sātāṃ nāsātāṃ cetosamphassaṃ adukkhamasukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassajā adukkhamasukhā vedanā – ayaṃ tasmिṃ samaye vedanā hoti...pe....

153. Katamā tasmिṃ samaye upekkhā hoti? Yaṃ tasmिṃ samaye cetasiṃ neva sātāṃ nāsātāṃ cetosamphassaṃ adukkhamasukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassajā adukkhamasukhā vedanā – ayaṃ tasmिṃ samaye upekkhā hoti...pe....

154. Katamaṃ tasmिṃ samaye upekkhindriyaṃ hoti? Yaṃ tasmिṃ samaye cetasiṃ neva sātāṃ nāsātāṃ cetosamphassaṃ adukkhamasukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassajā adukkhamasukhā vedanā – idaṃ tasmिṃ samaye upekkhindriyaṃ hoti...pe... ye vā pana tasmिṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā...pe....

Tasmिṃ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, atṭhindriyāni honti, caturaṅgikaṃ jhānaṃ hoti, pañcaṅgiko maggo hoti, satta balāni honti, tayo hetū honti, eko phasso hoti...pe... ekaṃ dhammāyatanāṃ hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmिṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā...pe....

155. Katamo tasmिṃ samaye saṅkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā vitakko vicāro cittassekaggatā saddhindriyaṃ vīriyindriyaṃ satindriyaṃ samādhindriyaṃ paññindriyaṃ jīvitindriyaṃ sammādiṭṭhi sammāsaṅkappo sammāvāyāmo sammāsati sammāsamādhi saddhābalaṃ vīriyabalaṃ satibalaṃ samādhibalaṃ paññābalaṃ hiribalaṃ ottappabalaṃ alobho adoso amoho anabhijjhā abyāpādo sammādiṭṭhi hirī ottappaṃ kāyapassaddhi cittapassaddhi kāyalahutā cittalahutā kāyamudutā cittamudutā kāyakammaññatā cittakammaññatā kāyapāguññatā cittaṃpāguññatā kāyujukatā cittujukatā sati

sampajaññaṃ samatho vipassanā paggāho avikkhepo.

Ye vā pana tasmim̄ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṃ ṭhapetvā saññākkhandhaṃ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṃ – ayaṃ tasmim̄ samaye sañkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Pañcamaṃ cittaṃ.

156. Katame dhammā kusalā? Yasim̄ samaye kāmāvacaraṃ kusalaṃ cittaṃ uppannaṃ hoti upekkhāsahagataṃ ñāṇasampayuttaṃ sasañkhārena rūpārammaṇaṃ vā...pe... dhammārammaṇaṃ vā yaṃ yaṃ vā panārabba, tasmim̄ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Chaṭṭhaṃ cittaṃ.

157. Katame dhammā kusalā? Yasim̄ samaye kāmāvacaraṃ kusalaṃ cittaṃ uppannaṃ hoti upekkhāsahagataṃ ñāṇavippayuttaṃ rūpārammaṇaṃ vā saddārammaṇaṃ vā gandhārammaṇaṃ vā rasārammaṇaṃ vā phoṭṭhabbārammaṇaṃ vā dhammārammaṇaṃ vā yaṃ yaṃ vā panārabba, tasmim̄ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, saddhindriyaṃ hoti, vīriyindriyaṃ hoti, satindriyaṃ hoti, samādhindriyaṃ hoti, manindriyaṃ hoti, upekkhindriyaṃ hoti, jīvitindriyaṃ hoti, sammāsañkappo hoti, sammāvāyāmo hoti, sammāsati hoti, sammāsamādhī hoti, saddhābalaṃ hoti, vīriyabalaṃ hoti, satibalaṃ hoti, samādhibalaṃ hoti, hiribalaṃ hoti, ottappabalaṃ hoti, alobho hoti, adoso hoti, anabhijjhā hoti, abyāpādo hoti, hirī hoti, ottappaṃ hoti, kāyapassaddhi hoti, cittapassaddhi hoti, kāyalahutā hoti, cittalahutā hoti, kāyamudutā hoti, cittamudutā hoti, kāyakammaññatā hoti, cittakammaññatā hoti, kāyapāguññatā hoti, cittapāguññatā hoti, kāyujukatā hoti, cittujukatā hoti, sati hoti, samatho hoti, paggāho hoti, avikkhepo hoti; ye vā pana tasmim̄ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā...pe....

Tasmim̄ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, sattindriyāni honti, caturaṅgikaṃ jhānaṃ hoti, caturaṅgiko maggo hoti, cha balāni honti, dve hetū honti, eko phasso hoti...pe... ekaṃ dhammāyātanaṃ hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmim̄ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā...pe....

158. Katamo tasmim̄ samaye sañkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā vitakko vicāro cittassekaggatā saddhindriyaṃ vīriyindriyaṃ satindriyaṃ samādhindriyaṃ jīvitindriyaṃ sammāsañkappo sammāvāyāmo sammāsati sammāsamādhī saddhābalaṃ vīriyabalaṃ satibalaṃ samādhibalaṃ hiribalaṃ ottappabalaṃ alobho adoso anabhijjhā abyāpādo hirī ottappaṃ kāyapassaddhi cittapassaddhi kāyalahutā cittalahutā kāyamudutā cittamudutā kāyakammaññatā cittakammaññatā kāyapāguññatā cittapāguññatā kāyujukatā cittujukatā sati samatho paggāho avikkhepo.

Ye vā pana tasmim̄ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṃ ṭhapetvā saññākkhandhaṃ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṃ – ayaṃ tasmim̄ samaye sañkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Sattamaṃ cittaṃ.

159. Katame dhammā kusalā? Yasim̄ samaye kāmāvacaraṃ kusalaṃ cittaṃ uppannaṃ hoti upekkhāsahagataṃ ñāṇavippayuttaṃ sasañkhārena rūpārammaṇaṃ vā...pe... dhammārammaṇaṃ vā yaṃ yaṃ vā panārabba, tasmim̄ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Aṭṭhamaṃ cittaṃ.

Aṭṭha kāmāvacaramahākusalacittāni.

Dutiyabhāṇavāro.

Rūpāvacarakusalam

Catukkanayo

160. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi vivicca akusalehi dhammehi savitakkaṃ savicāraṃ vivekajaṃ pītisukhaṃ paṭhamam jhānaṃ [paṭhamajjhānaṃ (sī.)] upasampajja viharati pathavīkasiṇaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

161. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vitakkavicārānaṃ vūpasamā ajjhattaṃ sampasādanaṃ cetaso ekodibhāvaṃ avitakkaṃ avicāraṃ samādhijaṃ pītisukhaṃ dutiyaṃ jhānaṃ [dutiyaajjhānaṃ (sī.)] upasampajja viharati pathavīkasiṇaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, pīti hoti, sukhaṃ hoti, cittassekaggatā hoti, saddhindriyaṃ hoti, vīriyindriyaṃ hoti, satindriyaṃ hoti, samādhindriyaṃ hoti, paññindriyaṃ hoti, manindriyaṃ hoti, somanassindriyaṃ hoti, jīvitindriyaṃ hoti, sammādiṭṭhi hoti, sammāvāyāmo hoti... pe... paggāho hoti, avikkhepo hoti; ye vā pana tasmīṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā...pe....

Tasmīṃ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, aṭṭhindriyāni honti, tivaṅgikaṃ jhānaṃ hoti, caturaṅgiko maggo hoti, satta balāni honti, tayo hetū honti, eko phasso hoti...pe... ekaṃ dhammāyatanam hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmīṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā...pe....

162. Katamo tasmīṃ samaye saṅkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā pīti cittassekaggatā saddhindriyaṃ vīriyindriyaṃ satindriyaṃ samādhindriyaṃ paññindriyaṃ jīvitindriyaṃ sammādiṭṭhi sammāvāyāmo...pe... paggāho avikkhepo; ye vā pana tasmīṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandham ṭhapetvā saññākkhandham ṭhapetvā viññāṇakkhandham – ayaṃ tasmīṃ samaye saṅkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā kusalā.

163. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti pītiyā ca virāgā upekkhako ca viharati sato ca sampajāno sukhañca kāyena paṭisaṃvedeti, yaṃ taṃ ariyā ācikkhanti – “upekkhako satimā sukhavīhārī” ti tatiyaṃ jhānaṃ [tatiyaajjhānaṃ (sī.)] upasampajja viharati pathavīkasiṇaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, sukhaṃ hoti, cittassekaggatā hoti, saddhindriyaṃ hoti, vīriyindriyaṃ hoti, satindriyaṃ hoti, samādhindriyaṃ hoti, paññindriyaṃ hoti, manindriyaṃ hoti, somanassindriyaṃ hoti, jīvitindriyaṃ hoti, sammādiṭṭhi hoti, sammāvāyāmo hoti...pe... paggāho hoti, avikkhepo hoti; ye vā pana tasmīṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā...pe....

Tasmīṃ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, aṭṭhindriyāni honti, duvaṅgikaṃ jhānaṃ hoti, caturaṅgiko maggo hoti, satta balāni honti, tayo hetū honti, eko phasso hoti...pe... ekaṃ dhammāyatanam hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmīṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā...pe....

164. Katamo tasmīṃ samaye saṅkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā cittassekaggatā saddhindriyaṃ vīriyindriyaṃ satindriyaṃ samādhindriyaṃ paññindriyaṃ jīvitindriyaṃ sammādiṭṭhi sammāvāyāmo... pe... paggāho avikkhepo; ye vā pana tasmīṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandham ṭhapetvā saññākkhandham ṭhapetvā viññāṇakkhandham – ayaṃ tasmīṃ

samaye saṅkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā kusalā.

165. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti sukhasa ca pahānā dukkhasa ca pahānā pubbeva somanassadomanassānaṃ atthaṅgamā adukkhamasukhaṃ upekkhāsati pārisuddhiṃ catutthaṃ jhānaṃ [catutthajjhānaṃ (sī.)] upasampajja viharati pathavīkasiṇaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, saddhindriyaṃ hoti, vīriyindriyaṃ hoti, satindriyaṃ hoti, samādhindriyaṃ hoti, paññindriyaṃ hoti, manindriyaṃ hoti upekkhindriyaṃ hoti, jīvitindriyaṃ hoti, sammādiṭṭhi hoti, sammāvāyāmo hoti...pe... paggāho hoti, avikkhepo hoti; ye vā pana tasmīṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā...pe....

Tasmīṃ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, aṭṭhindriyāni honti, duvaṅgikaṃ jhānaṃ hoti, caturaṅgiko maggo hoti, satta balāni honti, tayo hetū honti, eko phasso hoti...pe... ekaṃ dhammāyatanāṃ hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmīṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā...pe....

166. Katamo tasmīṃ samaye saṅkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā cittassekaggatā saddhindriyaṃ vīriyindriyaṃ satindriyaṃ samādhindriyaṃ paññindriyaṃ jīvitindriyaṃ sammādiṭṭhi sammāvāyāmo... pe... paggāho avikkhepo; ye vā pana tasmīṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṃ ṭhapetvā saññākkhandhaṃ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṃ – ayaṃ tasmīṃ samaye saṅkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Catukkanayo.

Pañcakanayo

167. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati pathavīkasiṇaṃ – tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

168. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti avitakkaṃ vicāramattaṃ samādhijaṃ pītisukhaṃ dutiyaṃ jhānaṃ upasampajja viharati pathavīkasiṇaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, vicāro hoti, pīti hoti, sukhaṃ hoti, cittassekaggatā hoti, saddhindriyaṃ hoti, vīriyindriyaṃ hoti, satindriyaṃ hoti, samādhindriyaṃ hoti, paññindriyaṃ hoti, manindriyaṃ hoti, somanassindriyaṃ hoti, jīvitindriyaṃ hoti, sammādiṭṭhi hoti, sammāvāyāmo hoti...pe... paggāho hoti, avikkhepo hoti; ye vā pana tasmīṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā...pe....

Tasmīṃ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, aṭṭhindriyāni honti, caturaṅgikaṃ jhānaṃ hoti, caturaṅgiko maggo hoti, satta balāni honti, tayo hetū honti, eko phasso hoti...pe... ekaṃ dhammāyatanāṃ hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmīṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā...pe....

169. Katamo tasmīṃ samaye saṅkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā vicāro pīti cittassekaggatā saddhindriyaṃ vīriyindriyaṃ satindriyaṃ samādhindriyaṃ paññindriyaṃ jīvitindriyaṃ sammādiṭṭhi sammāvāyāmo...pe... paggāho avikkhepo; ye vā pana tasmīṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṃ ṭhapetvā saññākkhandhaṃ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṃ – ayaṃ tasmīṃ samaye saṅkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā kusalā.

170. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... tatiyaṃ jhānaṃ upasampajja viharati pathavīkasiṇaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti,

vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, pīti hoti, sukhaṃ hoti, cittassekaggatā hoti, saddhindriyaṃ hoti, vīriyindriyaṃ hoti, satindriyaṃ hoti, samādhindriyaṃ hoti, paññindriyaṃ hoti, manindriyaṃ hoti, somanassindriyaṃ hoti, jīvitindriyaṃ hoti, sammādiṭṭhi hoti, sammāvāyāmo hoti... pe... paggāho hoti, avikkhepo hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā...pe....

Tasmim̐ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, aṭṭhindriyāni honti, tivaṅgikaṃ jhānaṃ hoti, caturaṅgiko maggo hoti, satta balāni honti, tayo hetū honti, eko phasso hoti...pe... ekaṃ dhammāyatanaṃ hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā...pe....

171. Katamo tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā pīti cittassekaggatā saddhindriyaṃ vīriyindriyaṃ satindriyaṃ samādhindriyaṃ paññindriyaṃ jīvitindriyaṃ sammādiṭṭhi sammāvāyāmo...pe... paggāho avikkhepo; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṃ ṭhapetvā saññākkhandhaṃ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā kusalā.

172. Katame dhammā kusalā? Yasmim̐ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti pītiyā ca virāgā... pe... catutthaṃ jhānaṃ upasampajja viharati pathavīkasiṇaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, sukhaṃ hoti, cittassekaggatā hoti, saddhindriyaṃ hoti, vīriyindriyaṃ hoti, satindriyaṃ hoti, samādhindriyaṃ hoti, paññindriyaṃ hoti, manindriyaṃ hoti, somanassindriyaṃ hoti, jīvitindriyaṃ hoti, sammādiṭṭhi hoti, sammāvāyāmo hoti...pe... paggāho hoti, avikkhepo hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā...pe....

Tasmim̐ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, aṭṭhindriyāni honti, duvaṅgikaṃ jhānaṃ hoti, caturaṅgiko maggo hoti, satta balāni honti, tayo hetū honti, eko phasso hoti...pe... ekaṃ dhammāyatanaṃ hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā...pe....

173. Katamo tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā cittassekaggatā saddhindriyaṃ vīriyindriyaṃ satindriyaṃ samādhindriyaṃ paññindriyaṃ jīvitindriyaṃ sammādiṭṭhi sammāvāyāmo... pe... paggāho avikkhepo; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṃ ṭhapetvā saññākkhandhaṃ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā kusalā.

174. Katame dhammā kusalā? Yasmim̐ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti sukhasa ca pahānā...pe... pañcamaṃ jhānaṃ [pañcamajjhānaṃ (sī.)] upasampajja viharati pathavīkasiṇaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, saddhindriyaṃ hoti, vīriyindriyaṃ hoti, satindriyaṃ hoti, samādhindriyaṃ hoti, paññindriyaṃ hoti, manindriyaṃ hoti, upekkhindriyaṃ hoti, jīvitindriyaṃ hoti, sammādiṭṭhi hoti, sammāvāyāmo hoti... pe... paggāho hoti, avikkhepo hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā...pe....

Tasmim̐ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, aṭṭhindriyāni honti, duvaṅgikaṃ jhānaṃ hoti, caturaṅgiko maggo hoti, satta balāni honti, tayo hetū honti, eko phasso hoti...pe... ekaṃ dhammāyatanaṃ hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā...pe....

175. Katamo tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā cittassekaggatā saddhindriyaṃ vīriyindriyaṃ satindriyaṃ samādhindriyaṃ paññindriyaṃ jīvitindriyaṃ sammādiṭṭhi sammāvāyāmo... pe... paggāho avikkhepo; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā

ṭhapetvā vedanākkhandhaṃ ṭhapetvā saññākkhandhaṃ ṭhapetvā viññānakkhandhaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Pañcakanayo.

Catasso paṭipadā

176. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ [dukkhāpaṭipadaṃ (bahūsu)] dandhābhiññaṃ pathavīkaṣiṇaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

177. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ pathavīkaṣiṇaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

178. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṃ [sukhāpaṭipadaṃ (bahūsu)] dandhābhiññaṃ pathavīkaṣiṇaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

179. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ pathavīkaṣiṇaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā...pe....

180. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ...pe... pañcamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ pathavīkaṣiṇaṃ...pe... dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ pathavīkaṣiṇaṃ...pe... sukhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ pathavīkaṣiṇaṃ...pe... sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ pathavīkaṣiṇaṃ – tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Catasso paṭipadā.

Cattāri ārammaṇāni

181. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati parittaṃ parittārammaṇaṃ pathavīkaṣiṇaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

182. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati parittaṃ appamāṇārammaṇaṃ pathavīkaṣiṇaṃ – tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

183. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati appamāṇaṃ parittārammaṇaṃ pathavīkaṣiṇaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

184. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati appamāṇaṃ appamāṇārammaṇaṃ pathavīkaṣiṇaṃ, tasmim̐

samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

185. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ...pe... pañcamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati parittaṃ parittārammaṇaṃ pathavīkasiṇaṃ...pe... parittaṃ appamāṇārammaṇaṃ pathavīkasiṇaṃ...pe... appamāṇaṃ parittārammaṇaṃ pathavīkasiṇaṃ...pe... appamāṇaṃ appamāṇārammaṇaṃ pathavīkasiṇaṃ, tasmिṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Cattāri ārammaṇāni.

Soḷasakkhattukaṃ

186. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ parittaṃ parittārammaṇaṃ pathavīkasiṇaṃ, tasmिṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

187. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ parittaṃ appamāṇārammaṇaṃ pathavīkasiṇaṃ, tasmिṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

188. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appamāṇaṃ parittārammaṇaṃ pathavīkasiṇaṃ, tasmिṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

189. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appamāṇaṃ parittārammaṇaṃ pathavīkasiṇaṃ, tasmिṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

190. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ parittaṃ parittārammaṇaṃ pathavīkasiṇaṃ, tasmिṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

191. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ parittaṃ appamāṇārammaṇaṃ pathavīkasiṇaṃ, tasmिṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

192. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appamāṇaṃ parittārammaṇaṃ pathavīkasiṇaṃ, tasmिṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

193. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appamāṇaṃ parittārammaṇaṃ pathavīkasiṇaṃ, tasmिṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

dhammā kusalā.

194. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ parittaṃ parittārammaṇaṃ pathavīkaṣiṇaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

195. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ parittaṃ appamāṇārammaṇaṃ pathavīkaṣiṇaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

196. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appamāṇaṃ parittārammaṇaṃ pathavīkaṣiṇaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

197. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appamāṇaṃ appamāṇārammaṇaṃ pathavīkaṣiṇaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

198. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ parittaṃ parittārammaṇaṃ pathavīkaṣiṇaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

199. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ parittaṃ appamāṇārammaṇaṃ pathavīkaṣiṇaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

200. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appamāṇaṃ parittārammaṇaṃ pathavīkaṣiṇaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

201. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appamāṇaṃ appamāṇārammaṇaṃ pathavīkaṣiṇaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

202. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamam jhānaṃ...pe... pañcamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ parittaṃ parittārammaṇaṃ pathavīkaṣiṇaṃ...pe... dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ parittaṃ appamāṇārammaṇaṃ pathavīkaṣiṇaṃ...pe... dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appamāṇaṃ parittārammaṇaṃ pathavīkaṣiṇaṃ...pe... dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appamāṇaṃ appamāṇārammaṇaṃ pathavīkaṣiṇaṃ...pe... dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ parittaṃ parittārammaṇaṃ pathavīkaṣiṇaṃ...pe... dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ parittaṃ appamāṇārammaṇaṃ pathavīkaṣiṇaṃ...pe... dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appamāṇaṃ

parittārammaṇaṃ pathavīkaṣiṇaṃ...pe... dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appamāṇaṃ
 appamāṇārammaṇaṃ pathavīkaṣiṇaṃ...pe... sukhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ parittaṃ
 parittārammaṇaṃ pathavīkaṣiṇaṃ...pe... sukhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ parittaṃ
 appamāṇārammaṇaṃ pathavīkaṣiṇaṃ...pe... sukhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appamāṇaṃ
 parittārammaṇaṃ pathavīkaṣiṇaṃ...pe... sukhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appamāṇaṃ
 appamāṇārammaṇaṃ pathavīkaṣiṇaṃ...pe... sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ parittaṃ
 parittārammaṇaṃ pathavīkaṣiṇaṃ...pe... sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ parittaṃ
 appamāṇārammaṇaṃ pathavīkaṣiṇaṃ...pe... sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appamāṇaṃ
 parittārammaṇaṃ pathavīkaṣiṇaṃ...pe... sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appamāṇaṃ
 appamāṇārammaṇaṃ pathavīkaṣiṇaṃ – tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime
 dhammā kusalā.

Soḷasakkhattukaṃ.

Aṭṭhakasiṇaṃ soḷasakkhattukaṃ

203. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi...
 pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati āpokasiṇaṃ...pe... tejokasiṇaṃ...pe... vāyokasiṇaṃ...
 pe... nīlakasiṇaṃ...pe... pītakasiṇaṃ...pe... lohitaṅkasiṇaṃ...pe... odātakasiṇaṃ, tasmim samaye
 phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Aṭṭhakasiṇaṃ soḷasakkhattukaṃ.

Abhibhāyatanāni parittāni

204. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ
 arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi...pe...
 paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime
 dhammā kusalā.

205. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ
 arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vitakkavicārānaṃ
 vūpasamā...pe... dutiyaṃ jhānaṃ ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamaṃ
 jhānaṃ...pe... pañcamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo
 hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Catasso paṭipadā

206. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ
 arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi...pe...
 paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ, tasmim samaye phasso
 hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

207. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ
 arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi...pe...
 paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ, tasmim samaye phasso
 hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

208. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ
 arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi...pe...
 paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ, tasmim samaye phasso hoti...

pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

209. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhataṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

210. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhataṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ...pe... pañcamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ...pe... dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ ...pe... sukhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ...pe... sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Catasso paṭipadā.

Dve ārammaṇāni

211. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhataṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati parittaṃ parittārammaṇaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

212. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhataṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati appamāṇaṃ parittārammaṇaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

213. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhataṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ...pe... pañcamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati parittaṃ parittārammaṇaṃ...pe... appamāṇaṃ parittārammaṇaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Dve ārammaṇāni.

Aṭṭhakkhattukaṃ

214. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhataṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ parittaṃ parittārammaṇaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

215. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhataṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appamāṇaṃ parittārammaṇaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

216. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhataṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ parittaṃ parittārammaṇaṃ,

tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

217. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appamāṇaṃ parittārammaṇaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

218. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati sukhopaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ parittaṃ parittārammaṇaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

219. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati sukhopaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appamāṇaṃ parittārammaṇaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

220. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati sukhopaṭipadaṃ khippābhiññaṃ parittaṃ parittārammaṇaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

221. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati sukhopaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appamāṇaṃ parittārammaṇaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

222. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ...pe... pañcamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ parittaṃ parittārammaṇaṃ...pe... dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appamāṇaṃ parittārammaṇaṃ...pe... dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ parittaṃ parittārammaṇaṃ...pe... dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appamāṇaṃ parittārammaṇaṃ...pe... sukhopaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ parittaṃ parittārammaṇaṃ...pe... sukhopaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appamāṇaṃ parittārammaṇaṃ...pe... sukhopaṭipadaṃ khippābhiññaṃ parittaṃ parittārammaṇaṃ...pe... sukhopaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appamāṇaṃ parittārammaṇaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Aṭṭhakkhattukaṃ.

Idampi aṭṭhakkhattukaṃ

223. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni suvaṇṇadubbaṇṇāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

224. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni suvaṇṇadubbaṇṇāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ...pe... pañcamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati, tasmim̐ samaye phasso hoti...

pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Idampi aṭṭhakkhattukaṃ.

Appamāṇāni

225. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

226. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyam jhānaṃ...pe... tatiyam jhānaṃ...pe... catuttham jhānaṃ...pe... paṭhamam jhānaṃ...pe... pañcamam jhānaṃ upasampajja viharati, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Catasso paṭipadā

227. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

228. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

229. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

230. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

231. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyam jhānaṃ...pe... tatiyam jhānaṃ...pe... catuttham jhānaṃ...pe... paṭhamam jhānaṃ...pe... pañcamam jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ...pe... dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ...pe... sukhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ...pe... sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Catasso paṭipadā.

Dve ārammaṇāni

232. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati parittaṃ appamāṇārammaṇam, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

233. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati appamāṇam appamāṇārammaṇam, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

234. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyam jhānaṃ...pe... tatiyam jhānaṃ...pe... catuttham jhānaṃ...pe... paṭhamam jhānaṃ...pe... pañcamam jhānaṃ upasampajja viharati parittaṃ appamāṇārammaṇam...pe... appamāṇam appamāṇārammaṇam, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Dve ārammaṇāni.

Aparampi aṭṭhakkhattukaṃ

235. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ parittaṃ appamāṇārammaṇam, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

236. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appamāṇam appamāṇārammaṇam, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

237. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ parittaṃ appamāṇārammaṇam, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

238. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appamāṇam appamāṇārammaṇam, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

239. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati sukhopaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ parittaṃ appamāṇārammaṇam, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

240. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi... pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati sukhopaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appamāṇam appamāṇārammaṇam, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

241. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicca kāmehi... pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati sukhaṭṭipadaṃ khippābhiññaṃ parittaṃ appamāṇārammaṇaṃ, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

242. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicca kāmehi... pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati sukhaṭṭipadaṃ khippābhiññaṃ appamāṇaṃ appamāṇārammaṇaṃ, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

243. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamam jhānaṃ...pe... pañcamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭṭipadaṃ dandhābhiññaṃ parittaṃ appamāṇārammaṇaṃ...pe... dukkhapaṭṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appamāṇaṃ appamāṇārammaṇaṃ...pe... dukkhapaṭṭipadaṃ khippābhiññaṃ parittaṃ appamāṇārammaṇaṃ...pe... dukkhapaṭṭipadaṃ khippābhiññaṃ appamāṇaṃ appamāṇārammaṇaṃ...pe... sukhaṭṭipadaṃ dandhābhiññaṃ parittaṃ appamāṇārammaṇaṃ...pe... sukhaṭṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appamāṇaṃ appamāṇārammaṇaṃ...pe... sukhaṭṭipadaṃ khippābhiññaṃ parittaṃ appamāṇārammaṇaṃ...pe... sukhaṭṭipadaṃ khippābhiññaṃ appamāṇaṃ appamāṇārammaṇaṃ, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Aparampi aṭṭhakkhattukaṃ.

Idampi aṭṭhakkhattukaṃ

244. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni suvaṇṇadubbaṇṇāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicca kāmehi...pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

245. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni suvaṇṇadubbaṇṇāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamam jhānaṃ...pe... pañcamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Idampi aṭṭhakkhattukaṃ.

246. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati nīlāni nīlavaṇṇāni nīlanidassanāni nīlanibhāsāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicca kāmehi...pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

247. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhattaṃ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati pītāni pītavaṇṇāni pītanidassanāni pītanibhāsāni...pe... lohitakāni lohitakavaṇṇāni lohitakanidassanāni lohitakanibhāsāni...pe... odātāni odātavaṇṇāni odātanidassanāni odātanibhāsāni, tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicca kāmehi...pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Imānipi abhibhāyatanāni soḷasakkhattukāni.

Tīṇi vimokkhāni soḷasakkhattukāni

248. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti rūpī rūpāni passati vivicceva kāmehi...pe... paṭhamañ jhānaṃ upasampajja viharati, tasmिṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

249. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti ajjhataṃ arūpasāññī bahiddhā rūpāni passati vivicceva kāmehi...pe... paṭhamañ jhānaṃ upasampajja viharati, tasmिṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

250. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti subhanti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamañ jhānaṃ upasampajja viharati, tasmिṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Imānipi tīṇi vimokkhāni soḷasakkhattukāni.

Cattāri brahmavihārajhānāni soḷasakkhattukāni

251. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamañ jhānaṃ upasampajja viharati mettāsahagataṃ, tasmिṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

252. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyaṃ jhānaṃ upasampajja viharati mettāsahagataṃ, tasmिṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

253. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti pītiyā ca virāgā...pe... tatiyaṃ jhānaṃ upasampajja viharati mettāsahagataṃ, tasmिṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

254. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamañ jhānaṃ upasampajja viharati mettāsahagataṃ, tasmिṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

255. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti avitakkaṃ vicāramattaṃ samādhijaṃ pītisukhaṃ dutiyaṃ jhānaṃ upasampajja viharati mettāsahagataṃ, tasmिṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

256. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... tatiyaṃ jhānaṃ upasampajja viharati mettāsahagataṃ, tasmिṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

257. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti pītiyā ca virāgā...pe... catutthaṃ jhānaṃ upasampajja viharati mettāsahagataṃ, tasmिṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

258. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamañ jhānaṃ upasampajja viharati karuṇāsahagataṃ, tasmिṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

259. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamam jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ upasampajja viharati karuṇāsahagataṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

260. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati muditāsahagataṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

261. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamam jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ upasampajja viharati muditāsahagataṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

262. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti sukhasa ca pahānā...pe... catutthaṃ jhānaṃ upasampajja viharati upekkhāsahagataṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Cattāri brahmavihārajhānāni [[brahmavihārajhānāni \(sī. syā.\)](#)] soḷasakkhattukāni.

Asubhājhānaṃ soḷasakkhattukaṃ

263. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati uddhumātakasaññāsahagataṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

264. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati vinīlakasaññāsahagataṃ...pe... vipubbakasaññāsahagataṃ...pe... vicchiddakasaññāsahagataṃ...pe... vikkhāyitakasaññāsahagataṃ...pe... vikkhittakasaññāsahagataṃ...pe... hatavikkhittakasaññāsahagataṃ...pe... lohitaṃ...pe... puḷavakasaññāsahagataṃ [[puḷavakasaññāsahagataṃ \(ka.\)](#)] ...pe... aṭṭhikasāññāsahagataṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Asubhājhānaṃ [[asubhājhānaṃ \(sī. syā.\)](#)] soḷasakkhattukaṃ.

Rūpāvacarakusalaṃ.

Arūpāvacarakusalaṃ

Cattāri arūpajhānāni [[arūpajhānāni \(sī. syā.\)](#)] soḷasakkhattukāni

265. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye arūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti sabbaso rūpasaññānaṃ samatikkamā paṭighasaññānaṃ atthaṅgamā nānattasaññānaṃ amanasikārā ākāśānañcāyatanaññāsahagataṃ sukhasa ca pahānā...pe... catutthaṃ jhānaṃ upasampajja viharati upekkhāsahagataṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

266. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye arūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti sabbaso ākāśānañcāyatanaṃ samatikkamma viññānañcāyatanaññāsahagataṃ sukhasa ca pahānā...pe... catutthaṃ jhānaṃ upasampajja viharati upekkhāsahagataṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

267. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye arūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti sabbaso viññāṇaṅcāyatanaṃ samatikkamma ākiñcaññāyatanaṃsaññāsahagataṃ sukhassa ca pahānā...pe... catutthaṃ jhānaṃ upasampajja viharati upekkhāsahagataṃ, tasmिṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

268. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye arūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti sabbaso ākiñcaññāyatanaṃ samatikkamma nevasaññānāsaññāyatanaṃsaññāsahagataṃ sukhassa ca pahānā...pe... catutthaṃ jhānaṃ upasampajja viharati upekkhāsahagataṃ, tasmिṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Cattāri arūpajhānāni soḷasakkhattukāni.

Arūpāvacarakusalaṃ.

Tebhūmakakusalaṃ

Kāmāvacarakusalaṃ

269. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye kāmāvacaraṃ kusalaṃ cittaṃ uppannaṃ hoti somanassasahagataṃ ñāṇasampayuttaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... pañītaṃ...pe... chandādhigateyyaṃ...pe... vīriyādhigateyyaṃ...pe... cittādhigateyyaṃ...pe... vīmaṃsādhigateyyaṃ...pe... chandādhigateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... pañītaṃ...pe... vīriyādhigateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... pañītaṃ...pe... cittādhigateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... pañītaṃ...pe... vīmaṃsādhigateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... pañītaṃ, tasmिṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

270. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye kāmāvacaraṃ kusalaṃ cittaṃ uppannaṃ hoti somanassasahagataṃ ñāṇasampayuttaṃ sasaṅkhārena...pe... somanassasahagataṃ ñāṇavippayuttaṃ...pe... somanassasahagataṃ ñāṇavippayuttaṃ sasaṅkhārena...pe... upekkhāsahagataṃ ñāṇasampayuttaṃ...pe... upekkhāsahagataṃ ñāṇasampayuttaṃ sasaṅkhārena...pe... upekkhāsahagataṃ ñāṇavippayuttaṃ...pe... upekkhāsahagataṃ ñāṇavippayuttaṃ sasaṅkhārena hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... pañītaṃ...pe... chandādhigateyyaṃ...pe... vīriyādhigateyyaṃ...pe... cittādhigateyyaṃ...pe... chandādhigateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... pañītaṃ...pe... vīriyādhigateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... pañītaṃ...pe... cittādhigateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... pañītaṃ, tasmिṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Kāmāvacarakusalaṃ.

Rūpāvacarakusalaṃ

271. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati pathavīkasiṇaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... pañītaṃ...pe... chandādhigateyyaṃ...pe... vīriyādhigateyyaṃ...pe... cittādhigateyyaṃ...pe... vīmaṃsādhigateyyaṃ...pe... chandādhigateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... pañītaṃ...pe... vīriyādhigateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... pañītaṃ...pe... cittādhigateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... pañītaṃ...pe... vīmaṃsādhigateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... pañītaṃ, tasmिṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

272. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ...pe... pañcamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati pathavīkasiṇaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...

pe... paṇītaṃ...pe... chandādhīpateyyaṃ...pe... vīriyādhīpateyyaṃ...pe... cittādhīpateyyaṃ...
 pe... vīmaṃsādhīpateyyaṃ...pe... chandādhīpateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... paṇītaṃ...
 pe... vīriyādhīpateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... paṇītaṃ...pe... cittādhīpateyyaṃ hīnaṃ...
 pe... majjhimaṃ...pe... paṇītaṃ...pe... vīmaṃsādhīpateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe...
 paṇītaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Rūpāvācarakusalaṃ.

Arūpāvācarakusalaṃ

273. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye arūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti sabbaso rūpasaññānaṃ samatikkamā paṭighasaññānaṃ atthaṅgamā nānattasaññānaṃ amanasikārā ākāsaññācāyatanaññāsahagataṃ sukhassa ca pahānā...pe... catutthaṃ jhānaṃ upasampajja viharati hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... paṇītaṃ...pe... chandādhīpateyyaṃ...pe... vīriyādhīpateyyaṃ...pe... cittādhīpateyyaṃ...pe... vīmaṃsādhīpateyyaṃ...pe... chandādhīpateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... paṇītaṃ...pe... vīriyādhīpateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... paṇītaṃ...pe... cittādhīpateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... paṇītaṃ...pe... vīmaṃsādhīpateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... paṇītaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

274. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye arūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti sabbaso ākāsaññācāyatanaṃ samatikkamma viññānaññācāyatanaññāsahagataṃ sukhassa ca pahānā...pe... catutthaṃ jhānaṃ upasampajja viharati hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... paṇītaṃ...pe... chandādhīpateyyaṃ...pe... vīriyādhīpateyyaṃ...pe... cittādhīpateyyaṃ...pe... vīmaṃsādhīpateyyaṃ...pe... chandādhīpateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... paṇītaṃ...pe... vīriyādhīpateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... paṇītaṃ...pe... cittādhīpateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... paṇītaṃ...pe... vīmaṃsādhīpateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... paṇītaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

275. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye arūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti sabbaso viññānaññācāyatanaṃ samatikkamma ākiñcaññācāyatanaññāsahagataṃ sukhassa ca pahānā...pe... catutthaṃ jhānaṃ upasampajja viharati hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... paṇītaṃ...pe... chandādhīpateyyaṃ...pe... vīriyādhīpateyyaṃ...pe... cittādhīpateyyaṃ...pe... vīmaṃsādhīpateyyaṃ...pe... chandādhīpateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... paṇītaṃ...pe... vīriyādhīpateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... paṇītaṃ...pe... cittādhīpateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... paṇītaṃ...pe... vīmaṃsādhīpateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... paṇītaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

276. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye arūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti sabbaso ākiñcaññācāyatanaṃ samatikkamma nevasaññānāsaññācāyatanaññāsahagataṃ sukhassa ca pahānā...pe... catutthaṃ jhānaṃ upasampajja viharati hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... paṇītaṃ...pe... chandādhīpateyyaṃ...pe... vīriyādhīpateyyaṃ...pe... cittādhīpateyyaṃ...pe... vīmaṃsādhīpateyyaṃ...pe... chandādhīpateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... paṇītaṃ...pe... vīriyādhīpateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... paṇītaṃ...pe... cittādhīpateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... paṇītaṃ...pe... vīmaṃsādhīpateyyaṃ hīnaṃ...pe... majjhimaṃ...pe... paṇītaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Arūpāvācarakusalaṃ.

Lokuttarakusalaṃ

Suddhikapaṭipadā

277. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye lokuttaram jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayagāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, pīti hoti, sukhaṃ hoti, cittassekaggatā hoti, saddhindriyaṃ hoti, vīriyindriyaṃ hoti, satindriyaṃ hoti, samādhindriyaṃ hoti, paññindriyaṃ hoti, manindriyaṃ hoti, somanassindriyaṃ hoti, jīvitindriyaṃ hoti, anaññātaññassāmītindriyaṃ hoti, sammādiṭṭhi hoti, sammāsaṅkappo hoti, sammāvācā hoti, sammākammanto hoti, sammāājīvo hoti, sammāvāyāmo hoti, sammāsati hoti, sammāsamādhi hoti, saddhābalaṃ hoti, vīriyabalaṃ hoti, satibalaṃ hoti, samādhibalaṃ hoti, paññābalaṃ hoti, hiribalaṃ hoti, ottappabalaṃ hoti, alobho hoti, adoso hoti, amoho hoti, anabhijjhā hoti, abyāpādo hoti, sammādiṭṭhi hoti, hirī hoti, ottappaṃ hoti, kāyapassaddhi hoti, cittapassaddhi hoti, kāyalahutā hoti, cittalahutā hoti, kāyamudutā hoti, cittamudutā hoti, kāyakammaññatā hoti, cittakammaññatā hoti, kāyapāguññatā hoti, cittapāguññatā hoti, kāyujukatā hoti, cittujukatā hoti, sati hoti, sampajaññaṃ hoti, samatho hoti, vipassanā hoti, paggāho hoti, avikkhepo hoti; ye vā pana tasmīṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā.

278. Katamo tasmīṃ samaye phasso hoti? Yo tasmīṃ samaye phasso phusanā saṃphusanā saṃphusitattaṃ – ayaṃ tasmīṃ samaye phasso hoti.

279. Katamā tasmīṃ samaye vedanā hoti? Yaṃ tasmīṃ samaye tajjāmanoviññādhātusamphassajaṃ cetasiṃ sātāṃ cetasiṃ sukhaṃ cetosamphassajaṃ sātāṃ sukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā – ayaṃ tasmīṃ samaye vedanā hoti.

280. Katamā tasmīṃ samaye saññā hoti? Yā tasmīṃ samaye tajjāmanoviññādhātusamphassajā saññā sañjānanā sañjānitattaṃ – ayaṃ tasmīṃ samaye saññā hoti.

281. Katamā tasmīṃ samaye cetanā hoti? Yā tasmīṃ samaye tajjāmanoviññādhātusamphassajā cetanā sañcetanā cetayitattaṃ – ayaṃ tasmīṃ samaye cetanā hoti.

282. Katamaṃ tasmīṃ samaye cittaṃ hoti? Yaṃ tasmīṃ samaye cittaṃ mano mānaṃ hadayaṃ paṇḍaraṃ mano manāyatanaṃ manindriyaṃ viññāṇaṃ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññādhātu – idaṃ tasmīṃ samaye cittaṃ hoti.

283. Katamo tasmīṃ samaye vitakko hoti? Yo tasmīṃ samaye takko vitakko saṅkappo appanā byappanā cetaso abhiniropanā sammāsaṅkappo maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – ayaṃ tasmīṃ samaye vitakko hoti.

284. Katamo tasmīṃ samaye vicāro hoti? Yo tasmīṃ samaye cāro vicāro anuvicāro upavicāro cittassa anusandhānatā anupekkhanatā – ayaṃ tasmīṃ samaye vicāro hoti.

285. Katamā tasmīṃ samaye pīti hoti? Yā tasmīṃ samaye pīti pāmojjaṃ āmodanā pamodanā hāso pahāso vitti odagyaṃ attamanatā cittassa pītisambojjhaṅgo – ayaṃ tasmīṃ samaye pīti hoti.

286. Katamaṃ tasmīṃ samaye sukhaṃ hoti? Yaṃ tasmīṃ samaye cetasiṃ sātāṃ cetasiṃ sukhaṃ cetosamphassajaṃ sātāṃ sukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā – idaṃ tasmīṃ samaye sukhaṃ hoti.

287. Katamā tasmīṃ samaye cittassekaggatā hoti? Yā tasmīṃ samaye cittassa ṭhiti saṅṭhiti avaṭṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṃ samādhibalaṃ sammāsamādhi samādhisambojjhaṅgo maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – ayaṃ tasmīṃ samaye cittassekaggatā hoti.

288. Katamaṃ tasmim̐ samaye saddhindriyaṃ hoti? Yā tasmim̐ samaye saddhā saddahanā okappanā abhippasādo saddhā saddhindriyaṃ saddhābalaṃ – idaṃ tasmim̐ samaye saddhindriyaṃ hoti.

289. Katamaṃ tasmim̐ samaye vīriyindriyaṃ hoti? Yo tasmim̐ samaye cetasiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḥī thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhattachandatā anikkhattadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṃ vīriyindriyaṃ vīriyabalaṃ sammāvāyāmo vīriyasambojjhaṅgo maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – idaṃ tasmim̐ samaye vīriyindriyaṃ hoti.

290. Katamaṃ tasmim̐ samaye satindriyaṃ hoti? Yā tasmim̐ samaye sati anussati paṭissati sati saraṇatā dhāraṇatā apilāpanatā asammussanatā sati satindriyaṃ satibalaṃ sammāsati satisambojjhaṅgo maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – idaṃ tasmim̐ samaye satindriyaṃ hoti.

291. Katamaṃ tasmim̐ samaye samādhindriyaṃ hoti? Yā tasmim̐ samaye cittassa ṭhiti saṅṭhiti avatṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṃ samādhibalaṃ sammāsamādhī samādhisambojjhaṅgo maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – idaṃ tasmim̐ samaye samādhindriyaṃ hoti.

292. Katamaṃ tasmim̐ samaye paññindriyaṃ hoti? Yā tasmim̐ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṃ kosallaṃ nepuññaṃ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṃ patodo paññā paññindriyaṃ paññābalaṃ paññāsattaṃ paññāpāsādo paññāāloko paññāobhāso paññāpajjoto paññāratanāṃ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi dhammavicayasambojjhaṅgo maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – idaṃ tasmim̐ samaye paññindriyaṃ hoti.

293. Katamaṃ tasmim̐ samaye manindriyaṃ hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye cittaṃ mano mānasāṃ hadayaṃ paṇḍaraṃ mano manāyatanāṃ manindriyaṃ viññāṇaṃ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu – idaṃ tasmim̐ samaye manindriyaṃ hoti.

294. Katamaṃ tasmim̐ samaye somanassindriyaṃ hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye cetasikaṃ sātāṃ cetasikaṃ sukhaṃ cetosamphassaṃ sātāṃ sukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā – idaṃ tasmim̐ samaye somanassindriyaṃ hoti.

295. Katamaṃ tasmim̐ samaye jīvitindriyaṃ hoti? Yo tesāṃ arūpīnaṃ dhammānaṃ āyu ṭhiti yapanā yāpanā iriyanā vattanā pālanā jīvitaṃ jīvitindriyaṃ – idaṃ tasmim̐ samaye jīvitindriyaṃ hoti.

296. Katamaṃ tasmim̐ samaye anaññātāññassāmītindriyaṃ hoti? Yā tesāṃ dhammānaṃ anaññātānaṃ adīṭṭhānaṃ appattānaṃ aviditānaṃ asacchikatānaṃ sacchikiriyāya paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṃ kosallaṃ nepuññaṃ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṃ patodo paññā paññindriyaṃ paññābalaṃ paññāsattaṃ paññāpāsādo paññāāloko paññāobhāso paññāpajjoto paññāratanāṃ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi dhammavicayasambojjhaṅgo maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – idaṃ tasmim̐ samaye anaññātāññassāmītindriyaṃ hoti.

297. Katamā tasmim̐ samaye sammādiṭṭhi hoti? Yā tasmim̐ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṃ kosallaṃ nepuññaṃ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṃ patodo paññā paññindriyaṃ paññābalaṃ paññāsattaṃ paññāpāsādo paññāāloko paññāobhāso paññāpajjoto paññāratanāṃ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi dhammavicayasambojjhaṅgo maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye sammādiṭṭhi hoti.

298. Katamo tasmim̄ samaye sammāsaṅkappo hoti? Yo tasmim̄ samaye takko vitakko saṅkappo appanā byappanā cetaso abhiniropanā sammāsaṅkappo maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – ayaṃ tasmim̄ samaye sammāsaṅkappo hoti.

299. Katamā tasmim̄ samaye sammāvācā hoti? Yā tasmim̄ samaye catūhi vacīduccaritehi āraṭi virati paṭivirati veramaṇī akiriyaṃ akaraṇaṃ anajjhāpatti velāanatikkamo setughāto sammāvācā maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – ayaṃ tasmim̄ samaye sammāvācā hoti.

300. Katamo tasmim̄ samaye sammākammanto hoti? Yā tasmim̄ samaye tīhi kāyaduccaritehi āraṭi virati paṭivirati veramaṇī akiriyaṃ akaraṇaṃ anajjhāpatti velāanatikkamo setughāto sammākammanto maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – ayaṃ tasmim̄ samaye sammākammanto hoti.

301. Katamo tasmim̄ samaye sammāājīvo hoti? Yā tasmim̄ samaye micchāājīvā āraṭi virati paṭivirati veramaṇī akiriyaṃ akaraṇaṃ anajjhāpatti velāanatikkamo setughāto sammāājīvo maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – ayaṃ tasmim̄ samaye sammāājīvo hoti.

302. Katamo tasmim̄ samaye sammāvāyāmo hoti? Yo tasmim̄ samaye cetasiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḥhī thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhattachandatā anikkhattadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṃ vīriyindriyaṃ vīriyabalaṃ sammāvāyāmo vīriyasambojjhaṅgo maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – ayaṃ tasmim̄ samaye sammāvāyāmo hoti.

303. Katamā tasmim̄ samaye sammāsati hoti? Yā tasmim̄ samaye sati anussati paṭissati sati saraṇatā dhāraṇatā apilāpanatā asammussanatā sati satindriyaṃ satibalaṃ sammāsati satisambojjhaṅgo maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – ayaṃ tasmim̄ samaye sammāsati hoti.

304. Katamo tasmim̄ samaye sammāsamādhi hoti? Yā tasmim̄ samaye cittassa ṭhiti saṅghiti avatṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṃ samādhibalaṃ sammāsamādhi samādhisambojjhaṅgo maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – ayaṃ tasmim̄ samaye sammāsamādhi hoti.

305. Katamaṃ tasmim̄ samaye saddhābalaṃ hoti? Yā tasmim̄ samaye saddhā saddahanā okappanā abhippasādo saddhā saddhindriyaṃ saddhābalaṃ – idaṃ tasmim̄ samaye saddhābalaṃ hoti.

306. Katamaṃ tasmim̄ samaye vīriyabalaṃ hoti? Yo tasmim̄ samaye cetasiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḥhī thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhattachandatā anikkhattadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṃ vīriyindriyaṃ vīriyabalaṃ sammāvāyāmo vīriyasambojjhaṅgo maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – idaṃ tasmim̄ samaye vīriyabalaṃ hoti.

307. Katamaṃ tasmim̄ samaye satibalaṃ hoti? Yā tasmim̄ samaye sati anussati paṭissati sati saraṇatā dhāraṇatā apilāpanatā asammussanatā sati satindriyaṃ satibalaṃ sammāsati satisambojjhaṅgo maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – idaṃ tasmim̄ samaye satibalaṃ hoti.

308. Katamaṃ tasmim̄ samaye samādhibalaṃ hoti? Yā tasmim̄ samaye cittassa ṭhiti saṅghiti avatṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṃ samādhibalaṃ sammāsamādhi samādhisambojjhaṅgo maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – idaṃ tasmim̄ samaye samādhibalaṃ hoti.

309. Katamaṃ tasmim̄ samaye paññābalaṃ hoti? Yā tasmim̄ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṃ kosallaṃ nepuññaṃ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṃ patodo paññā

paññindriyaṃ paññābalaṃ paññāsattaṃ paññāpāsādo paññāāloko paññāobhāso paññāpajjoto paññāratanāṃ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi dhammavicayasambojjhaṅgo maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – idaṃ tasmim̐ samaye paññābalaṃ hoti.

310. Katamaṃ tasmim̐ samaye hiribalaṃ hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye hiriyati hiriyitabbena hiriyati pāpakānaṃ akusalānaṃ dhammānaṃ samāpattiyā – idaṃ tasmim̐ samaye hiribalaṃ hoti.

311. Katamaṃ tasmim̐ samaye ottappabalaṃ hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye ottappati ottappitabbena ottappati pāpakānaṃ akusalānaṃ dhammānaṃ samāpattiyā – idaṃ tasmim̐ samaye ottappabalaṃ hoti.

312. Katamo tasmim̐ samaye alobho hoti? Yo tasmim̐ samaye alobho alubbhanā alubbhitattaṃ asāraḅo asārajjanā asārajjitattaṃ anabhihjhā alobho kusalamūlaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye alobho hoti.

313. Katamo tasmim̐ samaye adoso hoti? Yo tasmim̐ samaye adoso adussanā adussitattaṃ abyāpādo abyāpajjo adoso kusalamūlaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye adoso hoti.

314. Katamo tasmim̐ samaye amoho hoti? Yā tasmim̐ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṃ kosallaṃ nepuññaṃ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṃ patodo paññā paññindriyaṃ paññābalaṃ paññāsattaṃ paññāpāsādo paññāāloko paññāobhāso paññāpajjoto paññāratanāṃ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi dhammavicayasambojjhaṅgo maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye amoho hoti.

315. Katamā tasmim̐ samaye anabhihjhā hoti? Yo tasmim̐ samaye alobho alubbhanā alubbhitattaṃ asāraḅo asārajjanā asārajjitattaṃ anabhihjhā alobho kusalamūlaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye anabhihjhā hoti.

316. Katamo tasmim̐ samaye abyāpādo hoti? Yo tasmim̐ samaye adoso adussanā adussitattaṃ abyāpādo abyāpajjo adoso kusalamūlaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye abyāpādo hoti.

317. Katamā tasmim̐ samaye sammādiṭṭhi hoti? Yā tasmim̐ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṃ kosallaṃ nepuññaṃ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṃ patodo paññā paññindriyaṃ paññābalaṃ paññāsattaṃ paññāpāsādo paññāāloko paññāobhāso paññāpajjoto paññāratanāṃ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi dhammavicayasambojjhaṅgo maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye sammādiṭṭhi hoti.

318. Katamā tasmim̐ samaye hirī hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye hiriyati hiriyitabbena hiriyati pāpakānaṃ akusalānaṃ dhammānaṃ samāpattiyā – ayaṃ tasmim̐ samaye hirī hoti.

319. Katamaṃ tasmim̐ samaye ottappaṃ hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye ottappati ottappitabbena ottappati pāpakānaṃ akusalānaṃ dhammānaṃ samāpattiyā – idaṃ tasmim̐ samaye ottappaṃ hoti.

320. Katamā tasmim̐ samaye kāyapassaddhi hoti? Yā tasmim̐ samaye vedanākkhandhassa saññākkhandhassa sañkhārakkhandhassa passaddhi paṭipassaddhi passambhanā paṭipassambhanā paṭipassambhitattaṃ passaddhisambojjhaṅgo – ayaṃ tasmim̐ samaye kāyapassaddhi hoti.

321. Katamā tasmim̐ samaye cittapassaddhi hoti? Yā tasmim̐ samaye viññāṅakkhandhassa passaddhi paṭipassaddhi passambhanā paṭipassambhanā paṭipassambhitattaṃ passaddhisambojjhaṅgo – ayaṃ tasmim̐ samaye cittapassaddhi hoti.

322. Katamā tasmim̐ samaye kāyalahutā hoti? Yā tasmim̐ samaye vedanākkhandhassa saññākkhandhassa sañkhārakkhandhassa lahutā lahupariṇāmatā adandhanatā avitthanatā – ayaṃ tasmim̐ samaye kāyalahutā hoti.

323. Katamā tasmim̐ samaye cittalahutā hoti? Yā tasmim̐ samaye viññāṇakkhandhassa lahutā lahupariṇāmatā adandhanatā avitthanatā – ayaṃ tasmim̐ samaye cittalahutā hoti.

324. Katamā tasmim̐ samaye kāyamudutā hoti? Yā tasmim̐ samaye vedanākkhandhassa saññākkhandhassa sañkhārakkhandhassa mudutā maddavatā akakkhaḷatā akathinatā – ayaṃ tasmim̐ samaye kāyamudutā hoti.

325. Katamā tasmim̐ samaye cittamudutā hoti? Yā tasmim̐ samaye viññāṇakkhandhassa mudutā maddavatā akakkhaḷatā akathinatā – ayaṃ tasmim̐ samaye cittamudutā hoti.

326. Katamā tasmim̐ samaye kāyakammaññatā hoti? Yā tasmim̐ samaye vedanākkhandhassa saññākkhandhassa sañkhārakkhandhassa kammaññatā kammaññattaṃ kammaññabhāvo – ayaṃ tasmim̐ samaye kāyakammaññatā hoti.

327. Katamā tasmim̐ samaye cittakammaññatā hoti? Yā tasmim̐ samaye viññāṇakkhandhassa kammaññatā kammaññattaṃ kammaññabhāvo – ayaṃ tasmim̐ samaye cittakammaññatā hoti.

328. Katamā tasmim̐ samaye kāyapāguññatā hoti? Yā tasmim̐ samaye vedanākkhandhassa saññākkhandhassa sañkhārakkhandhassa paṇaṭatā paṇaṭattaṃ paṇaṭabhāvo – ayaṃ tasmim̐ samaye kāyapāguññatā hoti.

329. Katamā tasmim̐ samaye cittapāguññatā hoti? Yā tasmim̐ samaye viññāṇakkhandhassa paṇaṭatā paṇaṭattaṃ paṇaṭabhāvo – ayaṃ tasmim̐ samaye cittapāguññatā hoti.

330. Katamā tasmim̐ samaye kāyujukatā hoti? Yā tasmim̐ samaye vedanākkhandhassa saññākkhandhassa sañkhārakkhandhassa ujutā ujukatā ajimhatā avaṅkatā akuṭilatā – ayaṃ tasmim̐ samaye kāyujukatā hoti.

331. Katamā tasmim̐ samaye cittujukatā hoti? Yā tasmim̐ samaye viññāṇakkhandhassa ujutā ujukatā ajimhatā avaṅkatā akuṭilatā – ayaṃ tasmim̐ samaye cittujukatā hoti.

332. Katamā tasmim̐ samaye sati hoti? Yā tasmim̐ samaye sati anussati paṭissati sati saraṇatā dhāraṇatā apilāpanatā asammussanatā sati satindriyaṃ satibalaṃ sammāsati satisambojjhaṅgo maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye sati hoti.

333. Katamaṃ tasmim̐ samaye sampajaññaṃ hoti? Yā tasmim̐ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṃ kosallaṃ nepuññaṃ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṃ patodo paññā paññindriyaṃ paññābalaṃ paññāsattaṃ paññāpāsādo paññāloko paññāobhāso paññāpajjoto paññāratanāṃ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi dhammavicayasambojjhaṅgo maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – idaṃ tasmim̐ samaye sampajaññaṃ hoti.

334. Katamo tasmim̐ samaye samatho hoti? Yā tasmim̐ samaye cittassa ṭhiti saṅṭhiti avaṭṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṃ samādhibalaṃ sammāsamādhi samādhisambojjhaṅgo maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye samatho hoti.

335. Katamā tasmim̐ samaye vipassanā hoti? Yā tasmim̐ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṃ kosallaṃ nepuññaṃ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṃ patodo paññā paññindriyaṃ paññābalaṃ paññāsattaṃ paññāpāsādo paññāāloko paññāobhāso paññāpajjoto paññāratanaṃ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi dhammavicayasambojjhaṅgo maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye vipassanā hoti.

336. Katamo tasmim̐ samaye paggāho hoti? Yo tasmim̐ samaye cetasiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḷhī thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhittachandatā anikkhittadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṃ vīriyindriyaṃ vīriyabalaṃ sammāvāyāmo vīriyasambojjhaṅgo maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye paggāho hoti.

337. Katamo tasmim̐ samaye avikkhepo hoti? Yā tasmim̐ samaye cittassa ṭhiti saṅghiti avatṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṃ samādhibalaṃ sammāsamādhī samādhisambojjhaṅgo maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye avikkhepo hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā.

Tasmim̐ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, navindriyāni honti, pañcaṅgikaṃ jhānaṃ hoti, aṭṭhaṅgiko maggo hoti, satta balāni honti, tayo hetū honti, eko phasso hoti, ekā vedanā hoti, ekā saññā hoti, ekā cetanā hoti, ekaṃ cittaṃ hoti, eko vedanākkhandho hoti, eko saññākkhandho hoti, eko saṅkhārakkhandho hoti, eko viññāṇakkhandho hoti, ekaṃ manāyatanaṃ hoti, ekaṃ manindriyaṃ hoti, ekā manoviññāṇadhātu hoti, ekaṃ dhammāyatanaṃ hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā...pe....

338. Katamo tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā vitakko vicāro pīti cittassekaggatā saddhindriyaṃ vīriyindriyaṃ satindriyaṃ samādhindriyaṃ paññindriyaṃ jīvitindriyaṃ anaññātaññassāmītindriyaṃ sammādiṭṭhi sammāsaṅkappo sammāvācā sammākammanto sammāājīvo sammāvāyāmo sammāsati sammāsamādhī saddhābalaṃ vīriyabalaṃ satibalaṃ samādhibalaṃ paññābalaṃ hiribalaṃ ottappabalaṃ alobho adoso amoho anabhijjhā abyāpādo sammādiṭṭhi hirī ottappaṃ kāyapassaddhi cittaṭṭappaṃ kāyalahutā cittalahutā kāyamudutā cittamudutā kāyakammaññatā cittaṭṭakammaññatā kāyapāguññatā cittaṭṭapāguññatā kāyujukatā cittujukatā sati sampajaññaṃ samatho vipassanā paggāho avikkhepo; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṃ ṭhapetvā saññākkhandhaṃ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā kusalā.

339. Katame dhammā kusalā? Yasim̐ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

340. Katame dhammā kusalā? Yasim̐ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati sukhopaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

341. Katame dhammā kusalā? Yasim̐ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati sukhopaṭipadaṃ khippābhiññaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

342. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṃ vūpasamā ...pe... dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ...pe... pañcamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ...pe... dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ...pe... sukhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ...pe... sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Suddhikapaṭipadā.

Suññataṃ

343. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicca kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati suññataṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

344. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ...pe... pañcamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati suññataṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Suññataṃ.

Suññatamūlakapaṭipadā

345. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicca kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññataṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

346. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicca kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ suññataṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

347. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicca kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññataṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

348. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicca kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ suññataṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

349. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ...pe... pañcamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññataṃ...pe... dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ suññataṃ...pe... sukhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññataṃ...pe...

sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ suññataṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...
pe... ime dhammā kusalā.

Suññatamūlakapaṭipadā.

Appaṇihitaṃ

350. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ
apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam̐
jhānaṃ upasampajja viharati appaṇihitaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe...
ime dhammā kusalā.

351. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ
apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe...
dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ...pe...
pañcamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati appaṇihitaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo
hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Appaṇihitaṃ.

Appaṇihitamūlakapaṭipadā

352. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ
apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam̐
jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appaṇihitaṃ, tasmim̐ samaye phasso
hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

353. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ
apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam̐
jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appaṇihitaṃ, tasmim̐ samaye phasso
hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

354. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ
apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam̐
jhānaṃ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appaṇihitaṃ, tasmim̐ samaye phasso
hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

355. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ
apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam̐
jhānaṃ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appaṇihitaṃ, tasmim̐ samaye phasso
hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

356. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ
apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe...
dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ...pe...
pañcamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appaṇihitaṃ...pe...
dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appaṇihitaṃ...pe... sukhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appaṇihitaṃ...
pe... sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appaṇihitaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...
pe... ime dhammā kusalā.

Appaṇihitamūlakapaṭipadā.

Vīsati mahānayā

357. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ maggaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ satipaṭṭhānaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ sammappadhānaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ iddhipādaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ indriyaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ balaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ bojjhaṅgaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ saccaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ samathaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ dhammaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ khandhaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ āyatanaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ dhātuṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ āhāraṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ phassaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ vedanaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ saññaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ cetanaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ cittaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicca kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Vīsati mahānayā.

Adhipati

358. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicca kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ chandādhipeyyaṃ...pe... vīriyādhipeyyaṃ...pe... cittādhipeyyaṃ...pe... vīmaṃsādhipeyyaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

359. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicāraṇaṃ vūpasamā...pe... dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ ...pe... pañcamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ chandādhipeyyaṃ...pe... vīriyādhipeyyaṃ...pe... cittādhipeyyaṃ...pe... vīmaṃsādhipeyyaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

360. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ maggaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ satipaṭṭhānaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ sammappadhānaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ iddhipādaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ indriyaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ balaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ bojjhaṅgaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ saccaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ samathaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ dhammaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ khandhaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ āyatanaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ dhātuṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ āhāraṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ phassaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ vedanaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ saññaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ cetanaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ cittaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicca kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ chandādhipeyyaṃ...pe... vīriyādhipeyyaṃ...pe... cittādhipeyyaṃ...pe... vīmaṃsādhipeyyaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Adhipati.

Paṭhamo maggo.

361. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ kāmarāḡabyāpādānaṃ tanubhāvāya dutiyāya bhūmiyā pattiyā vivicca kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ, tasmīṃ samaye phasso

hoti...pe... aññindriyaṃ hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Dutiyo maggo.

362. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ kāmarāḡabyāpādānaṃ anavaśesappahānāya tatiyāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... aññindriyaṃ hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā.

Tatiyo maggo.

363. Katame dhammā kusalā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ rūparāḡaarūparāḡamānauddhaccaavijjāya anavaśesappahānāya catutthāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... aññindriyaṃ hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā...pe....

364. Katamaṃ tasmīṃ samaye aññindriyaṃ hoti? Yā tesam dhammānaṃ ñātānaṃ diṭṭhānaṃ pattānaṃ viditānaṃ sacchikatānaṃ sacchikiriyāya paññā pajānaṃ vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṃ kosallaṃ nepuññaṃ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṃ patodo paññā paññindriyaṃ paññābalaṃ paññāsattaṃ paññāpāsādo paññāloko paññāobhāso paññāpajjoto paññāratanaṃ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi dhammavicayasambojjhaṅgo maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ, idaṃ tasmīṃ samaye aññindriyaṃ hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ye vā pana tasmīṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā kusalā.

Catuttho maggo.

Lokuttaraṃ cittaṃ.

Dvādasā akusalāni

365. Katame dhammā akusalā? Yasmiṃ samaye akusalaṃ cittaṃ uppannaṃ hoti somanassasahagataṃ diṭṭhigatasampayuttaṃ rūpārammaṇaṃ vā saddārammaṇaṃ vā gandhārammaṇaṃ vā rasārammaṇaṃ vā phoṭṭhabbārammaṇaṃ vā dhammārammaṇaṃ vā yaṃ yaṃ vā panārabbha, tasmīṃ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, pīti hoti, sukhaṃ hoti, cittassekaggatā hoti, vīriyindriyaṃ hoti, samādhindriyaṃ hoti, manindriyaṃ hoti, somanassindriyaṃ hoti, jīvitindriyaṃ hoti, micchādiṭṭhi hoti, micchāsankappo hoti, micchāvāyāmo hoti, micchāsamādhī hoti, vīriyabalaṃ hoti, samādhibalaṃ hoti, ahirikabalaṃ hoti, anottappabalaṃ hoti, lobho hoti, moho hoti, abhijjhā hoti, micchādiṭṭhi hoti, ahirikaṃ hoti, anottappaṃ hoti, samatho hoti, paggāho hoti, avikkhepo hoti; ye vā pana tasmīṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā akusalā.

366. Katamo tasmīṃ samaye phasso hoti? Yo tasmīṃ samaye phasso phusanā samphusanā samphusitattaṃ – ayaṃ tasmīṃ samaye phasso hoti.

367. Katamā tasmīṃ samaye vedanā hoti? Yaṃ tasmīṃ samaye tajjāmanoviññāṇadhātusamphassajaṃ cetasiḡaṃ sātāṃ cetasiḡaṃ sukhaṃ cetosamphassajaṃ sātāṃ sukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā – ayaṃ tasmīṃ samaye vedanā hoti.

368. Katamā tasmīṃ samaye saññā hoti? Yā tasmīṃ samaye tajjāmanoviññāṇadhātusamphassajā

saññā sañjānanā sañjānitattam – ayam tasmim samaye saññā hoti.

369. Katamā tasmim samaye cetanā hoti? Yā tasmim samaye tajjāmanoviññādhātusamphassajā cetanā sañcetanā cetayitattam – ayam tasmim samaye cetanā hoti.

370. Katamaṃ tasmim samaye cittaṃ hoti? Yaṃ tasmim samaye cittaṃ mano mānasam hadayaṃ paṇḍaraṃ mano manāyatanaṃ manindriyaṃ viññāṇaṃ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññādhātu – idaṃ tasmim samaye cittaṃ hoti.

371. Katamo tasmim samaye vitakko hoti? Yo tasmim samaye takko vitakko saṅkappo appanā byappanā cetaso abhiniropanā micchāsāṅkappo – ayam tasmim samaye vitakko hoti.

372. Katamo tasmim samaye vicāro hoti? Yo tasmim samaye cāro vicāro anuvicāro upavicāro cittassa anusandhānatā anupekkhanatā – ayam tasmim samaye vicāro hoti.

373. Katamā tasmim samaye pīti hoti? Yā tasmim samaye pīti pāmojjaṃ āmodanā pamodanā hāso pahāso vitti odagyaṃ attamanatā cittassa – ayam tasmim samaye pīti hoti.

374. Katamaṃ tasmim samaye sukhaṃ hoti? Yaṃ tasmim samaye cetasikaṃ sātaṃ cetasikaṃ sukhaṃ cetosamphassaṃ sātaṃ sukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā – idaṃ tasmim samaye sukhaṃ hoti.

375. Katamā tasmim samaye cittassekaggatā hoti? Yā tasmim samaye cittassa ṭhiti saṅṭhiti avatṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṃ samādhibalaṃ micchāsamādhī – ayam tasmim samaye cittassekaggatā hoti.

376. Katamaṃ tasmim samaye vīriyindriyaṃ hoti? Yo tasmim samaye cetasiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḷhī thāmo dhiti asīthilaparakkamatā anikkhattachandatā anikkhattadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṃ vīriyindriyaṃ vīriyabalaṃ micchāvāyāmo – idaṃ tasmim samaye vīriyindriyaṃ hoti.

377. Katamaṃ tasmim samaye samādhindriyaṃ hoti? Yā tasmim samaye cittassa ṭhiti saṅṭhiti avatṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṃ samādhibalaṃ micchāsamādhī – idaṃ tasmim samaye samādhindriyaṃ hoti?

378. Katamaṃ tasmim samaye manindriyaṃ hoti? Yaṃ tasmim samaye cittaṃ mano mānasam hadayaṃ paṇḍaraṃ mano manāyatanaṃ manindriyaṃ viññāṇaṃ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññādhātu – idaṃ tasmim samaye manindriyaṃ hoti.

379. Katamaṃ tasmim samaye somanassindriyaṃ hoti? Yaṃ tasmim samaye cetasikaṃ sātaṃ cetasikaṃ sukhaṃ cetosamphassaṃ sātaṃ sukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā – idaṃ tasmim samaye somanassindriyaṃ hoti.

380. Katamaṃ tasmim samaye jīvitindriyaṃ hoti? Yo tesam arūpīnaṃ dhammānaṃ āyu ṭhiti yapanā yāpanā iriyanā vattanā pālanā jīvitaṃ jīvitindriyaṃ – idaṃ tasmim samaye jīvitindriyaṃ hoti.

381. Katamā tasmim samaye micchādīṭṭhi hoti? Yā tasmim samaye dīṭṭhi dīṭṭhigataṃ dīṭṭhigahanaṃ dīṭṭhikantāro dīṭṭhivisūkāyikaṃ dīṭṭhivipphanditaṃ dīṭṭhisamyojanaṃ gāho patiṭṭhāho [paṭiggāho (sī. syā.)] abhiniveso parāmāso kummaggo micchāpatho micchattaṃ titthāyatanaṃ vipariyāsaggāho [vipariyesagāho (ka.)] – ayam tasmim samaye micchādīṭṭhi hoti.

382. Katamo tasmim̄ samaye micchāsaṅkappo hoti? Yo tasmim̄ samaye takko vitakko saṅkappo appanā byappanā cetaso abhiniropanā micchāsaṅkappo – ayaṃ tasmim̄ samaye micchāsaṅkappo hoti.

383. Katamo tasmim̄ samaye micchāvāyāmo hoti? Yo tasmim̄ samaye cetasiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḷhī thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhattachandatā anikkhattadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṃ vīriyindriyaṃ vīriyabalaṃ micchāvāyāmo – ayaṃ tasmim̄ samaye micchāvāyāmo hoti.

384. Katamo tasmim̄ samaye micchāsamādhi hoti? Yā tasmim̄ samaye cittassa ṭhiti saṅṭhiti avatṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṃ samādhibalaṃ micchāsamādhi – ayaṃ tasmim̄ samaye micchāsamādhi hoti.

385. Katamaṃ tasmim̄ samaye vīriyabalaṃ hoti? Yo tasmim̄ samaye cetasiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḷhī thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhattachandatā anikkhattadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṃ vīriyindriyaṃ vīriyabalaṃ micchāvāyāmo – idaṃ tasmim̄ samaye vīriyabalaṃ hoti.

386. Katamaṃ tasmim̄ samaye samādhibalaṃ hoti? Yā tasmim̄ samaye cittassa ṭhiti saṅṭhiti avatṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṃ samādhibalaṃ micchāsamādhi – idaṃ tasmim̄ samaye samādhibalaṃ hoti.

387. Katamaṃ tasmim̄ samaye ahirikabalaṃ hoti? Yaṃ tasmim̄ samaye na hirīyati hiriyitabbena na hirīyati pāpakānaṃ akusalānaṃ dhammānaṃ samāpattiyā – idaṃ tasmim̄ samaye ahirikabalaṃ hoti.

388. Katamaṃ tasmim̄ samaye anottappabalaṃ hoti? Yaṃ tasmim̄ samaye na ottappati ottappitabbena na ottappati pāpakānaṃ akusalānaṃ dhammānaṃ samāpattiyā – idaṃ tasmim̄ samaye anottappabalaṃ hoti.

389. Katamo tasmim̄ samaye lobho hoti? Yo tasmim̄ samaye lobho lubbhanā lubbhitattaṃ sārāgo sārājanā sārājitattaṃ abhijjhā lobho akusalamūlaṃ – ayaṃ tasmim̄ samaye lobho hoti.

390. Katamo tasmim̄ samaye moho hoti? Yaṃ tasmim̄ samaye aññānaṃ adassanaṃ anabhisamayo ananubodho asambodho appaṭivedho asaṃgāhanā aparīyogāhanā asamapekkhanā apaccavekkhanā apaccakkhakammaṃ dummejjhaṃ bālyaṃ asampajāññaṃ moho pamoho sammoho avijjā avijjogho avijjāyogo avijjānusayo avijjāpariyuṭṭhānaṃ avijjālaṅgī moho akusalamūlaṃ – ayaṃ tasmim̄ samaye moho hoti.

391. Katamā tasmim̄ samaye abhijjhā hoti? Yo tasmim̄ samaye lobho lubbhanā lubbhitattaṃ sārāgo sārājanā sārājitattaṃ abhijjhā lobho akusalamūlaṃ – ayaṃ tasmim̄ samaye abhijjhā hoti.

392. Katamā tasmim̄ samaye micchādīṭṭhi hoti? Yā tasmim̄ samaye dīṭṭhi dīṭṭhigataṃ dīṭṭhigahanaṃ dīṭṭhikantāro dīṭṭhivīsūkāyikaṃ dīṭṭhivipphanditaṃ dīṭṭhisamyojanaṃ gāho patīṭṭhāho abhiniveso parāmāso kummaggo micchāpatho micchattaṃ titthāyatanaṃ vipariyāsaggāho – ayaṃ tasmim̄ samaye micchādīṭṭhi hoti.

393. Katamaṃ tasmim̄ samaye ahirikaṃ hoti? Yaṃ tasmim̄ samaye na hirīyati hiriyitabbena na hirīyati pāpakānaṃ akusalānaṃ dhammānaṃ samāpattiyā – idaṃ tasmim̄ samaye ahirikaṃ hoti.

394. Katamaṃ tasmim̄ samaye anottappaṃ hoti? Yaṃ tasmim̄ samaye na ottappati ottappitabbena na ottappati pāpakānaṃ akusalānaṃ dhammānaṃ samāpattiyā – idaṃ tasmim̄ samaye anottappaṃ hoti.

395. Katamo tasmim̄ samaye samatho hoti? Yā tasmim̄ samaye cittassa t̄hiti saṅghiti avat̄thiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṃ samādhibalaṃ micchāsamādhī – ayaṃ tasmim̄ samaye samatho hoti.

396. Katamo tasmim̄ samaye paggāho hoti? Yo tasmim̄ samaye cetasiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussolhī thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhattachandatā anikkhattadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṃ vīriyindriyaṃ vīriyabalaṃ micchāvāyāmo – ayaṃ tasmim̄ samaye paggāho hoti.

397. Katamo tasmim̄ samaye avikkhepo hoti? Yā tasmim̄ samaye cittassa t̄hiti saṅghiti avat̄thiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṃ samādhibalaṃ micchāsamādhī – ayaṃ tasmim̄ samaye avikkhepo hoti; ye vā pana tasmim̄ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā akusalā.

Tasmim̄ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, pañcindriyāni honti, pañcaṅgikaṃ jhānaṃ hoti, caturaṅgiko maggo hoti, cattāri balāni honti, dve hetū honti, eko phasso hoti...pe... ekaṃ dhammāyatanaṃ hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmim̄ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā akusalā...pe....

398. Katamo tasmim̄ samaye saṅkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā vitakko vicāro pīti cittassekaggatā vīriyindriyaṃ samādhindriyaṃ jīvitindriyaṃ micchādīṭṭhi micchāsankappo micchāvāyāmo micchāsamādhī vīriyabalaṃ samādhibalaṃ ahirikabalaṃ anottappabalaṃ lobho moho abhijjhā micchādīṭṭhi ahirikaṃ anottappaṃ samatho paggāho avikkhepo; ye vā pana tasmim̄ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā t̄hapetvā vedanākkhandhaṃ t̄hapetvā saññākkhandhaṃ t̄hapetvā viññākkhandhaṃ – ayaṃ tasmim̄ samaye saṅkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā akusalā.

399. Katame dhammā akusalā? Yasim̄ samaye akusalaṃ cittaṃ uppannaṃ hoti somanassasahagataṃ diṭṭhigatasampayuttaṃ sasaṅkhārena rūpārammaṇaṃ vā...pe... dhammārammaṇaṃ vā yaṃ yaṃ vā panārabbha, tasmim̄ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti... pe... ime dhammā akusalā.

400. Katame dhammā akusalā? Yasim̄ samaye akusalaṃ cittaṃ uppannaṃ hoti somanassasahagataṃ diṭṭhigatavippayuttaṃ rūpārammaṇaṃ vā saddārammaṇaṃ vā gandhārammaṇaṃ vā rasārammaṇaṃ vā phoṭṭhabbārammaṇaṃ vā dhammārammaṇaṃ vā yaṃ yaṃ vā panārabbha, tasmim̄ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, pīti hoti, sukhaṃ hoti, cittassekaggatā hoti, vīriyindriyaṃ hoti, samādhindriyaṃ hoti, manindriyaṃ hoti, somanassindriyaṃ hoti, jīvitindriyaṃ hoti, micchāsankappo hoti, micchāvāyāmo hoti, micchāsamādhī hoti, vīriyabalaṃ hoti, samādhibalaṃ hoti, ahirikabalaṃ hoti, anottappabalaṃ hoti, lobho hoti, moho hoti, abhijjhā hoti, ahirikaṃ hoti, anottappaṃ hoti, samatho hoti, paggāho hoti, avikkhepo hoti; ye vā pana tasmim̄ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā akusalā...pe....

Tasmim̄ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, pañcindriyāni honti, pañcaṅgikaṃ jhānaṃ hoti, tivaṅgiko maggo hoti, cattāri balāni honti, dve hetū honti, eko phasso hoti...pe... ekaṃ dhammāyatanaṃ hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmim̄ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā akusalā...pe....

401. Katamo tasmim̄ samaye saṅkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā vitakko vicāro pīti cittassekaggatā vīriyindriyaṃ samādhindriyaṃ jīvitindriyaṃ micchāsankappo micchāvāyāmo micchāsamādhī vīriyabalaṃ samādhibalaṃ ahirikabalaṃ anottappabalaṃ lobho moho abhijjhā ahirikaṃ anottappaṃ samatho paggāho avikkhepo; ye vā pana tasmim̄ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā

arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṃ ṭhapetvā saññākkhandhaṃ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṃ – ayaṃ tasmīṃ samaye saṅkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā akusalā.

402. Katame dhammā akusalā? Yasmiṃ samaye akusalaṃ cittaṃ uppannaṃ hoti somanassasahagataṃ diṭṭhigatavippayuttaṃ sasaṅkhārena rūpārammaṇaṃ vā...pe... dhammārammaṇaṃ vā yaṃ yaṃ vā panārabba, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā akusalā.

403. Katame dhammā akusalā? Yasmiṃ samaye akusalaṃ cittaṃ uppannaṃ hoti upekkhāsahagataṃ diṭṭhigatasampayuttaṃ rūpārammaṇaṃ vā saddārammaṇaṃ vā gandhārammaṇaṃ vā rasārammaṇaṃ vā phoṭṭhabbārammaṇaṃ vā dhammārammaṇaṃ vā yaṃ yaṃ vā panārabba, tasmīṃ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, upekkhā hoti, cīttassekaggatā hoti, vīriyindriyaṃ hoti, samādhindriyaṃ hoti, manindriyaṃ hoti, upekkhindriyaṃ hoti, jīvitindriyaṃ hoti, micchādiṭṭhi hoti, micchāsaṅkappo hoti, micchāvāyāmo hoti, micchāsamādhī hoti, vīriyabalaṃ hoti, samādhībalaṃ hoti, ahirikabalaṃ hoti, anottappabalaṃ hoti, lobho hoti, moho hoti, abhijjhā hoti, micchādiṭṭhi hoti, ahirikaṃ hoti, anottappaṃ hoti, samatho hoti, paggāho hoti, avikkhepo hoti; ye vā pana tasmīṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā akusalā.

404. Katamo tasmīṃ samaye phasso hoti? Yo tasmīṃ samaye phasso phusanā saṃphusanā saṃphusitattaṃ – ayaṃ tasmīṃ samaye phasso hoti.

405. Katamā tasmīṃ samaye vedanā hoti? Yaṃ tasmīṃ samaye tajjāmanoviññāṇadhātusamphassajaṃ cetasiṃ neva sātāṃ nāsātāṃ cetosamphassajaṃ adukkhamasukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassajā adukkhamasukhā vedanā – ayaṃ tasmīṃ samaye vedanā hoti...pe....

406. Katamā tasmīṃ samaye upekkhā hoti? Yaṃ tasmīṃ samaye cetasiṃ neva sātāṃ nāsātāṃ cetosamphassajaṃ adukkhamasukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassajā adukkhamasukhā vedanā – ayaṃ tasmīṃ samaye upekkhā hoti...pe....

407. Katamaṃ tasmīṃ samaye upekkhindriyaṃ hoti? Yaṃ tasmīṃ samaye cetasiṃ neva sātāṃ nāsātāṃ cetosamphassajaṃ adukkhamasukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassajā adukkhamasukhā vedanā – idaṃ tasmīṃ samaye upekkhindriyaṃ hoti...pe... ye vā pana tasmīṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā akusalā.

Tasmīṃ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, pañcindriyāni honti, caturaṅgikaṃ jhānaṃ hoti, caturaṅgiko maggo hoti, cattāri balāni honti, dve hetū honti, eko phasso hoti...pe... ekaṃ dhammāyatanāṃ hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmīṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā akusalā...pe....

408. Katamo tasmīṃ samaye saṅkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā vitakko vicāro cīttassekaggatā vīriyindriyaṃ samādhindriyaṃ jīvitindriyaṃ micchādiṭṭhi micchāsaṅkappo micchāvāyāmo micchāsamādhī vīriyabalaṃ samādhībalaṃ ahirikabalaṃ anottappabalaṃ lobho moho abhijjhā micchādiṭṭhi ahirikaṃ anottappaṃ samatho paggāho avikkhepo; ye vā pana tasmīṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṃ ṭhapetvā saññākkhandhaṃ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṃ – ayaṃ tasmīṃ samaye saṅkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā akusalā.

409. Katame dhammā akusalā? Yasmiṃ samaye akusalaṃ cittaṃ uppannaṃ hoti upekkhāsahagataṃ diṭṭhigatasampayuttaṃ sasaṅkhārena rūpārammaṇaṃ vā...pe... dhammārammaṇaṃ vā yaṃ yaṃ vā panārabba, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā

akusalā.

410. Katame dhammā akusalā? Yasmiṃ samaye akusalaṃ cittaṃ uppannaṃ hoti upekkhāsahagataṃ diṭṭhigatavippayuttaṃ rūpārammaṇaṃ vā saddārammaṇaṃ vā gandhārammaṇaṃ vā rasārammaṇaṃ vā phoṭṭhabbārammaṇaṃ vā dhammārammaṇaṃ vā yaṃ yaṃ vā panārabba, tasmīṃ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, vīriyindriyaṃ hoti, samādhindriyaṃ hoti, manindriyaṃ hoti, upekkhindriyaṃ hoti, jīvitindriyaṃ hoti, micchāsāṅkappo hoti, micchāvāyāmo hoti, micchāsamādhi hoti, vīriyabalaṃ hoti, samādhibalaṃ hoti, ahirikabalaṃ hoti, anottappabalaṃ hoti, lobho hoti, moho hoti, abhijjhā hoti, ahirikaṃ hoti, anottappaṃ hoti, samatho hoti, paggāho hoti, avikkhepo hoti; ye vā pana tasmīṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā akusalā...pe....

Tasmīṃ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, pañcindriyāni honti, caturaṅgikaṃ jhānaṃ hoti, tivaṅgiko maggo hoti, cattāri balāni honti, dve hetū honti, eko phasso hoti...pe... ekaṃ dhammāyatanam hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmīṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā akusalā...pe....

411. Katamo tasmīṃ samaye saṅkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā vitakko vicāro cittassekaggatā vīriyindriyaṃ samādhindriyaṃ jīvitindriyaṃ micchāsāṅkappo micchāvāyāmo micchāsamādhi vīriyabalaṃ samādhibalaṃ ahirikabalaṃ anottappabalaṃ lobho moho abhijjhā ahirikaṃ anottappaṃ samatho paggāho avikkhepo; ye vā pana tasmīṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṃ ṭhapetvā saññākkhandhaṃ ṭhapetvā viññāṅkkhandhaṃ – ayaṃ tasmīṃ samaye saṅkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā akusalā.

412. Katame dhammā akusalā? Yasmiṃ samaye akusalaṃ cittaṃ uppannaṃ hoti upekkhāsahagataṃ diṭṭhigatavippayuttaṃ sasaṅkhārena rūpārammaṇaṃ vā...pe... dhammārammaṇaṃ vā yaṃ yaṃ vā panārabba, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā akusalā.

413. Katame dhammā akusalā? Yasmiṃ samaye akusalaṃ cittaṃ uppannaṃ hoti domanassasahagataṃ paṭighasampayuttaṃ rūpārammaṇaṃ vā saddārammaṇaṃ vā gandhārammaṇaṃ vā rasārammaṇaṃ vā phoṭṭhabbārammaṇaṃ vā dhammārammaṇaṃ vā yaṃ yaṃ vā panārabba, tasmīṃ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, dukkhaṃ hoti, cittassekaggatā hoti, vīriyindriyaṃ hoti, samādhindriyaṃ hoti, manindriyaṃ hoti, domanassindriyaṃ hoti, jīvitindriyaṃ hoti, micchāsāṅkappo hoti, micchāvāyāmo hoti, micchāsamādhi hoti, vīriyabalaṃ hoti, samādhibalaṃ hoti, ahirikabalaṃ hoti, anottappabalaṃ hoti, doso hoti, moho hoti, byāpādo hoti, ahirikaṃ hoti, anottappaṃ hoti, samatho hoti, paggāho hoti, avikkhepo hoti; ye vā pana tasmīṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā akusalā.

414. Katamo tasmīṃ samaye phasso hoti? Yo tasmīṃ samaye phasso phusanā saṃphusanā saṃphusitattaṃ – ayaṃ tasmīṃ samaye phasso hoti.

415. Katamā tasmīṃ samaye vedanā hoti? Yaṃ tasmīṃ samaye tajjāmanoviññāṇadhātusamphassajaṃ cetasiṃ asātaṃ cetasiṃ dukkhaṃ cetosamphassajaṃ asātaṃ dukkhaṃ vedayitaṃ cetosamphassajā asātā dukkhā vedanā – ayaṃ tasmīṃ samaye vedanā hoti...pe....

416. Katamaṃ tasmīṃ samaye dukkhaṃ hoti? Yaṃ tasmīṃ samaye cetasiṃ asātaṃ cetasiṃ dukkhaṃ cetosamphassajaṃ asātaṃ dukkhaṃ vedayitaṃ cetosamphassajā asātā dukkhā vedanā – idaṃ tasmīṃ samaye dukkhaṃ hoti...pe....

417. Katamaṃ tasmīṃ samaye domanassindriyaṃ hoti? Yaṃ tasmīṃ samaye cetasiṃ asātaṃ

cetasikaṃ dukkhaṃ cetosamphassaṃ asātaṃ dukkhaṃ vedayitaṃ cetosamphassajā asātā dukkhā vedanā – idaṃ tasmim̄ samaye domanassindriyaṃ hoti...pe....

418. Katamo tasmim̄ samaye doso hoti? Yo tasmim̄ samaye doso dussanā dussitattaṃ byāpatti byāpajjanā byāpajjitattaṃ virodho paṭivirodho caṇḍikkaṃ asuropo anattamanatā cittassa – ayaṃ tasmim̄ samaye doso hoti...pe....

419. Katamo tasmim̄ samaye byāpādo hoti? Yo tasmim̄ samaye doso dussanā dussitattaṃ byāpatti byāpajjanā byāpajjitattaṃ virodho paṭivirodho caṇḍikkaṃ asuropo anattamanatā cittassa – ayaṃ tasmim̄ samaye byāpādo hoti...pe... ye vā pana tasmim̄ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā akusalā.

Tasmim̄ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, pañcindriyāni honti, caturaṅgikaṃ jhānaṃ hoti, tivaṅgiko maggo hoti, cattāri balāni honti, dve hetū honti, eko phasso hoti...pe... ekaṃ dhammāyatanam̄ hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmim̄ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā akusalā...pe....

420. Katamo tasmim̄ samaye saṅkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā vitakko vicāro cittassekaggatā vīriyindriyaṃ samādhindriyaṃ jīvitindriyaṃ micchāsaṅkappo micchāvāyāmo micchāsamādhi vīriyabalaṃ samādhibalaṃ ahirikabalaṃ anottappabalaṃ doso moho byāpādo ahirikaṃ anottappaṃ samatho paggāho avikkhepo; ye vā pana tasmim̄ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandham̄ ṭhapetvā saññākkhandham̄ ṭhapetvā viññānakkhandham̄ – ayaṃ tasmim̄ samaye saṅkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā akusalā.

421. Katame dhammā akusalā? Yasim̄ samaye akusalaṃ cittaṃ uppannaṃ hoti domanassasahagataṃ paṭighasampayuttaṃ sasaṅkhārena rūpārammaṇam̄ vā...pe... dhammārammaṇam̄ vā yaṃ yaṃ vā panārabbha, tasmim̄ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā akusalā.

422. Katame dhammā akusalā? Yasim̄ samaye akusalaṃ cittaṃ uppannaṃ hoti upekkhāsahagataṃ vicikicchāsampayuttaṃ rūpārammaṇam̄ vā saddārammaṇam̄ vā gandhārammaṇam̄ vā rasārammaṇam̄ vā phoṭṭhabbārammaṇam̄ vā dhammārammaṇam̄ vā yaṃ yaṃ vā panārabbha, tasmim̄ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, vīriyindriyaṃ hoti, manindriyaṃ hoti, upekkhindriyaṃ hoti, jīvitindriyaṃ hoti, micchāsaṅkappo hoti, micchāvāyāmo hoti, vīriyabalaṃ hoti, ahirikabalaṃ hoti, anottappabalaṃ hoti, vicikicchā hoti, moho hoti, ahirikaṃ hoti, anottappaṃ hoti, paggāho hoti; ye vā pana tasmim̄ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā akusalā.

423. Katamo tasmim̄ samaye phasso hoti? Yo tasmim̄ samaye phasso phusanā saṃphusanā saṃphusitattaṃ – ayaṃ tasmim̄ samaye phasso hoti...pe....

424. Katamā tasmim̄ samaye cittassekaggatā hoti? Yā tasmim̄ samaye cittassa ṭhiti – ayaṃ tasmim̄ samaye cittassekaggatā hoti...pe....

425. Katamā tasmim̄ samaye vicikicchā hoti? Yā tasmim̄ samaye kaṅkhā kaṅkhāyanā kaṅkhāyitattaṃ vimati vicikicchā dvelhakaṃ dvedhāpatho saṃsayo anekasaggāho āsappanā parisappanā apariyogāhanā thambhitattaṃ cittassa manovilekho – ayaṃ tasmim̄ samaye vicikicchā hoti...pe... ye vā pana tasmim̄ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā akusalā.

Tasmim̄ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā

honti, cattāri indriyāni honti, caturaṅgikaṃ jhānaṃ hoti, duvaṅgiko maggo hoti, tīṇi balāni honti, eko hetu hoti, eko phasso hoti...pe... ekaṃ dhammāyatanaṃ hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā akusalā...pe....

426. Katamo tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā vitakko vicāro cittassekaggatā vīriyindriyaṃ jīvitindriyaṃ micchāsankappo micchāvāyāmo vīriyabalaṃ ahirikabalaṃ anottappabalaṃ vicikicchā moho ahirikaṃ anottappaṃ paggāho; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṃ ṭhapetvā saññākkhandhaṃ ṭhapetvā viññānakkhandhaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā akusalā.

427. Katame dhammā akusalā? Yasim̐ samaye akusalaṃ cittaṃ uppannaṃ hoti upekkhāsahagataṃ uddhaccasampayuttaṃ rūpārammaṇaṃ vā...pe... yaṃ yaṃ vā panārabbha, tasmim̐ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, vīriyindriyaṃ hoti, samādhindriyaṃ hoti, manindriyaṃ hoti, upekkhindriyaṃ hoti, jīvitindriyaṃ hoti, micchāsankappo hoti, micchāvāyāmo hoti, micchāsamādhī hoti, vīriyabalaṃ hoti, samādhibalaṃ hoti, ahirikabalaṃ hoti, anottappabalaṃ hoti, uddhaccaṃ hoti, moho hoti, ahirikaṃ hoti, anottappaṃ hoti, samatho hoti, paggāho hoti, avikkhepo hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā akusalā.

428. Katamo tasmim̐ samaye phasso hoti? Yo tasmim̐ samaye phasso phusanā saṃphusanā saṃphusitattaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye phasso hoti...pe....

429. Katamaṃ tasmim̐ samaye uddhaccaṃ hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye cittassa uddhaccaṃ avūpasamo cetaso vikkhepo bhantattaṃ cittassa – idaṃ tasmim̐ samaye uddhaccaṃ hoti ...pe... ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā akusalā.

Tasmim̐ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanaṇi honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, pañcindriyāni honti, caturaṅgikaṃ jhānaṃ hoti, tivaṅgiko maggo hoti, cattāri balāni honti, eko hetu hoti, eko phasso hoti...pe... ekaṃ dhammāyatanaṃ hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā akusalā...pe....

430. Katamo tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā vitakko vicāro cittassekaggatā vīriyindriyaṃ samādhindriyaṃ jīvitindriyaṃ micchāsankappo micchāvāyāmo micchāsamādhī vīriyabalaṃ samādhibalaṃ ahirikabalaṃ anottappabalaṃ uddhaccaṃ moho ahirikaṃ anottappaṃ samatho paggāho avikkhepo; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṃ ṭhapetvā saññākkhandhaṃ ṭhapetvā viññānakkhandhaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā akusalā.

Dvādasa akusalacittāni.

Abyākatavipāko

Kusalavipākapañcaviññāṇāni

431. Katame dhammā abyākatā? Yasim̐ samaye kāmāvacarassa kusalassa kammassa katattā upacitattā vipākaṃ cakkhuviññāṇaṃ uppannaṃ hoti upekkhāsahagataṃ rūpārammaṇaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, manindriyaṃ hoti, upekkhindriyaṃ hoti, jīvitindriyaṃ hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā.

432. Katamo tasmim̐ samaye phasso hoti? Yo tasmim̐ samaye phasso phusanā saṃphusanā

samphusitattam – ayam tasmim samaye phasso hoti.

433. Katamā tasmim samaye vedanā hoti? Yam tasmim samaye tadjācakkhuvīññādhātusamphassajam cetasikam neva sātām nāsātām cetosamphassajam adukkhamasukham vedayitam cetosamphassajā adukkhamasukhā vedanā – ayam tasmim samaye vedanā hoti.

434. Katamā tasmim samaye saññā hoti? Yā tasmim samaye tadjācakkhuvīññādhātusamphassajā saññā sañjānanā sañjānitattam – ayam tasmim samaye saññā hoti.

435. Katamā tasmim samaye cetanā hoti? Yā tasmim samaye tadjācakkhuvīññādhātusamphassajā cetanā sañcetanā cetayitattam – ayam tasmim samaye cetanā hoti.

436. Katamaṃ tasmim samaye cittaṃ hoti? Yam tasmim samaye cittaṃ mano mānasam hadayaṃ paṇḍaram mano manāyatanaṃ manindriyaṃ viññāṇaṃ viññāṇakkhandho tadjācakkhuvīññādhātu – idaṃ tasmim samaye cittaṃ hoti.

437. Katamā tasmim samaye upekkhā hoti? Yam tasmim samaye cetasikam neva sātām nāsātām cetosamphassajam adukkhamasukham vedayitam cetosamphassajā adukkhamasukhā vedanā – ayam tasmim samaye upekkhā hoti.

438. Katamā tasmim samaye cittassekaggatā hoti? Yā tasmim samaye cittassa ṭhiti – ayam tasmim samaye cittassekaggatā hoti.

439. Katamaṃ tasmim samaye manindriyaṃ hoti? Yam tasmim samaye cittaṃ mano mānasam hadayaṃ paṇḍaram mano manāyatanaṃ manindriyaṃ viññāṇaṃ viññāṇakkhandho tadjācakkhuvīññādhātu – idaṃ tasmim samaye manindriyaṃ hoti.

440. Katamaṃ tasmim samaye upekkhindriyaṃ hoti? Yam tasmim samaye cetasikam neva sātām nāsātām cetosamphassajam adukkhamasukham vedayitam cetosamphassajā adukkhamasukhā vedanā – idaṃ tasmim samaye upekkhindriyaṃ hoti.

441. Katamaṃ tasmim samaye jīvitindriyaṃ hoti? Yo tesam arūpīnaṃ dhammānaṃ āyu ṭhiti yapanā yāpanā iriyānā vattanā pālanā jīvitam jīvitindriyaṃ – idaṃ tasmim samaye jīvitindriyaṃ hoti; ye vā pana tasmim samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā.

Tasmim kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, tīṇindriyāni honti, eko phasso hoti...pe... ekā cakkhuvīññādhātu hoti, ekaṃ dhammāyatanaṃ hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmim samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā...pe....

442. Katamo tasmim samaye saṅkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā cittassekaggatā jīvitindriyaṃ; ye vā pana tasmim samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṃ ṭhapetvā saññākkhandhaṃ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṃ – ayam tasmim samaye saṅkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

443. Katame dhammā abyākatā? Yasim samaye kāmāvacarassa kusalassa kammaṃsa katattā upacitattā vipākaṃ sotaviññāṇaṃ uppannaṃ hoti upekkhāsahagataṃ saddārammaṇaṃ...pe... ghānaviññāṇaṃ uppannaṃ hoti upekkhāsahagataṃ gandhārammaṇaṃ...pe... jivhāviññāṇaṃ uppannaṃ hoti upekkhāsahagataṃ rasārammaṇaṃ...pe... kāyaviññāṇaṃ uppannaṃ hoti sukkasahagataṃ phoṭṭhabbārammaṇaṃ, tasmim samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti,

sukhaṃ hoti, cittassekaggatā hoti, manindriyaṃ hoti, sukhindriyaṃ hoti, jīvitindriyaṃ hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā.

444. Katamo tasmim̐ samaye phasso hoti? Yo tasmim̐ samaye phasso phusanā saṃphusanā saṃphusitattaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye phasso hoti.

445. Katamā tasmim̐ samaye vedanā hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye tajjākāyaviññādhātusamphassaṃ kāyikaṃ sātaṃ kāyikaṃ sukhaṃ kāyasamphassaṃ sātaṃ sukhaṃ vedayitaṃ kāyasamphassajā sātā sukhā vedanā – ayaṃ tasmim̐ samaye vedanā hoti.

446. Katamā tasmim̐ samaye saññā hoti? Yā tasmim̐ samaye tajjākāyaviññādhātusamphassajā saññā sañjānanā sañjānitattaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye saññā hoti.

447. Katamā tasmim̐ samaye cetanā hoti? Yā tasmim̐ samaye tajjākāyaviññādhātusamphassajā cetanā sañcetanā cetayitattaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye cetanā hoti.

448. Katamaṃ tasmim̐ samaye cittaṃ hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye cittaṃ mano mānaṃ hadayaṃ paṇḍaraṃ mano manāyatanaṃ manindriyaṃ viññāṇaṃ viññāṇakkhandho tajjākāyaviññādhātu – idaṃ tasmim̐ samaye cittaṃ hoti.

449. Katamaṃ tasmim̐ samaye sukhaṃ hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye kāyikaṃ sātaṃ kāyikaṃ sukhaṃ kāyasamphassaṃ sātaṃ sukhaṃ vedayitaṃ kāyasamphassajā sātā sukhā vedanā – idaṃ tasmim̐ samaye sukhaṃ hoti.

450. Katamā tasmim̐ samaye cittassekaggatā hoti? Yā tasmim̐ samaye cittassa ṭhiti – ayaṃ tasmim̐ samaye cittassekaggatā hoti.

451. Katamaṃ tasmim̐ samaye manindriyaṃ hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye cittaṃ mano mānaṃ hadayaṃ paṇḍaraṃ mano manāyatanaṃ manindriyaṃ viññāṇaṃ viññāṇakkhandho tajjākāyaviññādhātu – idaṃ tasmim̐ samaye manindriyaṃ hoti.

452. Katamaṃ tasmim̐ samaye sukhindriyaṃ hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye kāyikaṃ sātaṃ kāyikaṃ sukhaṃ kāyasamphassaṃ sātaṃ sukhaṃ vedayitaṃ kāyasamphassajā sātā sukhā vedanā – idaṃ tasmim̐ samaye sukhindriyaṃ hoti.

453. Katamaṃ tasmim̐ samaye jīvitindriyaṃ hoti? Yo tesaṃ arūpīnaṃ dhammānaṃ āyu ṭhiti yapanā yāpanā iriyanā vattanā pālanā jīvitaṃ jīvitindriyaṃ – idaṃ tasmim̐ samaye jīvitindriyaṃ hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā.

Tasmim̐ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, tīṇindriyāni honti, eko phasso hoti...pe... ekā kāyaviññādhātu hoti, ekaṃ dhammāyatanaṃ hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā...pe....

454. Katamo tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā cittassekaggatā jīvitindriyaṃ; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṃ ṭhapetvā saññākkhandhaṃ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

Kusalavipākāni pañcaviññāṇāni.

Kusalavipākamanodhātu

455. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye kāmāvacarassa kusalassa kammassa katattā upacitattā vipākā manodhātu uppannā hoti upekkhāsahagatā rūpārammaṇā vā...pe... phoṭṭhabbārammaṇā vā yaṃ yaṃ vā panārabba, tasmīṃ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, manindriyaṃ hoti, upekkhindriyaṃ hoti, jīvitindriyaṃ hoti; ye vā pana tasmīṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā.

456. Katamo tasmīṃ samaye phasso hoti? Yo tasmīṃ samaye phasso phusanā saṃphusanā saṃphusitattaṃ – ayaṃ tasmīṃ samaye phasso hoti.

457. Katamā tasmīṃ samaye vedanā hoti? Yaṃ tasmīṃ samaye tajjāmanodhātusamphassaṃ cetasiṃ neva sātāṃ nāsātāṃ cetosamphassaṃ adukkhamasukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassajā adukkhamasukhā vedanā – ayaṃ tasmīṃ samaye vedanā hoti.

458. Katamā tasmīṃ samaye saññā hoti? Yā tasmīṃ samaye tajjāmanodhātusamphassajā saññā sañjānanā sañjānitattaṃ – ayaṃ tasmīṃ samaye saññā hoti.

459. Katamā tasmīṃ samaye cetanā hoti? Yā tasmīṃ samaye tajjāmanodhātusamphassajā cetanā sañcetanā cetayitattaṃ – ayaṃ tasmīṃ samaye cetanā hoti.

460. Katamaṃ tasmīṃ samaye cittaṃ hoti? Yaṃ tasmīṃ samaye cittaṃ mano mānaṃ hadayaṃ paṇḍaraṃ mano manāyatanaṃ manindriyaṃ viññāṇaṃ viññāṇakkhandho tajjāmanodhātu – idaṃ tasmīṃ samaye cittaṃ hoti.

461. Katamo tasmīṃ samaye vitakko hoti? Yo tasmīṃ samaye takko vitakko saṅkappo appanā byappanā cetaso abhiniropanā – ayaṃ tasmīṃ samaye vitakko hoti.

462. Katamo tasmīṃ samaye vicāro hoti? Yo tasmīṃ samaye cāro vicāro anuvicāro upavicāro cittassa anusandhānatā anupekkhanatā – ayaṃ tasmīṃ samaye vicāro hoti.

463. Katamā tasmīṃ samaye upekkhā hoti? Yaṃ tasmīṃ samaye cetasiṃ neva sātāṃ nāsātāṃ cetosamphassaṃ adukkhamasukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassajā adukkhamasukhā vedanā – ayaṃ tasmīṃ samaye upekkhā hoti.

464. Katamā tasmīṃ samaye cittassekaggatā hoti? Yā tasmīṃ samaye cittassa ṭhiti – ayaṃ tasmīṃ samaye cittassekaggatā hoti.

465. Katamaṃ tasmīṃ samaye manindriyaṃ hoti? Yaṃ tasmīṃ samaye cittaṃ mano mānaṃ hadayaṃ paṇḍaraṃ mano manāyatanaṃ manindriyaṃ viññāṇaṃ viññāṇakkhandho tajjāmanodhātu – idaṃ tasmīṃ samaye manindriyaṃ hoti.

466. Katamaṃ tasmīṃ samaye upekkhindriyaṃ hoti? Yaṃ tasmīṃ samaye cetasiṃ neva sātāṃ nāsātāṃ cetosamphassaṃ adukkhamasukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassajā adukkhamasukhā vedanā – idaṃ tasmīṃ samaye upekkhindriyaṃ hoti.

467. Katamaṃ tasmīṃ samaye jīvitindriyaṃ hoti? Yo tesāṃ arūpīnaṃ dhammānaṃ āyu ṭhiti yapanā yāpanā iriyanā vattanā pālanā jīvitaṃ jīvitindriyaṃ – idaṃ tasmīṃ samaye jīvitindriyaṃ hoti; ye vā pana tasmīṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā.

Tasmiṃ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, tīṇindriyāni honti, eko phasso hoti...pe... ekā manodhātu hoti, ekaṃ dhammāyatanam hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmiṃ samaye aññeṇi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā...pe....

468. Katamo tasmiṃ samaye saṅkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā vitakko vicāro cittassekaggatā jīvitindriyaṃ; ye vā pana tasmiṃ samaye aññeṇi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandham ṭhapetvā saññākkhandham ṭhapetvā viññāṅakkhandham – ayaṃ tasmiṃ samaye saṅkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

Kusalavipākā manodhātu.

Kusalavipākamanoviññāṇadhātusomanassasahagatā

469. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye kāmāvacarassa kusalassa kammaṃsa katattā upacitattā vipākā manoviññāṇadhātu uppannā hoti somanassasahagatā rūpārammaṇā vā...pe... dhammārammaṇā vā yaṃ yaṃ vā panārabba, tasmiṃ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, pīti hoti, sukhaṃ hoti, cittassekaggatā hoti, manindriyaṃ hoti, somanassindriyaṃ hoti, jīvitindriyaṃ hoti; ye vā pana tasmiṃ samaye aññeṇi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā.

470. Katamo tasmiṃ samaye phasso hoti? Yo tasmiṃ samaye phasso phusanā saṃphusanā saṃphusitattaṃ – ayaṃ tasmiṃ samaye phasso hoti.

471. Katamā tasmiṃ samaye vedanā hoti? Yaṃ tasmiṃ samaye tajjāmanoviññāṇadhātusamphassaṃ cetasiṃsā sātā cetasiṃsā sukhaṃ cetosamphassaṃ sātā sukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā – ayaṃ tasmiṃ samaye vedanā hoti.

472. Katamā tasmiṃ samaye saññā hoti? Yā tasmiṃ samaye tajjāmanoviññāṇadhātusamphassajā saññā sañjānanā sañjānitattaṃ – ayaṃ tasmiṃ samaye saññā hoti.

473. Katamā tasmiṃ samaye cetanā hoti. Yā tasmiṃ samaye tajjāmanoviññāṇadhātusamphassajā cetanā sañcetanā cetayitattaṃ – ayaṃ tasmiṃ samaye cetanā hoti.

474. Katamaṃ tasmiṃ samaye cittaṃ hoti? Yaṃ tasmiṃ samaye cittaṃ mano mānaṃ hadayaṃ paṇḍaraṃ mano manāyatanam manindriyaṃ viññāṇam viññāṅakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu – idaṃ tasmiṃ samaye cittaṃ hoti.

475. Katamo tasmiṃ samaye vitakko hoti? Yo tasmiṃ samaye takko vitakko saṅkappo appanā byappanā cetaso abhiniropanā – ayaṃ tasmiṃ samaye vitakko hoti.

476. Katamo tasmiṃ samaye vicāro hoti? Yo tasmiṃ samaye cāro vicāro anuvicāro upavicāro cittassa anusandhānatā anuṭṭhānatā – ayaṃ tasmiṃ samaye vicāro hoti.

477. Katamā tasmiṃ samaye pīti hoti? Yā tasmiṃ samaye pīti pāmojjaṃ āmodanā pamodanā hāso pahāso vitti odagyaṃ attamanatā cittassa – ayaṃ tasmiṃ samaye pīti hoti.

478. Katamaṃ tasmiṃ samaye sukhaṃ hoti? Yaṃ tasmiṃ samaye cetasiṃsā sātā cetasiṃsā sukhaṃ cetosamphassaṃ sātā sukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā – idaṃ tasmiṃ samaye sukhaṃ hoti.

479. Katamā tasmim̐ samaye cittassekaggatā hoti? Yā tasmim̐ samaye cittassa ṭhiti – ayaṃ tasmim̐ samaye cittassekaggatā hoti.

480. Katamaṃ tasmim̐ samaye manindriyaṃ hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye cittaṃ mano mānaṃ hadayaṃ paṇḍaraṃ mano manāyatanam̐ manindriyaṃ viññāṇam̐ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu – idaṃ tasmim̐ samaye manindriyaṃ hoti.

481. Katamaṃ tasmim̐ samaye somanassindriyaṃ hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye cetasiṅgaṃ sātāṃ cetasiṅgaṃ sukhaṃ cetosamphassaṅgaṃ sātāṃ sukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassaṅgaṃ sātā sukhā vedanā – idaṃ tasmim̐ samaye somanassindriyaṃ hoti.

482. Katamaṃ tasmim̐ samaye jīvitindriyaṃ hoti? Yo tesaṃ arūpīnaṃ dhammānaṃ āyu ṭhiti yapaṇā yāpaṇā iriyaṇā vattanā pālanā jīvitaṃ jīvitindriyaṃ – idaṃ tasmim̐ samaye jīvitindriyaṃ hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā.

Tasmim̐ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, tīṇindriyāni honti, eko phasso hoti...pe... ekā manoviññāṇadhātu hoti, ekaṃ dhammāyatanam̐ hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā...pe....

483. Katamo tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā vitakko vicāro pīti cittassekaggatā jīvitindriyaṃ; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandham̐ ṭhapetvā saññākkhandham̐ ṭhapetvā viññāṇakkhandham̐ – ayaṃ tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

Kusalavipākā manoviññāṇadhātu somanassasahagatā.

Kusalavipākamanoviññāṇadhātupekkhāsahagatā

484. Katame dhammā abyākatā? Yasim̐ samaye kāmāvacarassa kusalassa kammassa katattā upacitattā vipākā manoviññāṇadhātu uppannā hoti upekkhāsahagatā rūpārammaṇā vā...pe... dhammārammaṇā vā yaṃ yaṃ vā panārabbha, tasmim̐ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, manindriyaṃ hoti, upekkhindriyaṃ hoti, jīvitindriyaṃ hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā.

485. Katamo tasmim̐ samaye phasso hoti? Yo tasmim̐ samaye phasso phusanā saṃphusanā saṃphusitattaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye phasso hoti.

486. Katamā tasmim̐ samaye vedanā hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye tajjāmanoviññāṇadhātusamphassaṅgaṃ cetasiṅgaṃ neva sātāṃ nāsātāṃ cetosamphassaṅgaṃ adukkhamasukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassaṅgaṃ adukkhamasukhā vedanā – ayaṃ tasmim̐ samaye vedanā hoti.

487. Katamā tasmim̐ samaye saññā hoti? Yā tasmim̐ samaye tajjāmanoviññāṇadhātusamphassaṅgaṃ saññā sañjānanā sañjānitattaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye saññā hoti.

488. Katamā tasmim̐ samaye cetanā hoti? Yā tasmim̐ samaye tajjāmanoviññāṇadhātusamphassaṅgaṃ cetanā sañcetanā cetayitattaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye cetanā hoti.

489. Katamaṃ tasmim̐ samaye cittaṃ hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye cittaṃ mano mānaṣaṃ hadayaṃ paṇḍaraṃ mano manāyatanaṃ manindriyaṃ viññāṇaṃ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu – idaṃ tasmim̐ samaye cittaṃ hoti.

490. Katamo tasmim̐ samaye vitakko hoti? Yo tasmim̐ samaye takko vitakko saṅkappo appanā byappanā cetaso abhiniropanā – ayaṃ tasmim̐ samaye vitakko hoti.

491. Katamo tasmim̐ samaye vicāro hoti? Yo tasmim̐ samaye cāro vicāro anu vicāro upavicāro cittaṣṣa anusandhānatā anupekkhanatā – ayaṃ tasmim̐ samaye vicāro hoti.

492. Katamā tasmim̐ samaye upekkhā hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye cetasiṅkaṃ neva sātamaṃ nāsātamaṃ cetosamphassaṅkaṃ adukkhamasukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassaṅkā adukkhamasukhā vedanā – ayaṃ tasmim̐ samaye upekkhā hoti.

493. Katamā tasmim̐ samaye cittassekaggatā hoti? Yā tasmim̐ samaye cittaṣṣa ṭhiti – ayaṃ tasmim̐ samaye cittassekaggatā hoti.

494. Katamaṃ tasmim̐ samaye manindriyaṃ hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye cittaṃ mano mānaṣaṃ hadayaṃ paṇḍaraṃ mano manāyatanaṃ manindriyaṃ viññāṇaṃ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu – idaṃ tasmim̐ samaye manindriyaṃ hoti.

495. Katamaṃ tasmim̐ samaye upekkhindriyaṃ hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye cetasiṅkaṃ neva sātamaṃ nāsātamaṃ cetosamphassaṅkaṃ adukkhamasukhaṃ vedayitaṃ cetosamphassaṅkā adukkhamasukhā vedanā – idaṃ tasmim̐ samaye upekkhindriyaṃ hoti.

496. Katamaṃ tasmim̐ samaye jīvitindriyaṃ hoti? Yo tesamaṃ arūpīnaṃ dhammānaṃ āyu ṭhiti yapaṇā yāpaṇā iriyaṇā vattanā pālanā jīvitaṃ jīvitindriyaṃ – idaṃ tasmim̐ samaye jīvitindriyaṃ hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā.

Tasmim̐ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanaṇi honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, tīṇindriyāni honti, eko phasso hoti...pe... ekā manoviññāṇadhātu hoti, ekaṃ dhammāyatanaṃ hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā...pe....

497. Katamo tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā vitakko vicāro cittassekaggatā jīvitindriyaṃ; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṃ ṭhapetvā saññākkhandhaṃ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

Kusalavipākā upekkhāsahagatā manoviññāṇadhātu.

Aṭṭhamahāvipākā

498. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye kāmāvacarassa kusalassa kammaṣṣa katattā upacitattā vipākā manoviññāṇadhātu uppannā hoti somanassasahagatā ñāṇasampayuttā...pe... somanassasahagatā ñāṇasampayuttā sasaṅkhārena...pe... somanassasahagatā ñāṇavippayuttā...pe... somanassasahagatā ñāṇavippayuttā sasaṅkhārena...pe... upekkhāsahagatā ñāṇasampayuttā...pe... upekkhāsahagatā ñāṇasampayuttā sasaṅkhārena...pe... upekkhāsahagatā ñāṇavippayuttā...pe... upekkhāsahagatā ñāṇavippayuttā sasaṅkhārena rūpārammaṇā vā...pe... dhammārammaṇā vā yaṃ yaṃ vā panārabha, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti ...pe... ime dhammā abyākatā...pe... alobho abyākatamūlaṃ...pe... adoso abyākatamūlaṃ...pe... ime dhammā abyākatā.

Atṭhamahāvīpākā.

Rūpāvacaravīpākā

499. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati pathavīkasiṇaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva rūpāvacarassa kusalassa kammassa katattā upacitattā vipākaṃ vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati pathavīkasiṇaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

500. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye rūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamam jhānaṃ...pe... pañcamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati pathavīkasiṇaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva rūpāvacarassa kusalassa kammassa katattā upacitattā vipākaṃ sukhassa ca pahānā...pe... pañcamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati pathavīkasiṇaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

Rūpāvacaravīpākā.

Arūpāvacaravīpākā

501. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye arūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti sabbaso rūpasaññānaṃ samatikkamā paṭighasaññānaṃ atthaṅgamā nānattasaññānaṃ amanasikārā ākāsañācāyatanañāsaññāsahagataṃ sukhassa ca pahānā...pe... catutthaṃ jhānaṃ upasampajja viharati, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva arūpāvacarassa kusalassa kammassa katattā upacitattā vipākaṃ sabbaso rūpasaññānaṃ samatikkamā paṭighasaññānaṃ atthaṅgamā nānattasaññānaṃ amanasikārā ākāsañācāyatanañāsaññāsahagataṃ sukhassa ca pahānā...pe... catutthaṃ jhānaṃ upasampajja viharati, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

502. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye arūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti sabbaso ākāsañācāyatanaṃ samatikkamma viññāṇañācāyatanañāsaññāsahagataṃ sukhassa ca pahānā...pe... catutthaṃ jhānaṃ upasampajja viharati, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva arūpāvacarassa kusalassa kammassa katattā upacitattā vipākaṃ sabbaso ākāsañācāyatanaṃ samatikkamma viññāṇañācāyatanañāsaññāsahagataṃ sukhassa ca pahānā...pe... catutthaṃ jhānaṃ upasampajja viharati, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

503. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye arūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti sabbaso viññāṇañācāyatanaṃ samatikkamma ākiñcaññāyatanañāsaññāsahagataṃ sukhassa ca pahānā...pe... catutthaṃ jhānaṃ upasampajja viharati, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva arūpāvacarassa kusalassa kammassa katattā upacitattā vipākaṃ sabbaso viññāṇañācāyatanaṃ samatikkamma ākiñcaññāyatanañāsaññāsahagataṃ sukhassa ca pahānā...pe... catutthaṃ jhānaṃ upasampajja viharati, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

504. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye arūpūpapattiyā maggaṃ bhāveti sabbaso ākiñcaññāyatanaṃ samatikkamma nevasaññānāsaññāyatanañāsaññāsahagataṃ sukhassa ca pahānā...pe... catutthaṃ jhānaṃ upasampajja viharati, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva arūpāvacarassa kusalassa kammassa katattā upacitattā vipākaṃ sabbaso ākiñcaññāyatanaṃ samatikkamma nevasaññānāsaññāyatanañāsaññāsahagataṃ sukhassa ca pahānā...pe...

catutthaṃ jhānaṃ upasampajja viharati, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

Arūpāvacaravipākā.

Lokuttaravipāka-paṭhamamaggavipākā

Suddhikapaṭipadā

505. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññataṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... aññindriyaṃ hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

506. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ animittaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... aññindriyaṃ hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

507. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appaṇihitaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... aññindriyaṃ hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

508. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ...pe... pañcamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññanti kusalaṃ...pe... dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññatanti vipāko...pe... dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññanti kusalaṃ...pe... dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ animittanti vipāko...pe... dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññanti kusalaṃ...pe... dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appaṇihitanti vipāko, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

509. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ...pe... sukhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ...pe... sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ...pe... dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ...pe... pañcamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṃ khippābhiññanti kusalaṃ...pe... sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ suññatanti vipāko...pe... sukhapaṭipadaṃ khippābhiññanti kusalaṃ...pe... sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ animittanti vipāko...pe... sukhapaṭipadaṃ khippābhiññanti kusalaṃ...pe... sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appaṇihitanti vipāko, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime

dhammā abyākatā.

Suddhikapaṭipadā.

Suddhikasūññataṃ

510. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati suññataṃ, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati suññataṃ, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

511. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati suññataṃ, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati animittaṃ, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

512. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati suññataṃ, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati appaṇihitaṃ, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

513. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamam jhānaṃ...pe... pañcamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati suññatanti kusalaṃ...pe... suññatanti vipāko...pe... suññatanti kusalaṃ...pe... animittanti vipāko...pe... suññatanti kusalaṃ...pe... appaṇihitanti vipāko, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

Suddhikasūññataṃ.

Suññatapaṭipadā

514. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññataṃ, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññataṃ, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

515. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññataṃ, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ

dandhābhiññaṃ animittaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

516. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicca kāmehi...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññataṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicca kāmehi...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appaṇihitaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

517. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyam̐ jhānaṃ...pe... tatiyam̐ jhānaṃ...pe... catuttham̐ jhānaṃ...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ...pe... pañcamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññatanti kusalam̐...pe... dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññatanti vipāko...pe... dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññatanti kusalam̐...pe... dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ animittanti vipāko...pe... dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññatanti kusalam̐...pe... dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appaṇihitanti vipāko, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

518. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicca kāmehi...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ suññataṃ...pe... sukhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññataṃ...pe... sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ suññataṃ...pe... dutiyam̐ jhānaṃ...pe... tatiyam̐ jhānaṃ...pe... catuttham̐ jhānaṃ...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ...pe... pañcamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ suññatanti kusalam̐...pe... sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ suññatanti vipāko...pe... sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ suññatanti kusalam̐...pe... sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ animittanti vipāko...pe... sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ suññatanti kusalam̐...pe... sukhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appaṇihitanti vipāko, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

Suññatapaṭipadā.

Suddhikaappaṇihitaṃ

519. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicca kāmehi...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati appaṇihitaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicca kāmehi...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati appaṇihitaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

520. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicca kāmehi...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati appaṇihitaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicca kāmehi...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati animittaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

521. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicca kāmehi...pe... paṭhamam̐

jhānaṃ upasampajja viharati appaṇihitaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati suññataṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

522. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaram̐ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayagāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyam̐ jhānaṃ...pe... tatiyam̐ jhānaṃ...pe... catuttham̐ jhānaṃ...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ...pe... pañcamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati appaṇihitanti kusalam̐...pe... appaṇihitanti vipāko...pe... appaṇihitanti kusalam̐...pe... animittanti vipāko...pe... appaṇihitanti kusalam̐...pe... suññatanti vipāko, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

Suddhikaappaṇihitaṃ.

Appaṇihitapaṭipadā

523. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaram̐ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayagāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadam̐ dandhābhiññaṃ appaṇihitaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadam̐ dandhābhiññaṃ appaṇihitaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

524. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaram̐ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayagāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadam̐ dandhābhiññaṃ appaṇihitaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadam̐ dandhābhiññaṃ animittaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

525. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaram̐ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayagāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadam̐ dandhābhiññaṃ appaṇihitaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadam̐ dandhābhiññaṃ suññataṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

526. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaram̐ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayagāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyam̐ jhānaṃ...pe... tatiyam̐ jhānaṃ...pe... catuttham̐ jhānaṃ...pe... paṭhamam̐ jhānaṃ...pe... pañcamam̐ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadam̐ dandhābhiññaṃ appaṇihitanti kusalam̐...pe... dukkhapaṭipadam̐ dandhābhiññaṃ appaṇihitanti vipāko...pe... dukkhapaṭipadam̐ dandhābhiññaṃ appaṇihitanti kusalam̐...pe... dukkhapaṭipadam̐ dandhābhiññaṃ animittanti vipāko...pe... dukkhapaṭipadam̐ dandhābhiññaṃ appaṇihitanti kusalam̐...pe... dukkhapaṭipadam̐ dandhābhiññaṃ suññatanti vipāko, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

527. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaram̐ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayagāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam̐

jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appaṇihitaṃ...pe...
 sukhaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appaṇihitaṃ...pe... sukhaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appaṇihitaṃ...
 pe... dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ...pe...
 pañcamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati sukhaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appaṇihitanti kusalaṃ...pe...
 sukhaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appaṇihitanti vipāko...pe... sukhaṭipadaṃ khippābhiññaṃ
 appaṇihitanti kusalaṃ...pe... sukhaṭipadaṃ khippābhiññaṃ animittanti vipāko...pe...
 sukhaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appaṇihitanti kusalaṃ...pe... sukhaṭipadaṃ khippābhiññaṃ
 suññatanti vipāko, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

Appaṇihitapaṭipadā.

Vīsati mahānaya

528. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ maggaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ
 satipaṭṭhānaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ sammappadhānaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ iddhipādaṃ
 bhāveti...pe... lokuttaraṃ indriyaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ balaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ
 bojjhaṅgaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ saccaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ samathaṃ bhāveti...pe...
 lokuttaraṃ dhammaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ khandhaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ āyatanāṃ
 bhāveti...pe... lokuttaraṃ dhātuṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ āhāraṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ
 phassaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ vedanaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ saññaṃ bhāveti...pe...
 lokuttaraṃ cetanaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ cittaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ
 pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicca kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati
 dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti ...pe... avikkhepo hoti...pe... ime
 dhammā kusalā tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicca kāmehi...
 pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññataṃ...pe...
 animittaṃ ...pe... appaṇihitaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā
 abyākatā.

Vīsati mahānaya.

Chandādhipeyyasuddhikapaṭipadā

529. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ
 apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicca kāmehi...pe... paṭhamaṃ
 jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ chandādhipeyyaṃ, tasmim̐ samaye
 phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa
 katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicca kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati
 dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññataṃ chandādhipeyyaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe...
 avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

530. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ
 apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicca kāmehi...pe... paṭhamaṃ
 jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ chandādhipeyyaṃ, tasmim̐ samaye
 phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa
 katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicca kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati
 dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ animittaṃ chandādhipeyyaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe...
 avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

531. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ
 apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicca kāmehi...pe... paṭhamaṃ
 jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ chandādhipeyyaṃ, tasmim̐ samaye

phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam jhānam upasampajja viharati dukkhapaṭipadam dandhābhiññaṃ appaṇihitam chandādhigateyyam, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

532. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaram jhānam bhāveti niyyānikam apacayagāmiṃ diṭṭhigatānam pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānam vūpasamā...pe... dutiyam jhānam...pe... tatiyam jhānam...pe... catuttham jhānam...pe... paṭhamam jhānam...pe... pañcamam jhānam upasampajja viharati dukkhapaṭipadam dandhābhiññaṃ chandādhigateyyanti kusalam...pe... dukkhapaṭipadam dandhābhiññaṃ suññatam chandādhigateyyanti vipāko...pe... dukkhapaṭipadam dandhābhiññaṃ chandādhigateyyanti kusalam...pe... dukkhapaṭipadam dandhābhiññaṃ animittam chandādhigateyyanti vipāko...pe... dukkhapaṭipadam dandhābhiññaṃ chandādhigateyyanti kusalam...pe... dukkhapaṭipadam dandhābhiññaṃ appaṇihitam chandādhigateyyanti vipāko, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

533. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaram jhānam bhāveti niyyānikam apacayagāmiṃ diṭṭhigatānam pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam jhānam upasampajja viharati dukkhapaṭipadam khippābhiññaṃ chandādhigateyyam...pe... sukhaṭipadam dandhābhiññaṃ chandādhigateyyam...pe... sukhaṭipadam khippābhiññaṃ chandādhigateyyam...pe... dutiyam jhānam...pe... tatiyam jhānam...pe... catuttham jhānam...pe... paṭhamam jhānam...pe... pañcamam jhānam upasampajja viharati sukhaṭipadam khippābhiññaṃ chandādhigateyyanti kusalam...pe... sukhaṭipadam khippābhiññaṃ suññatam chandādhigateyyanti vipāko...pe... sukhaṭipadam khippābhiññaṃ chandādhigateyyanti kusalam...pe... sukhaṭipadam khippābhiññaṃ animittam chandādhigateyyanti vipāko...pe... sukhaṭipadam khippābhiññaṃ appaṇihitam chandādhigateyyanti vipāko, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

Chandādhigateyyasuddhikaṭipadā.

Chandādhigateyyasuddhikasūññatā

534. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaram jhānam bhāveti niyyānikam apacayagāmiṃ diṭṭhigatānam pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam jhānam upasampajja viharati suññatam chandādhigateyyam, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam jhānam upasampajja viharati suññatam chandādhigateyyam, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

535. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaram jhānam bhāveti niyyānikam apacayagāmiṃ diṭṭhigatānam pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam jhānam upasampajja viharati suññatam chandādhigateyyam, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam jhānam upasampajja viharati animittam chandādhigateyyam, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

536. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaram jhānam bhāveti niyyānikam apacayagāmiṃ diṭṭhigatānam pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam jhānam upasampajja viharati suññatam chandādhigateyyam, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam jhānam upasampajja viharati appaṇihitam

chandādhīpateyyaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

537. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ...pe... pañcamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati suññataṃ chandādhīpateyyanti kusalaṃ...pe... suññataṃ chandādhīpateyyanti vipāko...pe... suññataṃ chandādhīpateyyanti kusalaṃ...pe... animittaṃ chandādhīpateyyanti vipāko...pe... suññataṃ chandādhīpateyyanti kusalaṃ...pe... appaṇihitaṃ chandādhīpateyyanti vipāko, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

Chandādhīpateyyasuddhikasūññatā.

538. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicca kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññataṃ chandādhīpateyyaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicca kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññataṃ chandādhīpateyyaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

539. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicca kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññataṃ chandādhīpateyyaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicca kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ animittaṃ chandādhīpateyyaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

540. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicca kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññataṃ chandādhīpateyyaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicca kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appaṇihitaṃ chandādhīpateyyaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

541. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ...pe... pañcamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññataṃ chandādhīpateyyanti kusalaṃ...pe... dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññataṃ chandādhīpateyyanti vipāko...pe... dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññataṃ chandādhīpateyyanti kusalaṃ...pe... dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ animittaṃ chandādhīpateyyanti vipāko...pe... dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññataṃ chandādhīpateyyanti kusalaṃ...pe... dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appaṇihitaṃ chandādhīpateyyanti vipāko, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

542. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicca kāmehi...pe... paṭhamaṃ

jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ suññataṃ chandādhipeyyaṃ...
 pe... sukhapāṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññataṃ chandādhipeyyaṃ...pe... sukhapāṭipadaṃ
 khippābhiññaṃ suññataṃ chandādhipeyyaṃ...pe... dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe...
 catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ ...pe... pañcamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati
 sukhapāṭipadaṃ khippābhiññaṃ suññataṃ chandādhipeyyanti kusalaṃ...pe... sukhapāṭipadaṃ
 khippābhiññaṃ suññataṃ chandādhipeyyanti vipāko...pe... sukhapāṭipadaṃ khippābhiññaṃ
 suññataṃ chandādhipeyyanti kusalaṃ...pe... sukhapāṭipadaṃ khippābhiññaṃ animittaṃ
 chandādhipeyyanti vipāko...pe... sukhapāṭipadaṃ khippābhiññaṃ suññataṃ chandādhipeyyanti
 kusalaṃ...pe... sukhapāṭipadaṃ khippābhiññaṃ appaṇihitaṃ chandādhipeyyanti vipāko, tasmim
 samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

543. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ
 apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam
 jhānaṃ upasampajja viharati appaṇihitaṃ chandādhipeyyaṃ, tasmim samaye phasso hoti...pe...
 avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā
 vipākaṃ vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati appaṇihitaṃ
 chandādhipeyyaṃ, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

544. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ
 apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam
 jhānaṃ upasampajja viharati appaṇihitaṃ chandādhipeyyaṃ, tasmim samaye phasso hoti...pe...
 avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā
 vipākaṃ vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati, animittaṃ
 chandādhipeyyaṃ, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

545. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ
 apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam
 jhānaṃ upasampajja viharati appaṇihitaṃ chandādhipeyyaṃ, tasmim samaye phasso hoti...pe...
 avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā
 vipākaṃ vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja viharati suññataṃ
 chandādhipeyyaṃ, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

546. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ
 apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe...
 dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamam jhānaṃ...pe...
 pañcamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati appaṇihitaṃ chandādhipeyyanti kusalaṃ...pe... appaṇihitaṃ
 chandādhipeyyanti vipāko...pe... appaṇihitaṃ chandādhipeyyanti kusalaṃ ...pe... animittaṃ
 chandādhipeyyanti vipāko...pe... appaṇihitaṃ chandādhipeyyanti kusalaṃ...pe... suññataṃ
 chandādhipeyyanti vipāko, tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā
 abyākatā.

547. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ
 apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam
 jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appaṇihitaṃ chandādhipeyyaṃ,
 tasmim samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa
 kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam jhānaṃ upasampajja
 viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appaṇihitaṃ chandādhipeyyaṃ, tasmim samaye phasso
 hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

548. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ
 apacayaḡāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamam

jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appaṇihitaṃ chandādhīpateyyaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ animittaṃ chandādhīpateyyaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

549. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayagāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appaṇihitaṃ chandādhīpateyyaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññataṃ chandādhīpateyyaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

550. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayagāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ...pe... pañcamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appaṇihitaṃ chandādhīpateyyanti kusalaṃ...pe... dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appaṇihitaṃ chandādhīpateyyanti vipāko...pe... dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appaṇihitaṃ chandādhīpateyyanti kusalaṃ...pe... dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ animittaṃ chandādhīpateyyanti vipāko...pe... dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appaṇihitaṃ chandādhīpateyyanti kusalaṃ...pe... dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññataṃ chandādhīpateyyanti vipāko, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

551. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayagāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appaṇihitaṃ chandādhīpateyyaṃ...pe... sukhaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ appaṇihitaṃ chandādhīpateyyaṃ...pe... sukhaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appaṇihitaṃ chandādhīpateyyaṃ...pe... dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ...pe... pañcamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati sukhaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appaṇihitaṃ chandādhīpateyyanti kusalaṃ...pe... sukhaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appaṇihitaṃ chandādhīpateyyanti vipāko...pe... sukhaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appaṇihitaṃ chandādhīpateyyanti kusalaṃ...pe... sukhaṭipadaṃ khippābhiññaṃ animittaṃ chandādhīpateyyanti vipāko...pe... sukhaṭipadaṃ khippābhiññaṃ appaṇihitaṃ chandādhīpateyyanti kusalaṃ...pe... sukhaṭipadaṃ khippābhiññaṃ suññataṃ chandādhīpateyyanti vipāko, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

552. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ maggaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ satipaṭṭhānaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ sammappadhānaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ iddhipādaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ indriyaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ balaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ bojjaṅgaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ saccaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ samathaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ dhammaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ khandhaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ āyatanāṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ dhātuṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ āhāraṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ phassaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ vedanaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ saññaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ cetanaṃ bhāveti...pe... lokuttaraṃ cittaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayagāmiṃ diṭṭhigatānaṃ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ chandādhīpateyyaṃ, tasmim̐ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññataṃ...pe... animittaṃ...pe... appaṇihitaṃ chandādhīpateyyaṃ...pe... vīriyādhīpateyyaṃ...pe...

cittādhīpateyyaṃ...pe... vīmaṃsādhīpateyyaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

Paṭhamamaggavipāko.

Dutiyādimaggavipāko

553. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye lokuttaraṃ jhānaṃ bhāveti niyyānikaṃ apacayaḡāmiṃ kāmarāḡabyāpādānaṃ tanubhāvāya dutiyāya bhūmiyā pattiyā...pe... kāmarāḡabyāpādānaṃ anavaśesappahānāya tatiyāya bhūmiyā pattiyā...pe... rūparāḡaarūparāḡamānauddhaccaavijjāya anavaśesappahānāya catutthāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... aññindriyaṃ hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṃ vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṃ dandhābhiññaṃ suññataṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... aññātāvindriyaṃ hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ye vā pana tasmīṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā.

554. Katamo tasmīṃ samaye phasso hoti? Yo tasmīṃ samaye phasso phusanā saṃphusanā saṃphusitattaṃ – ayaṃ tasmīṃ samaye phasso hoti...pe....

555. Katamaṃ tasmīṃ samaye aññātāvindriyaṃ hoti? Yā tesam aññātāvīnaṃ dhammānaṃ aññā paññā pajānaṃ vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṃ kosallaṃ nepuññaṃ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṃ patodo paññā paññindriyaṃ paññābalaṃ paññāsattaṃ paññāpāsādo paññāloko paññāobhāso paññāpajoto paññāratanaṃ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi dhammavicayasambojjhaṅgo maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – idaṃ tasmīṃ samaye aññātāvindriyaṃ hoti...pe... ye vā pana tasmīṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā.

Dutiyādimaggavipāko.

Lokuttaravipāko.

Akusalavipākaabyākatam

Akusalavipākapañcaviññāṇāni

556. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye akusalassa kammaṃsa katattā upacitattā vipākaṃ cakkhaviññāṇaṃ uppannaṃ hoti upekkhāsahagataṃ rūpārammaṇaṃ...pe... sotaviññāṇaṃ uppannaṃ hoti upekkhāsahagataṃ saddārammaṇaṃ...pe... ḡhānaviññāṇaṃ uppannaṃ hoti upekkhāsahagataṃ gandhārammaṇaṃ ...pe... jivhāviññāṇaṃ uppannaṃ hoti upekkhāsahagataṃ rasārammaṇaṃ...pe... kāyaviññāṇaṃ uppannaṃ hoti dukkhasahagataṃ phoṭṭhabbārammaṇaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, dukkhaṃ hoti, cittassekaggatā hoti, manindriyaṃ hoti, dukkhindriyaṃ hoti, jīvitindriyaṃ hoti; ye vā pana tasmīṃ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā.

557. Katamo tasmīṃ samaye phasso hoti? Yo tasmīṃ samaye phasso phusanā saṃphusanā saṃphusitattaṃ – ayaṃ tasmīṃ samaye phasso hoti.

558. Katamā tasmīṃ samaye vedanā hoti? Yaṃ tasmīṃ samaye tajjākāyaviññāṇadhātusamphassaṃ kāyikaṃ asātaṃ kāyikaṃ dukkhaṃ kāyasamphassaṃ asātaṃ

dukkhaṃ vedayitaṃ kāyasamphassajā asātā dukkhā vedanā – ayaṃ tasmim̐ samaye vedanā hoti...
pe....

559. Katamaṃ tasmim̐ samaye dukkhaṃ hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye kāyikaṃ asātaṃ kāyikaṃ dukkhaṃ kāyasamphassajaṃ asātaṃ dukkhaṃ vedayitaṃ kāyasamphassajā asātā dukkhā vedanā – idaṃ tasmim̐ samaye dukkhaṃ hoti...pe....

560. Katamaṃ tasmim̐ samaye dukkhindriyaṃ hoti? Yaṃ tasmim̐ samaye kāyikaṃ asātaṃ kāyikaṃ dukkhaṃ kāyasamphassajaṃ asātaṃ dukkhaṃ vedayitaṃ kāyasamphassajā asātā dukkhā vedanā – idaṃ tasmim̐ samaye dukkhindriyaṃ hoti...pe... ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā.

Tasmim̐ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, tīṇindriyāni honti, eko phasso hoti...pe... ekā kāyaviññāṇadhātu hoti, ekaṃ dhammāyatanaṃ hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā...pe....

561. Katamo tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā cittassekaggatā jīvitindriyaṃ; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṃ ṭhapetvā saññākkhandhaṃ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

Akusalavipākapañcaviññāṇāni.

Akusalavipākamanodhātu

562. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye akusalassa kammaṃ katattā upacitattā vipākā manodhātu uppannā hoti upekkhāsahagatā rūpārammaṇā vā...pe... phoṭṭhabbārammaṇā vā yaṃ yaṃ vā panārabbha, tasmim̐ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, manindriyaṃ hoti, upekkhindriyaṃ hoti, jīvitindriyaṃ hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā...pe....

Tasmim̐ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, tīṇindriyāni honti, eko phasso hoti...pe... ekā manodhātu hoti, ekaṃ dhammāyatanaṃ hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā...pe....

563. Katamo tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā vitakko vicāro cittassekaggatā jīvitindriyaṃ; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṃ ṭhapetvā saññākkhandhaṃ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

Akusalavipākā manodhātu.

Akusalavipākamanoviññāṇadhātu

564. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye akusalassa kammaṃ katattā upacitattā vipākā manoviññāṇadhātu uppannā hoti upekkhāsahagatā rūpārammaṇā vā...pe... dhammārammaṇā vā yaṃ yaṃ vā panārabbha, tasmim̐ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, manindriyaṃ hoti, upekkhindriyaṃ hoti,

jīvitindriyaṃ hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā...pe....

Tasmim̐ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, tīṇindriyāni honti, eko phasso hoti...pe... ekā manoviññāṇadhātu hoti, ekaṃ dhammāyatanaṃ hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā...pe....

565. Katamo tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā vitakko vicāro cittassekaggatā jīvitindriyaṃ; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṃ ṭhapetvā saññākkhandhaṃ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

Akusalavipākā manoviññāṇadhātu.

Vipākā abyākatā.

Ahetukakiriyāabyākatam̐

Kiriyāmanodhātu

566. Katame dhammā abyākatā? Yasim̐ samaye manodhātu uppannā hoti kiriyā neva kusalā nākusalā na ca kammavipākā upekkhāsahagatā rūpārammaṇā vā...pe... phoṭṭhabbārammaṇā vā yaṃ yaṃ vā panārabha, tasmim̐ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, manindriyaṃ hoti, upekkhindriyaṃ hoti, jīvitindriyaṃ hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā...pe....

Tasmim̐ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, tīṇindriyāni honti, eko phasso hoti...pe... ekā manodhātu hoti, ekaṃ dhammāyatanaṃ hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā...pe....

567. Katamo tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā vitakko vicāro cittassekaggatā jīvitindriyaṃ; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṃ ṭhapetvā saññākkhandhaṃ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṃ – ayaṃ tasmim̐ samaye saṅkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

Kiriyā manodhātu.

Kiriyāmanoviññāṇadhātusomanassasahagatā

568. Katame dhammā abyākatā? Yasim̐ samaye manoviññāṇadhātu uppannā hoti kiriyā neva kusalā nākusalā na ca kammavipākā somanassasahagatā rūpārammaṇā vā...pe... dhammārammaṇā vā yaṃ yaṃ vā panārabha, tasmim̐ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, pīti hoti, sukhaṃ hoti, cittassekaggatā hoti, vīriyindriyaṃ hoti, samādhindriyaṃ hoti, manindriyaṃ hoti, somanassindriyaṃ hoti, jīvitindriyaṃ hoti; ye vā pana tasmim̐ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā.

569. Katamo tasmim̐ samaye phasso hoti? Yo tasmim̐ samaye phasso phusanā saṃphusanā

samphusitattam – ayam tasmim samaye phasso hoti...pe....

570. Katamā tasmim samaye cittassekaggatā hoti? Yā tasmim samaye cittassa t̥hiti saññhiti avat̥ṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyam samādhibalam – ayam tasmim samaye cittassekaggatā hoti.

571. Katamaṃ tasmim samaye vīriyindriyam hoti? Yo tasmim samaye cetasiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḷhī thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhattachandatā anikkhattadhuratā dhurasampaggāho vīriyam vīriyindriyam vīriyabalam – idam tasmim samaye vīriyindriyam hoti.

572. Katamaṃ tasmim samaye samādhindriyam hoti? Yā tasmim samaye cittassa t̥hiti saññhiti avat̥ṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyam samādhibalam – idam tasmim samaye samādhindriyam hoti...pe... ye vā pana tasmim samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā.

Tasmim kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, pañcindriyāni honti, eko phasso hoti...pe... ekā manoviññāṇadhātu hoti, ekaṃ dhammāyatanam hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmim samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā...pe....

573. Katamo tasmim samaye sañkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā vitakko vicāro pīti cittassekaggatā vīriyindriyam samādhindriyam jīvitindriyam; ye vā pana tasmim samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā t̥hapetvā vedanākkhandham t̥hapetvā saññākkhandham t̥hapetvā viññākkhandham – ayam tasmim samaye sañkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

Kiriyā manoviññāṇadhātu somanassasahagatā.

Kiriyāmanoviññāṇadhātupekkhāsahagatā

574. Katame dhammā abyākatā? Yasim samaye manoviññāṇadhātu uppannā hoti kiriyā neva kusalā nākusalā na ca kammavipākā upekkhāsahagatā rūpārammaṇā vā...pe... dhammārammaṇā vā yaṃ yaṃ vā panārabba, tasmim samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṃ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, vīriyindriyam hoti, samādhindriyam hoti manindriyam hoti, upekkhindriyam hoti, jīvitindriyam hoti; ye vā pana tasmim samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā...pe....

Tasmim kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, pañcindriyāni honti, eko phasso hoti...pe... ekā manoviññāṇadhātu hoti, ekaṃ dhammāyatanam hoti, ekā dhammadhātu hoti; ye vā pana tasmim samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā – ime dhammā abyākatā...pe....

575. Katamo tasmim samaye sañkhārakkhandho hoti? Phasso cetanā vitakko vicāro cittassekaggatā vīriyindriyam samādhindriyam jīvitindriyam; ye vā pana tasmim samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā t̥hapetvā vedanākkhandham t̥hapetvā saññākkhandham t̥hapetvā viññākkhandham – ayam tasmim samaye sañkhārakkhandho hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

Kiriyā manoviññāṇadhātu upekkhāsahagatā.

Ahetukā kiriyā abyākatā.

Sahetukakāmāvacarakiriyā

576. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye manoviññāṇadhātu uppannā hoti kiriyā neva kusalā nākusalā na ca kammavipākā somanassasahagatā ñāṇasampayuttā...pe... somanassasahagatā ñāṇasampayuttā sasaṅkhārena...pe... somanassasahagatā ñāṇavippayuttā...pe... somanassasahagatā ñāṇavippayuttā sasaṅkhārena...pe... upekkhāsahagatā ñāṇasampayuttā...pe... upekkhāsahagatā ñāṇasampayuttā sasaṅkhārena...pe... upekkhāsahagatā ñāṇavippayuttā...pe... upekkhāsahagatā ñāṇavippayuttā sasaṅkhārena rūpārammaṇā vā...pe... dhammārammaṇā vā yaṃ yaṃ vā panārabba, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti ...pe... ime dhammā abyākatā...pe... alobho abyākatamūlaṃ...pe... adoso abyākatamūlaṃ...pe... ime dhammā abyākatā.

Sahetukā kāmāvacarakiriyā.

Rūpāvacarakiriyā

577. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye rūpāvacaraṃ jhānaṃ bhāveti kiriyāṃ neva kusalaṃ nākusalaṃ na ca kammavipākaṃ diṭṭhadhammasukhavihāraṃ vivicceva kāmehi...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati pathavīkasiṇaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

578. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye rūpāvacaraṃ jhānaṃ bhāveti kiriyāṃ neva kusalaṃ nākusalaṃ na ca kammavipākaṃ diṭṭhadhammasukhavihāraṃ vitakkavicārānaṃ vūpasamā...pe... dutiyaṃ jhānaṃ...pe... tatiyaṃ jhānaṃ...pe... catutthaṃ jhānaṃ...pe... paṭhamaṃ jhānaṃ...pe... pañcamaṃ jhānaṃ upasampajja viharati pathavīkasiṇaṃ, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

Rūpāvacarakiriyā.

Arūpāvacarakiriyā

579. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye arūpāvacaraṃ jhānaṃ bhāveti kiriyāṃ neva kusalaṃ nākusalaṃ na ca kammavipākaṃ diṭṭhadhammasukhavihāraṃ sabbaso rūpasaññānaṃ samatikkamā paṭiḥhasaññānaṃ atthaṅgamā nānattasaññānaṃ amanasikārā ākāsaññāyatanasaññāsahagataṃ sukhassa ca pahānā...pe... catutthaṃ jhānaṃ upasampajja viharati tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

580. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye arūpāvacaraṃ jhānaṃ bhāveti kiriyāṃ neva kusalaṃ nākusalaṃ na ca kammavipākaṃ diṭṭhadhammasukhavihāraṃ sabbaso ākāsaññāyatanāṃ samatikkamma viññāṇaṇḍāyatanasaññāsahagataṃ sukhassa ca pahānā...pe... catutthaṃ jhānaṃ upasampajja viharati, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

581. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye arūpāvacaraṃ jhānaṃ bhāveti kiriyāṃ neva kusalaṃ nākusalaṃ na ca kammavipākaṃ diṭṭhadhammasukhavihāraṃ sabbaso viññāṇaṇḍāyatanāṃ samatikkamma ākiñcaññāyatanasaññāsahagataṃ sukhassa ca pahānā...pe... catutthaṃ jhānaṃ upasampajja viharati, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā.

582. Katame dhammā abyākatā? Yasmiṃ samaye arūpāvacaraṃ jhānaṃ bhāveti kiriyāṃ neva kusalaṃ nākusalaṃ na ca kammavipākaṃ diṭṭhadhammasukhavihāraṃ sabbaso ākiñcaññāyatanāṃ samatikkamma nevasaññānāsāññāyatanasaññāsahagataṃ sukhassa ca pahānā...pe... catutthaṃ jhānaṃ upasampajja viharati, tasmīṃ samaye phasso hoti...pe... avikkhepo hoti...pe... ime dhammā abyākatā...pe... alobho abyākatamūlaṃ...pe... adoso abyākatamūlaṃ...pe... amoho abyākatamūlaṃ...

pe... ime dhammā abyākatā.

Arūpāvacarakiriya.

Kiriya abyākatā.

Cittuppādakaṇḍaṃ niṭṭhitaṃ.

2. Rūpakaṇḍaṃ

Uddeso

583. Katame dhammā abyākatā? Kusalākusalānaṃ dhammānaṃ vipākā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā apariyāpannā vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho viññāṇakkhandho, ye ca dhammā kiriya neva kusalā nākusalā na ca kammavipākā, sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā abyākatā.

Mātikā

Ekakaṃ

584. Tattha katamaṃ sabbaṃ rūpaṃ? Cattāro ca mahābhūtā, catunnañca mahābhūtānaṃ upādāya rūpaṃ – idaṃ vuccati sabbaṃ rūpaṃ. Sabbaṃ rūpaṃ na hetu, ahetukaṃ, hetuvippayuttaṃ, sappaccayaṃ, saṅkhatam, rūpaṃ [rūpiyaṃ (sī.)], lokiyaṃ, sāsavaṃ, saṃyojaniyaṃ, ganthaniyaṃ, oghaniyaṃ, yoganiyaṃ, nīvaraṇiyaṃ, parāmaṭṭhaṃ, upādāniyaṃ, saṃkilesikaṃ, abyākataṃ, anārammaṇaṃ, acetasikaṃ, cittavippayuttaṃ, nevavipākanavipākadhammadhammaṃ, asaṃkiliṭṭhasaṃkilesikaṃ, na savitakkasavicāraṃ, na avitakkavicāramattaṃ, avitakkaavicāraṃ, na pītisahagataṃ, na sukhasahagataṃ, na upekkhāsahagataṃ, neva dassanena na bhāvanāya pahātabbaṃ, neva dassanena na bhāvanāya pahātabbahetukaṃ, neva ācayagāmi na apacayagāmi, nevasekkhanāsekkhaṃ, parittaṃ, kāmāvacaraṃ, na rūpāvacaraṃ, na arūpāvacaraṃ, pariyaṇaṃ, no apariyāpannaṃ, aniyataṃ, aniyānikaṃ, uppannaṃ, chahi viññāṇehi viññeyyaṃ, aniccaṃ, jarābhibhūtāṃ.

Evaṃ ekavidhena rūpasaṅgaho.

Ekakaṃ.

Dukaṃ

Duvidhena rūpasaṅgaho –

Atthi rūpaṃ upādā, atthi rūpaṃ no upādā.

Atthi rūpaṃ upādiṇṇaṃ, atthi rūpaṃ anupādiṇṇaṃ.

Atthi rūpaṃ upādiṇṇupādāniyaṃ, atthi rūpaṃ anupādiṇṇupādāniyaṃ.

Atthi rūpaṃ sanidassanaṃ, atthi rūpaṃ anidassanaṃ.

Atthi rūpaṃ sappaṭighaṃ, atthi rūpaṃ appaṭighaṃ.

Atthi rūpaṃ indriyaṃ, atthi rūpaṃ na indriyaṃ.

Atthi rūpaṃ mahābhūtaṃ, atthi rūpaṃ na mahābhūtaṃ.

Atthi rūpaṃ viññatti, atthi rūpaṃ na viññatti.

Atthi rūpaṃ cittasamuṭṭhānaṃ, atthi rūpaṃ na cittasamuṭṭhānaṃ.

Atthi rūpaṃ cittasahabhu, atthi rūpaṃ na cittasahabhu.

Atthi rūpaṃ cittānuparivatti, atthi rūpaṃ na cittānuparivatti.

Atthi rūpaṃ ajjhattikaṃ, atthi rūpaṃ bāhiraṃ.

Atthi rūpaṃ oḷārikaṃ, atthi rūpaṃ sukhumāṃ.

Atthi rūpaṃ dūre, atthi rūpaṃ santike.

Atthi rūpaṃ cakkhusamphassassa vatthu, atthi rūpaṃ cakkhusamphassassa na vatthu. Atthi rūpaṃ cakkhusamphassajāya vedanāya...pe... saññāya...pe... cetanāya...pe... cakkhuviññāṇassa vatthu, atthi rūpaṃ cakkhuviññāṇassa na vatthu.

Atthi rūpaṃ sotasamphassassa...pe... ghānasamphassassa...pe... jivhāsamphassassa...pe... kāyasamphassassa vatthu, atthi rūpaṃ kāyasamphassassa na vatthu. Atthi rūpaṃ kāyasamphassajāya vedanāya...pe... saññāya...pe... cetanāya ...pe... kāyaviññāṇassa vatthu, atthi rūpaṃ kāyaviññāṇassa na vatthu.

Atthi rūpaṃ cakkhusamphassassa ārammaṇaṃ, atthi rūpaṃ cakkhusamphassassa nārammaṇaṃ. Atthi rūpaṃ cakkhusamphassajāya vedanāya...pe... saññāya...pe... cetanāya...pe... cakkhuviññāṇassa ārammaṇaṃ, atthi rūpaṃ cakkhuviññāṇassa nārammaṇaṃ.

Atthi rūpaṃ sotasamphassassa...pe... ghānasamphassassa...pe... jivhāsamphassassa...pe... kāyasamphassassa ārammaṇaṃ, atthi rūpaṃ kāyasamphassassa nārammaṇaṃ. Atthi rūpaṃ kāyasamphassajāya vedanāya...pe... saññāya...pe... cetanāya...pe... kāyaviññāṇassa ārammaṇaṃ, atthi rūpaṃ kāyaviññāṇassa nārammaṇaṃ.

Atthi rūpaṃ cakkhāyatanaṃ, atthi rūpaṃ na cakkhāyatanaṃ. Atthi rūpaṃ sotāyatanaṃ...pe... ghānāyatanaṃ...pe... jivhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ, atthi rūpaṃ na kāyāyatanaṃ.

Atthi rūpaṃ rūpāyatanaṃ, atthi rūpaṃ na rūpāyatanaṃ. Atthi rūpaṃ saddāyatanaṃ...pe... gandhāyatanaṃ...pe... rasāyatanaṃ...pe... phoṭṭhabbāyatanaṃ, atthi rūpaṃ na phoṭṭhabbāyatanaṃ.

Atthi rūpaṃ cakkhudhātu, atthi rūpaṃ na cakkhudhātu. Atthi rūpaṃ sotadhātu...pe... ghānadhātu...pe... jivhadhātu...pe... kāyadhātu, atthi rūpaṃ na kāyadhātu.

Atthi rūpaṃ rūpadhātu, atthi rūpaṃ na rūpadhātu. Atthi rūpaṃ saddadhātu...pe... gandhadhātu...pe... rasadhātu...pe... phoṭṭhabbhadhātu, atthi rūpaṃ na phoṭṭhabbhadhātu.

Atthi rūpaṃ cakkhundriyaṃ, atthi rūpaṃ na cakkhundriyaṃ. Atthi rūpaṃ sotindriyaṃ...pe... ghānindriyaṃ...pe... jivhindriyaṃ...pe... kāyindriyaṃ, atthi rūpaṃ na kāyindriyaṃ.

Atthi rūpaṃ itthindriyaṃ, atthi rūpaṃ na itthindriyaṃ.

Atthi rūpaṃ purisindriyaṃ, atthi rūpaṃ na purisindriyaṃ.

Atthi rūpaṃ jīvitindriyaṃ, atthi rūpaṃ na jīvitindriyaṃ.

Atthi rūpaṃ kāyaviññatti, atthi rūpaṃ na kāyaviññatti.

Atthi rūpaṃ vacīviññatti, atthi rūpaṃ na vacīviññatti.

Atthi rūpaṃ ākāsadhātu, atthi rūpaṃ na ākāsadhātu.

Atthi rūpaṃ āpodhātu, atthi rūpaṃ na āpodhātu.

Atthi rūpaṃ rūpassa lahutā, atthi rūpaṃ rūpassa na lahutā.

Atthi rūpaṃ rūpassa mudutā, atthi rūpaṃ rūpassa na mudutā.

Atthi rūpaṃ rūpassa kammaññatā, atthi rūpaṃ rūpassa na kammaññatā.

Atthi rūpaṃ rūpassa upacayo, atthi rūpaṃ rūpassa na upacayo.

Atthi rūpaṃ rūpassa santati, atthi rūpaṃ rūpassa na santati.

Atthi rūpaṃ rūpassa jaratā, atthi rūpaṃ rūpassa na jaratā.

Atthi rūpaṃ rūpassa aniccatā, atthi rūpaṃ rūpassa na aniccatā.

Atthi rūpaṃ kabaḷīkāro āhāro, atthi rūpaṃ na kabaḷīkāro āhāro.

Evaṃ duvidhena rūpasāṅgaho.

Dukaṃ.

Tikaṃ

Tividhena rūpasāṅgaho –

585. Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ upādā. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi upādā, atthi no upādā.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ upādiṇṇaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi upādiṇṇaṃ, atthi anupādiṇṇaṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ upādiṇṇupādāniyaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi upādiṇṇupādāniyaṃ, atthi anupādiṇṇupādāniyaṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ anidassanaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi sanidassanaṃ, atthi anidassanaṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ sappatighaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi sappatighaṃ, atthi appatighaṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ indriyaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi indriyaṃ, atthi na indriyaṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ na mahābhūtaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi mahābhūtaṃ, atthi na mahābhūtaṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ na viññatti. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi viññatti, atthi na viññatti.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ na cittasamuṭṭhānaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi cittasamuṭṭhānaṃ, atthi na cittasamuṭṭhānaṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ na cittasahabhu. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi cittasahabhu, atthi na cittasahabhu.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ na cittānuparivatti. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi cittānuparivatti, atthi na cittānuparivatti.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ oḷārikaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi oḷārikaṃ, atthi sukhumāṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ santike. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi dūre, atthi santike.

Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ cakkhusamphassassa na vatthu. Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ atthi cakkhusamphassassa vatthu, atthi cakkhusamphassassa na vatthu.

Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ cakkhusamphassajāya vedanāya...pe... saññāya...pe... cetanāya...pe... cakkhaviññāṇassa na vatthu. Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ atthi cakkhaviññāṇassa vatthu, atthi cakkhaviññāṇassa na vatthu.

Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ sotasamphassassa...pe... ghānasamphassassa...pe... jivhāsamphassassa...pe... kāyasamphassassa na vatthu. Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ atthi kāyasamphassassa vatthu, atthi kāyasamphassassa na vatthu. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ kāyasamphassajāya vedanāya...pe... saññāya...pe... cetanāya...pe... kāyaviññāṇassa na vatthu. Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ atthi kāyaviññāṇassa vatthu, atthi kāyaviññāṇassa na vatthu.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ cakkhusamphassassa nārammaṇaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi cakkhusamphassassa ārammaṇaṃ, atthi cakkhusamphassassa nārammaṇaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ cakkhusamphassajāya vedanāya...pe... saññāya...pe... cetanāya...pe... cakkhaviññāṇassa nārammaṇaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi cakkhaviññāṇassa ārammaṇaṃ, atthi cakkhaviññāṇassa nārammaṇaṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ sotasamphassassa...pe... ghānasamphassassa...pe... jivhāsamphassassa...pe... kāyasamphassassa nārammaṇaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi kāyasamphassassa ārammaṇaṃ, atthi kāyasamphassassa nārammaṇaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ kāyasamphassajāya vedanāya...pe... saññāya...pe... cetanāya...pe... kāyaviññāṇassa nārammaṇaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi kāyaviññāṇassa ārammaṇaṃ, atthi kāyaviññāṇassa nārammaṇaṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ na cakkhāyatanaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ atthi cakkhāyatanaṃ, atthi na cakkhāyatanaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ na sotāyatanaṃ...pe... na ghānāyatanaṃ...pe... na jivhāyatanaṃ...pe... na kāyāyatanaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ atthi kāyāyatanaṃ, atthi na kāyāyatanaṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ na rūpāyatanaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi rūpāyatanaṃ, atthi na rūpāyatanaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ na saddāyatanaṃ...pe... na gandhāyatanaṃ...pe... na rasāyatanaṃ...pe... na phoṭṭhabbāyatanaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi phoṭṭhabbāyatanaṃ, atthi na phoṭṭhabbāyatanaṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ na cakkhudhātu. Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ atthi cakkhudhātu, atthi na cakkhudhātu. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ na sotadhātu...pe... na ghānadhātu...pe... na jivhādhātu...pe... na kāyadhātu. Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ atthi kāyadhātu, atthi na kāyadhātu.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ na rūpadhātu. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi rūpadhātu, atthi na rūpadhātu. Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ na saddadhātu...pe... na gandhadhātu...pe... na rasadhātu...pe... na phoṭṭhabbhadhātu. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi phoṭṭhabbhadhātu, atthi na phoṭṭhabbhadhātu.

Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ na cakkhundriyaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ atthi cakkhundriyaṃ, atthi na cakkhundriyaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ na sotindriyaṃ...pe... na ghānindriyaṃ...pe... na jivhindriyaṃ...pe... na kāyindriyaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ atthi kāyindriyaṃ, atthi na kāyindriyaṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ na itthindriyaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi itthindriyaṃ, atthi na itthindriyaṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ na purisindriyaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi purisindriyaṃ, atthi na purisindriyaṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ na jīvitindriyaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi jīvitindriyaṃ, atthi na jīvitindriyaṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ na kāyaviññatti. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi kāyaviññatti, atthi na kāyaviññatti.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ na vacīviññatti. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi vacīviññatti, atthi na vacīviññatti.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ na ākāsadhātu. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi ākāsadhātu, atthi na ākāsadhātu.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ na āpodhātu. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi āpodhātu, atthi na āpodhātu.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ rūpassa na lahutā. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi rūpassa lahutā, atthi rūpassa na lahutā.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ rūpassa na mudutā. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi rūpassa mudutā, atthi rūpassa na mudutā.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ rūpassa na kammaññatā. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi rūpassa kammaññatā, atthi rūpassa na kammaññatā.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ rūpassa na upacayo. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi rūpassa upacayo, atthi rūpassa na upacayo.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ rūpassa na santatī. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi rūpassa santatī, atthi rūpassa na santatī.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ rūpassa na jaratā. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi rūpassa jaratā, atthi rūpassa na jaratā.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ rūpassa na aniccatā. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi rūpassa aniccatā, atthi rūpassa na aniccatā.

Yaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ, taṃ na kabaḷikāro āhāro. Yaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ, taṃ atthi kabaḷikāro āhāro, atthi na kabaḷikāro āhāro.

Evamaṃ tividhena rūpasāṅgaho.

Tikaṃ.

Catukkaṃ

Catubbidhena rūpasāṅgaho –

586. Yaṃ taṃ rūpaṃ upādā, taṃ atthi upādiṇṇaṃ, atthi anupādiṇṇaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ no upādā, taṃ atthi upādiṇṇaṃ, atthi anupādiṇṇaṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ upādā, taṃ atthi upādiṇṇupādāniyaṃ, atthi anupādiṇṇupādāniyaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ no upādā, taṃ atthi upādiṇṇupādāniyaṃ, atthi anupādiṇṇupādāniyaṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ upādā, taṃ atthi sappatiḅhaṃ, atthi appatiḅhaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ no upādā, taṃ atthi sappatiḅhaṃ, atthi appatiḅhaṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ upādā, taṃ atthi oḷārikaṃ, atthi sukhumāṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ no upādā, taṃ atthi oḷārikaṃ, atthi sukhumāṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ upādā, taṃ atthi dūre, atthi santike. Yaṃ taṃ rūpaṃ no upādā, taṃ atthi dūre, atthi santike.

Yaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇaṃ, taṃ atthi sanidassanaṃ, atthi anidassanaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇaṃ, taṃ atthi sanidassanaṃ, atthi anidassanaṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇaṃ, taṃ atthi sappatiḅhaṃ atthi appatiḅhaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇaṃ, taṃ atthi sappatiḅhaṃ, atthi appatiḅhaṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇaṃ, taṃ atthi mahābhūtaṃ, atthi na mahābhūtaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇaṃ, taṃ atthi mahābhūtaṃ, atthi na mahābhūtaṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇaṃ, taṃ atthi oḷārikaṃ, atthi sukhumāṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇaṃ, taṃ atthi oḷārikaṃ, atthi sukhumāṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇaṃ, taṃ atthi dūre, atthi santike. Yaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇaṃ, taṃ atthi dūre, atthi santike.

Yaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇupādāniyaṃ, taṃ atthi sanidassanaṃ, atthi anidassanaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇupādāniyaṃ, taṃ atthi sanidassanaṃ, atthi anidassanaṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇupādāniyaṃ, taṃ atthi sappatiḅhaṃ, atthi appatiḅhaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇupādāniyaṃ, taṃ atthi sappatiḅhaṃ, atthi appatiḅhaṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇupādāniyaṃ, taṃ atthi mahābhūtaṃ, atthi na mahābhūtaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇupādāniyaṃ, taṃ atthi mahābhūtaṃ, atthi na mahābhūtaṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇupādāniyaṃ, taṃ atthi oḷārikaṃ, atthi sukhumāṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇupādāniyaṃ, taṃ atthi oḷārikaṃ, atthi sukhumāṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇupādāniyaṃ, taṃ atthi dūre, atthi santike. Yaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇupādāniyaṃ, taṃ atthi dūre, atthi santike.

Yaṃ taṃ rūpaṃ sappatiḅhaṃ, taṃ atthi indriyaṃ, atthi na indriyaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ appatiḅhaṃ, taṃ atthi indriyaṃ, atthi na indriyaṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ sappatiḅhaṃ, taṃ atthi mahābhūtaṃ, atthi na mahābhūtaṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ appatiḅhaṃ, taṃ atthi mahābhūtaṃ, atthi na mahābhūtaṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ indriyaṃ, taṃ atthi oḷārikaṃ, atthi sukhumāṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ na indriyaṃ, taṃ atthi oḷārikaṃ, atthi sukhumāṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ indriyaṃ, taṃ atthi dūre, atthi santike. Yaṃ taṃ rūpaṃ na indriyaṃ, taṃ atthi dūre, atthi santike.

Yaṃ taṃ rūpaṃ mahābhūtaṃ, taṃ atthi oḷārikaṃ, atthi sukhumāṃ. Yaṃ taṃ rūpaṃ na mahābhūtaṃ, taṃ atthi oḷārikaṃ, atthi sukhumāṃ.

Yaṃ taṃ rūpaṃ mahābhūtaṃ, taṃ atthi dūre, atthi santike. Yaṃ taṃ rūpaṃ na mahābhūtaṃ, taṃ atthi dūre, atthi santike.

Diṭṭhaṃ suttaṃ mutaṃ viññātaṃ rūpaṃ.

Evaṃ catubbidhena rūpasāṅgaho.

Catukkaṃ.

Pañcakaṃ

Pañcavidhena rūpasāṅgaho –

587. Pathavīdhātu, āpodhātu, tejodhātu, vāyodhātu, yañca rūpaṃ upādā.

Evaṃ pañcavidhena rūpaṅgaho.

Pañcakaṃ.

Chakkaṃ

Chabbidhena rūpaṅgaho –

588. Cakkhuviññeeyaṃ rūpaṃ, sotaviññeeyaṃ rūpaṃ, ghānaviññeeyaṃ rūpaṃ, jivhāviññeeyaṃ rūpaṃ, kāyaviññeeyaṃ rūpaṃ, manoviññeeyaṃ rūpaṃ.

Evaṃ chabbidhena rūpaṅgaho.

Chakkaṃ.

Sattakaṃ

Sattavidhena rūpaṅgaho –

589. Cakkhuviññeeyaṃ rūpaṃ, sotaviññeeyaṃ rūpaṃ, ghānaviññeeyaṃ rūpaṃ, jivhāviññeeyaṃ rūpaṃ, kāyaviññeeyaṃ rūpaṃ, manodhātuvīññeeyaṃ rūpaṃ, manoviññāṇadhātuvīññeeyaṃ rūpaṃ.

Evaṃ sattavidhena rūpaṅgaho.

Sattakaṃ.

Aṭṭhakaṃ

Aṭṭhavidhena rūpaṅgaho –

590. Cakkhuviññeeyaṃ rūpaṃ, sotaviññeeyaṃ rūpaṃ, ghānaviññeeyaṃ rūpaṃ, jivhāviññeeyaṃ rūpaṃ, kāyaviññeeyaṃ rūpaṃ, atthi sukhasamphassaṃ, atthi dukkhasamphassaṃ, manodhātuvīññeeyaṃ rūpaṃ, manoviññāṇadhātuvīññeeyaṃ rūpaṃ.

Evaṃ aṭṭhavidhena rūpaṅgaho.

Aṭṭhakaṃ.

Navakaṃ

Navavidhena rūpaṅgaho –

591. Cakkhundriyaṃ, sotindriyaṃ, ghānindriyaṃ, jivhindriyaṃ kāyindriyaṃ, itthindriyaṃ, purisindriyaṃ, jīvitindriyaṃ, yañca rūpaṃ na indriyaṃ.

Evaṃ navavidhena rūpaṅgaho.

Navakaṃ.

Dasakaṃ

Dasavidhena rūpaṅgaho –

592. Cakkhundriyaṃ, sotindriyaṃ, ghānindriyaṃ, jivhindriyaṃ kāyindriyaṃ, itthindriyaṃ, purisindriyaṃ, jīvitindriyaṃ, na indriyaṃ rūpaṃ atthi sappatighaṃ, atthi appatighaṃ.

Evaṃ dasavidhena rūpaṅgaho.

Dasakaṃ.

Ekādasakaṃ

Ekādasavidhena rūpaṅgaho –

593. Cakkhāyatanaṃ, sotāyatanaṃ, ghānāyatanaṃ, jivhāyatanaṃ, kāyāyatanaṃ, rūpāyatanaṃ, saddāyatanaṃ, gandhāyatanaṃ, rasāyatanaṃ, phoṭṭhabbāyatanaṃ, yañca rūpaṃ anidassanaappatighaṃ [anidassanaṃ appatighaṃ (sī. syā.)] dhammāyatanaṃ pariyāpannaṃ.

Evaṃ ekādasavidhena rūpaṅgaho.

Ekādasakaṃ.

Mātikā.

Rūpavibhatti

Ekakaniddeso

594. Sabbaṃ rūpaṃ na hetumeva, ahetukameva, hetuvippayuttameva, sappaccayameva, saṅkhatameva, rūpameva, lokiyaṃ, sāsavaṃ, saṃyojanīyaṃ, ganthaniyaṃ, oghanīyaṃ, yoganiyaṃ, nīvaraṇīyaṃ, parāmaṭṭhameva, upādānīyaṃ, saṅkilesikameva, abyākatameva, anāramaṇameva, acetasikameva, cittavippayuttameva, nevavipākanavipākadhammadhammameva, asaṃkiliṭṭhasaṃkilesikameva, na savitakkasavicārameva, na avitakkavicāramattameva, avitakkaavicārameva, na pītisahagatameva, na sukhasahagatameva, na upekkhāsahagatameva, neva dassanena na bhāvanāya pahātabbameva, neva dassanena na bhāvanāya pahātabbahetukameva, neva ācayagāmi na apacayagāmīmeva, nevasekkhanāsekkhameva, parittameva, kāmāvacarameva, na rūpāvacarameva, na arūpāvacarameva, pariyāpannameva, no apariyāpannameva, aniyatameva, anīyānikameva, uppannaṃ chahi viññāṇehi viññeyyameva, aniccameva, jarābhīhūtameva.

Evaṃ ekavidhena rūpaṅgaho.

Ekakaniddeso.

Dukaniddeso

Upādābhājanīyaṃ

595. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādā? Cakkhāyatanaṃ, sotāyatanaṃ, ghānāyatanaṃ, jivhāyatanaṃ, kāyāyatanaṃ, rūpāyatanaṃ, saddāyatanaṃ, gandhāyatanaṃ, rasāyatanaṃ, itthindriyaṃ, purisindriyaṃ, jīvitindriyaṃ, kāyaviññatti, vacīviññatti, ākāśadhātu, rūpassa lahutā, rūpassa mudutā, rūpassa kammaññatā, rūpassa upacayo, rūpassa santati, rūpassa jaratā, rūpassa aniccatā, kabaḷikāro āhāro.

596. Katamaṃ taṃ rūpaṃ cakkhāyatanam? Yaṃ cakkhu [cakkhum (sī. syā.)] catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappatigho, yena cakkhunā anidassanena sappatighena rūpaṃ sanidassanaṃ sappatighaṃ passi vā passati vā passissati vā passe vā, cakkhum petam cakkhāyatanam petam cakkhudhātu pesā cakkhundriyam petam loko peso dvārā pesā samuddo peso paṇḍaram petam khettaṃ petam vatthum petam nettaṃ petam nayanam petam orimaṃ tīram petam suñño gāmpeso – idaṃ taṃ rūpaṃ cakkhāyatanam.

597. Katamaṃ taṃ rūpaṃ cakkhāyatanam? Yaṃ cakkhu catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappatigho, yamhi cakkhumhi anidassanamhi sappatighamhi rūpaṃ sanidassanaṃ sappatighaṃ paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, cakkhum petam cakkhāyatanam petam cakkhudhātu pesā cakkhundriyam petam loko peso dvārā pesā samuddo peso paṇḍaram petam khettaṃ petam vatthum petam nettaṃ petam nayanam petam orimaṃ tīram petam suñño gāmo peso – idaṃ taṃ rūpaṃ cakkhāyatanam.

598. Katamaṃ taṃ rūpaṃ cakkhāyatanam? Yaṃ cakkhu catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappatigho, yaṃ cakkhu anidassanaṃ sappatighaṃ rūpamhi sanidassanamhi sappatighamhi paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, cakkhum petam cakkhāyatanam petam cakkhudhātu pesā cakkhundriyam petam loko peso dvārā pesā samuddo peso paṇḍaram petam khettaṃ petam vatthum petam nettaṃ petam nayanam petam orimaṃ tīram petam suñño gāmo peso – idaṃ taṃ rūpaṃ cakkhāyatanam.

599. Katamaṃ taṃ rūpaṃ cakkhāyatanam? Yaṃ cakkhu catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappatigho, yaṃ cakkhum nissāya rūpaṃ ārabba cakkhusamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā...pe... yaṃ cakkhum nissāya rūpaṃ ārabba cakkhusamphassajā vedanā...pe... saññā...pe... cetanā...pe... cakkhuvīññānaṃ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā...pe... yaṃ cakkhum nissāya rūpārammaṇo cakkhusamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā...pe... yaṃ cakkhum nissāya rūpārammaṇā cakkhusamphassajā vedanā...pe... saññā...pe... cetanā...pe... cakkhuvīññānaṃ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā, cakkhum petam cakkhāyatanam petam cakkhudhātu pesā cakkhundriyam petam loko peso dvārā pesā samuddo peso paṇḍaram petam khettaṃ petam vatthum petam nettaṃ petam nayanam petam orimaṃ tīram petam suñño gāmo peso – idaṃ taṃ rūpaṃ cakkhāyatanam.

600. Katamaṃ taṃ rūpaṃ sotāyatanam? Yaṃ sotaṃ catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappatigho, yena sotena anidassanena sappatighena saddam anidassanaṃ sappatighaṃ suṇi vā suṇāti vā suṇissati vā suṇe vā, sotaṃ petam sotāyatanam petam sotadhātu pesā sotindriyam petam loko peso dvārā pesā samuddo peso paṇḍaram petam khettaṃ petam vatthum petam orimaṃ tīram petam suñño gāmo peso – idaṃ taṃ rūpaṃ sotāyatanam.

601. Katamaṃ taṃ rūpaṃ sotāyatanam? Yaṃ sotaṃ catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappatigho, yamhi sotamhi anidassanamhi sappatighamhi saddo anidassano sappatigho paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, sotaṃ petam sotāyatanam petam sotadhātu pesā sotindriyam petam loko peso dvārā pesā samuddo peso paṇḍaram petam khettaṃ petam vatthum petam orimaṃ tīram petam suñño gāmo peso – idaṃ taṃ rūpaṃ sotāyatanam.

602. Katamaṃ taṃ rūpaṃ sotāyatanam? Yaṃ sotaṃ catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappatigho, yaṃ sotaṃ anidassanaṃ sappatighaṃ saddamhi anidassanamhi sappatighamhi paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, sotaṃ petam sotāyatanam petam sotadhātu pesā sotindriyam petam loko peso dvārā pesā samuddo peso paṇḍaram petam khettaṃ petam vatthum petam orimaṃ tīram petam suñño gāmo peso – idaṃ taṃ rūpaṃ sotāyatanam.

603. Katamaṃ taṃ rūpaṃ sotāyatanam? Yaṃ sotaṃ catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yaṃ sotaṃ nissāya saddaṃ ārabba sotasamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā...pe... yaṃ sotaṃ nissāya saddaṃ ārabba sotasamphassajā vedanā...pe... saññā...pe... cetanā...pe... sotaviññānaṃ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā...pe... yaṃ sotaṃ nissāya saddārammaṇo sotasamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā...pe... yaṃ sotaṃ nissāya saddārammaṇā sotasamphassajā vedanā...pe... saññā...pe... cetanā...pe... sotaviññānaṃ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā, sotaṃ petam sotāyatanam petam sotadhātu pesā sotindriyam petam loko peso dvārā pesā samuddo peso paṇḍaram petam khettaṃ petam vatthum petam orimaṃ tīram petam suñño gāmo peso – idaṃ taṃ rūpaṃ sotāyatanam.

604. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ghānāyatanam? Yaṃ ghānam catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yena ghānena anidassanena sappaṭighena gandham anidassanam sappaṭigham ghāyi vā ghāyati vā ghāyissati vā ghāye vā, ghānam petam ghānāyatanam petam ghānadhātu pesā ghānindriyam petam loko peso dvārā pesā samuddo peso paṇḍaram petam khettaṃ petam vatthum petam orimaṃ tīram petam suñño gāmo peso – idaṃ taṃ rūpaṃ ghānāyatanam.

605. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ghānāyatanam? Yaṃ ghānam catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yamhi ghānamhi anidassanamhi sappaṭighamhi gandho anidassano sappaṭigho paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, ghānam petam ghānāyatanam petam ghānadhātu pesā ghānindriyam petam loko peso dvārā pesā samuddo peso paṇḍaram petam khettaṃ petam vatthum petam orimaṃ tīram petam suñño gāmo peso – idaṃ taṃ rūpaṃ ghānāyatanam.

606. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ghānāyatanam? Yaṃ ghānam catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yaṃ ghānam anidassanam sappaṭigham gandhamhi anidassanamhi sappaṭighamhi paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, ghānam petam ghānāyatanam petam ghānadhātu pesā ghānindriyam petam loko peso dvārā pesā samuddo peso paṇḍaram petam khettaṃ petam vatthum petam orimaṃ tīram petam suñño gāmopeso – idaṃ taṃ rūpaṃ ghānāyatanam.

607. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ghānāyatanam? Yaṃ ghānam catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yaṃ ghānam nissāya gandham ārabba ghānasamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā...pe... yaṃ ghānam nissāya gandham ārabba ghānasamphassajā vedanā...pe... saññā...pe... cetanā...pe... ghānaviññānaṃ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā...pe... yaṃ ghānam nissāya gandhārammaṇo ghānasamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā...pe... yaṃ ghānam nissāya gandhārammaṇā ghānasamphassajā vedanā...pe... saññā...pe... cetanā...pe... ghānaviññānaṃ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā, ghānam petam ghānāyatanam petam ghānadhātu pesā ghānindriyam petam loko peso dvārā pesā samuddo peso paṇḍaram petam khettaṃ petam vatthum petam orimaṃ tīram petam suñño gāmo peso – idaṃ taṃ rūpaṃ ghānāyatanam.

608. Katamaṃ taṃ rūpaṃ jivhāyatanam? Yā jivhā catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yāya jivhāya anidassanāya sappaṭighāya rasam anidassanam sappaṭigham sāyi vā sāyati vā sāyissati vā sāye vā, jivhā pesā jivhāyatanam petam jivhādhātu pesā jivhindriyam petam loko peso dvārā pesā samuddo peso paṇḍaram petam khettaṃ petam vatthum petam orimaṃ tīram petam suñño gāmo peso – idaṃ taṃ rūpaṃ jivhāyatanam.

609. Katamaṃ taṃ rūpaṃ jivhāyatanam? Yā jivhā catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yāya jivhāya anidassanāya sappaṭighāya raso anidassano sappaṭigho paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, jivhā pesā jivhāyatanam petam jivhādhātu pesā jivhindriyam petam loko peso dvārā pesā samuddo peso paṇḍaram petam khettaṃ petam

vatthum petam orimam tiram petam suñño gāmo peso – idam tam rūpam jivhāyatanam.

610. Katamam tam rūpam jivhāyatanam? Yā jivhā catunnam mahābhūtānam upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yā jivhā anidassanā sappaṭighā rasamhi anidassanamhi sappaṭighamhi paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, jivhā pesā jivhāyatanam petam jivhādhātu pesā jivhindriyam petam loko peso dvārā pesā samuddo peso paṇḍaram petam khettaṃ petam vatthum petam orimam tiram petam suñño gāmo peso – idam tam rūpam jivhāyatanam.

611. Katamam tam rūpam jivhāyatanam? Yā jivhā catunnam mahābhūtānam upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yaṃ jivham nissāya rasam ārabba jivhāsamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā...pe... yaṃ jivham nissāya rasam ārabba jivhāsamphassajā vedanā...pe... saññā...pe... cetanā...pe... jivhāviññānam uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā...pe... yaṃ jivham nissāya rasārammaṇo jivhāsamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā...pe... yaṃ jivham nissāya rasārammaṇā jivhāsamphassajā vedanā...pe... saññā...pe... cetanā...pe... jivhāviññānam uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā, jivhā pesā jivhāyatanam petam jivhādhātu pesā jivhindriyam petam loko peso dvārā pesā samuddo peso paṇḍaram petam khettaṃ petam vatthum petam orimam tiram petam suñño gāmo peso – idam tam rūpam jivhāyatanam.

612. Katamam tam rūpam kāyāyatanam? Yo kāyo catunnam mahābhūtānam upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yena kāyena anidassanena sappaṭighena phoṭṭhabbam anidassanasappaṭigham phusi vā phusati vā phusissati vā phuse vā, kāyo peso kāyāyatanam petam kāyadhātu pesā kāyindriyam petam loko peso dvārā pesā samuddo peso paṇḍaram petam khettaṃ petam vatthum petam orimam tiram petam suñño gāmo peso – idam tam rūpam kāyāyatanam.

613. Katamam tam rūpam kāyāyatanam? Yo kāyo catunnam mahābhūtānam upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yamhi kāyamhi anidassanamhi sappaṭighamhi phoṭṭhabbo anidassano sappaṭigho paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, kāyo peso kāyāyatanam petam kāyadhātu pesā kāyindriyam petam loko peso dvārā pesā samuddo peso paṇḍaram petam khettaṃ petam vatthum petam orimam tiram petam suñño gāmo peso – idam tam rūpam kāyāyatanam.

614. Katamam tam rūpam kāyāyatanam? Yo kāyo catunnam mahābhūtānam upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yo kāyo anidassano sappaṭigho phoṭṭhabbamhi anidassanamhi sappaṭighamhi paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, kāyo peso kāyāyatanam petam kāyadhātu pesā kāyindriyam petam loko peso dvārā pesā samuddo peso paṇḍaram petam khettaṃ petam vatthum petam orimam tiram petam suñño gāmo peso – idam tam rūpam kāyāyatanam.

615. Katamam tam rūpam kāyāyatanam? Yo kāyo catunnam mahābhūtānam upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yaṃ kāyam nissāya phoṭṭhabbam ārabba kāyasamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā...pe... yaṃ kāyam nissāya phoṭṭhabbam ārabba kāyasamphassajā vedanā...pe... saññā...pe... cetanā...pe... kāyaviññānam uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā...pe... yaṃ kāyam nissāya phoṭṭhabbārammaṇo kāyasamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā...pe... yaṃ kāyam nissāya phoṭṭhabbārammaṇā kāyasamphassajā vedanā...pe... saññā...pe... cetanā...pe... kāyaviññānam uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā, kāyo peso kāyāyatanam petam kāyadhātu pesā kāyindriyam petam loko peso dvārā pesā samuddo peso paṇḍaram petam khettaṃ petam vatthum petam orimam tiram petam suñño gāmo peso – idam tam rūpam kāyāyatanam.

616. Katamam tam rūpam rūpāyatanam? Yaṃ rūpam catunnam mahābhūtānam upādāya

vaṇṇanibhā sanidassanaṃ sappaṭighaṃ nīlaṃ pītakaṃ lohitaṃ odātaṃ kālakaṃ mañjiṭṭhakaṃ [mañjetṭhakaṃ (sī. syā.)] hari harivaṇṇaṃ ambaṅkuravaṇṇaṃ dīghaṃ rassaṃ aṇuṃ thūlaṃ vaṭṭaṃ parimaṇḍalaṃ caturaṃsaṃ [caturassaṃ (sī. ka.)] chaḷaṃsaṃ aṭṭhaṃsaṃ soḷasaṃsaṃ ninnāṃ thalaṃ chāyā ātapo āloko andhakāro abbhā mahikā dhūmo rajo candamaṇḍalassa vaṇṇanibhā sūriyamaṇḍalassa [suriyamaṇḍalassa (sī. syā.)] vaṇṇanibhā tāraḅarūpānaṃ vaṇṇanibhā ādāsamaṇḍalassa vaṇṇanibhā maṇisaṅkhamuttāveḷuriyassa vaṇṇanibhā jātarūparajataṣṣa vaṇṇanibhā, yaṃ vā panañṇampi atthi rūpaṃ catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya vaṇṇanibhā sanidassanaṃ sappaṭighaṃ, yaṃ rūpaṃ sanidassanaṃ sappaṭighaṃ cakkhunā anidassanaṃ sappaṭighena passi vā passati vā passissati vā passe vā, rūpaṃ petāṃ rūpāyatanāṃ petāṃ rūpadhātu pesā – idaṃ taṃ rūpaṃ rūpāyatanāṃ.

617. Katamaṃ taṃ rūpaṃ rūpāyatanāṃ? Yaṃ rūpaṃ catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya vaṇṇanibhā sanidassanaṃ sappaṭighaṃ nīlaṃ pītakaṃ lohitaṃ odātaṃ kālakaṃ mañjiṭṭhakaṃ hari harivaṇṇaṃ ambaṅkuravaṇṇaṃ dīghaṃ rassaṃ aṇuṃ thūlaṃ vaṭṭaṃ parimaṇḍalaṃ caturaṃsaṃ chaḷaṃsaṃ aṭṭhaṃsaṃ soḷasaṃsaṃ ninnāṃ thalaṃ chāyā ātapo āloko andhakāro abbhā mahikā dhūmo rajo candamaṇḍalassa vaṇṇanibhā sūriyamaṇḍalassa vaṇṇanibhā tāraḅarūpānaṃ vaṇṇanibhā ādāsamaṇḍalassa vaṇṇanibhā maṇisaṅkhamuttāveḷuriyassa vaṇṇanibhā jātarūparajataṣṣa vaṇṇanibhā, yaṃ vā panañṇampi atthi rūpaṃ catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya vaṇṇanibhā sanidassanaṃ sappaṭighaṃ, yaṃhi rūpaṃhi sanidassanaṃhi sappaṭighaṃhi cakkhuṃ anidassanaṃ sappaṭighaṃ paṭihañṇi vā paṭihañṇati vā paṭihañṇissati vā paṭihañṇe vā, rūpaṃ petāṃ rūpāyatanāṃ petāṃ rūpadhātu pesā – idaṃ taṃ rūpaṃ rūpāyatanāṃ.

618. Katamaṃ taṃ rūpaṃ rūpāyatanāṃ? Yaṃ rūpaṃ catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya vaṇṇanibhā sanidassanaṃ sappaṭighaṃ nīlaṃ pītakaṃ lohitaṃ odātaṃ kālakaṃ mañjiṭṭhakaṃ hari harivaṇṇaṃ ambaṅkuravaṇṇaṃ dīghaṃ rassaṃ aṇuṃ thūlaṃ vaṭṭaṃ parimaṇḍalaṃ caturaṃsaṃ chaḷaṃsaṃ aṭṭhaṃsaṃ soḷasaṃsaṃ ninnāṃ thalaṃ chāyā ātapo āloko andhakāro abbhā mahikā dhūmo rajo candamaṇḍalassa vaṇṇanibhā sūriyamaṇḍalassa vaṇṇanibhā tāraḅarūpānaṃ vaṇṇanibhā ādāsamaṇḍalassa vaṇṇanibhā maṇisaṅkhamuttāveḷuriyassa vaṇṇanibhā jātarūparajataṣṣa vaṇṇanibhā, yaṃ vā panañṇampi atthi rūpaṃ catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya vaṇṇanibhā sanidassanaṃ sappaṭighaṃ, yaṃ rūpaṃ sanidassanaṃ sappaṭighaṃ cakkhumhi anidassanaṃhi sappaṭighaṃhi paṭihañṇi vā paṭihañṇati vā paṭihañṇissati vā paṭihañṇe vā, rūpaṃ petāṃ rūpāyatanāṃ petāṃ rūpadhātu pesā – idaṃ taṃ rūpaṃ rūpāyatanāṃ.

619. Katamaṃ taṃ rūpaṃ rūpāyatanāṃ? Yaṃ rūpaṃ catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya vaṇṇanibhā sanidassanaṃ sappaṭighaṃ nīlaṃ pītakaṃ lohitaṃ odātaṃ kālakaṃ mañjiṭṭhakaṃ hari harivaṇṇaṃ ambaṅkuravaṇṇaṃ dīghaṃ rassaṃ aṇuṃ thūlaṃ vaṭṭaṃ parimaṇḍalaṃ caturaṃsaṃ chaḷaṃsaṃ aṭṭhaṃsaṃ soḷasaṃsaṃ ninnāṃ thalaṃ chāyā ātapo āloko andhakāro abbhā mahikā dhūmo rajo candamaṇḍalassa vaṇṇanibhā sūriyamaṇḍalassa vaṇṇanibhā tāraḅarūpānaṃ vaṇṇanibhā ādāsamaṇḍalassa vaṇṇanibhā maṇisaṅkhamuttāveḷuriyassa vaṇṇanibhā jātarūparajataṣṣa vaṇṇanibhā, yaṃ vā panañṇampi atthi rūpaṃ catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya vaṇṇanibhā sanidassanaṃ sappaṭighaṃ, yaṃ rūpaṃ āraḅbha cakkhuṃ nissāya cakkhusamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā...pe... yaṃ rūpaṃ āraḅbha cakkhuṃ nissāya cakkhusamphassajā vedanā... pe... sañṇā...pe... cetanā...pe... cakkhuviñṇānaṃ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā... pe... yaṃ rūpārammaṇo cakkhuṃ nissāya cakkhusamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā...pe... yaṃ rūpārammaṇā cakkhuṃ nissāya cakkhusamphassajā vedanā...pe... sañṇā...pe... cetanā...pe... cakkhuviñṇānaṃ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā, rūpaṃ petāṃ rūpāyatanāṃ petāṃ rūpadhātu pesā – idaṃ taṃ rūpaṃ rūpāyatanāṃ.

620. Katamaṃ taṃ rūpaṃ saddāyatanāṃ? Yo saddo catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya anidassano sappaṭigho bherisaddo mudiṅgasaddo saṅkhasaddo paṇavasaddo gītasaddo vādītasaddo sammasaddo paṇīsaddo sattānaṃ nigghosasaddo dhātūnaṃ sannighātasaddo vātasaddo udakasaddo manussasaddo amanussasaddo, yo vā panañṇopi atthi saddo catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya anidassano sappaṭigho,

yam saddam anidassanam sappatigham sotena anidassanena sappatighena suṇi vā suṇāti vā suṇissati vā suṇe vā, saddo peso saddāyatanam petam saddadhātu pesā – idam tam rūpam saddāyatanam.

621. Katamam tam rūpam saddāyatanam? Yo saddo catunnam mahābhūtānam upādāya anidassano sappatigho bherisaddo mudiṅgasaddo saṅkhasaddo paṇavasaddo gītasaddo vādītasaddo sammasaddo pāṇisaddo sattānam nigghosāsaddo dhātūnam sannighātasaddo vātasaddo udakasaddo manussasaddo amanussasaddo, yo vā panaññopi atthi saddo catunnam mahābhūtānam upādāya anidassano sappatigho, yamhi saddamhi anidassanamhi sappatighamhi sotam anidassanam sappatigham paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, saddo peso saddāyatanam petam saddadhātu pesā – idam tam rūpam saddāyatanam.

622. Katamam tam rūpam saddāyatanam? Yo saddo catunnam mahābhūtānam upādāya anidassano sappatigho bherisaddo mudiṅgasaddo saṅkhasaddo paṇavasaddo gītasaddo vādītasaddo sammasaddo pāṇisaddo sattānam nigghosāsaddo dhātūnam sannighātasaddo vātasaddo udakasaddo manussasaddo amanussasaddo, yo vā panaññopi atthi saddo catunnam mahābhūtānam upādāya anidassano sappatigho, yo saddo anidassano sappatigho sotamhi anidassanamhi sappatighamhi paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, saddo peso saddāyatanam petam saddadhātu pesā – idam tam rūpam saddāyatanam.

623. Katamam tam rūpam saddāyatanam? Yo saddo catunnam mahābhūtānam upādāya anidassano sappatigho bherisaddo mudiṅgasaddo saṅkhasaddo paṇavasaddo gītasaddo vādītasaddo sammasaddo pāṇisaddo sattānam nigghosāsaddo dhātūnam sannighātasaddo vātasaddo udakasaddo manussasaddo amanussasaddo, yo vā panaññopi atthi saddo catunnam mahābhūtānam upādāya anidassano sappatigho, yam saddam ārabba sotam nissāya sotasamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā... pe... yam saddam ārabba sotam nissāya sotasamphassajā vedanā...pe... saññā...pe... cetanā...pe... sotaviññānam uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā...pe... yam saddārammaṇo sotam nissāya sotasamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā...pe... yam saddārammaṇā sotam nissāya sotasamphassajā vedanā...pe... saññā...pe... cetanā...pe... sotaviññānam uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā, saddo peso saddāyatanam petam saddadhātu pesā – idam tam rūpam saddāyatanam.

624. Katamam tam rūpam gandhāyatanam? Yo gandho catunnam mahābhūtānam upādāya anidassano sappatigho mūlagandho sārāgandho tacagandho pattaṅgandho pupphagandho phalagandho āmakagandho vissagandho sugandho duggandho, yo vā panaññopi atthi gandho catunnam mahābhūtānam upādāya anidassano sappatigho, yam gandham anidassanam sappatigham ghānena anidassanena sappatighena ghāyi vā ghāyati vā ghāyissati vā ghāye vā, gandho peso gandhāyatanam petam gandhadhātu pesā – idam tam rūpam gandhāyatanam.

625. Katamam tam rūpam gandhāyatanam? Yo gandho catunnam mahābhūtānam upādāya anidassano sappatigho mūlagandho sārāgandho tacagandho pattaṅgandho pupphagandho phalagandho āmakagandho vissagandho sugandho duggandho, yo vā panaññopi atthi gandho catunnam mahābhūtānam upādāya anidassano sappatigho, yamhi gandhamhi anidassanamhi sappatighamhi ghānamhi anidassanam sappatigham paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, gandho peso gandhāyatanam petam gandhadhātu pesā – idam tam rūpam gandhāyatanam.

626. Katamam tam rūpam gandhāyatanam? Yo gandho catunnam mahābhūtānam upādāya anidassano sappatigho mūlagandho sārāgandho tacagandho pattaṅgandho pupphagandho phalagandho āmakagandho vissagandho sugandho duggandho, yo vā panaññopi atthi gandho catunnam mahābhūtānam upādāya anidassano sappatigho, yo gandho anidassano sappatigho ghānamhi anidassanamhi sappatighamhi paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, gandho peso gandhāyatanam petam gandhadhātu pesā – idam tam rūpam gandhāyatanam.

627. Katamaṃ taṃ rūpaṃ gandhāyatanam? Yo gandho catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya anidassano sappatigho mūlagandho sārāgandho tacagandho pattagandho pupphagandho phalagandho āmakagandho vissagandho sugandho duggandho, yo vā panaññopi atthi gandho catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya anidassano sappatigho, yaṃ gandhaṃ ārabba ghānaṃ nissāya ghānasamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā...pe... yaṃ gandhaṃ ārabba ghānaṃ nissāya ghānasamphassajā vedanā...pe... saññā...pe... cetanā...pe... ghānaviññānaṃ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā...pe... yaṃ gandhārammaṇo ghānaṃ nissāya ghānasamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā...pe... yaṃ gandhārammaṇā ghānaṃ nissāya ghānasamphassajā vedanā...pe... saññā...pe... cetanā...pe... ghānaviññānaṃ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā, gandho peso gandhāyatanam petam gandhadhātu pesā – idaṃ taṃ rūpaṃ gandhāyatanam.

628. Katamaṃ taṃ rūpaṃ rasāyatanam? Yo raso catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya anidassano sappatigho mūlaraso khandharaso tacaraso pattaraso puppharaso phalaraso ambilaṃ madhuraṃ tittakaṃ kaṭukaṃ loṇikaṃ khārikaṃ lambilaṃ [lapilakaṃ (sī.)] kasāvo sādu asādu, yo vā panaññopi atthi raso catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya anidassano sappatigho, yaṃ rasaṃ anidassanaṃ sappatighaṃ jivhāya anidassanāya sappatighāya sāyi vā sāyati vā sāyissati vā sāye vā, raso peso rasāyatanam petam rasadhātu pesā – idaṃ taṃ rūpaṃ rasāyatanam.

629. Katamaṃ taṃ rūpaṃ rasāyatanam? Yo raso catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya anidassano sappatigho mūlaraso khandharaso tacaraso pattaraso puppharaso phalaraso ambilaṃ madhuraṃ tittakaṃ kaṭukaṃ loṇikaṃ khārikaṃ lambilaṃ kasāvo sādu asādu, yo vā panaññopi atthi raso catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya anidassano sappatigho, yaṃhi rasaṃhi anidassanaṃhi sappatighaṃhi jivhā anidassanā sappatighā paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, raso peso rasāyatanam petam rasadhātu pesā – idaṃ taṃ rūpaṃ rasāyatanam.

630. Katamaṃ taṃ rūpaṃ rasāyatanam? Yo raso catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya anidassano sappatigho mūlaraso khandharaso tacaraso pattaraso puppharaso phalaraso ambilaṃ madhuraṃ tittakaṃ kaṭukaṃ loṇikaṃ khārikaṃ lambilaṃ kasāvo sādu asādu, yo vā panaññopi atthi raso catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya anidassano sappatigho, yo raso anidassano sappatigho jivhāya anidassanāya sappatighāya paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, raso peso rasāyatanam petam rasadhātu pesā – idaṃ taṃ rūpaṃ rasāyatanam.

631. Katamaṃ taṃ rūpaṃ rasāyatanam? Yo raso catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya anidassano sappatigho mūlaraso khandharaso tacaraso pattaraso puppharaso phalaraso ambilaṃ madhuraṃ tittakaṃ kaṭukaṃ loṇikaṃ khārikaṃ lambilaṃ kasāvo sādu asādu, yo vā panaññopi atthi raso catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya anidassano sappatigho, yaṃ rasaṃ ārabba jivhaṃ nissāya jivhāsamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā...pe... yaṃ rasaṃ ārabba jivhaṃ nissāya jivhāsamphassajā vedanā...pe... saññā...pe... cetanā...pe... jivhāviññānaṃ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā...pe... yaṃ rasārammaṇo jivhaṃ nissāya jivhāsamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā...pe... yaṃ rasārammaṇā jivhaṃ nissāya jivhāsamphassajā vedanā...pe... saññā...pe... cetanā...pe... jivhāviññānaṃ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā, raso peso rasāyatanam petam rasadhātu pesā – idaṃ taṃ rūpaṃ rasāyatanam.

632. Katamaṃ taṃ rūpaṃ itthindriyam? Yaṃ itthiyā itthilingaṃ itthinimittaṃ itthikuttaṃ itthākappo itthattaṃ itthibhāvo [itthittaṃ itthibhāvo (syā.)] – idaṃ taṃ rūpaṃ itthindriyam.

633. Katamaṃ taṃ rūpaṃ purisindriyam? Yaṃ purisassa purisalingaṃ purisanimittaṃ purisakuttaṃ purisākappo purisattaṃ purisabhāvo – idaṃ taṃ rūpaṃ purisindriyam.

634. Katamaṃ taṃ rūpaṃ jīvitindriyam? Yo tesam rūpīnaṃ dhammānaṃ āyu ṭhiti yapanā yāpanā

iriyanā vattanā pālanā jīvitam jīvitindriyam – idam tam rūpaṃ jīvitindriyam.

635. Katamaṃ tam rūpaṃ kāyaviññatti? Yā kusalacittassa vā akusalacittassa vā abyākatacittassa vā abhikkamantassa vā paṭikkamantassa vā āloketassa vā vilokentassa vā samīñjentassa vā pasārentassa vā kāyassa thambhanā santhambhanā santhambhitattam viññatti viññāpanā viññāpitattam – idam tam rūpaṃ kāyaviññatti.

636. Katamaṃ tam rūpaṃ vacīviññatti? Yā kusalacittassa vā akusalacittassa vā abyākatacittassa vā vācā girā byappatho udīraṇam ghoso ghosakammaṃ vācā vacībhedo – ayaṃ vuccati vācā. Yā tāya vācāya viññatti viññāpanā viññāpitattam – idam tam rūpaṃ vacīviññatti.

637. Katamaṃ tam rūpaṃ ākāsadhātu? Yo ākāso ākāśagataṃ agham aghagataṃ vivaro vivaragataṃ asamphuṭṭham catūhi mahābhūtehi – idam tam rūpaṃ ākāsadhātu.

638. Katamaṃ tam rūpaṃ rūpassa lahutā? Yā rūpassa lahutā lahupariñāmatā adandhanatā avitthanatā – idam tam rūpaṃ rūpassa lahutā.

639. Katamaṃ tam rūpaṃ rūpassa mudutā? Yā rūpassa mudutā maddavatā akakkhaḷatā akathinatā – idam tam rūpaṃ rūpassa mudutā.

640. Katamaṃ tam rūpaṃ rūpassa kammaññatā? Yā rūpassa kammaññatā kammaññattam kammaññabhāvo – idam tam rūpaṃ rūpassa kammaññatā.

641. Katamaṃ tam rūpaṃ rūpassa upacayo? Yo āyatanānaṃ ācayo, so rūpassa upacayo – idam tam rūpaṃ rūpassa upacayo.

642. Katamaṃ tam rūpaṃ rūpassa santati? Yo rūpassa upacayo, sā rūpassa santati – idam tam rūpaṃ rūpassa santati.

643. Katamaṃ tam rūpaṃ rūpassa jaratā? Yā rūpassa jarā jīraṇatā khaṇḍiccaṃ pāliccaṃ valittacatā āyuno saṃhāni indriyānaṃ paripāko – idam tam rūpaṃ rūpassa jaratā.

644. Katamaṃ tam rūpaṃ rūpassa aniccata? Yo rūpassa khayō vayo bhedo paribhedo aniccata antaradhānaṃ – idam tam rūpaṃ rūpassa aniccata.

645. Katamaṃ tam rūpaṃ kabalīkāro āhāro? Odano kummāso sattu maccho maṃsaṃ khīraṃ dadhi sappi navanītam telaṃ madhu phāṇitam, yaṃ vā panaññampi atthi rūpaṃ yamhi yamhi janapade tesam tesam sattānaṃ mukhāsiyaṃ dantavikhādanaṃ galajjhoharaṇīyaṃ kucchivitthambhanaṃ, yāya ojāya sattā yāpenti – idam tam rūpaṃ kabalīkāro āhāro.

Idam tam rūpaṃ upādā.

Upādābhājanīyaṃ.

Rūpakaṇḍe paṭhamabhānavāro.

646. Katamaṃ tam rūpaṃ no upādā? Phoṭṭhabbāyatanam, āpodhātu.

647. Katamaṃ tam rūpaṃ phoṭṭhabbāyatanam? Pathavīdhātu tejodhātu vāyodhātu kakkhaḷam mudukaṃ saṅham pharusam sukhasamphassaṃ dukkhasamphassaṃ garukaṃ lahukaṃ, yaṃ

phoṭṭhabbaṃ anidassanaṃ sappatiḅhaṃ kāyena anidassanena sappatiḅhena phusi vā phusati vā phusissati vā phuse vā phoṭṭhabbo peso phoṭṭhabbāyatanam petam phoṭṭhabbadhātu pesā – idam tam rūpaṃ phoṭṭhabbāyatanam.

648. Katamaṃ tam rūpaṃ phoṭṭhabbāyatanam? Pathavīdhātu tejodhātu vāyodhātu kakkhaḷam mudukaṃ saṅhaṃ pharusam sukhasamphassaṃ dukkhasamphassaṃ garukaṃ lahukaṃ, yamhi phoṭṭhabbamhi anidassanamhi sappatiḅhamhi kāyo anidassano sappatiḅho paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, phoṭṭhabbo peso phoṭṭhabbāyatanam petam phoṭṭhabbadhātu pesā – idam tam rūpaṃ phoṭṭhabbāyatanam.

649. Katamaṃ tam rūpaṃ phoṭṭhabbāyatanam? Pathavīdhātu tejodhātu vāyodhātu kakkhaḷam mudukaṃ saṅhaṃ pharusam sukhasamphassaṃ dukkhasamphassaṃ garukaṃ lahukaṃ, yo phoṭṭhabbo anidassano sappatiḅho kāyamhi anidassanamhi sappatiḅhamhi paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, phoṭṭhabbo peso phoṭṭhabbāyatanam petam phoṭṭhabbadhātu pesā – idam tam rūpaṃ phoṭṭhabbāyatanam.

650. Katamaṃ tam rūpaṃ phoṭṭhabbāyatanam? Pathavīdhātu tejodhātu vāyodhātu kakkhaḷam mudukaṃ saṅhaṃ pharusam sukhasamphassaṃ dukkhasamphassaṃ garukaṃ lahukaṃ, yaṃ phoṭṭhabbam ārabba kāyaṃ nissāya kāyasamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā... pe... yaṃ phoṭṭhabbam ārabba kāyaṃ nissāya kāyasamphassajā vedanā...pe... saññā...pe... cetanā... pe... kāyaviññānaṃ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā...pe... yaṃ phoṭṭhabbārammaṇo kāyaṃ nissāya kāyasamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā...pe... yaṃ phoṭṭhabbārammaṇā kāyaṃ nissāya kāyasamphassajā vedanā...pe... saññā...pe... cetanā...pe... kāyaviññānaṃ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā, phoṭṭhabbo peso phoṭṭhabbāyatanam petam phoṭṭhabbadhātu pesā – idam tam rūpaṃ phoṭṭhabbāyatanam.

651. Katamaṃ tam rūpaṃ āpodhātu? Yaṃ āpo āpogataṃ sineho sinehagataṃ bandhanattaṃ rūpassa – idam tam rūpaṃ āpodhātu.

Idam tam rūpaṃ no upādā.

652. Katamaṃ tam rūpaṃ upādiṅṅam? Cakkhāyatanam sotāyatanam ghānāyatanam jivhāyatanam kāyāyatanam itthindriyam purisindriyam jīvitindriyam, yaṃ vā panaññampi atthi rūpaṃ kammaṣa katattā rūpāyatanam gandhāyatanam rasāyatanam phoṭṭhabbāyatanam ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabalīkāro āhāro – idam tam rūpaṃ upādiṅṅam.

653. Katamaṃ tam rūpaṃ anupādiṅṅam? Saddāyatanam kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṃ vā panaññampi atthi rūpaṃ na kammaṣa katattā rūpāyatanam gandhāyatanam rasāyatanam phoṭṭhabbāyatanam ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabalīkāro āhāro – idam tam rūpaṃ anupādiṅṅam.

654. Katamaṃ tam rūpaṃ upādiṅṅupādāniyam? Cakkhāyatanam...pe... kāyāyatanam itthindriyam purisindriyam jīvitindriyam, yaṃ vā panaññampi atthi rūpaṃ kammaṣa katattā rūpāyatanam gandhāyatanam rasāyatanam phoṭṭhabbāyatanam ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabalīkāro āhāro – idam tam rūpaṃ upādiṅṅupādāniyam.

655. Katamaṃ tam rūpaṃ anupādiṅṅupādāniyam? Saddāyatanam kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṃ vā panaññampi atthi rūpaṃ na kammaṣa katattā, rūpāyatanam gandhāyatanam rasāyatanam phoṭṭhabbāyatanam ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabalīkāro āhāro – idam tam rūpaṃ anupādiṅṅupādāniyam.

656. Katamaṃ taṃ rūpaṃ sanidassanaṃ? Rūpāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ sanidassanaṃ.

657. Katamaṃ taṃ rūpaṃ anidassanaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ anidassanaṃ.

658. Katamaṃ taṃ rūpaṃ sappaṭighaṃ? Cakkhāyatanaṃ soṭāyatanaṃ ghānāyatanaṃ jivhāyatanaṃ kāyāyatanaṃ rūpāyatanaṃ saddāyatanaṃ gandhāyatanaṃ rasāyatanaṃ phoṭṭhabbāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ sappaṭighaṃ.

659. Katamaṃ taṃ rūpaṃ appaṭighaṃ? Itthindriyaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ appaṭighaṃ.

660. Katamaṃ taṃ rūpaṃ indriyaṃ? Cakkhundriyaṃ sotindriyaṃ ghānindriyaṃ jivhindriyaṃ kāyindriyaṃ itthindriyaṃ purisindriyaṃ jīvitindriyaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ indriyaṃ.

661. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na indriyaṃ? Rūpāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ na indriyaṃ.

662. Katamaṃ taṃ rūpaṃ mahābhūtaṃ? Phoṭṭhabbāyatanaṃ āpodhātu – idaṃ taṃ rūpaṃ mahābhūtaṃ.

663. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na mahābhūtaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ na mahābhūtaṃ.

664. Katamaṃ taṃ rūpaṃ viññatti? Kāyaviññatti vacīviññatti – idaṃ taṃ rūpaṃ viññatti.

665. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na viññatti? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ na viññatti.

666. Katamaṃ taṃ rūpaṃ cittasamuṭṭhānaṃ? Kāyaviññatti vacīviññatti yaṃ vā panaññampi atthi rūpaṃ cittajaṃ cittahetukaṃ cittasamuṭṭhānaṃ rūpāyatanaṃ saddāyatanaṃ gandhāyatanaṃ rasāyatanaṃ phoṭṭhabbāyatanaṃ ākāsadhātu āpodhātu rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ cittasamuṭṭhānaṃ.

667. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na cittasamuṭṭhānaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ itthindriyaṃ purisindriyaṃ jīvitindriyaṃ rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṃ vā panaññampi atthi rūpaṃ na cittajaṃ na cittahetukaṃ na cittasamuṭṭhānaṃ rūpāyatanaṃ saddāyatanaṃ gandhāyatanaṃ rasāyatanaṃ phoṭṭhabbāyatanaṃ ākāsadhātu āpodhātu rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ na cittasamuṭṭhānaṃ.

668. Katamaṃ taṃ rūpaṃ cittasahabhu? Kāyaviññatti vacīviññatti – idaṃ taṃ rūpaṃ cittasahabhu.

669. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na cittasahabhu? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ na cittasahabhu.

670. Katamaṃ taṃ rūpaṃ cittānuparivatti? Kāyaviññatti vacīviññatti – idaṃ taṃ rūpaṃ cittānuparivatti.

671. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na cittānuparivatti? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ na cittānuparivatti.

672. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ.

673. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ? Rūpāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ.

674. Katamaṃ taṃ rūpaṃ oḷārikaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... phoṭṭhabbāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ oḷārikaṃ.

675. Katamaṃ taṃ rūpaṃ sukhumāṃ? Itthindriyaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ sukhumāṃ.

676. Katamaṃ taṃ rūpaṃ dūre? Itthindriyaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ dūre.

677. Katamaṃ taṃ rūpaṃ santike? Cakkhāyatanaṃ...pe... phoṭṭhabbāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ santike.

678. Katamaṃ taṃ rūpaṃ cakkhusamphassassa vatthu? Cakkhāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ cakkhusamphassassa vatthu.

679. Katamaṃ taṃ rūpaṃ cakkhusamphassassa na vatthu? Sotāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ cakkhusamphassassa na vatthu.

680. Katamaṃ taṃ rūpaṃ cakkhusamphassajāya vedanāya...pe... saññāya...pe... cetanāya ...pe... cakkhaviññāṇassa vatthu? Cakkhāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ cakkhaviññāṇassa vatthu.

681. Katamaṃ taṃ rūpaṃ cakkhaviññāṇassa na vatthu? Sotāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ cakkhaviññāṇassa na vatthu.

682. Katamaṃ taṃ rūpaṃ sotasamphassassa...pe... ghānasamphassassa...pe... jivhāsamphassassa...pe... kāyasamphassassa vatthu? Kāyāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ kāyasamphassassa vatthu.

683. Katamaṃ taṃ rūpaṃ kāyasamphassassa na vatthu? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ kāyasamphassassa na vatthu.

684. Katamaṃ taṃ rūpaṃ kāyasamphassajāya vedanāya...pe... saññāya...pe... cetanāya...pe... kāyaviññāṇassa vatthu? Kāyāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ kāyaviññāṇassa vatthu.

685. Katamaṃ taṃ rūpaṃ kāyaviññāṇassa na vatthu? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ kāyaviññāṇassa na vatthu.

686. Katamaṃ taṃ rūpaṃ cakkhusamphassassa ārammaṇaṃ? Rūpāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ cakkhusamphassassa ārammaṇaṃ.

687. Katamaṃ taṃ rūpaṃ cakkhusamphassassa na ārammaṇaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ cakkhusamphassassa na ārammaṇaṃ.

688. Katamaṃ taṃ rūpaṃ cakkhusamphassajāya vedanāya...pe... saññāya...pe... cetanāya...pe... cakkhaviññāṇassa ārammaṇaṃ? Rūpāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ cakkhaviññāṇassa ārammaṇaṃ.

689. Katamaṃ taṃ rūpaṃ cakkhaviññāṇassa na ārammaṇaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ cakkhaviññāṇassa na ārammaṇaṃ.

690. Katamaṃ taṃ rūpaṃ sotasamphassassa...pe... ghānasamphassassa ...pe... jivhāsamphassassa...pe... kāyasamphassassa ārammaṇaṃ? Phoṭṭhabbāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ kāyasamphassassa ārammaṇaṃ.

691. Katamaṃ taṃ rūpaṃ kāyasamphassassa na ārammaṇaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ kāyasamphassassa na ārammaṇaṃ.

692. Katamaṃ taṃ rūpaṃ kāyasamphassajāya vedanāya...pe... saññāya...pe... cetanāya...pe... kāyaviññāṇassa ārammaṇaṃ? Phoṭṭhabbāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ kāyaviññāṇassa ārammaṇaṃ.

693. Katamaṃ taṃ rūpaṃ kāyaviññāṇassa na ārammaṇaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ kāyaviññāṇassa na ārammaṇaṃ.

694. Katamaṃ taṃ rūpaṃ cakkhāyatanaṃ? Yaṃ cakkhu catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya pasādo...pe... suñño gāmo peso – idaṃ taṃ rūpaṃ cakkhāyatanaṃ.

695. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na cakkhāyatanaṃ? Sotāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ na cakkhāyatanaṃ.

696. Katamaṃ taṃ rūpaṃ sotāyatanaṃ...pe... ghānāyatanaṃ...pe... jivhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ? Yo kāyo catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya pasādo...pe... suñño gāmo peso – idaṃ taṃ rūpaṃ kāyāyatanaṃ.

697. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na kāyāyatanaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ na kāyāyatanaṃ.

698. Katamaṃ taṃ rūpaṃ rūpāyatanaṃ? Yaṃ rūpaṃ catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya vaṇṇanibhā...pe... rūpadhātu pesā – idaṃ taṃ rūpaṃ rūpāyatanaṃ.

699. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na rūpāyatanaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ na rūpāyatanaṃ.

700. Katamaṃ taṃ rūpaṃ saddāyatanaṃ...pe... gandhāyatanaṃ ...pe... rasāyatanaṃ...pe... phoṭṭhabbāyatanaṃ? Pathavīdhātu...pe... phoṭṭhabbādhātu pesā – idaṃ taṃ rūpaṃ phoṭṭhabbāyatanaṃ.

701. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na phoṭṭhabbāyatanaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ na phoṭṭhabbāyatanaṃ.

702. Katamaṃ taṃ rūpaṃ cakkhudhātu? Cakkhāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ cakkhudhātu.

703. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na cakkhudhātu? Sotāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ na cakkhudhātu.

704. Katamaṃ taṃ rūpaṃ sotadhātu...pe... ghānadhātu...pe... jivhādhātu...pe... kāyadhātu? Kāyāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ kāyadhātu.

705. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na kāyadhātu? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ

rūpaṃ na kāyadhātu.

706. Katamaṃ taṃ rūpaṃ rūpadhātu? Rūpāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ rūpadhātu.

707. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na rūpadhātu? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ na rūpadhātu.

708. Katamaṃ taṃ rūpaṃ saddadhātu...pe... gandhadhātu...pe... rasadhātu...pe... phoṭṭhabbhadhātu? Phoṭṭhabbāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ phoṭṭhabbhadhātu.

709. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na phoṭṭhabbhadhātu? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ na phoṭṭhabbhadhātu.

710. Katamaṃ taṃ rūpaṃ cakkhundriyaṃ? Yaṃ cakkhu catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya pasādo...pe... suñño gāmo peso – idaṃ taṃ rūpaṃ cakkhundriyaṃ.

711. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na cakkhundriyaṃ? Sotāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ na cakkhundriyaṃ.

712. Katamaṃ taṃ rūpaṃ sotindriyaṃ...pe... ghānindriyaṃ...pe... jīvhindriyaṃ...pe... kāyindriyaṃ? Yo kāyo catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya pasādo...pe... suñño gāmo peso – idaṃ taṃ rūpaṃ kāyindriyaṃ.

713. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na kāyindriyaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ na kāyindriyaṃ.

714. Katamaṃ taṃ rūpaṃ itthindriyaṃ? Yaṃ itthiyā itthilingaṃ itthinimittaṃ itthikuttaṃ itthākappo itthattaṃ itthibhāvo – idaṃ taṃ rūpaṃ itthindriyaṃ.

715. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na itthindriyaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ na itthindriyaṃ.

716. Katamaṃ taṃ rūpaṃ purisindriyaṃ? Yaṃ purisassa purisalingaṃ purisanimittaṃ purisakuttaṃ purisākappo purisattaṃ purisabhāvo – idaṃ taṃ rūpaṃ purisindriyaṃ.

717. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na purisindriyaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ na purisindriyaṃ.

718. Katamaṃ taṃ rūpaṃ jīvitindriyaṃ? Yo tesāṃ rūpīnaṃ dhammānaṃ āyu ṭhiti yapanā yāpanā iriyānā vattanā pālanā jīvitaṃ jīvitindriyaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ jīvitindriyaṃ.

719. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na jīvitindriyaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ na jīvitindriyaṃ.

720. Katamaṃ taṃ rūpaṃ kāyaviññatti? Yā kusalacittassa vā akusalacittassa vā abyākatacittassa vā abhikkamantassa vā paṭikkamantassa vā āloketassa vā vilokentassa vā samiñjentassa vā pasārentassa vā kāyassa thambhanā santhambhanā santhambhitattaṃ viññatti viññāpanā viññāpitattaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ kāyaviññatti.

721. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na kāyaviññatti? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ

rūpaṃ na kāyaviññatti.

722. Katamaṃ taṃ rūpaṃ vacīviññatti? Yā kusalacittassa vā akusalacittassa vā abyākatacittassa vā vācā girā byappatho udīraṇaṃ ghoso ghosakammaṃ vācā vacībhedo, ayaṃ vuccati vācā. Yā tāya vācāya viññatti viññāpanā viññāpitattaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ vacīviññatti.

723. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na vacīviññatti? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ na vacīviññatti.

724. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ākāsadhātu? Yo ākāso ākāśagataṃ aghaṃ aghagataṃ vivaro vivaragataṃ asamphuṭṭhaṃ catūhi mahābhūtehi – idaṃ taṃ rūpaṃ ākāsadhātu.

725. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na ākāsadhātu? Cakkhāyatanaṃ ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ na ākāsadhātu.

726. Katamaṃ taṃ rūpaṃ āpodhātu? Yaṃ āpo āpogataṃ sineho sinehagataṃ bandhanattaṃ rūpassa – idaṃ taṃ rūpaṃ āpodhātu.

727. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na āpodhātu? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ na āpodhātu.

728. Katamaṃ taṃ rūpaṃ rūpassa lahutā? Yā rūpassa lahutā lahupariṇāmatā adandhanatā avitthanatā – idaṃ taṃ rūpaṃ rūpassa lahutā.

729. Katamaṃ taṃ rūpaṃ rūpassa na lahutā? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ rūpassa na lahutā.

730. Katamaṃ taṃ rūpaṃ rūpassa mudutā? Yā rūpassa mudutā maddavatā akakkhaḷatā akathinatā – idaṃ taṃ rūpaṃ rūpassa mudutā.

731. Katamaṃ taṃ rūpaṃ rūpassa na mudutā? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ rūpassa na mudutā.

732. Katamaṃ taṃ rūpaṃ rūpassa kammaññatā? Yā rūpassa kammaññatā kammaññattaṃ kammaññabhāvo – idaṃ taṃ rūpaṃ rūpassa kammaññatā.

733. Katamaṃ taṃ rūpaṃ rūpassa na kammaññatā? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ rūpassa na kammaññatā.

734. Katamaṃ taṃ rūpaṃ rūpassa upacayo? Yo āyatanānaṃ ācayo, so rūpassa upacayo – idaṃ taṃ rūpaṃ rūpassa upacayo.

735. Katamaṃ taṃ rūpaṃ rūpassa na upacayo? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ rūpassa na upacayo.

736. Katamaṃ taṃ rūpaṃ rūpassa santati? Yo rūpassa upacayo, sā rūpassa santati – idaṃ taṃ rūpaṃ rūpassa santati.

737. Katamaṃ taṃ rūpaṃ rūpassa na santati? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ rūpassa na santati.

738. Katamaṃ taṃ rūpaṃ rūpassa jaratā? Yā rūpassa jarā jīraṇatā khaṇḍiccaṃ pāliccaṃ valittacatā āyuno saṃhāni indriyānaṃ paripāko – idaṃ taṃ rūpaṃ rūpassa jaratā.

739. Katamaṃ taṃ rūpaṃ rūpassa na jaratā? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ rūpassa na jaratā.

740. Katamaṃ taṃ rūpaṃ rūpassa aniccatā? Yo rūpassa khayō vayo bhedo paribhedo aniccatā antaradhānaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ rūpassa aniccatā.

741. Katamaṃ taṃ rūpaṃ rūpassa na aniccatā? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ rūpassa na aniccatā.

742. Katamaṃ taṃ rūpaṃ kabaḷīkāro āhāro? Odano kummāso sattu maccho maṃsaṃ khīraṃ dadhi sappi navanītaṃ telaṃ madhu phāṇitaṃ, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ yaṃhi yaṃhi janapade tesāṃ tesāṃ sattānaṃ mukhāsīyaṃ dantavikhādanaṃ galajjhoharaṇīyaṃ kucchivitthambhanaṃ, yāya ojāya sattā yāpentī – idaṃ taṃ rūpaṃ kabaḷīkāro āhāro.

743. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na kabaḷīkāro āhāro? Cakkhāyatanaṃ...pe... rūpassa aniccatā – idaṃ taṃ rūpaṃ na kabaḷīkāro āhāro.

Evaṃ duvidhena rūpasāṅgaho.

Dukaniddeso.

Tikaniddeso

744. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ upādā? Cakkhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ upādā.

745. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ upādā? Rūpāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ upādā.

746. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ no upādā? Phoṭṭhabbāyatanaṃ āpodhātu – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ no upādā.

747. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ upādiṇṇaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ upādiṇṇaṃ.

748. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ upādiṇṇaṃ? Itthindriyaṃ purisindriyaṃ jīvitindriyaṃ, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ kammaṣa katattā rūpāyatanaṃ gandhāyatanaṃ rasāyatanaṃ phoṭṭhabbāyatanaṃ ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ upādiṇṇaṃ.

749. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ anupādiṇṇaṃ? Saddāyatanaṃ kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ na kammaṣa katattā rūpāyatanaṃ gandhāyatanaṃ rasāyatanaṃ phoṭṭhabbāyatanaṃ ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ anupādiṇṇaṃ.

750. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ upādiṇṇupādāniyaṃ. Cakkhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ upādiṇṇupādāniyaṃ.

751. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ upādiṇṇupādāniyaṃ? Itthindriyaṃ purisindriyaṃ jīvitindriyaṃ, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ kammaṣṣa katattā rūpāyatanaṃ gandhāyatanaṃ rasāyatanaṃ phoṭṭhabbāyatanaṃ ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ upādiṇṇupādāniyaṃ.

752. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ anupādiṇṇupādāniyaṃ? Saddāyatanaṃ kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ na kammaṣṣa katattā rūpāyatanaṃ gandhāyatanaṃ rasāyatanaṃ phoṭṭhabbāyatanaṃ ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ anupādiṇṇupādāniyaṃ.

753. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ anidassanaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ anidassanaṃ.

754. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ sanidassanaṃ? Rūpāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ sanidassanaṃ.

755. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ anidassanaṃ? Saddāyatanaṃ ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ anidassanaṃ.

756. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ sappatiḅhaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ sappatiḅhaṃ.

757. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ sappatiḅhaṃ? Rūpāyatanaṃ...pe... phoṭṭhabbāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ sappatiḅhaṃ.

758. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ appatiḅhaṃ? Itthindriyaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ appatiḅhaṃ.

759. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ indriyaṃ? Cakkhundriyaṃ...pe... kāyindriyaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ indriyaṃ.

760. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ indriyaṃ? Itthindriyaṃ purisindriyaṃ jīvitindriyaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ indriyaṃ.

761. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na indriyaṃ? Rūpāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na indriyaṃ.

762. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na mahābhūtaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na mahābhūtaṃ.

763. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ mahābhūtaṃ? Phoṭṭhabbāyatanaṃ āpodhātu – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ mahābhūtaṃ.

764. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na mahābhūtaṃ? Rūpāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na mahābhūtaṃ.

765. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na viññatti? Cakkhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na viññatti?

766. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ viññatti? Kāyaviññatti vacīviññatti – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ viññatti.

767. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na viññatti? Rūpāyatanam...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na viññatti.

768. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na cittasamuṭṭhānaṃ? Cakkhāyatanam...pe... kāyāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na cittasamuṭṭhānaṃ.

769. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ cittasamuṭṭhānaṃ? Kāyaviññatti vacīviññatti, yaṃ vā panaññampi atthi rūpaṃ cittajaṃ cittaheṭukaṃ cittasamuṭṭhānaṃ rūpāyatanam saddāyatanam gandhāyatanam rasāyatanam phoṭṭhabbāyatanam ākāsadhātu āpodhātu rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ cittasamuṭṭhānaṃ.

770. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na cittasamuṭṭhānaṃ? Itthindriyam purisindriyam jīvitindriyam rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṃ vā panaññampi atthi rūpaṃ na cittajaṃ na cittaheṭukaṃ na cittasamuṭṭhānaṃ rūpāyatanam saddāyatanam gandhāyatanam rasāyatanam phoṭṭhabbāyatanam ākāsadhātu āpodhātu rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na cittasamuṭṭhānaṃ.

771. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na cittasahabhu? Cakkhāyatanam...pe... kāyāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na cittasahabhu.

772. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ cittasahabhu? Kāyaviññatti vacīviññatti – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ cittasahabhu.

773. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na cittasahabhu? Rūpāyatanam...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na cittasahabhu?

774. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na cittānuparivatti? Cakkhāyatanam...pe... kāyāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na cittānuparivatti.

775. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ cittānuparivatti? Kāyaviññatti vacīviññatti – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ cittānuparivatti.

776. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na cittānuparivatti? Rūpāyatanam...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na cittānuparivatti.

777. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ oḷārikaṃ? Cakkhāyatanam ...pe... kāyāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ oḷārikaṃ.

778. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ oḷārikaṃ? Rūpāyatanam...pe... phoṭṭhabbāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ oḷārikaṃ.

779. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ sukhumam? Itthindriyam...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ sukhumam.

780. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ santike? Cakkhāyatanam...pe... kāyāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ santike.

781. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ dūre? Itthindriyaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ dūre.

782. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ santike? Rūpāyatanaṃ...pe... phoṭṭhabbāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ santike.

783. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ cakkhusamphassassa na vatthu? Rūpāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ cakkhusamphassassa na vatthu.

784. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ cakkhusamphassassa vatthu? Cakkhāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ cakkhusamphassassa vatthu.

785. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ cakkhusamphassassa na vatthu? Sotāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ cakkhusamphassassa na vatthu.

786. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ cakkhusamphassajāya vedanāya...pe... saññāya...pe... cetanāya...pe... cakkhaviññāṇassa na vatthu? Rūpāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ cakkhaviññāṇassa na vatthu.

787. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ cakkhaviññāṇassa vatthu? Cakkhāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ cakkhaviññāṇassa vatthu.

788. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ cakkhaviññāṇassa na vatthu? Sotāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ cakkhaviññāṇassa na vatthu?

789. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ sotasamphassassa...pe... ghānasamphassassa...pe... jivhāsamphassassa...pe... kāyasamphassassa na vatthu? Rūpāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ kāyasamphassassa na vatthu.

790. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ kāyasamphassassa vatthu? Kāyāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ kāyasamphassassa vatthu.

791. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ kāyasamphassassa na vatthu? Cakkhāyatanaṃ...pe... jivhāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ kāyasamphassassa na vatthu.

792. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ kāyasamphassajāya vedanāya...pe... saññāya...pe... cetanāya...pe... kāyaviññāṇassa na vatthu? Rūpāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ kāyaviññāṇassa na vatthu.

793. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ kāyaviññāṇassa vatthu? Kāyāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ kāyaviññāṇassa vatthu.

794. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ kāyaviññāṇassa na vatthu? Cakkhāyatanaṃ...pe... jivhāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ kāyaviññāṇassa na vatthu.

795. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ cakkhusamphassassa na ārammaṇaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ cakkhusamphassassa na ārammaṇaṃ.

796. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ cakkhusamphassassa ārammaṇaṃ? Rūpāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ cakkhusamphassassa ārammaṇaṃ.

797. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ cakkhusamphassassa na ārammaṇaṃ? Saddāyatanam...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ cakkhusamphassassa na ārammaṇaṃ.

798. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ cakkhusamphassajāya vedanāya...pe... saññāya...pe... cetanāya...pe... cakkhaviññāṇassa na ārammaṇaṃ? Cakkhāyatanam...pe... kāyāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ cakkhaviññāṇassa na ārammaṇaṃ.

799. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ cakkhaviññāṇassa ārammaṇaṃ? Rūpāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ cakkhaviññāṇassa ārammaṇaṃ.

800. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ cakkhaviññāṇassa na ārammaṇaṃ? Saddāyatanam...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ cakkhaviññāṇassa na ārammaṇaṃ.

801. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ sotasamphassassa...pe... ghānasamphassassa...pe... jivhāsamphassassa...pe... kāyasamphassassa na ārammaṇaṃ? Cakkhāyatanam...pe... kāyāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ kāyasamphassassa na ārammaṇaṃ.

802. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ kāyasamphassassa ārammaṇaṃ? Phoṭṭhabbāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ kāyasamphassassa ārammaṇaṃ.

803. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ kāyasamphassassa na ārammaṇaṃ? Rūpāyatanam...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ kāyasamphassassa na ārammaṇaṃ.

804. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ kāyasamphassajāya vedanāya...pe... saññāya...pe... cetanāya...pe... kāyaviññāṇassa na ārammaṇaṃ? Cakkhāyatanam...pe... kāyāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ kāyaviññāṇassa na ārammaṇaṃ.

805. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ kāyaviññāṇassa ārammaṇaṃ? Phoṭṭhabbāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ kāyaviññāṇassa ārammaṇaṃ.

806. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ kāyaviññāṇassa na ārammaṇaṃ? Rūpāyatanam...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ kāyaviññāṇassa na ārammaṇaṃ.

807. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na cakkhāyatanam? Rūpāyatanam...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na cakkhāyatanam.

808. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ cakkhāyatanam? Yaṃ cakkhu catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya pasādo...pe... suñño gāmo peso – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ cakkhāyatanam.

809. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na cakkhāyatanam? Sotāyatanam...pe... kāyāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na cakkhāyatanam.

810. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na sotāyatanam...pe... na ghānāyatanam...pe... na jivhāyatanam...pe... na kāyāyatanam? Rūpāyatanam...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na kāyāyatanam.

811. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ kāyāyatanam? Yo kāyo catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya pasādo...pe... suñño gāmo peso – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ kāyāyatanam.

812. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na kāyāyatanam? Cakkhāyatanam...pe... jivhāyatanam –

idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na kāyāyatanaṃ.

813. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na rūpāyatanaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na rūpāyatanaṃ.

814. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpāyatanaṃ? Yaṃ rūpaṃ catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya vaṇṇanibhā...pe... rūpadhātu pesā – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpāyatanaṃ.

815. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na rūpāyatanaṃ? Saddāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na rūpāyatanaṃ.

816. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na saddāyatanaṃ...pe... na gandhāyatanaṃ...pe... na rasāyatanaṃ...pe... na phoṭṭhabbāyatanaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na phoṭṭhabbāyatanaṃ.

817. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ phoṭṭhabbāyatanaṃ? Pathavīdhātu...pe... phoṭṭhabbadhātu pesā – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ phoṭṭhabbāyatanaṃ.

818. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na phoṭṭhabbāyatanaṃ? Rūpāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na phoṭṭhabbāyatanaṃ.

819. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na cakkhudhātu? Rūpāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na cakkhudhātu.

820. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ cakkhudhātu? Cakkhāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ cakkhudhātu.

821. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na cakkhudhātu? Sotāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na cakkhudhātu.

822. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na sotadhātu...pe... na ghānadhātu...pe... na jivhādhātu...pe... na kāyadhātu? Rūpāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na kāyadhātu.

823. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ kāyadhātu? Kāyāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ kāyadhātu.

824. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na kāyadhātu? Cakkhāyatanaṃ...pe... jivhāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na kāyadhātu.

825. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na rūpadhātu? Cakkhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na rūpadhātu.

826. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpadhātu? Rūpāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpadhātu.

827. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na rūpadhātu? Saddāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na rūpadhātu.

828. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na saddadhātu...pe... na gandhadhātu...pe... na rasadhātu...pe... na phoṭṭhabbadhātu? Cakkhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na phoṭṭhabbadhātu.

829. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ phoṭṭhabbadhātu? Phoṭṭhabbāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ phoṭṭhabbadhātu.

830. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na phoṭṭhabbadhātu? Rūpāyatanam...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na phoṭṭhabbadhātu.

831. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na cakkhundriyam? Rūpāyatanam...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na cakkhundriyam.

832. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ cakkhundriyam? Yaṃ cakkhu catunnam mahābhūtānam upādāya pasādo...pe... suñño gāmo peso – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ cakkhundriyam.

833. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na cakkhundriyam? Sotāyatanam...pe... kāyāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na cakkhundriyam.

834. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na sotindriyam...pe... na ghānindriyam...pe... na jivhindriyam...pe... na kāyindriyam? Rūpāyatanam...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na kāyindriyam.

835. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ kāyindriyam? Yo kāyo catunnam mahābhūtānam upādāya pasādo...pe... suñño gāmo peso – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ kāyindriyam.

836. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na kāyindriyam? Cakkhāyatanam...pe... jivhāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na kāyindriyam.

837. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na itthindriyam? Cakkhāyatanam...pe... kāyāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na itthindriyam.

838. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ itthindriyam? Yaṃ itthiyā itthilingaṃ itthinimittaṃ itthikuttaṃ itthākappo itthattaṃ itthibhāvo – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ itthindriyam.

839. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na itthindriyam? Rūpāyatanam...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na itthindriyam.

840. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na purisindriyam? Cakkhāyatanam...pe... kāyāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na purisindriyam.

841. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ purisindriyam? Yaṃ purisassa purisalingaṃ purisanimittaṃ purisakuttaṃ purisākappo purisattaṃ purisabhāvo – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ purisindriyam.

842. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na purisindriyam? Rūpāyatanam...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na purisindriyam.

843. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na jīvitindriyam? Cakkhāyatanam...pe... kāyāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na jīvitindriyam.

844. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ jīvitindriyam? Yo tesam rūpīnam dhammānam āyu ṭhiti yapanā yāpanā iriyanā vattanā pālanā jīvitaṃ jīvitindriyam – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ jīvitindriyam.

845. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na jīvitindriyam? Rūpāyatanam...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ

taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na jīvitindriyaṃ.

846. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na kāyaviññatti? Cakkhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na kāyaviññatti.

847. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ kāyaviññatti? Yā kusalacittassa vā akusalacittassa vā abyākatacittassa vā abhikkamantassa vā paṭikkamantassa vā āloketassa vā vilokentassa vā samiñjentassa vā pasārentassa vā kāyassa thambhanā santhambhanā santhambhitattaṃ viññatti viññāpanā viññāpitattaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ kāyaviññatti.

848. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na kāyaviññatti? Rūpāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na kāyaviññatti.

849. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na vacīviññatti? Cakkhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na vacīviññatti.

850. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ vacīviññatti? Yā kusalacittassa vā akusalacittassa vā abyākatacittassa vā vācā girā byappatho udīraṇaṃ dhoso ghosakammaṃ vācā vacībhedo, ayaṃ vuccati vācā. Yā tāya vācāya viññatti viññāpanā viññāpitattaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ vacīviññatti.

851. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na vacīviññatti? Rūpāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na vacīviññatti.

852. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na ākāsadhātu? Cakkhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na ākāsadhātu.

853. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ ākāsadhātu? Yo ākāso ākāsatamaṃ aghaṃ aghagataṃ vivaro vivaragataṃ asamphuṭṭhaṃ catūhi mahābhūtehi – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ ākāsadhātu.

854. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na ākāsadhātu? Rūpāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na ākāsadhātu.

855. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na āpodhātu? Cakkhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na āpodhātu.

856. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ āpodhātu? Yaṃ āpo āpogataṃ sineho sinehagataṃ bandhanattaṃ rūpassa – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ āpodhātu.

857. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na āpodhātu? Rūpāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na āpodhātu.

858. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ rūpassa na lahutā? Cakkhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ rūpassa na lahutā.

859. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpassa lahutā? Yā rūpassa lahutā lahupariṇāmatā adandhanatā avitthanatā – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpassa lahutā.

860. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpassa na lahutā? Rūpāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpassa na lahutā.

861. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ rūpassa na mudutā? Cakkhāyatanam...pe... kāyāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ rūpassa na mudutā.

862. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpassa mudutā? Yā rūpassa mudutā maddavatā akakkhaḷatā akathinatā – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpassa mudutā.

863. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpassa na mudutā? Rūpāyatanam...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpassa na mudutā.

864. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ rūpassa na kammaññatā? Cakkhāyatanam...pe... kāyāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ rūpassa na kammaññatā.

865. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpassa kammaññatā? Yā rūpassa kammaññatā kammaññattam kammaññabhāvo – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpassa kammaññatā.

866. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpassa na kammaññatā? Rūpāyatanam...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpassa na kammaññatā.

867. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ rūpassa na upacayo? Cakkhāyatanam...pe... kāyāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ rūpassa na upacayo.

868. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpassa upacayo? Yo āyatanānam ācayo, so rūpassa upacayo – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpassa upacayo.

869. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpassa na upacayo? Rūpāyatanam...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpassa na upacayo.

870. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ rūpassa na santati? Cakkhāyatanam...pe... kāyāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ rūpassa na santati.

871. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpassa santati? Yo rūpassa upacayo, sā rūpassa santati – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpassa santati.

872. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpassa na santati? Rūpāyatanam...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpassa na santati.

873. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ rūpassa na jaratā? Cakkhāyatanam...pe... kāyāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ rūpassa na jaratā.

874. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpassa jaratā? Yā rūpassa jarā jīraṇatā khaṇḍiccaṃ pāliccaṃ valittacatā āyuno saṃhāni indriyānam paripāko – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpassa jaratā.

875. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpassa na jaratā? Rūpāyatanam...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpassa na jaratā.

876. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ rūpassa na aniccatā? Cakkhāyatanam...pe... kāyāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ rūpassa na aniccatā.

877. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpassa aniccatā? Yo rūpassa khayō vayo bhedo paribhedo aniccatā antaradhānam – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpassa aniccatā.

878. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpassa na aniccatā? Rūpāyatanam...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ rūpassa na aniccatā.

879. Katamaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na kabaḷīkāro āhāro? Cakkhāyatanam...pe... kāyāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ ajjhattikaṃ na kabaḷīkāro āhāro.

880. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ kabaḷīkāro āhāro? Odano kummāso sattu maccho maṃsaṃ khīraṃ dadhi sappi navanītaṃ telaṃ madhu phāṇitaṃ, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ yamhi yamhi janapade tesam tesam sattānaṃ mukhāsīyaṃ dantavikhādanaṃ galajjhoharaṇīyaṃ kucchivittambhanaṃ yāya ojāya sattā yāpentī – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ kabaḷīkāro āhāro.

881. Katamaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na kabaḷīkāro āhāro? Rūpāyatanam...pe... rūpassa aniccatā – idaṃ taṃ rūpaṃ bāhiraṃ na kabaḷīkāro āhāro.

Evam tividhena rūpaṃsaṅgaho.

Tikaniddeso.

Catukkaṃ

882. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādā upādiṇṇam? Cakkhāyatanam...pe... kāyāyatanam, itthindriyaṃ purisindriyaṃ jīvitindriyaṃ, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ kammaṃsa katattā rūpāyatanam gandhāyatanam rasāyatanam ākāśadhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ upādā upādiṇṇam.

883. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādā anupādiṇṇam? Saddāyatanam kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ na kammaṃsa katattā rūpāyatanam gandhāyatanam rasāyatanam ākāśadhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ upādā anupādiṇṇam.

884. Katamaṃ taṃ rūpaṃ no upādā upādiṇṇam? Kammaṃsa katattā phoṭṭhabbāyatanam āpodhātu – idaṃ taṃ rūpaṃ no upādā upādiṇṇam.

885. Katamaṃ taṃ rūpaṃ no upādā anupādiṇṇam? Na kammaṃsa katattā phoṭṭhabbāyatanam āpodhātu – idaṃ taṃ rūpaṃ no upādā anupādiṇṇam.

886. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādā upādiṇṇupādāniyam? Cakkhāyatanam...pe... kāyāyatanam, itthindriyaṃ purisindriyaṃ jīvitindriyaṃ, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ kammaṃsa katattā rūpāyatanam gandhāyatanam rasāyatanam ākāśadhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ upādā upādiṇṇupādāniyam.

887. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādā anupādiṇṇupādāniyam? Saddāyatanam kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ na kammaṃsa katattā rūpāyatanam gandhāyatanam rasāyatanam ākāśadhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ upādā anupādiṇṇupādāniyam.

888. Katamaṃ taṃ rūpaṃ no upādā upādiṇṇupādāniyam? Kammaṃsa katattā phoṭṭhabbāyatanam āpodhātu – idaṃ taṃ rūpaṃ no upādā upādiṇṇupādāniyam.

889. Katamaṃ taṃ rūpaṃ no upādā anupādiṇṇupādāniyam? Na kammaṃsa katattā

phoṭṭhabbāyatanaṃ āpodhātu – idaṃ taṃ rūpaṃ no upādā anupādiṇṇupādāniyaṃ.

890. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādā sappatiḅhaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... rasāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ upādā sappatiḅhaṃ.

891. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādā appatiḅhaṃ? Itthindriyaṃ...pe... kabaḷikāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ upādā appatiḅhaṃ.

892. Katamaṃ taṃ rūpaṃ no upādā sappatiḅhaṃ? Phoṭṭhabbāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ no upādā sappatiḅhaṃ.

893. Katamaṃ taṃ rūpaṃ no upādā appatiḅhaṃ? Āpodhātu – idaṃ taṃ rūpaṃ no upādā appatiḅhaṃ.

894. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādā oḷārikaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... rasāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ upādā oḷārikaṃ.

895. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādā sukhumaṃ itthindriyaṃ...pe... kabaḷikāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ upādā sukhumaṃ.

896. Katamaṃ taṃ rūpaṃ no upādā oḷārikaṃ? Phoṭṭhabbāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ no upādā oḷārikaṃ.

897. Katamaṃ taṃ rūpaṃ no upādā sukhumaṃ? Āpodhātu – idaṃ taṃ rūpaṃ no upādā sukhumaṃ.

898. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādā dūre? Itthindriyaṃ...pe... kabaḷikāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ upādā dūre.

899. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādā santike? Cakkhāyatanaṃ...pe... rasāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ upādā santike.

900. Katamaṃ taṃ rūpaṃ no upādā dūre? Āpodhātu – idaṃ taṃ rūpaṃ no upādā dūre.

901. Katamaṃ taṃ rūpaṃ no upādā santike? Phoṭṭhabbāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ no upādā santike.

902. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇaṃ sanidassanaṃ? Kammaṣa katattā rūpāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇaṃ sanidassanaṃ.

903. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇaṃ anidassanaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ, itthindriyaṃ purisindriyaṃ jīvitindriyaṃ, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ kammaṣa katattā gandhāyatanaṃ rasāyatanaṃ phoṭṭhabbāyatanaṃ ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷikāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇaṃ anidassanaṃ.

904. Katamaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇaṃ sanidassanaṃ? Na kammaṣa katattā rūpāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇaṃ sanidassanaṃ.

905. Katamaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇaṃ anidassanaṃ? Saddāyatanaṃ kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ na kammaṣa katattā gandhāyatanaṃ rasāyatanaṃ phoṭṭhabbāyatanaṃ ākāsadhātu āpodhātu

rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇaṃ anidassanaṃ.

906. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇaṃ sappatiḅhaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ kammaṣṣa katattā rūpāyatanaṃ gandhāyatanaṃ rasāyatanaṃ phoṭṭhabbāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇaṃ sappatiḅhaṃ.

907. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇaṃ appaṭiḅhaṃ? Itthindriyaṃ purisindriyaṃ jīvitindriyaṃ, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ kammaṣṣa katattā ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇaṃ appaṭiḅhaṃ.

908. Katamaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇaṃ sappatiḅhaṃ? Saddāyatanaṃ, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ na kammaṣṣa katattā rūpāyatanaṃ gandhāyatanaṃ rasāyatanaṃ phoṭṭhabbāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇaṃ sappatiḅhaṃ.

909. Katamaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇaṃ appaṭiḅhaṃ? Kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ na kammaṣṣa katattā ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇaṃ appaṭiḅhaṃ.

910. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇaṃ mahābhūtaṃ? Kammaṣṣa katattā phoṭṭhabbāyatanaṃ āpodhātu – idaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇaṃ mahābhūtaṃ.

911. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇaṃ na mahābhūtaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ itthindriyaṃ purisindriyaṃ jīvitindriyaṃ, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ kammaṣṣa katattā rūpāyatanaṃ gandhāyatanaṃ rasāyatanaṃ ākāsadhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇaṃ na mahābhūtaṃ.

912. Katamaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇaṃ mahābhūtaṃ? Na kammaṣṣa katattā phoṭṭhabbāyatanaṃ āpodhātu – idaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇaṃ mahābhūtaṃ.

913. Katamaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇaṃ na mahābhūtaṃ? Saddāyatanaṃ kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ na kammaṣṣa katattā rūpāyatanaṃ gandhāyatanaṃ rasāyatanaṃ ākāsadhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇaṃ na mahābhūtaṃ.

914. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇaṃ oḷārikaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ kammaṣṣa katattā rūpāyatanaṃ gandhāyatanaṃ rasāyatanaṃ phoṭṭhabbāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇaṃ oḷārikaṃ.

915. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇaṃ sukhumaṃ? Itthindriyaṃ purisindriyaṃ jīvitindriyaṃ, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ kammaṣṣa katattā ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇaṃ sukhumaṃ.

916. Katamaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇaṃ oḷārikaṃ? Saddāyatanaṃ, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ na kammaṣṣa katattā rūpāyatanaṃ gandhāyatanaṃ rasāyatanaṃ phoṭṭhabbāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇaṃ oḷārikaṃ.

917. Katamaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇaṃ sukhumaṃ? Kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ na kammaṣṣa katattā ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇaṃ sukhumaṃ.

918. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇaṃ dūre? Itthindriyaṃ purisindriyaṃ jīvitindriyaṃ, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ kammaṣsa katattā ākāśadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷikāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇaṃ dūre.

919. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇaṃ santike? Cakkhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ kammaṣsa katattā rūpāyatanaṃ gandhāyatanaṃ rasāyatanaṃ phoṭṭhabbāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇaṃ santike.

920. Katamaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇaṃ dūre? Kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ na kammaṣsa katattā ākāśadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷikāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇaṃ dūre.

921. Katamaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇaṃ santike? Saddāyatanaṃ, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ na kammaṣsa katattā rūpāyatanaṃ gandhāyatanaṃ rasāyatanaṃ phoṭṭhabbāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇaṃ santike.

922. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇupādāniyaṃ sanidassanaṃ? Kammaṣsa katattā rūpāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇupādāniyaṃ sanidassanaṃ.

923. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇupādāniyaṃ anidassanaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ, itthindriyaṃ purisindriyaṃ jīvitindriyaṃ, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ kammaṣsa katattā gandhāyatanaṃ rasāyatanaṃ phoṭṭhabbāyatanaṃ ākāśadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷikāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇupādāniyaṃ anidassanaṃ.

924. Katamaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇupādāniyaṃ sanidassanaṃ? Na kammaṣsa katattā rūpāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇupādāniyaṃ sanidassanaṃ.

925. Katamaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇupādāniyaṃ anidassanaṃ? Saddāyatanaṃ kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ na kammaṣsa katattā gandhāyatanaṃ rasāyatanaṃ phoṭṭhabbāyatanaṃ ākāśadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷikāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇupādāniyaṃ anidassanaṃ.

926. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇupādāniyaṃ sappatiḅhaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ kammaṣsa katattā rūpāyatanaṃ gandhāyatanaṃ rasāyatanaṃ phoṭṭhabbāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇupādāniyaṃ sappatiḅhaṃ.

927. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇupādāniyaṃ appatiḅhaṃ? Itthindriyaṃ purisindriyaṃ jīvitindriyaṃ, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ kammaṣsa katattā ākāśadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷikāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇupādāniyaṃ appatiḅhaṃ.

928. Katamaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇupādāniyaṃ sappatiḅhaṃ? Saddāyatanaṃ, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ na kammaṣsa katattā rūpāyatanaṃ gandhāyatanaṃ rasāyatanaṃ phoṭṭhabbāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇupādāniyaṃ sappatiḅhaṃ.

929. Katamaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇupādāniyaṃ appatiḅhaṃ? Kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṃ vā panaññaṃpi atthi rūpaṃ na kammaṣsa katattā ākāśadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷikāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇupādāniyaṃ appatiḅhaṃ.

930. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇupādāniyaṃ mahābhūtaṃ? Kammaṃ katattā phoṭṭhabbāyatanam āpodhātu – idaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇupādāniyaṃ mahābhūtaṃ.

931. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇupādāniyaṃ na mahābhūtaṃ? Cakkhāyatanam...pe... kāyāyatanam itthindriyaṃ purisindriyaṃ jīvitindriyaṃ, yaṃ vā panaññampi atthi rūpaṃ kammaṃ katattā rūpāyatanam gandhāyatanam rasāyatanam ākāsadhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇupādāniyaṃ na mahābhūtaṃ.

932. Katamaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇupādāniyaṃ mahābhūtaṃ? Na kammaṃ katattā phoṭṭhabbāyatanam āpodhātu – idaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇupādāniyaṃ mahābhūtaṃ.

933. Katamaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇupādāniyaṃ na mahābhūtaṃ? Saddāyatanam kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṃ vā panaññampi atthi rūpaṃ na kammaṃ katattā rūpāyatanam gandhāyatanam rasāyatanam ākāsadhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇupādāniyaṃ na mahābhūtaṃ.

934. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇupādāniyaṃ oḷārikaṃ? Cakkhāyatanam...pe... kāyāyatanam, yaṃ vā panaññampi atthi rūpaṃ kammaṃ katattā rūpāyatanam gandhāyatanam rasāyatanam phoṭṭhabbāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇupādāniyaṃ oḷārikaṃ.

935. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇupādāniyaṃ sukhumaṃ? Itthindriyaṃ purisindriyaṃ jīvitindriyaṃ, yaṃ vā panaññampi atthi rūpaṃ kammaṃ katattā ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇupādāniyaṃ sukhumaṃ.

936. Katamaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇupādāniyaṃ oḷārikaṃ? Saddāyatanam, yaṃ vā panaññampi atthi rūpaṃ na kammaṃ katattā rūpāyatanam gandhāyatanam rasāyatanam phoṭṭhabbāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇupādāniyaṃ oḷārikaṃ.

937. Katamaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇupādāniyaṃ sukhumaṃ? Kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṃ vā panaññampi atthi rūpaṃ na kammaṃ katattā ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇupādāniyaṃ sukhumaṃ.

938. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇupādāniyaṃ dūre? Itthindriyaṃ purisindriyaṃ jīvitindriyaṃ, yaṃ vā panaññampi atthi rūpaṃ kammaṃ katattā ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇupādāniyaṃ dūre.

939. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇupādāniyaṃ santike cakkhāyatanam...pe... kāyāyatanam, yaṃ vā panaññampi atthi rūpaṃ kammaṃ katattā rūpāyatanam gandhāyatanam rasāyatanam phoṭṭhabbāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ upādiṇṇupādāniyaṃ santike.

940. Katamaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇupādāniyaṃ dūre? Kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṃ vā panaññampi atthi rūpaṃ na kammaṃ katattā ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇupādāniyaṃ dūre.

941. Katamaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇupādāniyaṃ santike? Saddāyatanam, yaṃ vā panaññampi atthi rūpaṃ na kammaṃ katattā rūpāyatanam gandhāyatanam rasāyatanam phoṭṭhabbāyatanam – idaṃ taṃ rūpaṃ anupādiṇṇupādāniyaṃ santike.

942. Katamaṃ taṃ rūpaṃ sappatiḅhaṃ indriyaṃ? Cakkhundriyaṃ...pe... kāyindriyaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ sappatiḅhaṃ indriyaṃ.

943. Katamaṃ taṃ rūpaṃ sappatiḅhaṃ na indriyaṃ? Rūpāyatanaṃ...pe... phoṭṭhabbāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ sappatiḅhaṃ na indriyaṃ.

944. Katamaṃ taṃ rūpaṃ appatiḅhaṃ indriyaṃ? Itthindriyaṃ purisindriyaṃ jīvitindriyaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ appatiḅhaṃ indriyaṃ.

945. Katamaṃ taṃ rūpaṃ appatiḅhaṃ na indriyaṃ? Kāyaviññatti vacīviññatti...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ appatiḅhaṃ na indriyaṃ.

946. Katamaṃ taṃ rūpaṃ sappatiḅhaṃ mahābhūtaṃ? Phoṭṭhabbāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ sappatiḅhaṃ mahābhūtaṃ.

947. Katamaṃ taṃ rūpaṃ sappatiḅhaṃ na mahābhūtaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... rasāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ sappatiḅhaṃ na mahābhūtaṃ.

948. Katamaṃ taṃ rūpaṃ appatiḅhaṃ mahābhūtaṃ? Āpodhātu – idaṃ taṃ rūpaṃ appatiḅhaṃ mahābhūtaṃ.

949. Katamaṃ taṃ rūpaṃ appatiḅhaṃ na mahābhūtaṃ? Itthindriyaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ appatiḅhaṃ na mahābhūtaṃ.

950. Katamaṃ taṃ rūpaṃ indriyaṃ oḷārikaṃ? Cakkhundriyaṃ...pe... kāyindriyaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ indriyaṃ oḷārikaṃ.

951. Katamaṃ taṃ rūpaṃ indriyaṃ sukhumāṃ? Itthindriyaṃ purisindriyaṃ jīvitindriyaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ indriyaṃ sukhumāṃ.

952. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na indriyaṃ oḷārikaṃ? Rūpāyatanaṃ...pe... phoṭṭhabbāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ na indriyaṃ oḷārikaṃ.

953. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na indriyaṃ sukhumāṃ? Kāyaviññatti vacīviññatti...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ na indriyaṃ sukhumāṃ.

954. Katamaṃ taṃ rūpaṃ indriyaṃ dūre? Itthindriyaṃ purisindriyaṃ jīvitindriyaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ indriyaṃ dūre.

955. Katamaṃ taṃ rūpaṃ indriyaṃ santike? Cakkhundriyaṃ...pe... kāyindriyaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ indriyaṃ santike.

956. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na indriyaṃ dūre? Kāyaviññatti vacīviññatti...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ na indriyaṃ dūre.

957. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na indriyaṃ santike? Rūpāyatanaṃ...pe... phoṭṭhabbāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ na indriyaṃ santike.

958. Katamaṃ taṃ rūpaṃ mahābhūtaṃ oḷārikaṃ? Phoṭṭhabbāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ mahābhūtaṃ oḷārikaṃ.

959. Katamaṃ taṃ rūpaṃ mahābhūtaṃ sukhumaṃ? Āpodhātu – idaṃ taṃ rūpaṃ mahābhūtaṃ sukhumaṃ.

960. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na mahābhūtaṃ oḷārikaṃ? Cakkhāyatanaṃ...pe... rasāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ na mahābhūtaṃ oḷārikaṃ.

961. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na mahābhūtaṃ sukhumaṃ? Itthindriyaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ na mahābhūtaṃ sukhumaṃ.

962. Katamaṃ taṃ rūpaṃ mahābhūtaṃ dūre? Āpodhātu – idaṃ taṃ rūpaṃ mahābhūtaṃ dūre.

963. Katamaṃ taṃ rūpaṃ mahābhūtaṃ santike? Phoṭṭhabbāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ mahābhūtaṃ santike.

964. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na mahābhūtaṃ dūre? Itthindriyaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ na mahābhūtaṃ dūre.

965. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na mahābhūtaṃ santike? Cakkhāyatanaṃ...pe... rasāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ na mahābhūtaṃ santike.

966. Rūpāyatanaṃ diṭṭhaṃ, saddāyatanaṃ suttaṃ, gandhāyatanaṃ rasāyatanaṃ phoṭṭhabbāyatanaṃ mutaṃ, sabbaṃ rūpaṃ manasā viññātaṃ rūpaṃ.

Evaṃ catubbidhena rūpasāṅgaho.

Catukkaṃ.

Pañcakaṃ

967. Katamaṃ taṃ rūpaṃ pathavīdhātu? Yaṃ kakkhaḷaṃ kharagataṃ [kharigataṃ (ka.)] kakkhaḷattaṃ kakkhaḷabhāvo ajjhattaṃ vā bahiddhā vā upādiṇṇaṃ vā anupādiṇṇaṃ vā – idaṃ taṃ rūpaṃ pathavīdhātu.

968. Katamaṃ taṃ rūpaṃ āpodhātu? Yaṃ āpo āpogataṃ sineho sinehagataṃ bandhanattaṃ rūpassa ajjhattaṃ vā bahiddhā vā upādiṇṇaṃ vā anupādiṇṇaṃ vā – idaṃ taṃ rūpaṃ āpodhātu.

969. Katamaṃ taṃ rūpaṃ tejodhātu? Yaṃ tejo tejogataṃ usmā usmāgataṃ usumaṃ usumagataṃ ajjhattaṃ vā bahiddhā vā upādiṇṇaṃ vā anupādiṇṇaṃ vā – idaṃ taṃ rūpaṃ tejodhātu.

970. Katamaṃ taṃ rūpaṃ vāyodhātu? Yaṃ vāyo vāyogataṃ thambhitattaṃ rūpassa ajjhattaṃ vā bahiddhā vā upādiṇṇaṃ vā anupādiṇṇaṃ vā – idaṃ taṃ rūpaṃ vāyodhātu.

971. Katamaṃ taṃ rūpaṃ upādā? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ upādā.

Evaṃ pañcavidhena rūpasāṅgaho.

Pañcakaṃ.

Chakkaṃ

972. Rūpāyatanam cakkhuviññeyyam rūpaṃ, saddāyatanam sotaviññeyyam rūpaṃ, gandhāyatanam ghānaviññeyyam rūpaṃ, rasāyatanam jivhāviññeyyam rūpaṃ, phoṭṭhabbāyatanam kāyaviññeyyam rūpaṃ, sabbaṃ rūpaṃ manoviññeyyam rūpaṃ.

Evaṃ chabbidhena rūpaṅgaho.

Chakkaṃ.

Sattakaṃ

973. Rūpāyatanam cakkhuviññeyyam rūpaṃ, saddāyatanam sotaviññeyyam rūpaṃ, gandhāyatanam ghānaviññeyyam rūpaṃ, rasāyatanam jivhāviññeyyam rūpaṃ, phoṭṭhabbāyatanam kāyaviññeyyam rūpaṃ, rūpāyatanam saddāyatanam gandhāyatanam rasāyatanam phoṭṭhabbāyatanam manodhātuvīññeyyam rūpaṃ, sabbaṃ rūpaṃ manoviññāṇadhātuvīññeyyam rūpaṃ.

Evaṃ sattavidhena rūpaṅgaho.

Sattakaṃ.

Aṭṭhakaṃ

974. Rūpāyatanam cakkhuviññeyyam rūpaṃ, saddāyatanam sotaviññeyyam rūpaṃ, gandhāyatanam ghānaviññeyyam rūpaṃ, rasāyatanam jivhāviññeyyam rūpaṃ, manāpiyo phoṭṭhabbo sukhasamphasso kāyaviññeyyam rūpaṃ, amanāpiyo phoṭṭhabbo dukkhasamphasso kāyaviññeyyam rūpaṃ, rūpāyatanam saddāyatanam gandhāyatanam rasāyatanam phoṭṭhabbāyatanam manodhātuvīññeyyam rūpaṃ, sabbaṃ rūpaṃ manoviññāṇadhātuvīññeyyam rūpaṃ.

Evaṃ aṭṭhavidhena rūpaṅgaho.

Aṭṭhakaṃ.

Navakaṃ

975. Katamaṃ taṃ rūpaṃ cakkhundriyaṃ? Yaṃ cakkhu catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya pasādo...pe... suñño gāmo peso – idaṃ taṃ rūpaṃ cakkhundriyaṃ.

976. Katamaṃ taṃ rūpaṃ sotindriyaṃ...pe... ghānindriyaṃ...pe... jivhindriyaṃ...pe... kāyindriyaṃ ...pe... itthindriyaṃ...pe... purisindriyaṃ...pe... jīvitindriyaṃ? Yo tesam rūpīnaṃ dhammānaṃ āyu ṭhiti yapaṇā yapaṇā iriyaṇā vattanā pālanā jīvitaṃ jīvitindriyaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ jīvitindriyaṃ.

977. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na indriyaṃ? Rūpāyatanam...pe... kabaḷīkāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ na indriyaṃ.

Evaṃ navavidhena rūpaṅgaho.

Navakaṃ.

Dasakaṃ

978. Katamaṃ taṃ rūpaṃ cakkhundriyaṃ? Yaṃ cakkhu catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya pasādo...pe... suñño gāmo peso – idaṃ taṃ rūpaṃ cakkhundriyaṃ.

979. Katamaṃ taṃ rūpaṃ sotindriyaṃ...pe... ghānindriyaṃ...pe... jivhindriyaṃ...pe... kāyindriyaṃ...pe... itthindriyaṃ...pe... purisindriyaṃ...pe... jīvitindriyaṃ? Yo tesam rūpīnaṃ dhammānaṃ āyu tīti yapaṇā yāpaṇā iriyaṇā vattanā pālanā jīvitaṃ jīvitindriyaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ jīvitindriyaṃ.

980. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na indriyaṃ sappatiḅhaṃ? Rūpāyatanaṃ...pe... phoṭṭhabbāyatanaṃ – idaṃ taṃ rūpaṃ na indriyaṃ sappatiḅhaṃ.

981. Katamaṃ taṃ rūpaṃ na indriyaṃ appatiḅhaṃ? Kāyaviññatti...pe... kabaḷikāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ na indriyaṃ appatiḅhaṃ.

Evaṃ dasavidhena rūpasāṅgaho.

Dasakaṃ.

Ekādasakaṃ

982. Katamaṃ taṃ rūpaṃ cakkhāyatanaṃ? Yaṃ cakkhu catunnaṃ mahābhūtānaṃ upādāya pasādo...pe... suñño gāmo peso – idaṃ taṃ rūpaṃ cakkhāyatanaṃ.

983. Katamaṃ taṃ rūpaṃ sotāyatanaṃ...pe... ghānāyatanaṃ...pe... jivhāyatanaṃ...pe... kāyāyatanaṃ...pe... rūpāyatanaṃ...pe... saddāyatanaṃ...pe... gandhāyatanaṃ...pe... rasāyatanaṃ...pe... phoṭṭhabbāyatanaṃ? Pathavīdhātu...pe... phoṭṭhabbadhātu pesā – idaṃ taṃ rūpaṃ phoṭṭhabbāyatanaṃ.

984. Katamaṃ taṃ rūpaṃ anidassanaṃ appatiḅhaṃ dhammāyanapariyāpannaṃ? Itthindriyaṃ...pe... kabaḷikāro āhāro – idaṃ taṃ rūpaṃ anidassanaṃ appatiḅhaṃ dhammāyanapariyāpannaṃ.

Evaṃ ekādasavidhena rūpasāṅgaho.

Ekādasakaṃ.

Aṭṭhamabhāṇavāro.

Rūpavibhatti.

Rūpakaṇḍaṃ niṭṭhitaṃ.

3. Nikkhepaḅhaṃ

Tikanikkhepaṃ

985. Katame dhammā kusalā? Tīṇi kusalamūlāni – alobho, adoso, amoho; taṃsampayutto vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho, viññāṇakkhandho; taṃsamuṭṭhānaṃ kāyakammaṃ, vacīkammaṃ, manokammaṃ – ime dhammā kusalā.

986. Katame dhammā akusalā? Tīṇi akusalamūlāni – lobho, doso, moho; tadekaṭṭhā ca kilesā;

taṃsampayutto vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho, viññāṇakkhandho;
taṃsamuṭṭhānaṃ kāyakammaṃ, vacīkammaṃ, manokammaṃ – ime dhammā akusalā.

987. Katame dhammā abyākatā? Kusalākusalānaṃ dhammānaṃ vipākā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā, apariyāpannā; vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho, viññāṇakkhandho; ye ca dhammā kiriyā neva kusalā nākusalā na ca kammavipākā; sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā abyākatā.

988. Katame dhammā sukhāya vedanāya sampayuttā? Sukkhabhūmiyaṃ kāmāvacare, rūpāvacare, apariyāpanne, sukhaṃ vedanaṃ ṭhapetvā; taṃsampayutto saññākkhandho, saṅkhārakkhandho, viññāṇakkhandho – ime dhammā sukhāya vedanāya sampayuttā.

989. Katame dhammā dukkhāya vedanāya sampayuttā? Dukkhabhūmiyaṃ kāmāvacare, dukkhaṃ vedanaṃ ṭhapetvā; taṃsampayutto saññākkhandho, saṅkhārakkhandho, viññāṇakkhandho – ime dhammā dukkhāya vedanāya sampayuttā.

990. Katame dhammā adukkhamasukhāya vedanāya sampayuttā? Adukkhamasukkhabhūmiyaṃ kāmāvacare, rūpāvacare, arūpāvacare, apariyāpanne, adukkhamasukhaṃ vedanaṃ ṭhapetvā; taṃsampayutto saññākkhandho, saṅkhārakkhandho, viññāṇakkhandho – ime dhammā adukkhamasukhāya vedanāya sampayuttā.

991. Katame dhammā vipākā? Kusalākusalānaṃ dhammānaṃ vipākā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā, apariyāpannā; vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā vipākā.

992. Katame dhammā vipākadhammadhammā? Kusalākusalā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā, apariyāpannā; vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā vipākadhammadhammā.

993. Katame dhammā nevavipākanavipākadhammadhammā? Ye ca dhammā kiriyā neva kusalā nākusalā na ca kammavipākā, sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā nevavipākanavipākadhammadhammā.

994. Katame dhammā upādiṇṇupādāniyā? Sāsavā kusalākusalānaṃ dhammānaṃ vipākā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā; vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; yañca rūpaṃ kammaṃ katattā – ime dhammā upādiṇṇupādāniyā.

995. Katame dhammā anupādiṇṇupādāniyā? Sāsavā kusalākusalā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā; vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; ye ca dhammā kiriyā neva kusalā nākusalā na ca kammavipākā; yañca rūpaṃ na kammaṃ katattā – ime dhammā anupādiṇṇupādāniyā.

996. Katame dhammā anupādiṇṇaanupādāniyā? Apariyāpannā maggā ca, maggaphalāni ca, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā anupādiṇṇaanupādāniyā.

997. Katame dhammā saṃkiliṭṭhasaṃkilesikā? Tīṇi akusalamūlāni – lobho, doso, moho; tadekaṭṭhā ca kilesā; taṃsampayutto vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; taṃsamuṭṭhānaṃ kāyakammaṃ, vacīkammaṃ, manokammaṃ – ime dhammā saṃkiliṭṭhasaṃkilesikā.

998. Katame dhammā asaṃkiliṭṭhasaṃkilesikā? Sāsavā kusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā; rūpakkhandho, vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho, viññāṇakkhandho – ime dhammā asaṃkiliṭṭhasaṃkilesikā.

999. Katame dhammā asaṃkiliṭṭhaasaṃkilesikā? Apariyāpannā maggā ca, maggaphalāni ca, asaṃkhatā ca dhātu – ime dhammā asaṃkiliṭṭhaasaṃkilesikā.

1000. Katame dhammā savitakkasavicārā? Savitakkasavicārabhūmiyaṃ kāmāvacare, rūpāvacare, apariyāpanne, vitakkavicāre ṭhapetvā; taṃsampayutto vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā savitakkasavicārā.

1001. Katame dhammā avitakkavicāramattā? Avitakkavicāramattabhūmiyaṃ rūpāvacare, apariyāpanne, vicāraṃ ṭhapetvā; taṃsampayutto vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā avitakkavicāramattā.

1002. Katame dhammā avitakkaavicārā? Avitakkaavicārabhūmiyaṃ kāmāvacare, rūpāvacare, arūpāvacare, apariyāpanne; vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; sabbañca rūpaṃ, asaṃkhatā ca dhātu – ime dhammā avitakkaavicārā.

1003. Katame dhammā pītisahagatā? Pītibhūmiyaṃ kāmāvacare, rūpāvacare, apariyāpanne, pītiṃ ṭhapetvā; taṃsampayutto vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā pītisahagatā.

1004. Katame dhammā sukhasahagatā? Sukhabhūmiyaṃ kāmāvacare, rūpāvacare, apariyāpanne, sukhaṃ ṭhapetvā; taṃsampayutto saññākkhandho, saṅkhārakkhandho, viññāṇakkhandho – ime dhammā sukhasahagatā.

1005. Katame dhammā upekkhāsahagatā? Upekkhābhūmiyaṃ kāmāvacare, rūpāvacare, arūpāvacare, apariyāpanne, upekkhaṃ ṭhapetvā; taṃsampayutto saññākkhandho, saṅkhārakkhandho, viññāṇakkhandho – ime dhammā upekkhāsahagatā.

1006. Katame dhammā dassanena pahātabbā? Tīṇi saṃyojanāni – sakkāyadiṭṭhi, vicikicchā, sīlabbataparāmāso.

1007. Tattha katamā sakkāyadiṭṭhi? Idha assutavā puthujjano ariyānaṃ adassāvī ariyadhammassa akovido ariyadhamme avinīto sappurisānaṃ adassāvī sappurisdhammassa akovido sappurisdhamme avinīto rūpaṃ attato samanupassati, rūpavantaṃ vā attānaṃ, attani vā rūpaṃ, rūpasmim vā attānaṃ. Vedanaṃ attato samanupassati, vedanāvantaṃ vā attānaṃ, attani vā vedanaṃ, vedanāya vā attānaṃ. Saññaṃ attato samanupassati, saññāvantaṃ vā attānaṃ, attani vā saññaṃ, saññāya vā attānaṃ. Saṅkhāre attato samanupassati, saṅkhāravantaṃ vā attānaṃ, attani vā saṅkhāre, saṅkhāresu vā attānaṃ. Viññāṇaṃ attato samanupassati, viññāṇavantaṃ vā attānaṃ, attani vā viññāṇaṃ, viññāṇasmim vā attānaṃ. Yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṃ diṭṭhiganaṃ diṭṭhikantāro diṭṭhivisūkāyikaṃ [diṭṭhivisūkāyitaṃ (sī.)] diṭṭhivipphanditaṃ diṭṭhisamyojanaṃ gāho paṭiggāho abhiniveso parāmāso kummaggo micchāpatho micchattaṃ titthāyatanam vipariyāsaggāho – ayaṃ vuccati sakkāyadiṭṭhi.

1008. Tattha katamā vicikicchā? Satthari kaṅkhati vicikicchati, dhamme kaṅkhati vicikicchati, saṅghe kaṅkhati vicikicchati, sikkhāya kaṅkhati vicikicchati, pubbante kaṅkhati vicikicchati, aparante kaṅkhati vicikicchati, pubbantāparante kaṅkhati vicikicchati, idappaccayatā paṭiccasamuppannesu dhammesu kaṅkhati vicikicchati. Yā evarūpā kaṅkhā kaṅkhāyanā kaṅkhāyitattaṃ vimati vicikicchā dvelhakaṃ dvedhāpatho saṃsayo anekasaggāho āsappanā parisappanā apariyogāhanā thambhitattaṃ cittassa manovilekko – ayaṃ vuccati vicikicchā.

1009. Tattha katamo sīlabbataparāmāso? Ito bahiddhā samaṇabrāhmaṇānaṃ ‘sīlena suddhi, vatena suddhi, sīlabbatena suddhī’ ti yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṃ diṭṭhiganaṃ diṭṭhikantāro diṭṭhivisūkāyikaṃ diṭṭhivipphanditaṃ diṭṭhisamyojanaṃ gāho paṭiggāho abhiniveso parāmāso kummaggo micchāpatho micchattaṃ titthāyatanam vipariyāsaggāho – ayaṃ vuccati sīlabbataparāmāso.

1010. Imāni tīṇi saṃyojanāni; tadekaṭṭhā ca kilesā; taṃsampayutto vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; taṃsamuṭṭhānaṃ kāyakammaṃ vacīkammaṃ manokammaṃ – ime dhammā dassanena pahātabbā.

1011. Katame dhammā bhāvanāya pahātabbā? Avaseso lobho, doso, moho; tadekaṭṭhā ca kilesā; taṃsampayutto vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; taṃsamuṭṭhānaṃ kāyakammaṃ, vacīkammaṃ, manokammaṃ – ime dhammā bhāvanāya pahātabbā.

1012. Katame dhammā neva dassanena na bhāvanāya pahātabbā? Kusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā, apariyāpannā; vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā neva dassanena na bhāvanāya pahātabbā.

1013. Katame dhammā dassanena pahātabbahetukā? Tīṇi saṃyojanāni – sakkāyadiṭṭhi, vicikicchā, sīlabbataparāmāso.

1014. Tattha katamā sakkāyadiṭṭhi...pe... ayaṃ vuccati sakkāyadiṭṭhi.

1015. Tattha katamā vicikicchā...pe... ayaṃ vuccati vicikicchā.

1016. Tattha katamo sīlabbataparāmāso...pe... ayaṃ vuccati sīlabbataparāmāso.

1017. Imāni tīṇi saṃyojanāni; tadekaṭṭhā ca kilesā; taṃsampayutto vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; taṃsamuṭṭhānaṃ kāyakammaṃ, vacīkammaṃ, manokammaṃ – ime dhammā dassanena pahātabbahetukā. Tīṇi saṃyojanāni – sakkāyadiṭṭhi, vicikicchā, sīlabbataparāmāso – ime dhammā dassanena pahātabbā. Tadekaṭṭho lobho, doso, moho – ime dhammā dassanena pahātabbahetū. Tadekaṭṭhā ca kilesā; taṃsampayutto vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; taṃsamuṭṭhānaṃ kāyakammaṃ, vacīkammaṃ, manokammaṃ – ime dhammā dassanena pahātabbahetukā.

1018. Katame dhammā bhāvanāya pahātabbahetukā? Avaseso lobho, doso, moho – ime dhammā bhāvanāya pahātabbahetū. Tadekaṭṭhā ca kilesā; taṃsampayutto vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; taṃsamuṭṭhānaṃ kāyakammaṃ, vacīkammaṃ, manokammaṃ – ime dhammā bhāvanāya pahātabbahetukā.

1019. Katame dhammā neva dassanena na bhāvanāya pahātabbahetukā? Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā, arūpāvacarā, apariyāpannā; vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho, viññāṇakkhandho; sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā neva dassanena na bhāvanāya pahātabbahetukā.

1020. Katame dhammā ācayagāmino? Sāsavā kusalākusalā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā; vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā ācayagāmino.

1021. Katame dhammā apacayagāmino? Cattāro maggā apariyāpannā – ime dhammā apacayagāmino.

1022. Katame dhammā neva ācayagāmi na apacayagāmino? Kusalākusalānaṃ dhammānaṃ vipākā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā, apariyāpannā; vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; ye ca dhammā kiriyā neva kusalā nākusalā na ca kammavipākā; sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā neva ācayagāmi na apacayagāmino.

1023. Katame dhammā sekkhā? Cattāro maggā apariyāpannā, heṭṭhimāni ca tīṇi sāmāññaphalāni –

ime dhammā sekkhā.

1024. Katame dhammā asekkhā? Upariṭṭhimam [uparimam (syā.)] arahattaphalam – ime dhammā asekkhā.

1025. Katame dhammā nevasekkhanāsekkhā? Te dhamme ṭhapetvā, avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā; vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā nevasekkhanāsekkhā.

1026. Katame dhammā parittā? Sabbeva kāmāvacarā kusalākusalābyākatā dhammā; rūpakkhando...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā parittā.

1027. Katame dhammā mahaggatā? Rūpāvacarā, arūpāvacarā, kusalābyākatā dhammā; vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā mahaggatā.

1028. Katame dhammā appamāṇā? Apariyāpannā maggā ca, maggaphalāni ca, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā appamāṇā.

1029. Katame dhammā parittārammaṇā? Paritte dhamme ārabba ye uppajjanti cittacetāsikā dhammā – ime dhammā parittārammaṇā.

1030. Katame dhammā mahaggatārammaṇā? Mahaggate dhamme ārabba ye uppajjanti cittacetāsikā dhammā – ime dhammā mahaggatārammaṇā.

1031. Katame dhammā appamāṇārammaṇā? Appamāṇe dhamme ārabba ye uppajjanti cittacetāsikā dhammā – ime dhammā appamāṇārammaṇā.

1032. Katame dhammā hīnā? Tīṇi akusalāmūlāni – lobho, doso, moho; tadekaṭṭhā ca kilesā; taṃsampayutto vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; taṃsamuṭṭhānaṃ kāyakammaṃ, vacīkammaṃ, manokammaṃ – ime dhammā hīnā.

1033. Katame dhammā majjhimā? Sāsavā kusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā, rūpakkhando...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā majjhimā.

1034. Katame dhammā paṇītā? Apariyāpannā maggā ca, maggaphalāni ca, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā paṇītā.

1035. Katame dhammā micchattaniyatā? Pañca kammāni ānantarikāni, yā ca micchādiṭṭhīniyatā – ime dhammā micchattaniyatā.

1036. Katame dhammā sammattaniyatā? Cattāro maggā apariyāpannā – ime dhammā sammattaniyatā.

1037. Katame dhammā aniyatā? Te dhamme ṭhapetvā, avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā, apariyāpannā; vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā aniyatā.

1038. Katame dhammā maggārammaṇā? Ariyamaggaṃ ārabba ye uppajjanti cittacetāsikā dhammā – ime dhammā maggārammaṇā.

1039. Katame dhammā maggahetukā? Ariyamaggasamaṅgissa maggaṅgāni ṭhapetvā; taṃsampayutto vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā maggahetukā. Ariyamaggasamaṅgissa sammādiṭṭhi maggo ceva hetu ca, sammādiṭṭhiṃ ṭhapetvā, taṃsampayutto vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā maggahetukā. Ariyamaggasamaṅgissa alobho, adoso, amoho – ime dhammā maggahetū. Taṃsampayutto vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā maggahetukā.

1040. Katame dhammā maggādhipatino? Ariyamaggaṃ adhipatiṃ karitvā ye uppajjanti cittacetāsikā dhammā – ime dhammā maggādhipatino. Ariyamaggasamaṅgissa vīmaṃsādhipateyyaṃ maggaṃ bhāvayantassa vīmaṃsaṃ ṭhapetvā; taṃsampayutto vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā maggādhipatino.

1041. Katame dhammā uppannā? Ye dhammā jātā bhūtā sañjātā nibbattā abhinibbattā pātubhūtā uppannā samuppannā uṭṭhitā samuṭṭhitā uppannā uppannaṃsena saṅgahitā, rūpaṃ [rūpā (bahūsu)], vedanā, saññā, saṅkhārā, viññāṇaṃ – ime dhammā uppannā.

1042. Katame dhammā anuppannā? Ye dhammā ajātā abhūtā asañjātā anibbattā anabhinibbattā apātubhūtā anuppannā asamuppannā anuṭṭhitā asamuṭṭhitā anuppannā anuppannaṃsena saṅgahitā, rūpaṃ, vedanā, saññā, saṅkhārā, viññāṇaṃ – ime dhammā anuppannā.

1043. Katame dhammā uppādino? Kusalākusalānaṃ dhammānaṃ avipakkavipākānaṃ vipākā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā, apariyāpannā; vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; yañca rūpaṃ kammaṃsa katattā uppajjissati – ime dhammā uppādino.

1044. Katame dhammā atītā? Ye dhammā atītā niruddhā vigatā vipariṇatā atthaṅgatā abbatthaṅgatā uppajjitvā vigatā atītā atītaṃsena saṅgahitā, rūpaṃ, vedanā, saññā, saṅkhārā, viññāṇaṃ – ime dhammā atītā.

1045. Katame dhammā anāgatā? Ye dhammā ajātā abhūtā asañjātā anibbattā anabhinibbattā apātubhūtā anuppannā asamuppannā anuṭṭhitā asamuṭṭhitā anāgatā anāgataṃsena saṅgahitā, rūpaṃ, vedanā, saññā, saṅkhārā, viññāṇaṃ – ime dhammā anāgatā.

1046. Katame dhammā paccuppannā? Ye dhammā jātā bhūtā sañjātā nibbattā abhinibbattā pātubhūtā uppannā samuppannā uṭṭhitā samuṭṭhitā paccuppannā paccuppannaṃsena saṅgahitā, rūpaṃ, vedanā, saññā, saṅkhārā, viññāṇaṃ – ime dhammā paccuppannā.

1047. Katame dhammā atītārammaṇā? Atīte dhamme ārabba ye uppajjanti cittacetāsikā dhammā – ime dhammā atītārammaṇā.

1048. Katame dhammā anāgatārammaṇā? Anāgate dhamme ārabba ye uppajjanti cittacetāsikā dhammā – ime dhammā anāgatārammaṇā.

1049. Katame dhammā paccuppannārammaṇā? Paccuppanne dhamme ārabba ye uppajjanti cittacetāsikā dhammā – ime dhammā paccuppannārammaṇā.

1050. Katame dhammā ajjhattā? Ye dhammā tesāṃ tesāṃ sattānaṃ ajjhattaṃ paccattaṃ niyatā pāṭipuggalikā upādiṇṇā, rūpaṃ, vedanā, saññā, saṅkhārā, viññāṇaṃ – ime dhammā ajjhattā.

1051. Katame dhammā bahiddhā? Ye dhammā tesāṃ tesāṃ parasattānaṃ parapuggalānaṃ ajjhattaṃ paccattaṃ niyatā pāṭipuggalikā upādiṇṇā, rūpaṃ, vedanā, saññā, saṅkhārā, viññāṇaṃ – ime dhammā bahiddhā.

1052. Katame dhammā ajjhatabahiddhā? Tadubhayaṃ – ime dhammā ajjhatabahiddhā.

1053. Katame dhammā ajjhattārammaṇā? Ajjhatte dhamme ārabba ye uppajjanti cittacetasikā dhammā – ime dhammā ajjhattārammaṇā.

1054. Katame dhammā bahiddhārammaṇā? Bahiddhā dhamme ārabba ye uppajjanti cittacetasikā dhammā – ime dhammā bahiddhārammaṇā.

1055. Katame dhammā ajjhatabahiddhārammaṇā? Ajjhatabahiddhā dhamme ārabba ye uppajjanti cittacetasikā dhammā – ime dhammā ajjhatabahiddhārammaṇā.

1056. Katame dhammā sanidassanasappaṭighā? Rūpāyatanaṃ – ime dhammā sanidassanasappaṭighā.

1057. Katame dhammā anidassanasappaṭighā? Cakkhāyatanaṃ, sotāyatanaṃ, ghānāyatanaṃ, jivhāyatanaṃ, kāyāyatanaṃ, saddāyatanaṃ, gandhāyatanaṃ, rasāyatanaṃ, phoṭṭhabbāyatanaṃ – ime dhammā anidassanasappaṭighā.

1058. Katame dhammā anidassanaappaṭighā? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho, viññānakkhandho; yañca rūpaṃ anidassanaṃ appaṭighaṃ dhammāyatanaṃ pariyāpannaṃ; asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā anidassanaappaṭighā.

Tikaṃ.

Dukanikkhepaṃ

Hetugocchakaṃ

1059. Katame dhammā hetū? Tayo kusalahetū, tayo akusalahetū, tayo abyākatahetū, nava kāmāvacarahetū cha rūpāvacarahetū, cha arūpāvacarahetū, cha apariyāpannahetū.

1060. Tattha katame tayo kusalahetū? Alobho, adoso, amoho.

1061. Tattha katamo alobho? Yo alobho alubbhanā alubbhitattaṃ asārāgo asārajjanā asārajjitattaṃ anabhijjhā alobho kusalamūlaṃ – ayaṃ vuccati alobho.

1062. Tattha katamo adoso? Yo adoso adussanā adussitattaṃ metti mettāyanā mettāyitattaṃ anuddā anuddāyanā anudāyitattaṃ hitesitā anukampā abyāpādo abyāpajjo adoso kusalamūlaṃ – ayaṃ vuccati adoso.

1063. Tattha katamo amoho? Dukkhe ñāṇaṃ, dukkhasamudaye ñāṇaṃ, dukkhanirodhe ñāṇaṃ, dukkhanirodhagāminiyā paṭipadāya ñāṇaṃ, pubbante ñāṇaṃ, aparante ñāṇaṃ, pubbantāparante ñāṇaṃ, idappaccayatā paṭiccasamuppannesu dhammesu ñāṇaṃ, yā evarūpā paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṃ kosallaṃ nepuññaṃ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṃ patodo paññā paññindriyaṃ paññābalaṃ paññāsattaṃ paññāpāsādo paññāloko paññāobhāso paññāpajjoto paññāratanaṃ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi – ayaṃ vuccati amoho.

Ime tayo kusalahetū.

1064. Tattha katame tayo akusalahetū? Lobho, doso, moho.

1065. Tattha katamo lobho? Yo rāgo sārāgo anunayo anurodho nandī nandīrāgo [nandīrāgo (sī.)] cittassa sārāgo icchā mucchā ajjhosānaṃ gedho paligedho saṅgo paṅko eja māyā janikā sañjananī sibbinī [sibbanī (sī.)] jālinī saritā visattikā suttaṃ visaṭā āyūhinī [āyūhanī (sī. syā.)] dutiyā paṇidhi bhavanetti vanaṃ vanatho santhavo sineho apekkhā paṭibandhu āsā āsisanā āsisitattaṃ [āsimsanā āsimsitattaṃ (sī. syā.)] rūpāsā saddāsā gandhāsā rasāsā phoṭṭhabbāsā lābhāsā dhanāsā puttāsā jīvītāsā jappā pajappā abhijappā jappā jappanā jappitattaṃ loluppaṃ loluppāyanā loluppāyitattaṃ pucchañjikatā [puñcikatā (syā.) pucchikatā (sī.)] sādhuṃkamyatā adhammārāgo visamalobho nikanti nikāmanā patthanā pihanā sampatthanā kāmataṇhā bhavataṇhā vibhavataṇhā rūpataṇhā arūpataṇhā nirodhataṇhā rūpataṇhā saddataṇhā gandhataṇhā rasataṇhā phoṭṭhabbataṇhā dhammataṇhā ogho yogo gantho upādānaṃ āvaraṇaṃ nīvaraṇaṃ chādanaṃ bandhanaṃ upakkilesa anusayo pariyuṭṭhānaṃ latā vevicchaṃ dukkhamūlaṃ dukkhanidānaṃ dukkhappabhavo mārāpāso mārābaḷisaṃ mārāvisayo taṇhānadī taṇhājālaṃ taṇhāgaddulaṃ taṇhāsamuddo abhijjhā lobho akusalāmūlaṃ – ayaṃ vuccatī lobho.

1066. Tattha katamo doso? Anattaṃ me acarīti āghāto jāyati, anattaṃ me caratīti āghāto jāyati, anattaṃ me carissatīti āghāto jāyati, piyassa me manāpassa anattaṃ acari...pe... anattaṃ carati... pe... anattaṃ carissatīti āghāto jāyati, appiyassa me amanāpassa atthaṃ acari...pe... atthaṃ carati... pe... atthaṃ carissatīti āghāto jāyati, atthāne vā pana āghāto jāyati. Yo evarūpo cittassa āghāto paṭighāto paṭighaṃ paṭivirodho kopo pakopo sampakopo doso padoso sampadoso cittassa byāpatti manopadoso kodho kujjhanā kujjhitattaṃ doso dussanā dussitattaṃ byāpatti byāpajjanā byāpajjitattaṃ virodho paṭivirodho caṇḍikkaṃ asuropo anattamanatā cittassa – ayaṃ vuccatī doso.

1067. Tattha katamo moho? Dukkhe aññānaṃ, dukkhasamudaye aññānaṃ, dukkhanirodhe aññānaṃ, dukkhanirodhagāminiyā paṭipadāya aññānaṃ, pubbante aññānaṃ, aparante aññānaṃ, pubbantāparante aññānaṃ, idappaccayatā paṭiccasamuppannesu dhammesu aññānaṃ, yaṃ evarūpaṃ aññānaṃ adassanaṃ anabhisamayo ananubodho asambodho appaṭivedho asaṃgāhanā apariyogāhanā asamapekkhanā apaccavekkhanā apaccakkhakkammaṃ dummejjhaṃ bālyaṃ asampajaññaṃ moho pamoho sammoho avijjā avijjogho avijjāyogo avijjānusayo avijjāpariyuṭṭhānaṃ avijjālaṅgī moho akusalāmūlaṃ – ayaṃ vuccatī moho.

Ime tayo akusalahetū.

1068. Tattha katame tayo abyākatahetū? Kusalānaṃ vā dhammānaṃ vipākato kiriyābyākatesu vā dhammesu alobho adoso amoho – ime tayo abyākatahetū.

1069. Tattha katame nava kāmāvacarahetū? Tayo kusalahetū, tayo akusalahetū, tayo abyākatahetū – ime nava kāmāvacarahetū.

1070. Tattha katame cha rūpāvacarahetū? Tayo kusalahetū, tayo abyākatahetū – ime cha rūpāvacarahetū.

1071. Tattha katame cha arūpāvacarahetū? Tayo kusalahetū, tayo abyākatahetū – ime cha arūpāvacarahetū.

1072. Tattha katame cha apariyāpannahetū? Tayo kusalahetū, tayo abyākatahetū – ime cha apariyāpannahetū.

1073. Tattha katame tayo kusalahetū? Alobho, adoso, amoho.

1074. Tattha katamo alobho? Yo alobho alubbhanā alubbhitattaṃ asārāgo asārajjanā asārajjitattaṃ

anabhijjhā alobho kusalamūlaṃ – ayaṃ vuccati alobho.

1075. Tattha katamo adoso? Yo adoso adussanā adussitattaṃ...pe... abyāpādo abyāpajjo adoso kusalamūlaṃ – ayaṃ vuccati adoso.

1076. Tattha katamo amoho? Dukkhe ñāṇaṃ, dukkhasamudaye ñāṇaṃ, dukkhanirodhe ñāṇaṃ, dukkhanirodhagāminiyā paṭipadāya ñāṇaṃ, pubbante ñāṇaṃ, aparante ñāṇaṃ, pubbantāparante ñāṇaṃ, idappaccayatā paṭiccasamuppannesu dhammesu ñāṇaṃ, yā evarūpā paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṃ kosallaṃ nepuññaṃ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṃ patodo paññā paññindriyaṃ paññābalaṃ paññāsattaṃ paññāpāsādo paññāloko paññāobhāso paññāpajjoto paññāratanaṃ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi dhammavicayasambojjhaṅgo maggaṅgaṃ maggapariyāpannaṃ – ayaṃ vuccati amoho.

Ime tayo kusalahetū.

1077. Tattha katame tayo abyākatahetū? Kusalānaṃ dhammānaṃ vipākato alobho adoso amoho – ime tayo abyākatahetū. Ime cha apaniyāpannaṃ – ime dhammā hetū.

1078. Katame dhammā na hetū? Te dhamme ṭhapetvā, avasesā kusalākusalābyākata dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā, apaniyāpannaṃ; vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā na hetū.

1079. Katame dhammā sahetukā? Tehi dhammehi ye dhammā sahetukā vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā sahetukā.

1080. Katame dhammā ahetukā? Tehi dhammehi ye dhammā ahetukā vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho, sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā ahetukā.

1081. Katame dhammā hetusampayuttā? Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā hetusampayuttā.

1082. Katame dhammā hetuvippayuttā? Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho, sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā hetuvippayuttā.

1083. Katame dhammā hetū ceva sahetukā ca? Lobho mohena hetu ceva sahetuko ca, moho lobhena hetu ceva sahetuko ca, doso mohena hetu ceva sahetuko ca, moho dosena hetu ceva sahetuko ca; alobho adoso amoho, te aññamaññaṃ hetū ceva sahetukā ca – ime dhammā hetū ceva sahetukā ca.

1084. Katame dhammā sahetukā ceva na ca hetū? Tehi dhammehi ye dhammā sahetukā te dhamme ṭhapetvā, vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā sahetukā ceva na ca hetū.

1085. Katame dhammā hetū ceva hetusampayuttā ca? Lobho mohena hetu ceva hetusampayutto ca, moho lobhena hetu ceva hetusampayutto ca, doso mohena hetu ceva hetusampayutto ca, moho dosena hetu ceva hetusampayutto ca; alobho adoso amoho, te aññamaññaṃ hetū ceva hetusampayuttā ca – ime dhammā hetū ceva hetusampayuttā ca.

1086. Katame dhammā hetusampayuttā ceva na ca hetū? Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā te dhamme ṭhapetvā, vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā hetusampayuttā ceva na ca hetū.

1087. Katame dhammā na hetū sahetukā? Tehi dhammehi ye dhammā na hetū sahetukā vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā na hetū sahetukā.

1088. Katame dhammā na hetū ahetukā? Tehi dhammehi ye dhammā na hetū ahetukā vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho, sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā na hetū ahetukā.

Cūḷantaradukaṃ

1089. Katame dhammā sappaccayā? Pañcakkhandhā – rūpakkhandho, vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho, viññāṇakkhandho – ime dhammā sappaccayā.

1090. Katame dhammā appaccayā? Asaṅkhatā dhātu – ime dhammā appaccayā.

1091. Katame dhammā saṅkhatā? Yeva te dhammā sappaccayā, teva te dhammā saṅkhatā.

1092. Katame dhammā asaṅkhatā? Yo eva so dhammo appaccayo, so eva so dhammo asaṅkhatō.

1093. Katame dhammā sanidassanā? Rūpāyatanaṃ – ime dhammā sanidassanā.

1094. Katame dhammā anidassanā? Cakkhāyatanaṃ...pe... phoṭṭhabbāyatanaṃ, vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho, yañca rūpaṃ anidassanaṃ appaṭighaṃ dhammāyatanaṃ pariyāpannaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā anidassanā.

1095. Katame dhammā sappaṭighā? Cakkhāyatanaṃ...pe... phoṭṭhabbāyatanaṃ – ime dhammā sappaṭighā.

1096. Katame dhammā appaṭighā? Vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho, yañca rūpaṃ anidassanaṃ appaṭighaṃ dhammāyatanaṃ pariyāpannaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā appaṭighā.

1097. Katame dhammā rūpino? Cattāro ca mahābhūtā catunnañca mahābhūtānaṃ upādāya rūpaṃ – ime dhammā rūpino.

1098. Katame dhammā arūpino? Vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā arūpino.

1099. Katame dhammā lokiyā? Sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā, rūpakkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā lokiyā.

1100. Katame dhammā lokuttarā? Apariyāpannā maggā ca, maggaphalāni ca, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā lokuttarā.

1101. Katame dhammā kenaci viññeyyā, kenaci na viññeyyā? Ye te dhammā cakkhaviññeyyā, na te dhammā sotaviññeyyā; ye vā pana te dhammā sotaviññeyyā, na te dhammā cakkhaviññeyyā. Ye te dhammā cakkhaviññeyyā, na te dhammā ghānaviññeyyā; ye vā pana te dhammā ghānaviññeyyā, na te dhammā cakkhaviññeyyā. Ye te dhammā cakkhaviññeyyā, na te dhammā jivhāviññeyyā; ye vā pana te dhammā jivhāviññeyyā, na te dhammā cakkhaviññeyyā. Ye te dhammā cakkhaviññeyyā, na te dhammā kāyaviññeyyā; ye vā pana te dhammā kāyaviññeyyā, na te dhammā cakkhaviññeyyā. Ye te dhammā sotaviññeyyā, na te dhammā ghānaviññeyyā; ye vā pana te dhammā ghānaviññeyyā, na te dhammā sotaviññeyyā. Ye te dhammā sotaviññeyyā, na te dhammā jivhāviññeyyā; ye vā pana te dhammā

jivhāviññeyyā, na te dhammā sotaviññeyyā. Ye te dhammā sotaviññeyyā, na te dhammā kāyaviññeyyā; ye vā pana te dhammā kāyaviññeyyā na te dhammā sotaviññeyyā. Ye te dhammā sotaviññeyyā, na te dhammā cakkhaviññeyyā; ye vā pana te dhammā cakkhaviññeyyā, na te dhammā sotaviññeyyā. Ye te dhammā ghānaviññeyyā, na te dhammā jivhāviññeyyā; ye vā pana te dhammā jivhāviññeyyā, na te dhammā ghānaviññeyyā. Ye te dhammā ghānaviññeyyā, na te dhammā kāyaviññeyyā; ye vā pana te dhammā kāyaviññeyyā, na te dhammā ghānaviññeyyā. Ye te dhammā ghānaviññeyyā, na te dhammā cakkhaviññeyyā; ye vā pana te dhammā cakkhaviññeyyā, na te dhammā ghānaviññeyyā. Ye te dhammā ghānaviññeyyā, na te dhammā sotaviññeyyā; ye vā pana te dhammā sotaviññeyyā, na te dhammā ghānaviññeyyā. Ye te dhammā jivhāviññeyyā, na te dhammā kāyaviññeyyā; ye vā pana te dhammā kāyaviññeyyā, na te dhammā jivhāviññeyyā. Ye te dhammā jivhāviññeyyā, na te dhammā cakkhaviññeyyā; ye vā pana te dhammā cakkhaviññeyyā, na te dhammā jivhāviññeyyā. Ye te dhammā jivhāviññeyyā, na te dhammā sotaviññeyyā; ye vā pana te dhammā sotaviññeyyā, na te dhammā jivhāviññeyyā. Ye te dhammā jivhāviññeyyā, na te dhammā ghānaviññeyyā; ye vā pana te dhammā ghānaviññeyyā, na te dhammā jivhāviññeyyā. Ye te dhammā kāyaviññeyyā, na te dhammā cakkhaviññeyyā; ye vā pana te dhammā cakkhaviññeyyā, na te dhammā kāyaviññeyyā. Ye te dhammā kāyaviññeyyā, na te dhammā sotaviññeyyā; ye vā pana te dhammā sotaviññeyyā, na te dhammā kāyaviññeyyā. Ye te dhammā kāyaviññeyyā, na te dhammā ghānaviññeyyā; ye vā pana te dhammā ghānaviññeyyā. Ye te dhammā kāyaviññeyyā, na te dhammā jivhāviññeyyā; ye vā pana te dhammā jivhāviññeyyā, na te dhammā kāyaviññeyyā. Ime dhammā kenaci viññeyyā kenaci na viññeyyā.

Āsavagocchakaṃ

1102. Katame dhammā āsavā? Cattāro āsavā – kāmāsavo, bhavāsavo, diṭṭhāsavo, avijjāsavo.

1103. Tattha katamo kāmāsavo? Yo kāmesu kāmacchando kāmarāgo kāmanandī kāmataṇhā kāmasineho kāmāpariḷāho kāmamucchā kāmajjhosānaṃ – ayaṃ vuccati kāmāsavo.

1104. Tattha katamo bhavāsavo? Yo bhavesu bhavachando [bhavacchando (sī. syā.)] bhavarāgo bhavanandī bhavataṇhā bhavasineho bhavāpariḷāho bhavamucchā bhavajjhosānaṃ – ayaṃ vuccati bhavāsavo.

1105. Tattha katamo diṭṭhāsavo? Sassato lokoti vā, asassato lokoti vā, antavā lokoti vā, anantavā lokoti vā, taṃ jīvaṃ taṃ sarīranti vā, aññaṃ jīvaṃ aññaṃ sarīranti vā, hoti tathāgato paraṃ maraṇāti vā, na hoti tathāgato paraṃ maraṇāti vā, hoti ca na ca hoti tathāgato paraṃ maraṇāti vā, neva hoti na na hoti tathāgato paraṃ maraṇāti vā; yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṃ diṭṭhiganaṃ diṭṭhikantāro diṭṭhivisūkāyikaṃ diṭṭhivipphanditaṃ diṭṭhisamyojanaṃ gāho paṭiggāho abhiniveso parāmāso kummaggo micchāpatho micchattaṃ titthāyatanāṃ vipariyāsaggāho – ayaṃ vuccati diṭṭhāsavo. Sabbāpi micchādiṭṭhi diṭṭhāsavo.

1106. Tattha katamo avijjāsavo? Dukkhe aññānaṃ, dukkhasamudaye aññānaṃ, dukkhanirodhe aññānaṃ, dukkhanirodhagāminiyā paṭipadāya aññānaṃ, pubbante aññānaṃ, aparante aññānaṃ, pubbantāparante aññānaṃ, idappaccayatā paṭiccasamuppannesu dhammesu aññānaṃ: yaṃ evarūpaṃ aññānaṃ adassanaṃ anabhisamayo ananubodho asambodho appaṭivedho asaṃgāhanā ariyogāhanā asamapekkhanā apaccavekkhanā apaccakkhakkammaṃ dummejjhaṃ bālyaṃ asampajaññaṃ moho pamoho sammoho avijjā avijjogho avijjāyogo avijjānusayo avijjāpariyuṭṭhānaṃ avijjālaṅgī moho akusalamūlaṃ – ayaṃ vuccati avijjāsavo.

Ime dhammā āsavā.

1107. Katame dhammā no āsavā? Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā

kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā, apariyāpannā vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; sabbañca rūpaṃ asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā no āsavā.

1108. Katame dhammā sāsavā? Kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā; rūpakkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā sāsavā.

1109. Katame dhammā anāsavā? Apariyāpannā maggā ca maggaphalāni ca, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā anāsavā.

1110. Katame dhammā āsavasampayuttā? Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā āsavasampayuttā.

1111. Katame dhammā āsavavippayuttā? Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā āsavavippayuttā.

1112. Katame dhammā āsavā ceva sāsavā ca? Teyeva āsavā āsavā ceva sāsavā ca.

1113. Katame dhammā sāsavā ceva no ca āsavā? Tehi dhammehi ye dhammā sāsavā, te dhamme ṭhapetvā avasesā sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā; rūpakkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā sāsavā ceva no ca āsavā.

1114. Katame dhammā āsavā ceva āsavasampayuttā ca? Kāmāsavo avijjāsavena āsavo ceva āsavasampayutto ca, avijjāsavo kāmāsavena āsavo ceva āsavasampayutto ca, bhavāsavo avijjāsavena āsavo ceva āsavasampayutto ca, avijjāsavo bhavāsavena āsavo ceva āsavasampayutto ca, diṭṭhāsavo avijjāsavena āsavo ceva āsavasampayutto ca, avijjāsavo diṭṭhāsavena āsavo ceva āsavasampayutto ca – ime dhammā āsavā ceva āsavasampayuttā ca.

1115. Katame dhammā āsavasampayuttā ceva no ca āsavā? Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā, te dhamme ṭhapetvā vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā āsavasampayuttā ceva no ca āsavā.

1116. Katame dhammā āsavavippayuttā sāsavā? Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā, rūpakkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā āsavavippayuttā sāsavā.

1117. Katame dhammā āsavavippayuttā anāsavā? Apariyāpannā maggā ca, maggaphalāni ca, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā āsavavippayuttā anāsavā.

Nikkhepaṇḍe paṭhamabhāṇavāro.

Samyojanagocchakaṃ

1118. Katame dhammā samyojanā? Dasa samyojanāni – kāmarāgasamyojanaṃ, paṭighasamyojanaṃ, mānasamyojanaṃ, diṭṭhisamyojanaṃ, vicikicchāsamyojanaṃ, silabbataparāmāsasamyojanaṃ, bhavarāgasamyojanaṃ, issāsamyojanaṃ, macchariyasamyojanaṃ, avijjāsamyojanaṃ.

1119. Tattha katamaṃ kāmarāgasamyojanaṃ? Yo kāmesu kāmacchando kāmarāgo kāmanandī kāmataṇhā kāmāsineho kāmapiṭṭhāho kāmamucchā kāmajjhosānaṃ – idaṃ vuccati

kāmarāgasamyojanam.

1120. Tattha katamam paṭighasamyojanam? Anattam me acarīti āghāto jāyati, anattam me caratīti āghāto jāyati, anattam me carissatīti āghāto jāyati, piyassa me manāpassa anattam acari...pe... anattam carati...pe... anattam carissatīti āghāto jāyati, appiyassa me amanāpassa attham acari...pe... attham carati...pe... attham carissatīti āghāto jāyati, atthāne vā pana āghāto jāyati. Yo evarūpo cittassa āghāto paṭighāto paṭigham paṭivirodho kopo pakopo sampakopo doso padoso sampadoso cittassa byāpatti manopadoso kodho kujjhanā kujjhitattam doso dussanā dussitattam byāpatti byāpajjanā byāpajjitattam virodho paṭivirodho caṇḍikkam asuro po anattamanatā cittassa – idam vuccati paṭighasamyojanam.

1121. Tattha katamam mānasamyojanam? Seyyohamasmīti māno, sadisohamasmīti māno, hīnohamasmīti māno. Yo evarūpo māno maññanā maññitattam unnati unnamo [uṇṇati uṇṇāmo (syā.)] dhajo sampaggāho ketukamyatā cittassa – idam vuccati mānasamyojanam.

1122. Tattha katamam diṭṭhisamyojanam? Sassato lokoti vā, asassato lokoti vā, antavā lokoti vā, anantavā lokoti vā, tam jīvam tam sarīranti vā, aññam jīvam aññam sarīranti vā, hoti tathāgato param maraṇāti vā, na hoti tathāgato param maraṇāti vā, hoti ca na ca hoti tathāgato param maraṇāti vā, neva hoti na na hoti tathāgato param maraṇāti vā; yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigatam diṭṭhigahanam diṭṭhikantāro diṭṭhivisūkāyikam diṭṭhivipphanditam diṭṭhisamyojanam gāho paṭiggāho abhiniveso parāmāso kummaggo micchāpatho micchattam titthāyatanaṃ vipariyāsaggāho – idam vuccati diṭṭhisamyojanam. Thapetvā sīlabbataparāmāsasamyojanam sabbāpi micchādiṭṭhi diṭṭhisamyojanam.

1123. Tattha katamam vicikicchāsamyojanam? Sathari kaṅkhati vicikicchati, dhamme kaṅkhati vicikicchati, saṅge kaṅkhati vicikicchati, sikkhāya kaṅkhati vicikicchati, pubbante kaṅkhati vicikicchati, aparante kaṅkhati vicikicchati, pubbantāparante kaṅkhati vicikicchati, idappaccayatā paṭiccasamuppannesu dhammesu kaṅkhati vicikicchati: yā evarūpā kaṅkhā kaṅkhāyanā kaṅkhāyitattam vimati vicikicchā dvelhakam dvedhāpatho saṃsayo anekasaṃsaggāho āsappanā parisappanā apariyogāhanā thambhitattam cittassa manovilekko – idam vuccati vicikicchāsamyojanam.

1124. Tattha katamam sīlabbataparāmāsasamyojanam? Ito bahiddhā samaṇabrāhmaṇānaṃ sīlena suddhi vatena suddhi sīlabbatena suddhīti; yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigatam diṭṭhigahanam diṭṭhikantāro diṭṭhivisūkāyikam diṭṭhivipphanditam diṭṭhisamyojanam gāho patitthāho abhiniveso parāmāso kummaggo micchāpatho micchattam titthāyatanaṃ vipariyāsaggāho – idam vuccati sīlabbataparāmāsasamyojanam.

1125. Tattha katamam bhavarāgasamyojanam? Yo bhavesu bhavachando bhavarāgo bhavanandī bhavataṇhā bhavasineho bhavapariḷāho bhavamucchā bhavajjhosānaṃ – idam vuccati bhavarāgasamyojanam.

1126. Tattha katamam issāsamyojanam? Yā paralābhasakkāragarukāramānanavandanapūjanāsu issā issāyanā issāyitattam usūyā usūyanā usūyitattam [ussuyā ussuyanā ussuyitattam (ka.)] – idam vuccati issāsamyojanam.

1127. Tattha katamam macchariyasamyojanam? Pañca macchariyāni – āvāsamacchariyam, kulamacchariyam, lābhamacchariyam, vaṇṇamacchariyam, dhammacchariyam. Yam evarūpam maccheram maccharāyanā maccharāyitattam veviccham kadariyam kaṭukañcukatā aggahitattam cittassa – idam vuccati macchariyasamyojanam.

1128. Tattha katamam avijjāsamyojanam? Dukkhe aññānaṃ, dukkhasamudaye aññānaṃ, dukkhanirodhe aññānaṃ, dukkhanirodhagāminiyā paṭipadāya aññānaṃ, pubbante aññānaṃ, aparante

aññāṇaṃ, pubbantāparante aññāṇaṃ, idappaccayatā paṭiccasamuppannesu dhammesu aññāṇaṃ: yaṃ evarūpaṃ aññāṇaṃ adassanaṃ anabhisamayo ananubodho asambodho appaṭivedho asaṃgāhanā apariyogāhanā asamapekkhanā apaccavekkhanā apaccakkhakkammaṃ dummejjhaṃ bālyam asampajāññaṃ moho pamoho sammoho avijjā avijjogho avijjāyogo avijjānusayo avijjāpariyutthānaṃ avijjālaṅgī moho akusalamūlaṃ – idaṃ vuccati avijjāsaṃyojanaṃ.

Ime dhammā saṃyojanā.

1129. Katame dhammā no saṃyojanā? Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā, apariyāpannā; vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā no saṃyojanā.

1130. Katame dhammā saṃyojanīyā? Sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā; rūpakkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā saṃyojanīyā.

1131. Katame dhammā asaṃyojanīyā? Apariyāpannā maggā ca, maggaphalāni ca, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā asaṃyojanīyā.

1132. Katame dhammā saṃyojanasampayuttā? Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā saṃyojanasampayuttā.

1133. Katame dhammā saṃyojanavippayuttā? Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā saṃyojanavippayuttā.

1134. Katame dhammā saṃyojanā ceva saṃyojanīyā ca? Tāneva saṃyojanāni saṃyojanā ceva saṃyojanīyā ca.

1135. Katame dhammā saṃyojanīyā ceva no ca saṃyojanā? Tehi dhammehi ye dhammā saṃyojanīyā, te dhamme ṭhapetvā avasesā sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā; rūpakkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā saṃyojanīyā ceva no ca saṃyojanā.

1136. Katame dhammā saṃyojanā ceva saṃyojanasampayuttā ca? Kāmarāgasamyojanaṃ avijjāsaṃyojanena saṃyojanañceva saṃyojanasampayuttañca, avijjāsaṃyojanaṃ kāmarāgasamyojanena saṃyojanañceva saṃyojanasampayuttañca, paṭighasaṃyojanaṃ avijjāsaṃyojanena saṃyojanañceva saṃyojanasampayuttañca, avijjāsaṃyojanaṃ paṭighasaṃyojanena saṃyojanañceva saṃyojanasampayuttañca, mānasamyojanaṃ avijjāsaṃyojanena saṃyojanañceva saṃyojanasampayuttañca, avijjāsaṃyojanaṃ mānasamyojanena saṃyojanañceva saṃyojanasampayuttañca, diṭṭhisamyojanaṃ avijjāsaṃyojanena saṃyojanañceva saṃyojanasampayuttañca, avijjāsaṃyojanaṃ diṭṭhisamyojanena saṃyojanañceva saṃyojanasampayuttañca, vicikicchāsaṃyojanaṃ avijjāsaṃyojanena saṃyojanañceva saṃyojanasampayuttañca, avijjāsaṃyojanaṃ vicikicchāsaṃyojanena saṃyojanañceva saṃyojanasampayuttañca, sīlabbataparāmāsasaṃyojanaṃ avijjāsaṃyojanena saṃyojanañceva saṃyojanasampayuttañca, avijjāsaṃyojanaṃ sīlabbataparāmāsasaṃyojanena saṃyojanañceva saṃyojanasampayuttañca, bhavarāgasamyojanaṃ avijjāsaṃyojanena saṃyojanañceva saṃyojanasampayuttañca, avijjāsaṃyojanaṃ bhavarāgasamyojanena saṃyojanañceva saṃyojanasampayuttañca, issāsamyojanaṃ avijjāsaṃyojanena saṃyojanañceva saṃyojanasampayuttañca, avijjāsaṃyojanaṃ issāsamyojanena saṃyojanañceva saṃyojanasampayuttañca, macchariyasaṃyojanaṃ avijjāsaṃyojanena saṃyojanañceva saṃyojanasampayuttañca, avijjāsaṃyojanaṃ macchariyasaṃyojanena saṃyojanañceva

saṃyojanasampayuttañca – ime dhammā saṃyojanā ceva saṃyojanasampayuttā ca.

1137. Katame dhammā saṃyojanasampayuttā ceva no ca saṃyojanā? Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā, te dhamme ṭhapetvā vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā saṃyojanasampayuttā ceva no ca saṃyojanā.

1138. Katame dhammā saṃyojanavippayuttā saṃyojaniyā? Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā; rūpakkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā saṃyojanavippayuttā saṃyojaniyā.

1139. Katame dhammā saṃyojanavippayuttā asaṃyojaniyā? Apariyāpannā maggā ca, maggaphalāni ca, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā saṃyojanavippayuttā asaṃyojaniyā.

Ganthagocchakaṃ

1140. Katame dhammā ganthā? Cattāro ganthā – abhijjhā kāyagantho, byāpādo kāyagantho, sīlabbataparāmāso kāyagantho, idaṃ saccābhiniveso kāyagantho.

1141. Tattha katamo abhijjhā kāyagantho? Yo rāgo sārāgo anunayo anurodho nandī nandīrāgo cittassa sārāgo icchā mucchā ajjhosānaṃ gedho paligedho saṅgo paṅko eja māyā janikā sañjananī sibbinī jālinī saritā visattikā suttaṃ visaṭṭhā āyūhinī dutiyā paṇidhi bhavanetti vanaṃ vanatho santhavo sineho apekkhā paṭibandhu āsā āsisanā āsisittatṭha rūpāsā saddāsā gandhāsā rasāsā phoṭṭhabbāsā lābhāsā dhanāsā puttāsā jīvitāsā jappā pajappā abhijappā jappā jappanā jappitattatṭha loluppaṃ loluppāyaṇā loluppāyittatṭha pucchāñjikatā sādhuṅkamyatā adhammarāgo visamalobho nikanti nikāmanā patthanā pihanā sampatthanā kāmataṇhā bhavataṇhā vibhavataṇhā rūpataṇhā arūpataṇhā nirodhataṇhā rūpataṇhā saddataṇhā gandhataṇhā rasataṇhā phoṭṭhabbataṇhā dhammataṇhā ogho yogo gantho upādānaṃ āvaraṇaṃ nīvaraṇaṃ chādanaṃ bandhanaṃ upakkilesa anusayo pariyutṭhānaṃ latā vevicchaṃ dukkhamūlaṃ dukkhanidānaṃ dukkhappabhavo mārāpāso mārābalisaṃ mārāvisayo taṇhānadī taṇhājālaṃ taṇhāgaddulaṃ taṇhāsamuddo abhijjhā lobho akusalāmūlaṃ – ayaṃ vuccati abhijjhā kāyagantho.

1142. Tattha katamo byāpādo kāyagantho? Anattaṃ me acari ti āghāto jāyati, anattaṃ me caratīti āghāto jāyati, anattaṃ me carissatīti āghāto jāyati, piyassa me manāpassa anattaṃ acari...pe... anattaṃ carati...pe... anattaṃ carissatīti āghāto jāyati, appiyassa me amanāpassa atthaṃ acari...pe... atthaṃ carati...pe... atthaṃ carissatīti āghāto jāyati, atṭhāne vā pana āghāto jāyati. Yo evarūpo cittassa āghāto paṭighāto paṭighaṃ paṭivirodho kopo pakopo sampakopo doso padoso sampadoso cittassa byāpatti manopadoso kodho kujjhanā kujjhitatṭhaṃ doso dussanā dussittatṭhaṃ byāpatti byāpajjanā byāpajjitatṭhaṃ virodho paṭivirodho caṇḍikkaṃ asuropo anattamanatā cittassa – ayaṃ vuccati byāpādo kāyagantho.

1143. Tattha katamo sīlabbataparāmāso kāyagantho? Ito bahiddhā samaṇabrāhmaṇānaṃ sīlena suddhi, vatena suddhi, sīlabbatena suddhīti: yā evarūpā ditṭhi ditṭhigataṃ ditṭhiganaṃ ditṭhikantāro ditṭhivisūkāyikaṃ ditṭhivipphanditaṃ ditṭhisamyojanaṃ gāho patitṭhāho abhiniveso parāmāso kummaggo micchāpatho micchattaṃ titthāyatanāṃ vipariyāsaggāho – ayaṃ vuccati sīlabbataparāmāso kāyagantho.

1144. Tattha katamo idaṃsaccābhiniveso kāyagantho? Sassaṭṭhaṃ loko, idameva saccāṃ moghamaññanti vā; asassaṭṭhaṃ loko, idameva saccāṃ moghamaññanti vā; antavā loko, idameva saccāṃ moghamaññanti vā; anantavā loko, idameva saccāṃ moghamaññanti vā; taṃ jīvaṃ taṃ sarīraṃ, idameva saccāṃ moghamaññanti vā; aññaṃ jīvaṃ aññaṃ sarīraṃ, idameva saccāṃ moghamaññanti vā; hoti tathāgato paraṃ maraṇā, idameva saccāṃ moghamaññanti vā; na hoti tathāgato paraṃ maraṇā,

idameva saccam moghamaññanti vā; hoti ca na ca hoti tathāgato param maraṇā, idameva saccam moghamaññanti vā; neva hoti na na hoti tathāgato param maraṇā, idameva saccam moghamaññanti vā: yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṃ diṭṭhigahanam diṭṭhikantāro diṭṭhivisūkāyikaṃ diṭṭhivipphanditaṃ diṭṭhisamyojanaṃ gāho patiṭṭhāho abhiniveso parāmāso kummaggo micchāpatho micchattaṃ tiṭṭhāyatanam vipariyāsaggāho – ayaṃ vuccati idaṃsaccābhiniveso kāyagantho. Ṭhapetvā sīlabbataparāmāsaṃ kāyagantham sabbāpi micchādiṭṭhi idaṃsaccābhiniveso kāyagantho.

Ime dhammā ganthā.

1145. Katame dhammā no ganthā? Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā, apariyāpannā; vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā no ganthā.

1146. Katame dhammā ganthaniyā? Sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā; rūpakkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā ganthaniyā.

1147. Katame dhammā aganthaniyā? Apariyāpannā maggā ca, maggaphalāni ca, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā aganthaniyā.

1148. Katame dhammā ganthasampayuttā? Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā ganthasampayuttā.

1149. Katame dhammā ganthavippayuttā? Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho, sabbañca rūpaṃ asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā ganthavippayuttā.

1150. Katame dhammā ganthā ceva ganthaniyā ca? Teva ganthā ganthā ceva ganthaniyā ca.

1151. Katame dhammā ganthaniyā ceva no ca ganthā? Tehi dhammehi ye dhammā ganthaniyā, te dhamme ṭhapetvā avasesā sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā; rūpakkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā ganthaniyā ceva no ca ganthā.

1152. Katame dhammā ganthā ceva ganthasampayuttā ca? Sīlabbataparāmāso kāyagantho abhijjhākāyaganthena gantho ceva ganthasampayutto ca, abhijjhākāyagantho sīlabbataparāmāsesena kāyaganthena gantho ceva ganthasampayutto ca, idaṃsaccābhiniveso kāyagantho abhijjhākāyaganthena gantho ceva ganthasampayutto ca, abhijjhākāyagantho idaṃsaccābhinivesena kāyaganthena gantho ceva ganthasampayutto ca – ime dhammā ganthā ceva ganthasampayuttā ca.

1153. Katame dhammā ganthasampayuttā ceva no ca ganthā? Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā, te dhamme ṭhapetvā vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā ganthasampayuttā ceva no ca ganthā.

1154. Katame dhammā ganthavippayuttā ganthaniyā? Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā; rūpakkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā ganthavippayuttā ganthaniyā.

1155. Katame dhammā ganthavippayuttā aganthaniyā? Apariyāpannā maggā ca, maggaphalāni ca, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā ganthavippayuttā aganthaniyā.

Oghagocchakaṃ

1156. Katame dhammā oghā? Cattāro oghā...pe... ime dhammā oghavippayuttā oghaniyā.

Yogagocchakaṃ

1157. Katame dhammā yogā? Cattāro yogā...pe... ime dhammā yogavippayuttā yoganiyā.

Nīvaraṇagocchakaṃ

1158. Katame dhammā nīvaraṇā? Cha nīvaraṇā [nīvaraṇāni (syā.)] – kāmaccandanīvaraṇaṃ, byāpādanīvaraṇaṃ, thinamiddhanīvaraṇaṃ, uddhaccakukkuccanīvaraṇaṃ, vicikicchānīvaraṇaṃ, avijjānīvaraṇaṃ.

1159. Tattha katamaṃ kāmaccandanīvaraṇaṃ? Yo kāmesu kāmaccando kāmarāgo kāmanandī kāmataṇhā kāmasineho kāmapariḷāho kāmamucchā kāmajjhosānaṃ – idaṃ vuccati kāmaccandanīvaraṇaṃ.

1160. Tattha katamaṃ byāpādanīvaraṇaṃ? Anattaṃ me acarīti āghāto jāyati, anattaṃ me caratīti āghāto jāyati; anattaṃ me carissatīti āghāto jāyati; piyassa me manāpassa anattaṃ acari...pe... anattaṃ carati...pe... anattaṃ carissatīti āghāto jāyati, appiyassa me amanāpassa atthaṃ acari...pe... atthaṃ carati...pe... atthaṃ carissatīti āghāto jāyati, aṭṭhāne vā pana āghāto jāyati. Yo evarūpo cittassa āghāto paṭighāto paṭighaṃ paṭivirodho kopo pakopo sampakopo doso padoso sampadoso cittassa byāpatti manopadoso kodho kujjhanā kujjhitattaṃ doso dussanā dussitattaṃ byāpatti byāpajjanā byāpajjitattaṃ virodho paṭivirodho caṇḍikkaṃ asuro po anattamanatā cittassa – idaṃ vuccati byāpādanīvaraṇaṃ.

1161. Tattha katamaṃ thinamiddhanīvaraṇaṃ? Atthi thināṃ, atthi middhaṃ.

1162. Tattha katamaṃ thināṃ? Yā cittassa akallatā akammaññatā olīyanā sallīyanā līnaṃ līyanā līyitattaṃ thināṃ thīyanā thīyitattaṃ cittassa – idaṃ vuccati thināṃ.

1163. Tattha katamaṃ middhaṃ? Yā kāyassa akallatā akammaññatā onāho pariyonāho antosamorodho middhaṃ soppaṃ pacalāyikā soppaṃ supanā supitattaṃ – idaṃ vuccati middhaṃ. Iti idaṅca thināṃ, idaṅca middhaṃ – idaṃ vuccati thinamiddhanīvaraṇaṃ.

1164. Tattha katamaṃ uddhaccakukkuccanīvaraṇaṃ? Atthi uddhaccaṃ, atthi kukkuccaṃ.

1165. Tattha katamaṃ uddhaccaṃ? Yaṃ cittassa uddhaccaṃ avūpasamo cetaso vikkhepo bhantattaṃ cittassa – idaṃ vuccati uddhaccaṃ.

1166. Tattha katamaṃ kukkuccaṃ? Akappiye kappiyasaññitā, kappiye akappiyasaññitā, avajje vajjasaññitā, vajje avajjasaññitā. Yaṃ evarūpaṃ kukkuccaṃ kukkucāyanā kukkucāyitattaṃ cetaso vippaṭisāro manovilekho – idaṃ vuccati kukkuccaṃ. Iti idaṅca uddhaccaṃ, idaṅca kukkuccaṃ – idaṃ vuccati uddhaccakukkuccanīvaraṇaṃ.

1167. Tattha katamaṃ vicikicchānīvaraṇaṃ? Sattari kaṅkhati vicikicchati, dhamme kaṅkhati vicikicchati, saṅge kaṅkhati vicikicchati, sikkhāya kaṅkhati vicikicchati, pubbante kaṅkhati vicikicchati, aparante kaṅkhati vicikicchati, pubbantāparante kaṅkhati vicikicchati, idappaccayatā paṭiccasamuppannesu dhammesu kaṅkhati vicikicchati. Yā evarūpā kaṅkhā kaṅkhāyanā kaṅkhāyitattaṃ vimati vicikicchā dvelhakaṃ dvedhāpatho saṃsayo anekasaggāho āsappanā parisappanā aparīyogāhanā thambhitattaṃ cittassa manovilekho – idaṃ vuccati vicikicchānīvaraṇaṃ.

1168. Tattha katamaṃ avijjānīvaraṇaṃ? Dukkhe aññāṇaṃ, dukkhasamudaye aññāṇaṃ, dukkhanirodhe aññāṇaṃ, dukkhanirodhagāminiyā paṭipadāya aññāṇaṃ, pubbante aññāṇaṃ, aparante aññāṇaṃ, pubbantāparante aññāṇaṃ, idappaccayatā paṭiccasamuppannesu dhammesu aññāṇaṃ: yaṃ evarūpaṃ aññāṇaṃ adassanaṃ anabhisamayo ananubodho asambodho appaṭivedho asaṃgāhanā aparīyogāhanā asamapekkhanā apaccavekkhanā apaccakkhakkammaṃ dummejjhaṃ bālyam asampajaññaṃ moho pamoho sammoho avijjā avijjogho avijjāyogo avijjānusayo avijjāpariyutṭhānaṃ avijjālaṅgī moho akusalamūlaṃ – idaṃ vuccati avijjānīvaraṇaṃ.

Ime dhammā nīvaraṇā.

1169. Katame dhammā no nīvaraṇā? Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā, aparīyāpannā; vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā no nīvaraṇā.

1170. Katame dhammā nīvaraṇīyā? Sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā; rūpakkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā nīvaraṇīyā.

1171. Katame dhammā anīvaraṇīyā? Aparīyāpannā maggā ca, maggaphalāni ca, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā anīvaraṇīyā.

1172. Katame dhammā nīvaraṇasampayuttā? Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā nīvaraṇasampayuttā.

1173. Katame dhammā nīvaraṇavippayuttā? Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā nīvaraṇavippayuttā.

1174. Katame dhammā nīvaraṇā ceva nīvaraṇīyā ca? Tāneva nīvaraṇāni nīvaraṇā ceva nīvaraṇīyā ca.

1175. Katame dhammā nīvaraṇīyā ceva no ca nīvaraṇā? Tehi dhammehi ye dhammā nīvaraṇīyā, te dhamme ṭhapetvā avasesā sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā; rūpakkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā nīvaraṇīyā ceva no ca nīvaraṇā.

1176. Katame dhammā nīvaraṇā ceva nīvaraṇasampayuttā ca? Kāmacchandanivaraṇaṃ avijjānīvaraṇena nīvaraṇaṅceva nīvaraṇasampayuttaṅca, avijjānīvaraṇaṃ kāmāvacarānīvaraṇena nīvaraṇaṅceva nīvaraṇasampayuttaṅca, byāpādanīvaraṇaṃ avijjānīvaraṇena nīvaraṇaṅceva nīvaraṇasampayuttaṅca, avijjānīvaraṇaṃ byāpādanīvaraṇena nīvaraṇaṅceva nīvaraṇasampayuttaṅca, thinamiddhanīvaraṇaṃ avijjānīvaraṇena nīvaraṇaṅceva nīvaraṇasampayuttaṅca, avijjānīvaraṇaṃ thinamiddhanīvaraṇena nīvaraṇaṅceva nīvaraṇasampayuttaṅca, uddhaccanīvaraṇaṃ avijjānīvaraṇena nīvaraṇaṅceva nīvaraṇasampayuttaṅca, avijjānīvaraṇaṃ uddhaccanīvaraṇena nīvaraṇaṅceva nīvaraṇasampayuttaṅca, kukkucanīvaraṇaṃ avijjānīvaraṇena nīvaraṇaṅceva nīvaraṇasampayuttaṅca, avijjānīvaraṇaṃ kukkucanīvaraṇena nīvaraṇaṅceva nīvaraṇasampayuttaṅca, vicīcchānīvaraṇaṃ avijjānīvaraṇena nīvaraṇaṅceva nīvaraṇasampayuttaṅca, avijjānīvaraṇaṃ vicīcchānīvaraṇena nīvaraṇaṅceva nīvaraṇasampayuttaṅca, kāmacchandanivaraṇaṃ uddhaccanīvaraṇena nīvaraṇaṅceva nīvaraṇasampayuttaṅca, uddhaccanīvaraṇaṃ kāmacchandanivaraṇena nīvaraṇaṅceva nīvaraṇasampayuttaṅca, byāpādanīvaraṇaṃ uddhaccanīvaraṇena nīvaraṇaṅceva nīvaraṇasampayuttaṅca, uddhaccanīvaraṇaṃ byāpādanīvaraṇena nīvaraṇaṅceva nīvaraṇasampayuttaṅca, thinamiddhanīvaraṇaṃ uddhaccanīvaraṇena nīvaraṇaṅceva nīvaraṇasampayuttaṅca, uddhaccanīvaraṇaṃ thinamiddhanīvaraṇena nīvaraṇaṅceva nīvaraṇasampayuttaṅca, kukkucanīvaraṇaṃ uddhaccanīvaraṇena nīvaraṇaṅceva nīvaraṇasampayuttaṅca, uddhaccanīvaraṇaṃ kukkucanīvaraṇena nīvaraṇaṅceva

nīvaraṇasampayuttaṅca, vicikicchānīvaraṇaṃ uddhaccaṇīvaraṇena nīvaraṇaṅceva nīvaraṇasampayuttaṅca, uddhaccaṇīvaraṇaṃ vicikicchānīvaraṇena nīvaraṇaṅceva nīvaraṇasampayuttaṅca, avijjānīvaraṇaṃ uddhaccaṇīvaraṇena nīvaraṇaṅceva nīvaraṇasampayuttaṅca, uddhaccaṇīvaraṇaṃ avijjānīvaraṇena nīvaraṇaṅceva nīvaraṇasampayuttaṅca – ime dhammā nīvaraṇā ceva nīvaraṇasampayuttā ca.

1177. Katame dhammā nīvaraṇasampayuttā ceva no ca nīvaraṇā? Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā, te dhamme ṭhapetvā vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā nīvaraṇasampayuttā ceva no ca nīvaraṇā.

1178. Katame dhammā nīvaraṇavippayuttā nīvaraṇiyā? Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā sāsavā kusalābyākātā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā; rūpakkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā nīvaraṇavippayuttā nīvaraṇiyā.

1179. Katame dhammā nīvaraṇavippayuttā anīvaraṇiyā? Apariyāpannā maggā ca, maggaphalāni ca, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā nīvaraṇavippayuttā anīvaraṇiyā.

Parāmāsagocchakaṃ

1180. Katame dhammā parāmāsā? Diṭṭhiparāmāso.

1181. Tattha katamo diṭṭhiparāmāso? Sassato lokoti vā, asassato lokoti vā, antavā lokoti vā, anantavā lokoti vā, taṃ jīvaṃ taṃ sarīranti vā, aññaṃ jīvaṃ aññaṃ sarīranti vā, hoti tathāgato paraṃ maraṇāti vā, na hoti tathāgato paraṃ maraṇāti vā, hoti ca na ca hoti tathāgato paraṃ maraṇāti vā, neva hoti na na hoti tathāgato paraṃ maraṇāti vā: yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṃ diṭṭhigahaṇaṃ diṭṭhikantāro diṭṭhivisūkāyikaṃ diṭṭhivipphanditaṃ diṭṭhisamyojanaṃ gāho patitṭhāho abhiniveso parāmāso kummaggo micchāpatho micchattaṃ titthāyatanāṃ vipariyāsaggāho – ayaṃ vuccati diṭṭhiparāmāso. Sabbāpi micchādiṭṭhi diṭṭhiparāmāso.

Ime dhammā parāmāsā.

1182. Katame dhammā no parāmāsā? Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākātā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā, apariyāpannā; vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; sabbaṅca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā no parāmāsā.

1183. Katame dhammā parāmaṭṭhā? Sāsavā kusalākusalābyākātā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā; rūpakkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā parāmaṭṭhā.

1184. Katame dhammā aparāmaṭṭhā? Apariyāpannā maggā ca, maggaphalāni ca, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā aparāmaṭṭhā.

1185. Katame dhammā parāmāsasampayuttā? Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā parāmāsasampayuttā.

1186. Katame dhammā parāmāsavippayuttā? Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; sabbaṅca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā parāmāsavippayuttā.

1187. Katame dhammā parāmāsā ceva parāmaṭṭhā ca? Sveva parāmāso parāmāso ceva parāmaṭṭho ca.

1188. Katame dhammā parāmaṭṭhā ceva no ca parāmāsā? Tehi dhammehi ye dhammā parāmaṭṭhā, te dhamme ṭhapetvā avasesā sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā; rūpakkhando...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā parāmaṭṭhā ceva no ca parāmāsā.

1189. Katame dhammā parāmāsavippayuttā parāmaṭṭhā? Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā arūpāvacarā; rūpakkhando...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā parāmāsavippayuttā parāmaṭṭhā.

1190. Katame dhammā parāmāsavippayuttā aparāmaṭṭhā? Apariyāpannā maggā ca, maggaphalāni ca, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā parāmāsavippayuttā aparāmaṭṭhā.

Mahantaradukaṃ

1191. Katame dhammā sārammaṇā? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho, viññāṇakkhandho – ime dhammā sārammaṇā.

1192. Katame dhammā anārammaṇā? Sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā anārammaṇā.

1193. Katame dhammā cittā? Cakkhaviññāṇaṃ, sotaviññāṇaṃ, ghānaviññāṇaṃ, jivhāviññāṇaṃ, kāyaviññāṇaṃ, manodhātu, manoviññāṇadhātu – ime dhammā cittā.

1194. Katame dhammā no cittā? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho, sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā no cittā.

1195. Katame dhammā cetāsikā? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho – ime dhammā cetāsikā.

1196. Katame dhammā acetāsikā? Cittañca, sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā acetāsikā.

1197. Katame dhammā cittasampayuttā? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho – ime dhammā cittasampayuttā.

1198. Katame dhammā cittavippayuttā? Sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā cittavippayuttā. Cittaṃ na vattabbaṃ – cittena sampayuttantipi, cittena vippayuttantipi.

1199. Katame dhammā cittasaṃsaṭṭhā? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho – ime dhammā cittasaṃsaṭṭhā.

1200. Katame dhammā cittavisaṃsaṭṭhā? Sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā cittavisaṃsaṭṭhā. Cittaṃ na vattabbaṃ – cittena saṃsaṭṭhantipi, cittena visaṃsaṭṭhantipi.

1201. Katame dhammā cittasamuṭṭhānā? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho; kāyaviññatti vacīviññatti; yaṃ vā panaññampi atthi rūpaṃ cittajaṃ cittahetukaṃ cittasamuṭṭhānaṃ rūpāyatanaṃ saddāyatanaṃ gandhāyatanaṃ rasāyatanaṃ phoṭṭhabbāyatanaṃ ākāsadhātu āpodhātu rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷikāro āhāro – ime dhammā cittasamuṭṭhānā.

1202. Katame dhammā no cittasamuṭṭhānā? Cittañca, avasesaṅca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime

dhammā no cittasamuṭṭhānā.

1203. Katame dhammā cittasahabhuno? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho, kāyaviññatti, vacīviññatti – ime dhammā cittasahabhuno.

1204. Katame dhammā no cittasahabhuno? Cittañca, avasesaṅca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā no cittasahabhuno.

1205. Katame dhammā cittānuparivattino? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho, kāyaviññatti, vacīviññatti – ime dhammā cittānuparivattino.

1206. Katame dhammā no cittānuparivattino? Cittañca, avasesaṅca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā no cittānuparivattino.

1207. Katame dhammā cittaṣaṣṭṭhasamuṭṭhānā? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho – ime dhammā cittaṣaṣṭṭhasamuṭṭhānā.

1208. Katame dhammā no cittaṣaṣṭṭhasamuṭṭhānā? Cittañca, sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā no cittaṣaṣṭṭhasamuṭṭhānā.

1209. Katame dhammā cittaṣaṣṭṭhasamuṭṭhānasahabhuno? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho – ime dhammā cittaṣaṣṭṭhasamuṭṭhānasahabhuno.

1210. Katame dhammā no cittaṣaṣṭṭhasamuṭṭhānasahabhuno? Cittañca, sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā no cittaṣaṣṭṭhasamuṭṭhānasahabhuno.

1211. Katame dhammā cittaṣaṣṭṭhasamuṭṭhānānuparivattino? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho – ime dhammā cittaṣaṣṭṭhasamuṭṭhānānuparivattino.

1212. Katame dhammā no cittaṣaṣṭṭhasamuṭṭhānānuparivattino? Cittañca, sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā no cittaṣaṣṭṭhasamuṭṭhānānuparivattino.

1213. Katame dhammā ajjhakkā? Cakkhāyatanaṃ...pe... manāyatanaṃ – ime dhammā ajjhakkā.

1214. Katame dhammā bāhirā? Rūpāyatanaṃ...pe... dhammāyatanaṃ – ime dhammā bāhirā.

1215. Katame dhammā upādā? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabalīkaro āhāro – ime dhammā upādā.

1216. Katame dhammā no upādā? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho, viññāṅakkhandho, cattāro ca mahābhūtā, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā no upādā.

1217. Katame dhammā upādiṇṇā? Sāsavā kusalākusalānaṃ dhammānaṃ vipākā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā; vedanākkhandho...pe... viññāṅakkhandho; yañca rūpaṃ kammaṣa katattā – ime dhammā upādiṇṇā.

1218. Katame dhammā anupādiṇṇā? Sāsavā kusalākusalā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā; vedanākkhandho...pe... viññāṅakkhandho; ye ca dhammā kiriyā neva kusalā nākusala na ca kammavipākā, yañca rūpaṃ na kammaṣa katattā, apariyāpannā maggā ca, maggaphalāni ca, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā anupādiṇṇā.

Upādānagocchakaṃ

1219. Katame dhammā upādānā? Cattāri upādānāni – kāmupādānaṃ, diṭṭhupādānaṃ, sīlabbatupādānaṃ, attavādupādānaṃ [[kāmūpādānaṃ](#) [diṭṭhūpādānaṃ](#) [sīlabbatūpādānaṃ](#) [attavādūpādānaṃ](#) (sī.)].

1220. Tattha katamaṃ kāmupādānaṃ? Yo kāmesu kāmaccchando kāmarāgo kāmanandī kāmataṇhā kāmasineho kāmapariḷāho kāmamucchā kāmajhosānaṃ – idaṃ vuccati kāmupādānaṃ.

1221. Tattha katamaṃ diṭṭhupādānaṃ? Natthi dinnaṃ, natthi yiṭṭhaṃ, natthi huttaṃ, natthi sukataḍḍakkaṇaṃ kammānaṃ phalaṃ vipāko, natthi ayaṃ loko, natthi paro loko, natthi mātā, natthi pitā, natthi sattā opapātikā, natthi loke samaṇabrāhmaṇā sammaggatā [[samaggatā](#) (ka.)] sammāpaṭipannā, ye imaṅca lokaṃ paraṅca lokaṃ sayamaṃ abhiññā sacchikatvā pavedentīti – yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṃ diṭṭhigahanaṃ diṭṭhikantāro diṭṭhivisūkāyikaṃ diṭṭhivipphanditaṃ diṭṭhisamyojanaṃ gāho patiṭṭhāho abhiniveso parāmāso kummaggo micchāpatho micchattaṃ titthāyatanam vipariyāsaggāho – idaṃ vuccati diṭṭhupādānaṃ. Ṭhapetvā sīlabbatupādānaṃca attavādupādānaṃca sabbāpi micchādiṭṭhi diṭṭhupādānaṃ.

1222. Tattha katamaṃ sīlabbatupādānaṃ? Ito bahiddhā samaṇabrāhmaṇānaṃ sīlena suddhi, vatena suddhi, sīlabbatena suddhīti – yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṃ diṭṭhigahanaṃ diṭṭhikantāro diṭṭhivisūkāyikaṃ diṭṭhivipphanditaṃ diṭṭhisamyojanaṃ gāho patiṭṭhāho abhiniveso parāmāso kummaggo micchāpatho micchattaṃ titthāyatanam vipariyāsaggāho – idaṃ vuccati sīlabbatupādānaṃ.

1223. Tattha katamaṃ attavādupādānaṃ? Idha assutavā puthujjano ariyānaṃ adassāvī ariyadhammassa akovido ariyadhamme avinīto sappurisānaṃ adassāvī sappurisadhammassa akovido sappurisadhamme avinīto rūpaṃ attato samanupassati, rūpavantaṃ vā attānaṃ, attani vā rūpaṃ, rūpasmim vā attānaṃ. Vedanaṃ...pe... saññaṃ...pe... saṅkhāre...pe... viññānaṃ attato samanupassati, viññānavantaṃ vā attānaṃ, attani vā viññānaṃ viññānasmim vā attānaṃ. Yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṃ diṭṭhigahanaṃ diṭṭhikantāro diṭṭhivisūkāyikaṃ diṭṭhivipphanditaṃ diṭṭhisamyojanaṃ gāho patiṭṭhāho abhiniveso parāmāso kummaggo micchāpatho micchattaṃ titthāyatanam vipariyāsaggāho – idaṃ vuccati attavādupādānaṃ.

Ime dhammā upādānā.

1224. Katame dhammā no upādānā? Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā, apariyāpannā; vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; sabbaṅca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā no upādānā.

1225. Katame dhammā upādāniyā? Sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā; rūpakkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā upādāniyā.

1226. Katame dhammā anupādāniyā? Apariyāpannā maggā ca, maggaphalāni ca, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā anupādāniyā.

1227. Katame dhammā upādānasampayuttā? Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā upādānasampayuttā.

1228. Katame dhammā upādānavippayuttā? Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; sabbaṅca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā upādānavippayuttā.

1229. Katame dhammā upādānā ceva upādāniyā ca? Tāneva upādānāni upādānā ceva upādāniyā ca.

1230. Katame dhammā upādāniyā ceva no ca upādānā? Tehi dhammehi ye dhammā upādāniyā, te dhamme ṭhapetvā avasesā sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā; rūpakkhando...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā upādāniyā ceva no ca upādānā.

1231. Katame dhammā upādānā ceva upādānasampayuttā ca? Diṭṭhupādānaṃ kāmupādānena upādānañceva upādānasampayuttañca, kāmupādānaṃ diṭṭhupādānena upādānañceva upādānasampayuttañca, sīlabbatupādānaṃ kāmupādānena upādānañceva upādānasampayuttañca, kāmupādānaṃ sīlabbatupādānena upādānañceva upādānasampayuttañca, attavādupādānaṃ kāmupādānena upādānañceva upādānasampayuttañca, kāmupādānaṃ attavādupādānena upādānañceva upādānasampayuttañca – ime dhammā upādānā ceva upādānasampayuttā ca.

1232. Katame dhammā upādānasampayuttā ceva no ca upādānā? Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā, te dhamme ṭhapetvā vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā upādānasampayuttā ceva no ca upādānā.

1233. Katame dhammā upādānavippayuttā upādāniyā? Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā; rūpakkhando...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā upādānavippayuttā upādāniyā.

1234. Katame dhammā upādānavippayuttā anupādāniyā? Apariyāpannā maggā ca, maggaphalāni ca, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā upādānavippayuttā anupādāniyā.

Nikkhepaṅḍe dutiyabhāṇavāro.

Kilesagocchakaṃ

1235. Katame dhammā kilesā? Dasa kilesavatthūni – lobho, doso, moho, māno, diṭṭhi, vicikicchā, thināṃ, uddhaccaṃ, ahirīkaṃ, anottappaṃ.

1236. Tattha katamo lobho? Yo rāgo sārāgo anunayo anurodho nandī nandīrāgo cittassa sārāgo icchā mucchā ajjhosānaṃ gedho paligedho saṅgo paṅko eja māyā janikā sañjananī sibbinī jālinī saritā visattikā suttaṃ visaṭṭā āyūhinī dutiyā paṇidhi bhavanetti vanaṃ vanatho santhavo sineho apekkhā paṭibandhu āsā āsisanā āsiritattā rūpāsā saddāsā gandhāsā rasāsā phoṭṭhabbāsā lābhāsā dhanāsā puttāsā jīvitāsā jappā pajappā abhijappā jappā jappānā jappitattā loluppaṃ loluppāyanā loluppāyittāṃ pucchañjikatā sādhuṅkamyatā adhammarāgo visamalobho nikanti nikāmanā patthanā pihanā sampatthanā kāmataṇhā bhavataṇhā vibhavataṇhā rūpataṇhā arūpataṇhā nirodhataṇhā rūpataṇhā saddataṇhā gandhataṇhā rasataṇhā phoṭṭhabbataṇhā dhammataṇhā ogho yogo gantho upādānaṃ āvaraṇaṃ nīvaraṇaṃ chādanaṃ bandhanaṃ upakkilesa anusayo pariyaṭṭhānaṃ latā vevicchaṃ dukkhamūlaṃ dukkhanidānaṃ dukkhappabhavo mārāpāso mārābalisaṃ mārāvisayo taṇhānadī taṇhājālaṃ taṇhāgaddulaṃ taṇhāsamuddo abhijjhā lobho akusalamūlaṃ – ayaṃ vuccati lobho.

1237. Tattha katamo doso? Anattaṃ me acarīti āghāto jāyati, anattaṃ me caratīti āghāto jāyati, anattaṃ me carissatīti āghāto jāyati, piyassa me manāpassa anattaṃ acari...pe... anattaṃ carati...pe... anattaṃ carissatīti āghāto jāyati, appiyassa me amanāpassa atthaṃ acari...pe... atthaṃ carati...pe... atthaṃ carissatīti āghāto jāyati, atthāne vā pana āghāto jāyati. Yo evarūpo cittassa āghāto paṭighāto paṭighaṃ paṭivirodho kopo pakopo sampakopo doso padoso sampadoso cittassa byāpatti manopadoso kodho kujjhanā kujjhitattāṃ doso dussanā dussitattāṃ byāpatti byāpajjanā byāpajjitattāṃ virodho paṭivirodho caṇḍikkaṃ asuropo anattamanatā cittassa – ayaṃ vuccati doso.

1238. Tattha katamo moho? Dukkhe aññāṇaṃ, dukkhasamudaye aññāṇaṃ, dukkhanirodhe aññāṇaṃ, dukkhanirodhagāminiyā paṭipadāya aññāṇaṃ, pubbante aññāṇaṃ, aparante aññāṇaṃ, pubbantāparante aññāṇaṃ, idappaccayatā paṭiccasamuppennesu dhammesu aññāṇaṃ. Yaṃ evarūpaṃ aññāṇaṃ adassanaṃ anabhisamayo ananubodho asambodho appaṭivedho asaṃgāhanā aparīyogāhanā asamapekkhanā apaccavekkhanā apaccakkhakkammaṃ dummejjhaṃ bālyaṃ asampajāññaṃ moho pamoho sammoho avijjā avijjogho avijjāyogo avijjānusayo avijjāpariyuṭṭhānaṃ avijjālaṅgī moho akusalamūlaṃ – ayaṃ vuccati moho.

1239. Tattha katamo māno? Seyyohamasmīti māno, sadiso hamasmīti māno, hīno hamasmīti māno; yo evarūpo māno maññaṇā maññitattaṃ unnati unnamo dhajo sampaggāho ketukamyatā cittassa – ayaṃ vuccati māno.

1240. Tattha katamā diṭṭhi? Sassato lokoti vā, asassato lokoti vā, antavā lokoti vā, anantavā lokoti vā, taṃ jīvaṃ taṃ sarīranti vā, aññaṃ jīvaṃ aññaṃ sarīranti vā, hoti tathāgato paraṃ maraṇāti vā, na hoti tathāgato paraṃ maraṇāti vā, hoti ca na ca hoti tathāgato paraṃ maraṇāti vā, neva hoti na na hoti tathāgato paraṃ maraṇāti vā: yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṃ diṭṭhigahaṇaṃ diṭṭhikantāro diṭṭhivisūkāyikaṃ diṭṭhivipphandaṃ diṭṭhisamyojanaṃ gāho patiṭṭhāho abhiniveso parāmāso kummaggo micchāpatho micchattaṃ tiṭṭhāyanaṃ vipariyāsaggāho – ayaṃ vuccati diṭṭhi. Sabbāpi micchādiṭṭhi diṭṭhi.

1241. Tattha katamā vicikicchā? Satthari kaṅkhati vicikicchati, dhamme kaṅkhati vicikicchati, saṅge kaṅkhati vicikicchati sikkhāya kaṅkhati vicikicchati, pubbante kaṅkhati vicikicchati, aparante kaṅkhati vicikicchati, pubbantāparante kaṅkhati vicikicchati, idappaccayatā paṭiccasamuppennesu dhammesu kaṅkhati vicikicchati: yā evarūpā kaṅkhā kaṅkhāyanā kaṅkhāyitattaṃ vimati vicikicchā dvelhakaṃ dvedhāpatho saṃsayo, anekasaggāho āsappaṇā parisappaṇā aparīyogāhanā thambhitattaṃ cittassa manovilekko – ayaṃ vuccati vicikicchā.

1242. Tattha katamaṃ thināṃ? Yā cittassa akallatā akammaññatā olīyanā sallīyanā līnaṃ līyanā līyitattaṃ thināṃ thīyanā thiyitattaṃ cittassa – idaṃ vuccati thināṃ.

1243. Tattha katamaṃ uddhaccaṃ? Yaṃ cittassa uddhaccaṃ avūpasamo cetaso vikkhepo bhantattaṃ cittassa – idaṃ vuccati uddhaccaṃ.

1244. Tattha katamaṃ ahirikaṃ? Yaṃ na hirīyati hiriyitabbena, na hirīyati pāpakānaṃ akusalānaṃ dhammānaṃ samāpattiyā – idaṃ vuccati ahirikaṃ.

1245. Tattha katamaṃ anottappaṃ? Yaṃ na ottappati ottappitabbena, na ottappati pāpakānaṃ akusalānaṃ dhammānaṃ samāpattiyā – idaṃ vuccati anottappaṃ.

Ime dhammā kilesā.

1246. Katame dhammā no kilesā? Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā, aparīyāpannā; vedanākkhandho ...pe... viññāṇakkhandho; sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā no kilesā.

1247. Katame dhammā saṃkilesikā? Sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā; rūpakkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā saṃkilesikā.

1248. Katame dhammā asaṃkilesikā? Aparīyāpannā maggā ca, maggaphalāni ca, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā asaṃkilesikā.

1249. Katame dhammā saṃkiliṭṭhā? Tīṇi akusalamūlāni – lobho, doso, moho; tadekaṭṭhā ca kilesā, taṃsampayutto vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho, taṃsamutṭhānaṃ kāyakammaṃ, vacīkammaṃ, manokammaṃ – ime dhammā saṃkiliṭṭhā.

1250. Katame dhammā asaṃkiliṭṭhā? Kusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā, apariyāpannā; vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā asaṃkiliṭṭhā.

1251. Katame dhammā kilesasampayuttā? Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā kilesasampayuttā.

1252. Katame dhammā kilesavippayuttā? Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā kilesavippayuttā.

1253. Katame dhammā kilesā ceva saṃkilesikā ca? Teva kilesā kilesā ceva saṃkilesikā ca.

1254. Katame dhammā saṃkilesikā ceva no ca kilesā? Tehi dhammehi ye dhammā saṃkilesikā, te dhamme ṭhapetvā avasesā sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā; rūpakkhando...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā saṃkilesikā ceva no ca kilesā.

1255. Katame dhammā kilesā ceva saṃkiliṭṭhā ca? Teva kilesā kilesā ceva saṃkiliṭṭhā ca.

1256. Katame dhammā saṃkiliṭṭhā ceva no ca kilesā? Tehi dhammehi ye dhammā saṃkiliṭṭhā, te dhamme ṭhapetvā vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā saṃkiliṭṭhā ceva no ca kilesā.

1257. Katame dhammā kilesā ceva kilesasampayuttā ca? Lobho mohena kilesa ceva kilesasampayutto ca, moho lobhena kilesa ceva kilesasampayutto ca, doso mohena kilesa ceva kilesasampayutto ca, moho dosena kilesa ceva kilesasampayutto ca, māno mohena kilesa ceva kilesasampayutto ca, moho mānena kilesa ceva kilesasampayutto ca, diṭṭhi mohena kilesa ceva kilesasampayuttā ca, moho diṭṭhiyā kilesa ceva kilesasampayutto ca, vicikicchā mohena kilesa ceva kilesasampayuttā ca, moho vicikicchāya kilesa ceva kilesasampayutto ca, thināṃ mohena kilesa ceva kilesasampayuttañca, moho thinena kilesa ceva kilesasampayutto ca, uddhaccaṃ mohena kilesa ceva kilesasampayuttañca, moho uddhaccena kilesa ceva kilesasampayutto ca, ahirikaṃ mohena kilesa ceva kilesasampayuttañca, moho ahirikena kilesa ceva kilesasampayutto ca, anottappaṃ mohena kilesa ceva kilesasampayuttañca, moho anottappena kilesa ceva kilesasampayutto ca, lobho uddhaccena kilesa ceva kilesasampayutto ca, uddhaccaṃ lobhena kilesa ceva kilesasampayuttañca, doso uddhaccena kilesa ceva kilesasampayutto ca, uddhaccaṃ dosena kilesa ceva kilesasampayuttañca, moho uddhaccena kilesa ceva kilesasampayutto ca, uddhaccaṃ mohena kilesa ceva kilesasampayuttañca, māno uddhaccena kilesa ceva kilesasampayutto ca, uddhaccaṃ mānena kilesa ceva kilesasampayuttañca, diṭṭhi uddhaccena kilesa ceva kilesasampayuttā ca, uddhaccaṃ diṭṭhiyā kilesa ceva kilesasampayuttañca, vicikicchā uddhaccena kilesa ceva kilesasampayuttā ca, uddhaccaṃ vicikicchāya kilesa ceva kilesasampayuttañca, thināṃ uddhaccena kilesa ceva kilesasampayuttañca, uddhaccaṃ thinena kilesa ceva kilesasampayuttañca, ahirikaṃ uddhaccena kilesa ceva kilesasampayuttañca, uddhaccaṃ ahirikena kilesa ceva kilesasampayuttañca, anottappaṃ uddhaccena kilesa ceva kilesasampayuttañca, uddhaccaṃ anottappena kilesa ceva kilesasampayuttañca, lobho ahirikena kilesa ceva kilesasampayutto ca, ahirikaṃ lobhena kilesa ceva kilesasampayuttañca, doso ahirikena kilesa ceva kilesasampayutto ca, ahirikaṃ dosena kilesa ceva kilesasampayuttañca, moho ahirikena kilesa ceva kilesasampayutto ca, ahirikaṃ mohena kilesa ceva kilesasampayuttañca, māno ahirikena kilesa ceva kilesasampayutto ca, ahirikaṃ mānena kilesa ceva kilesasampayuttañca, diṭṭhi ahirikena kilesa ceva kilesasampayuttā ca, ahirikaṃ

diṭṭhiyā kilesa ceva kilesasampayuttañca, vicikicchā ahirikena kilesa ceva kilesasampayuttā ca, ahirikaṃ vicikicchāya kilesa ceva kilesasampayuttañca, thinam ahirikena kilesa ceva kilesasampayuttañca, ahirikaṃ thinena kilesa ceva kilesasampayuttañca, uddhaccaṃ ahirikena kilesa ceva kilesasampayuttañca, ahirikaṃ uddhaccena kilesa ceva kilesasampayuttañca, anottappaṃ ahirikena kilesa ceva kilesasampayuttañca, ahirikaṃ anottappena kilesa ceva kilesasampayuttañca, lobho anottappena kilesa ceva kilesasampayutto ca, anottappaṃ lobhena kilesa ceva kilesasampayuttañca, doso anottappena kilesa ceva kilesasampayutto ca, anottappaṃ dosena kilesa ceva kilesasampayuttañca, moho anottappena kilesa ceva kilesasampayutto ca, anottappaṃ mohena kilesa ceva kilesasampayuttañca, māno anottappena kilesa ceva kilesasampayutto ca, anottappaṃ mānena kilesa ceva kilesasampayuttañca, diṭṭhi anottappena kilesa ceva kilesasampayuttā ca, anottappaṃ diṭṭhiyā kilesa ceva kilesasampayuttañca, vicikicchā anottappena kilesa ceva kilesasampayuttā ca, anottappaṃ vicikicchāya kilesa ceva kilesasampayuttañca, thinam anottappena kilesa ceva kilesasampayuttañca, anottappaṃ thinena kilesa ceva kilesasampayuttañca, uddhaccaṃ anottappena kilesa ceva kilesasampayuttañca, anottappaṃ uddhaccena kilesa ceva kilesasampayuttañca, ahirikaṃ anottappena kilesa ceva kilesasampayuttañca, anottappaṃ ahirikena kilesa ceva kilesasampayuttañca – ime dhammā kilesā ceva kilesasampayuttā ca.

1258. Katame dhammā kilesasampayuttā ceva no ca kilesā? Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā te dhamme ṭhapetvā vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā kilesasampayuttā ceva no ca kilesā.

1259. Katame dhammā kilesavippayuttā saṃkilesikā? Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā sāsavā kusalābyākātā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā; rūpakkhando...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā kilesavippayuttā saṃkilesikā.

1260. Katame dhammā kilesavippayuttā asaṃkilesikā? Apariyāpannā maggā ca, maggaphalāni ca, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā kilesavippayuttā asaṃkilesikā.

Piṭṭhidukaṃ

1261. Katame dhammā dassanena pahātabbā? Tīṇi saṃyojanāni – sakkāyadiṭṭhi, vicikicchā, sīlabbataparāmāso.

1262. Tattha katamā sakkāyadiṭṭhi? Idha assutavā puthujjano ariyānaṃ adassāvī ariyadhammassa akovido ariyadhamme avinīto sappurisānaṃ adassāvī sappurisadhammassa akovido sappurisadhamme avinīto rūpaṃ attato samanupassati, rūpavantaṃ vā attānaṃ, attani vā rūpaṃ, rūpasmim vā attānaṃ. Vedanaṃ...pe... saññaṃ...pe... saṅkhāre...pe... viññāṇaṃ attato samanupassati, viññāṇavantaṃ vā attānaṃ, attani vā viññāṇaṃ, viññāṇasmim vā attānaṃ. Yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṃ...pe... vipariyāsaggāho – ayaṃ vuccati sakkāyadiṭṭhi.

1263. Tattha katamā vicikicchā? Satthari kaṅkhati vicikicchati...pe... thambhitattaṃ cittassa manovilekho – ayaṃ vuccati vicikicchā.

1264. Tattha katamo sīlabbataparāmāso? Ito bahiddhā samaṇabrāhmaṇānaṃ sīlena suddhi vatena suddhi sīlabbatena suddhīti – yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṃ...pe... vipariyāsaggāho – ayaṃ vuccati sīlabbataparāmāso. Imāni tīṇi saṃyojanāni, tadekaṭṭhā ca kilesā, taṃsampayutto vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho, taṃsamutṭhānaṃ kāyakammaṃ vacīkammaṃ manokammaṃ – ime dhammā dassanena pahātabbā.

1265. Katame dhammā na dassanena pahātabbā? Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākātā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā, apariyāpannā; vedanākkhandho...pe...

viññāṇakkhandho, sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā na dassanena pahātabbā.

1266. Katame dhammā bhāvanāya pahātabbā? Avaseso lobho doso moho, tadekaṭṭhā ca kilesā, taṃsampayutto vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho, taṃsamutṭhānaṃ kāyakammaṃ, vacīkammaṃ manokammaṃ – ime dhammā bhāvanāya pahātabbā.

1267. Katame dhammā na bhāvanāya pahātabbā? Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā, apariyāpannā; vedanākkhandho ... pe... viññāṇakkhandho; sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā na bhāvanāya pahātabbā.

1268. Katame dhammā dassanena pahātabbahetukā? Tīṇi saṃyojanāni – sakkāyaditṭhi, vicikicchā, sīlabbataparāmāso.

1269. Tattha katamā sakkāyaditṭhi? Idha assutavā puthujjano ariyānaṃ adassāvī ariyadhammassa akovido ariyadhamme avinīto sappurisānaṃ adassāvī sappurisadhammassa akovido sappurisadhamme avinīto rūpaṃ attato samanupassati, rūpavantaṃ vā attānaṃ, attani vā rūpaṃ, rūpasmim vā attānaṃ. Vedanaṃ...pe... saññaṃ...pe... saṅkhāre...pe... viññāṇaṃ attato samanupassati, viññāṇavantaṃ vā attānaṃ, attani vā viññāṇaṃ, viññāṇasmim vā attānaṃ. Yā evarūpā ditṭhi ditṭhigataṃ...pe... vipariyāsaggāho – ayaṃ vuccati sakkāyaditṭhi.

1270. Tattha katamā vicikicchā? Satthari kaṅkhati vicikicchati...pe... thambhitattaṃ cittassa manovilekko – ayaṃ vuccati vicikicchā.

1271. Tattha katamo sīlabbataparāmāso? Ito bahiddhā samaṇabrāhmaṇānaṃ sīlena suddhi vatena suddhi sīlabbatena suddhīti – yā evarūpā ditṭhi ditṭhigataṃ...pe... vipariyāsaggāho – ayaṃ vuccati sīlabbataparāmāso. Imāni tīṇi saṃyojanāni, tadekaṭṭhā ca kilesā, taṃsampayutto vedanākkhandho... pe... viññāṇakkhandho, taṃsamutṭhānaṃ kāyakammaṃ, vacīkammaṃ, manokammaṃ – ime dhammā dassanena pahātabbahetukā. Tīṇi saṃyojanāni – sakkāyaditṭhi, vicikicchā, sīlabbataparāmāso – ime dhammā dassanena pahātabbā. Tadekaṭṭho lobho doso moho – ime dhammā dassanena pahātabbahetū. Tadekaṭṭhā ca kilesā, taṃsampayutto vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho, taṃsamutṭhānaṃ kāyakammaṃ, vacīkammaṃ, manokammaṃ – ime dhammā dassanena pahātabbahetukā.

1272. Katame dhammā na dassanena pahātabbahetukā? Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā, apariyāpannā; vedanākkhandho... pe... viññāṇakkhandho; sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā na dassanena pahātabbahetukā.

1273. Katame dhammā bhāvanāya pahātabbahetukā? Avaseso lobho doso moho – ime dhammā bhāvanāya pahātabbahetū. Tadekaṭṭhā ca kilesā, taṃsampayutto vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho, taṃsamutṭhānaṃ kāyakammaṃ, vacīkammaṃ, manokammaṃ – ime dhammā bhāvanāya pahātabbahetukā.

1274. Katame dhammā na bhāvanāya pahātabbahetukā? Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā, apariyāpannā; vedanākkhandho... pe... viññāṇakkhandho; sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā na bhāvanāya pahātabbahetukā.

1275. Katame dhammā savitakkā? Savitakkabhūmiyaṃ kāmāvacare rūpāvacare apariyāpanne, vitakkaṃ ṭhapetvā, taṃsampayutto vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā savitakkā.

1276. Katame dhammā avitakkā? Avitakkabhūmiyaṃ kāmāvacare rūpāvacare arūpāvacare

apariyāpanne; vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; vitakko ca, sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā avitakkā.

1277. Katame dhammā savicārā? Savicārabhūmiyaṃ kāmāvacare rūpāvacare apariyāpanne, vicāraṃ ṭhapetvā, taṃsampayutto vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho, viññāṇakkhandho – ime dhammā savicārā.

1278. Katame dhammā avicārā? Avicārabhūmiyaṃ kāmāvacare rūpāvacare arūpāvacare apariyāpanne; vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; vicāro ca, sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā avicārā.

1279. Katame dhammā sappītikā? Sappītikabhūmiyaṃ kāmāvacare rūpāvacare apariyāpanne, pītiṃ ṭhapetvā, taṃsampayutto vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā sappītikā.

1280. Katame dhammā appītikā? Appītikabhūmiyaṃ kāmāvacare rūpāvacare arūpāvacare apariyāpanne; vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; pīti ca, sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā appītikā.

1281. Katame dhammā pītisahagatā? Pītibhūmiyaṃ kāmāvacare rūpāvacare apariyāpanne, pītiṃ ṭhapetvā, taṃsampayutto vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā pītisahagatā.

1282. Katame dhammā na pītisahagatā? Na pītibhūmiyaṃ kāmāvacare rūpāvacare arūpāvacare apariyāpanne; vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; pīti ca, sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā na pītisahagatā.

1283. Katame dhammā sukhasahagatā? Sukhabhūmiyaṃ kāmāvacare rūpāvacare apariyāpanne, sukhaṃ ṭhapetvā, taṃsampayutto saññākkhandho, saṅkhārakkhandho, viññāṇakkhandho – ime dhammā sukhasahagatā.

1284. Katame dhammā na sukhasahagatā? Na sukhabhūmiyaṃ kāmāvacare rūpāvacare arūpāvacare apariyāpanne; vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho; sukhañca, sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā na sukhasahagatā.

1285. Katame dhammā upekkhāsahagatā? Upekkhābhūmiyaṃ kāmāvacare rūpāvacare arūpāvacare apariyāpanne, upekkhaṃ ṭhapetvā, taṃsampayutto saññākkhandho, saṅkhārakkhandho, viññāṇakkhandho – ime dhammā upekkhāsahagatā.

1286. Katame dhammā na upekkhāsahagatā? Na upekkhābhūmiyaṃ kāmāvacare rūpāvacare apariyāpanne, vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho, upekkhā ca, sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā na upekkhāsahagatā.

1287. Katame dhammā kāmāvacarā? Heṭṭhato avicinirayaṃ pariyantaṃ karitvā, uparito paranimmitavasavattī deve [\[paranimmitavasavattideve \(sī. ka.\)\]](#) anto karitvā, yaṃ etasmiṃ antare etthāvacarā ettha pariyāpannā khandhadhātu āyatanā, rūpaṃ vedanā saññā saṅkhārā viññāṇaṃ – ime dhammā kāmāvacarā.

1288. Katame dhammā na kāmāvacarā? Rūpāvacarā, arūpāvacarā, apariyāpannā – ime dhammā na kāmāvacarā.

1289. Katame dhammā rūpāvacarā? Heṭṭhato brahmalokaṃ pariyantaṃ karitvā, uparito akaniṭṭhe

deve [akaniṭṭhadeve (sī. ka.)] anto karitvā, yaṃ etasmiṃ antare etthāvacarā ettha pariyāpannā samāpannassa vā upapannassa vā diṭṭhadhammasukhavihārissa [diṭṭhadhammasukhavihārassa (ka.)] vā cittacetāsikā dhammā – ime dhammā rūpāvacarā.

1290. Katame dhammā na rūpāvacarā? Kāmāvacarā, arūpāvacarā, apariyāpannā – ime dhammā na rūpāvacarā.

1291. Katame dhammā arūpāvacarā? Heṭṭhato ākāśānañcāyatanupage deve pariyantaṃ karitvā, uparito nevasaññānāsaññāyatanupage deve anto karitvā, yaṃ etasmiṃ antare etthāvacarā ettha pariyāpannā samāpannassa vā upapannassa vā diṭṭhadhammasukhavihārissa vā cittacetāsikā dhammā – ime dhammā arūpāvacarā.

1292. Katame dhammā na arūpāvacarā? Kāmāvacarā, rūpāvacarā, apariyāpannā – ime dhammā na arūpāvacarā.

1293. Katame dhammā pariyāpannā? Sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā, rūpakkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā pariyāpannā.

1294. Katame dhammā apariyāpannā? Maggā ca, maggaphalāni ca, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā apariyāpannā.

1295. Katame dhammā niyyānikā? Cattāro maggā apariyāpannā – ime dhammā niyyānikā.

1296. Katame dhammā aniyyānikā? Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā, apariyāpannā; vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho, sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā aniyyānikā.

1297. Katame dhammā niyatā? Pañca kammāni ānantarikāni, yā ca micchādiṭṭhi niyatā, cattāro maggā apariyāpannā – ime dhammā niyatā.

1298. Katame dhammā aniyatā? Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā, apariyāpannā; vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho, sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā aniyatā.

1299. Katame dhammā sauttarā? Sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā; rūpakkhandho...pe... viññāṇakkhandho – ime dhammā sauttarā.

1300. Katame dhammā anuttarā? Apariyāpannā maggā ca, maggaphalāni ca, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā anuttarā.

1301. Katame dhammā saraṇā? Tīṇi akusalamūlāni lobho, doso, moho; tadekaṭṭhā ca kilesā, taṃsampayutto vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho, taṃsamutṭhānaṃ kāyakammaṃ, vacīkammaṃ, manokammaṃ – ime dhammā saraṇā.

1302. Katame dhammā araṇā? Kusalābyākatā dhammā kāmāvacarā, rūpāvacarā, arūpāvacarā, apariyāpannā; vedanākkhandho...pe... viññāṇakkhandho, sabbañca rūpaṃ, asaṅkhatā ca dhātu – ime dhammā araṇā.

Abhidhammadukaṃ.

Suttantikadukanikkhepaṃ

1303. Katame dhammā vijjābhāgino? Vijjāya sampayuttakā dhammā – ime dhammā vijjābhāgino.

1304. Katame dhammā avijjābhāgino? Avijjāya sampayuttakā dhammā – ime dhammā avijjābhāgino.

1305. Katame dhammā vijjūpamā? Heṭṭhimesu tīsu ariyamaggesu paññā – ime dhammā vijjūpamā.

1306. Katame dhammā vajirūpamā? Upariṭṭhime arahattamagge paññā – ime dhammā vajirūpamā.

1307. Katame dhammā bālā? Ahirīkañca anottappañca – ime dhammā bālā. Sabbepi akusalā dhammā bālā.

1308. Katame dhammā paṇḍitā? Hirī ca ottappañca – ime dhammā paṇḍitā. Sabbepi kusalā dhammā paṇḍitā.

1309. Katame dhammā kaṇhā? Ahirīkañca anottappañca – ime dhammā kaṇhā. Sabbepi akusalā dhammā kaṇhā.

1310. Katame dhammā sukkā? Hirī ca ottappañca – ime dhammā sukkā? Sabbepi kusalā dhammā sukkā.

1311. Katame dhammā tapanīyā? Kāyaduccaritaṃ, vacīduccaritaṃ, manoduccaritaṃ – ime dhammā tapanīyā. Sabbepi akusalā dhammā tapanīyā.

1312. Katame dhammā atapanīyā? Kāyasucaritaṃ, vacīsucaritaṃ, manusucaritaṃ – ime dhammā atapanīyā. Sabbepi kusalā dhammā atapanīyā.

1313. Katame dhammā adhivacanā? Yā tesam tesam dhammānaṃ saṅkhā samaññā paññatti vohāro nāmaṃ nāmakammaṃ nāmadheyyaṃ nirutti byañjanaṃ abhilāpo – ime dhammā adhivacanā. Sabbeva dhammā adhivacanapathā.

1314. Katame dhammā nirutti? Yā tesam tesam dhammānaṃ saṅkhā samaññā paññatti vohāro nāmaṃ nāmakammaṃ nāmadheyyaṃ nirutti byañjanaṃ abhilāpo – ime dhammā nirutti. Sabbeva dhammā niruttipathā.

1315. Katame dhammā paññatti? Yā tesam tesam dhammānaṃ saṅkhā samaññā paññatti vohāro nāmaṃ nāmakammaṃ nāmadheyyaṃ nirutti byañjanaṃ abhilāpo – ime dhammā paññatti. Sabbeva dhammā paññattipathā.

1316. Tattha katamaṃ nāmaṃ? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho, viññānakkhandho, asaṅkhatā ca dhātu – idaṃ vuccati nāmaṃ.

1317. Tattha katamaṃ rūpaṃ? Cattāro ca mahābhūtā, catunnañca mahābhūtānaṃ upādāya rūpaṃ – idaṃ vuccati rūpaṃ.

1318. Tattha katamā avijjā? Yaṃ aññānaṃ adassanaṃ...pe... avijjālaṅgī moho akusalamūlaṃ – ayaṃ vuccati avijjā.

1319. Tattha katamā bhavataṇhā? Yo bhavesu bhavachando...pe... bhavajjhosānaṃ – ayaṃ vuccati bhavataṇhā.

1320. Tattha katamā bhavadiṭṭhi? Bhavissati attā ca loko cāti, yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṃ...pe... vipariyāsaggāho – ayaṃ vuccati bhavadiṭṭhi.

1321. Tattha katamā vibhavadiṭṭhi? Na bhavissati attā ca loko cāti, yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṃ...pe... vipariyāsaggāho – ayaṃ vuccati vibhavadiṭṭhi.

1322. Tattha katamā sassatadiṭṭhi? Sassato attā ca loko cāti, yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṃ...pe... vipariyāsaggāho – ayaṃ vuccati sassatadiṭṭhi.

1323. Tattha katamā ucchedadiṭṭhi? Ucchijjissati attā ca loko cāti, yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṃ...pe... vipariyāsaggāho – ayaṃ vuccati ucchedadiṭṭhi.

1324. Tattha katamā antavā diṭṭhi? Antavā attā ca loko cāti, yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṃ...pe... vipariyāsaggāho – ayaṃ vuccati antavā diṭṭhi.

1325. Tattha katamā anantavā diṭṭhi? Anantavā attā ca loko cāti, yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṃ...pe... vipariyāsaggāho – ayaṃ vuccati anantavā diṭṭhi.

1326. Tattha katamā pubbantānudiṭṭhi? Pubbantāṃ ārabba yā uppajjati diṭṭhi diṭṭhigataṃ...pe... vipariyāsaggāho – ayaṃ vuccati pubbantānudiṭṭhi.

1327. Tattha katamā aparantānudiṭṭhi? Aparantāṃ ārabba yā uppajjati diṭṭhi diṭṭhigataṃ...pe... vipariyāsaggāho – ayaṃ vuccati aparantānudiṭṭhi.

1328. Tattha katamaṃ ahirikaṃ? Yaṃ na hiriyati hiriyitabbena, na hiriyati pāpakānaṃ akusalānaṃ dhammānaṃ samāpattiyā – idaṃ vuccati ahirikaṃ.

1329. Tattha katamaṃ anottappaṃ? Yaṃ na ottappati ottappitabbena, na ottappati pāpakānaṃ akusalānaṃ dhammānaṃ samāpattiyā – idaṃ vuccati anottappaṃ.

1330. Tattha katamā hirī? Yaṃ hiriyati hiriyitabbena, hiriyati pāpakānaṃ akusalānaṃ dhammānaṃ samāpattiyā – ayaṃ vuccati hirī.

1331. Tattha katamaṃ ottappaṃ? Yaṃ ottappati ottappitabbena, ottappati pāpakānaṃ akusalānaṃ dhammānaṃ samāpattiyā – idaṃ vuccati ottappaṃ.

1332. Tattha katamā dovacassatā? Sahadhammike vuccamāne dovacassāyaṃ dovacassiyaṃ dovacassatā vippaṭikūlaggāhitā vipaccanīkasātataṃ anādariyaṃ anādaratā agāravatā appaṭissavatā – ayaṃ vuccati dovacassatā.

1333. Tattha katamā pāpamittatā? Ye te puggalā assaddhā dussīlā appassutā maccharino duppañña, yā tesam sevanā nisevanā samsevanā bhajanā sambhajanā bhatti sambhatti taṃsampaṅkatā – ayaṃ vuccati pāpamittatā.

1334. Tattha katamā sovacassatā? Sahadhammike vuccamāne sovacassāyaṃ sovacassiyaṃ sovacassatā appaṭikūlaggāhitā avipaccanīkasātataṃ sagāravatā sādariyaṃ sādaratā sappaṭissavatā – ayaṃ vuccati sovacassatā.

1335. Tattha katamā kalyāṇamittatā? Ye te puggalā saddhā sīlavanto bahussutā cāgavanto paññavanto, yā tesam sevanā nisevanā samsevanā bhajanā sambhajanā bhatti sambhatti taṃsampaṅkatā – ayaṃ vuccati kalyāṇamittatā.

1336. Tattha katamā āpattikusalatā? Pañcapi āpattikkhandhā āpattiyo, sattapi āpattikkhandhā āpattiyo. Yā tāsam āpattīnam āpattikusalatā paññā pajānanā...pe... amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi – ayaṃ vuccati āpattikusalatā.

1337. Tattha katamā āpattivuṭṭhānakusalatā? Yā tāhi āpattīhi vuṭṭhānakusalatā paññā pajānanā...pe... amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi – ayaṃ vuccati āpattivuṭṭhānakusalatā.

1338. Tattha katamā samāpattikusalatā? Atthi savitakkasavicārā samāpatti, atthi avitakkavicāramattā samāpatti, atthi avitakkaavicārā samāpatti. Yā tāsam samāpattīnam samāpattikusalatā paññā pajānanā...pe... amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi – ayaṃ vuccati samāpattikusalatā.

1339. Tattha katamā samāpattivuṭṭhānakusalatā? Yā tāhi samāpattīhi vuṭṭhānakusalatā paññā pajānanā...pe... amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi – ayaṃ vuccati samāpattivuṭṭhānakusalatā.

1340. Tattha katamā dhātukusalatā? Aṭṭhārasa dhātuyo cakkhudhātu rūpadhātu cakkhaviññādhātu, sotadhātu saddadhātu sotaviññādhātu, ghānadhātu gandhadhātu ghānaviññādhātu, jivhādhātu rasadhātu jivhāviññādhātu, kāyadhātu phoṭṭhabbadhātu kāyaviññādhātu, manodhātu dhammadhātu manoviññādhātu. Yā tāsam dhātūnam dhātukusalatā paññā pajānanā...pe... amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi – ayaṃ vuccati dhātukusalatā.

1341. Tattha katamā manasikārakusalatā? Yā tāsam dhātūnam manasikārakusalatā paññā pajānanā...pe... amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi – ayaṃ vuccati manasikārakusalatā.

1342. Tattha katamā āyatanakusalatā? Dvādasāyatanāni – cakkhāyatanam, rūpāyatanam, sotāyatanam, saddāyatanam, ghānāyatanam, gandhāyatanam, jivhāyatanam, rasāyatanam, kāyāyatanam, phoṭṭhabbāyatanam, manāyatanam, dhammāyatanam. Yā tesam āyatanānam āyatanakusalatā paññā pajānanā...pe... amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi – ayaṃ vuccati āyatanakusalatā.

1343. Tattha katamā paṭiccasamuppādakusalatā? Avijjāpaccayā saṅkhārā, saṅkhārapaccayā viññānam, viññāpaccayā nāmarūpaṃ, nāmarūpapaccayā saḷāyatanam, saḷāyatanapaccayā phasso, phassapaccayā vedanā, vedanāpaccayā taṇhā, taṇhāpaccayā upādānam, upādānapaccayā bhavo, bhavapaccayā jāti, jātipaccayā jarāmaraṇam sokaparidevadukkhadomanassupāyāsā sambhavanti; evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hotīti. Yā tattha paññā pajānanā...pe... amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi – ayaṃ vuccati paṭiccasamuppādakusalatā.

1344. Tattha katamā ṭhānakusalatā? Ye ye dhammā yesam yesam dhammānam hetū paccayā uppādāya [uppādāya (sī. ka.)] taṃ taṃ ṭhānanti, yā tattha paññā pajānanā...pe... amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi – ayaṃ vuccati ṭhānakusalatā.

1345. Tattha katamā aṭṭhānakusalatā? Ye ye dhammā yesam yesam dhammānam na hetū na paccayā uppādāya taṃ taṃ aṭṭhānanti, yā tattha paññā pajānanā...pe... amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi – ayaṃ vuccati aṭṭhānakusalatā.

1346. Tattha katamo ajjavo? Yā ajjavatā ajjimhatā avaṅkatā akuṭilatā – ayaṃ vuccati ajjavo.

1347. Tattha katamo maddavo? Yā mudutā maddavatā akakkhaḷatā akathinatā nīcacittatā – ayaṃ

vuccati maddavo.

1348. Tattha katamā khanti? Yā khanti khamanatā adhvāsanaṭā acaṇḍikkaṃ anasuropo attamanatā cittassa – ayaṃ vuccati khanti.

1349. Tattha katamaṃ soraccaṃ? Yo kāyiko avītikkamo, vācasiko avītikkamo, kāyikavācasiko avītikkamo – idaṃ vuccati soraccaṃ. Sabbopi sīlasaṃvaro soraccaṃ.

1350. Tattha katamaṃ sākhalayaṃ? Yā sā vācā aṇḍakā kakkasā parakaṭukā parābhisajjanī kodhasāmantā asamādhisaṃvattanikā, tathārūpiṃ vācaṃ pahāya yā sā vācā neḷā kaṇṇasukhā pemaṇiyā hadayaṅgamā porī bahujanakantā bahujanamanāpā tathārūpiṃ vācaṃ bhāsitaṃ hoti; yā tattha saṅhavācatā sakhilavācatā aphaṇṇavācatā – idaṃ vuccati sākhalayaṃ.

1351. Tattha katamo paṭisanthāro? Dve paṭisanthārā – āmisapaṭisanthāro ca dhammapaṭisanthāro ca. Idhekacco paṭisanthārako hoti āmisapaṭisanthārena vā dhammapaṭisanthārena vā – ayaṃ vuccati paṭisanthāro.

1352. Tattha katamā indriyesu aguttadvāratā? Idhekacco cakkhunā rūpaṃ disvā nimittaggāhī hoti anubyañjanaggāhī. Yatvādhikaraṇameṇaṃ cakkhundriyaṃ asaṃvutaṃ viharantaṃ abhijjhādomanassā pāpakā akusalā dhammā anvāssaveyyuṃ, tassa saṃvarāya na paṭipajjati, na rakkhati cakkhundriyaṃ, cakkhundriye na saṃvaraṃ āpajjati. Sotena saddaṃ sutvā...pe... ghānena gandhaṃ ghāyitvā...pe... jivhāya rasaṃ sāyitvā...pe... kāyena phoṭṭhabbaṃ phusitvā...pe... manasā dhammaṃ viññāya nimittaggāhī hoti anubyañjanaggāhī. Yatvādhikaraṇameṇaṃ manindriyaṃ asaṃvutaṃ viharantaṃ abhijjhādomanassā pāpakā akusalā dhammā anvāssaveyyuṃ, tassa saṃvarāya na paṭipajjati, na rakkhati manindriyaṃ, manindriye na saṃvaraṃ āpajjati. Yā imesaṃ channaṃ indriyānaṃ agutti agopanaṃ anārakkho asaṃvaro – ayaṃ vuccati indriyesu aguttadvāratā.

1353. Tattha katamā bhojane amattaññutā? Idhekacco appaṭisaṅkhā ayoniso āhāraṃ āhāreti davāya madāya maṇḍanāya vibhūsanāya. Yā tattha asantuṭṭhitā amattaññutā appaṭisaṅkhā bhojane – ayaṃ vuccati bhojane amattaññutā.

1354. Tattha katamā indriyesu guttadvāratā? Idhekacco cakkhunā rūpaṃ disvā na nimittaggāhī hoti na anubyañjanaggāhī. Yatvādhikaraṇameṇaṃ cakkhundriyaṃ asaṃvutaṃ viharantaṃ abhijjhādomanassā pāpakā akusalā dhammā anvāssaveyyuṃ, tassa saṃvarāya paṭipajjati, rakkhati cakkhundriyaṃ, cakkhundriye saṃvaraṃ āpajjati. Sotena saddaṃ sutvā...pe... ghānena gandhaṃ ghāyitvā...pe... jivhāya rasaṃ sāyitvā...pe... kāyena phoṭṭhabbaṃ phusitvā...pe... manasā dhammaṃ viññāya na nimittaggāhī hoti nānubyañjanaggāhī. Yatvādhikaraṇameṇaṃ manindriyaṃ asaṃvutaṃ viharantaṃ abhijjhādomanassā pāpakā akusalā dhammā anvāssaveyyuṃ, tassa saṃvarāya paṭipajjati, rakkhati manindriyaṃ, manindriye saṃvaraṃ āpajjati. Yā imesaṃ channaṃ indriyānaṃ gutti gopanaṃ ārakkho saṃvaro – ayaṃ vuccati indriyesu guttadvāratā.

1355. Tattha katamā bhojane mattaññutā? Idhekacco paṭisaṅkhā yoniso āhāraṃ āhāreti – neva davāya na madāya na maṇḍanāya na vibhūsanāya yāvadeva imassa kāyassa ṭhitiyā yāpanāya vihiṃsūparatiyā brahmacariyānuggahāya, iti purāṇaṇca vedanaṃ paṭihaṅkhāmi, navaṇca vedanaṃ na uppādessāmi, yātrā ca me bhavissati anavajjātā ca phāsuviḥāro cāti. Yā tattha santuṭṭhitā mattaññutā paṭisaṅkhā bhojane – ayaṃ vuccati bhojane mattaññutā.

1356. Tattha katamaṃ muṭṭhasaccaṃ? Yā asati ananussati appaṭissati asati asaraṇatā adhāraṇatā pilāpanatā sammusanatā – idaṃ vuccati muṭṭhasaccaṃ.

1357. Tattha katamaṃ asampajaññaṃ? Yaṃ aññāṇaṃ adassanaṃ...pe... avijjālaṅgī moho

akusalamūlaṃ – idaṃ vuccati asampajaññaṃ.

1358. Tattha katamā sati? Yā sati anussati paṭissati sati saraṇatā dhāraṇatā apilāpanatā asammusanatā sati satindriyaṃ satibalaṃ sammāsati – ayaṃ vuccati sati.

1359. Tattha katamaṃ sampajaññaṃ? Yā paññā pajānanā...pe... amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi – idaṃ vuccati sampajaññaṃ.

1360. Tattha katamaṃ paṭisaṅkhānabalaṃ? Yā paññā pajānanā...pe... amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi – idaṃ vuccati paṭisaṅkhānabalaṃ.

1361. Tattha katamaṃ bhāvanābalaṃ? Yā kusalānaṃ dhammānaṃ āsevanā bhāvanā bahulīkammaṃ – idaṃ vuccati bhāvanābalaṃ. Sattapi bojjaṅgā bhāvanābalaṃ.

1362. Tattha katamo samatho? Yā cittassa ṭhiti...pe... sammāsamādhi – ayaṃ vuccati samatho.

1363. Tattha katamā vipassanā? Yā paññā pajānanā...pe... amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi – ayaṃ vuccati vipassanā.

1364. Tattha katamaṃ samathanimittaṃ? Yā cittassa ṭhiti...pe... sammāsamādhi – idaṃ vuccati samathanimittaṃ.

1365. Tattha katamaṃ paggāhanimittaṃ? Yo cetasiko vīriyārambho...pe... sammāvāyāmo – idaṃ vuccati paggāhanimittaṃ.

1366. Tattha katamo paggāho? Yo cetasiko vīriyārambho...pe... sammāvāyāmo – ayaṃ vuccati paggāho.

1367. Tattha katamo avikkhepo? Yā cittassa ṭhiti...pe... sammāsamādhi – ayaṃ vuccati avikkhepo.

1368. Tattha katamā sīlavipatti? Yo kāyiko vītikamo, vācasiko vītikamo, kāyikavācasiko vītikamo – ayaṃ vuccati sīlavipatti. Sabbampi dussilyaṃ sīlavipatti.

1369. Tattha katamā diṭṭhivipatti? Natthi dinnāṃ, natthi yiṭṭhaṃ, natthi hutāṃ, natthi sukatadukkaṭānaṃ kammānaṃ phalaṃ vipāko, natthi ayaṃ loko, natthi paro loko, natthi mātā, natthi pitā, natthi sattā opapātikā, natthi loke samaṇabrāhmaṇā sammaggatā sammāpaṭipannā ye imaṅca lokaṃ paraṅca lokaṃ sayāṃ abhiññā sacchikatvā pavedentī: yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṃ...pe... vipariyāsaggāho – ayaṃ vuccati diṭṭhivipatti. Sabbāpi micchādiṭṭhi diṭṭhivipatti.

1370. Tattha katamā sīlasampadā? Yo kāyiko avītikamo, vācasiko avītikamo, kāyikavācasiko avītikamo – ayaṃ vuccati sīlasampadā. Sabbopi sīlasaṃvaro sīlasampadā.

1371. Tattha katamā diṭṭhisampadā? Atthi dinnāṃ, atthi yiṭṭhaṃ, atthi hutāṃ, atthi sukatadukkaṭānaṃ kammānaṃ phalaṃ vipāko, atthi ayaṃ loko, atthi paro loko, atthi mātā, atthi pitā, atthi sattā opapātikā, atthi loke samaṇabrāhmaṇā sammaggatā sammāpaṭipannā ye imaṅca lokaṃ paraṅca lokaṃ sayāṃ abhiññā sacchikatvā pavedentī: yā evarūpā paññā pajānanā...pe... amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi – ayaṃ vuccati diṭṭhisampadā. Sabbāpi sammādiṭṭhi diṭṭhisampadā.

1372. Tattha katamā sīlavisuddhi? Yo kāyiko avītikamo, vācasiko avītikamo, kāyikavācasiko avītikamo – ayaṃ vuccati sīlavisuddhi. Sabbopi sīlasaṃvaro sīlavisuddhi.

1373. Tattha katamā diṭṭhivissuddhi? Kammassakatañāṇaṃ saccānulomikañāṇaṃ maggasamaṅgissa ñāṇaṃ phalāsamaṅgissa ñāṇaṃ.

1374. Diṭṭhivissuddhi kho panāti – yā paññā pajānanā...pe... amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi.

1375. Yathādiṭṭhissa ca padhānanti – yo cetasiko vīriyārambho...pe... sammāvāyāmo.

1376. Saṃvegoti – jātibhayaṃ jarābhayaṃ byādhibhayaṃ maraṇabhayaṃ. Saṃvejaniyaṃ [saṃvejanīyaṃ (sī.)] ṭhānanti – jāti jarā byādhi maraṇaṃ.

1377. Saṃviggassa ca yoniso padhānanti – idha bhikkhu anuppannānaṃ pāpakānaṃ akusalānaṃ dhammānaṃ anuppādāya chandaṃ janeti vāyamati vīriyaṃ ārabhati cittaṃ paggaṇhāti padahati, uppannānaṃ pāpakānaṃ akusalānaṃ dhammānaṃ pahānāya chandaṃ janeti vāyamati vīriyaṃ ārabhati cittaṃ paggaṇhāti padahati, anuppannānaṃ kusalānaṃ dhammānaṃ uppādāya chandaṃ janeti vāyamati vīriyaṃ ārabhati cittaṃ paggaṇhāti padahati, uppannānaṃ kusalānaṃ dhammānaṃ ṭhitiyā asammosāya bhīyyobhāvāya vepullāya bhāvanāya pāripūriyā chandaṃ janeti vāyamati vīriyaṃ ārabhati cittaṃ paggaṇhāti padahati.

1378. Asantuṭṭhitā ca kusalesu dhammesūti – yā kusalānaṃ dhammānaṃ bhāvanāya asantuṭṭhassa bhīyyokamyatā.

1379. Appaṭivānitā ca padhānasminti – yā kusalānaṃ dhammānaṃ bhāvanāya sakkaccakiriyatā sātaccakiriyatā aṭṭhitakiriyatā anolīnavuttitā anikkhittachandatā anikkhittadhuratā āsevanā bhāvanā bahulīkammaṃ.

1380. Vijjāti – tisso vijjā – pubbenivāsānussati ñāṇaṃ vijjā, sattānaṃ cutūpapāte ñāṇaṃ vijjā, āsavānaṃ khaye ñāṇaṃ vijjā.

1381. Vimuttīti – dve vimuttiyo – cittassa [cittassa ca (sī. syā.)] adhimutti, nibbānañca.

1382. Khaye ñāṇanti – maggasamaṅgissa ñāṇaṃ.

1383. Anuppāde ñāṇanti – phalāsamaṅgissa ñāṇaṃ.

Nikkhepaṇḍaṃ niṭṭhitaṃ.

4. Aṭṭhakathākaṇḍaṃ

Tikaatthuddhāro

1384. Katame dhammā kusalā? Catūsu bhūmīsu kusalaṃ – ime dhammā kusalā.

1385. Katame dhammā akusalā? Dvādasa akusalacittuppādā – ime dhammā akusalā.

1386. Katame dhammā abyākatā? Catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā abyākatā.

1387. Katame dhammā sukhāya vedanāya sampayuttā? Kāmāvacarakusalato cattāro somanassasahagatacittuppādā, akusalato cattāro kāmāvacarakusalassa vipākato ca kiriyato ca pañca, rūpāvacaratikacatukkañjānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, lokuttaratikacatukkañjānā kusalato ca

vipākato ca, etthuppannaṃ sukhaṃ vedanaṃ ṭhapetvā – ime dhammā sukhāya vedanāya sampayuttā.

1388. Katame dhammā dukkhāya vedanāya sampayuttā? Dve domanassasahagatacittuppādā, dukkhasahagataṃ kāyaviññānaṃ, etthuppannaṃ dukkhaṃ vedanaṃ ṭhapetvā – ime dhammā dukkhāya vedanāya sampayuttā.

1389. Katame dhammā adukkhamasukhāya vedanāya sampayuttā? Kāmāvacarakusalato cattāro upekkhāsahagatacittuppādā, akusalato cha, kāmāvacarakusalassa vipākato dasa, akusalassa vipākato cha, kiriyato cha, rūpāvacaraṃ catutthaṃ jhānaṃ kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, cattāro arūpāvacarā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, lokuttaraṃ catutthaṃ jhānaṃ kusalato ca vipākato ca, etthuppannaṃ adukkhamasukhaṃ vedanaṃ ṭhapetvā – ime dhammā adukkhamasukhāya vedanāya sampayuttā. Tisso ca vedanā, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā na vattabbā sukhāya vedanāya sampayuttātipi, dukkhāya vedanāya sampayuttātipi, ya vedanāya sampayuttātipi.

1390. Katame dhammā vipākā? Catūsu bhūmīsu vipāko – ime dhammā vipākā.

1391. Katame dhammā vipākadhammadhammā? Catūsu bhūmīsu kusalaṃ akusalaṃ – ime dhammā vipākadhammadhammā.

1392. Katame dhammā nevavipākanavipākadhammadhammā? Tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā nevavipākanavipākadhammadhammā.

1393. Katame dhammā upādiṇṇupādāniyā? Tīsu bhūmīsu vipāko, yañca rūpaṃ kammaṃ katattā – ime dhammā upādiṇṇupādāniyā.

1394. Katame dhammā anupādiṇṇupādāniyā? Tīsu bhūmīsu kusalaṃ, akusalaṃ, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, yañca rūpaṃ na kammaṃ katattā – ime dhammā anupādiṇṇupādāniyā.

1395. Katame dhammā anupādiṇṇaanupādāniyā? Cattāro maggā apariyāpannā, cattāri ca sāmaññaphalāni, nibbānañca – ime dhammā anupādiṇṇaanupādāniyā.

1396. Katame dhammā saṃkiliṭṭhasaṃkilesikā? Dvādasākusalacittuppādā – ime dhammā saṃkiliṭṭhasaṃkilesikā.

1397. Katame dhammā asaṃkiliṭṭhasaṃkilesikā? Tīsu bhūmīsu kusalaṃ, tīsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, sabbañca rūpaṃ – ime dhammā asaṃkiliṭṭhasaṃkilesikā.

1398. Katame dhammā asaṃkiliṭṭhaasaṃkilesikā? Cattāro maggā apariyāpannā, cattāri ca sāmaññaphalāni, nibbānañca – ime dhammā asaṃkiliṭṭhaasaṃkilesikā.

1399. Katame dhammā savitakkasavicārā? Kāmāvacaraṃ kusalaṃ, akusalaṃ, kāmāvacarakusalassa vipākato ekādasa cittuppādā, akusalassa vipākato dve, kiriyato ekādasa, rūpāvacaraṃ paṭhamaṃ jhānaṃ kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, lokuttaraṃ paṭhamaṃ jhānaṃ kusalato ca vipākato ca, etthuppanne vitakkavicāre ṭhapetvā – ime dhammā savitakkasavicārā.

1400. Katame dhammā avitakkavicāramattā? Rūpāvacaraṃ pañcakanaye dutiyaṃ jhānaṃ kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, lokuttaraṃ pañcakanaye dutiyaṃ jhānaṃ kusalato ca vipākato ca, etthuppannaṃ vicāraṃ ṭhapetvā, vitakko ca – ime dhammā avitakkavicāramattā.

1401. Katame dhammā avitakkaavicārā? Dvepañcaviññāṇāni, rūpāvacaratikatikajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, cattāro āruppā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca lokuttaratikatikajjhānā kusalato ca vipākato ca pañcakanaye dutiye jhāne [dutiyaññāṇe (sī.)], uppanno ca vicāro rūpañca nibbānañca – ime dhammā avitakkaavicārā. Vitakkasahajāto vicāro na vattabbo savitakkasavicārotipi, avitakkavicāramattotipi, avitakkaavicārotipi.

1402. Katame dhammā pītisahagatā? Kāmāvacarakusalato cattāro somanassasahagatacittuppādā, akusalato cattāro, kāmāvacarakusalassa vipākato pañca, kiriyato pañca, rūpāvacaradukatikajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, lokuttaradukatikajjhānā kusalato ca vipākato ca, etthuppannaṃ pītiṃ ṭhapetvā – ime dhammā pītisahagatā.

1403. Katame dhammā sukhasahagatā? Kāmāvacarakusalato cattāro somanassasahagatacittuppādā, akusalato cattāro, kāmāvacarakusalassa vipākato cha, kiriyato pañca, rūpāvacaratikacatukkajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, lokuttaratikacatukkajjhānā kusalato ca vipākato ca, etthuppannaṃ sukhaṃ ṭhapetvā – ime dhammā sukhasahagatā.

1404. Katame dhammā upekkhāsahagatā? Kāmāvacarakusalato cattāro upekkhāsahagatacittuppādā, akusalato cha, kāmāvacarakusalassa vipākato dasa, akusalassa vipākato cha, kiriyato cha, rūpāvacaraṃ catutthaṃ jhānaṃ kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, cattāro āruppā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, lokuttaraṃ catutthaṃ jhānaṃ kusalato ca vipākato ca, etthuppannaṃ upekkhaṃ ṭhapetvā – ime dhammā upekkhāsahagatā. Pīti na pītisahagatā, sukhasahagatā, na upekkhāsahagatā. Sukhaṃ na sukhasahagataṃ, siyā pītisahagataṃ, na upekkhāsahagataṃ, siyā na vattabbaṃ pītisahagatanti. Dve domanassasahagatacittuppādā, dukkhasahagatakāyaviññāṇaṃ, yā ca vedanā upekkhā, rūpañca nibbānañca – ime dhammā na vattabbā pītisahagatātipi, sukhasahagatātipi, upekkhāsahagatātipi.

1405. Katame dhammā dassanena pahātabbā? Cattāro diṭṭhigatasampayuttacittuppādā, vicikicchāsahagato cittuppādo – ime dhammā dassanena pahātabbā.

1406. Katame dhammā bhāvanāya pahātabbā? Uddhaccasahagato cittuppādo – ime dhammā bhāvanāya pahātabbā. Cattāro diṭṭhigatavippayuttā lobhasahagatacittuppādā, dve domanassasahagatacittuppādā – ime dhammā siyā dassanena pahātabbā siyā bhāvanāya pahātabbā.

1407. Katame dhammā neva dassanena na bhāvanāya pahātabbā? Catūsu bhūmīsu kusalaṃ, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā neva dassanena na bhāvanāya pahātabbā.

1408. Katame dhammā dassanena pahātabbahetukā? Cattāro diṭṭhigatasampayuttacittuppādā, vicikicchāsahagato cittuppādo, etthuppannaṃ mohaṃ ṭhapetvā – ime dhammā dassanena pahātabbahetukā.

1409. Katame dhammā bhāvanāya pahātabbahetukā? Uddhaccasahagato cittuppādo, etthuppannaṃ mohaṃ ṭhapetvā – ime dhammā bhāvanāya pahātabbahetukā. Cattāro diṭṭhigatavippayuttā lobhasahagatacittuppādā, dve domanassasahagatacittuppādā – ime dhammā siyā dassanena pahātabbahetukā, siyā bhāvanāya pahātabbahetukā.

1410. Katame dhammā neva dassanena na bhāvanāya pahātabbahetukā? Vicikicchāsahagato moho, uddhaccasahagato moho, catūsu bhūmīsu kusalaṃ, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā neva dassanena na bhāvanāya pahātabbahetukā.

1411. Katame dhammā ācayagāmino? Tīsu bhūmīsu kusalaṃ, akusalaṃ – ime dhammā ācayagāmino.

1412. Katame dhammā apacayagāmino? Cattāro maggā apaniyāpannā – ime dhammā apacayagāmino.

1413. Katame dhammā nevācayagāmināpacayagāmino? Catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākatam, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā nevācayagāmināpacayagāmino.

1414. Katame dhammā sekkhā? Cattāro maggā apaniyāpannā, heṭṭhimāni ca tīni sāmāññaphalāni – ime dhammā sekkhā.

1415. Katame dhammā asekkhā? Upariṭṭhimam arahattaphalam – ime dhammā asekkhā.

1416. Katame dhammā nevasekkhanāsekkhā? Tīsu bhūmīsu kusalam, akusalam, tīsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākatam, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā nevasekkhanāsekkhā.

1417. Katame dhammā parittā? Kāmāvacarakusalam, akusalam, sabbo kāmāvacarassa vipāko, kāmāvacarakiriyābyākatam, sabbañca rūpam – ime dhammā parittā.

1418. Katame dhammā mahagatā? Rūpāvacarā, arūpāvacarā, kusalābyākatā – ime dhammā mahagatā.

1419. Katame dhammā appamāṇā? Cattāro maggā apaniyāpannā, cattāri ca sāmāññaphalāni, nibbānañca – ime dhammā appamāṇā.

1420. Katame dhammā parittārammaṇā? Sabbo kāmāvacarassa vipāko, kiriyāmanodhātu, kiriyāhetukamanoviññādhātu somanassasahagatā – ime dhammā parittārammaṇā.

1421. Katame dhammā mahagatārammaṇā? Viññāṇaṅcāyatanaṃ, nevasaññānāsaññāyatanaṃ – ime dhammā mahagatārammaṇā.

1422. Katame dhammā appamāṇārammaṇā? Cattāro maggā apaniyāpannā, cattāri ca sāmāññaphalāni – ime dhammā appamāṇārammaṇā. Kāmāvacarakusalato cattāro ñānavippayuttacittuppādā, kiriyato cattāro ñānavippayuttacittuppādā, sabbam akusalam – ime dhammā siyā parittārammaṇā, siyā mahagatārammaṇā, na appamāṇārammaṇā, siyā na vattabbā parittārammaṇātipi, mahagatārammaṇātipi. Kāmāvacarakusalato cattāro ñānasampayuttacittuppādā, kiriyato cattāro ñānasampayuttacittuppādā, rūpāvacaram catuttham jhānam kusalato ca kiriyato ca, kiriyāhetukamanoviññādhātu upekkhāsahagatā – ime dhammā siyā parittārammaṇā, siyā mahagatārammaṇā, siyā appamāṇārammaṇā, siyā na vattabbā parittārammaṇātipi, mahagatārammaṇātipi, appamāṇārammaṇātipi. Rūpāvacaratikacatukkajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, catutthassa jhānassa vipāko, ākāsaṅcāyatanaṃ, ākiñcaññāyatanaṃ – ime dhammā na vattabbā parittārammaṇātipi, mahagatārammaṇātipi, appamāṇārammaṇātipi. Rūpañca nibbānañca anārammaṇā.

1423. Katame dhammā hīnā? Dvādasa akusalacittuppādā – ime dhammā hīnā.

1424. Katame dhammā majjhimā? Tīsu bhūmīsu kusalam, tīsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākatam, sabbañca rūpam – ime dhammā majjhimā.

1425. Katame dhammā pañītā? Cattāro maggā apaniyāpannā, cattāri ca sāmāññaphalāni, nibbānañca – ime dhammā pañītā.

1426. Katame dhammā micchattaniyatā? Cattāro diṭṭhigatasampayuttacittuppādā, dve domanassasahagatacittuppādā – ime dhammā siyā micchattaniyatā, siyā aniyatā.

1427. Katame dhammā sammattaniyatā? Cattāro maggā aperiyaṅpannā – ime dhammā sammattaniyatā.

1428. Katame dhammā aniyatā? Cattāro diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatacittuppādā, vicikicchāsahagato cittuppādo, uddhaccasahagato cittuppādo, tīsu bhūmīsu kusalaṃ, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā aniyatā.

1429. Katame dhammā maggārammaṇā? Kāmāvacarakusalato cattāro ñāṇasampayuttacittuppādā, kiriyato cattāro ñāṇasampayuttacittuppādā – ime dhammā siyā maggārammaṇā, na maggahetukā; siyā maggādhipatino, siyā na vattabbā maggārammaṇātīpi, maggādhipatinotīpi. Cattāro ariyamaggā na maggārammaṇā, maggahetukā; siyā maggādhipatino, siyā na vattabbā maggādhipatinoti. Rūpāvacaracattutthaṃ jhānaṃ kusalato ca kiriyato ca, kiriyāhetukamanoviññādhātu upekkhāsahagatā – ime dhammā siyā maggārammaṇā; na maggahetukā, na maggādhipatino; siyā na vattabbā maggārammaṇātī. Kāmāvacarakusalato cattāro ñāṇavippayuttacittuppādā, sabbaṃ akusalaṃ, sabbo kāmāvacarassa vipāko, kiriyato cha cittuppādā, rūpāvacaratikacattukkajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, cattutthassa jhānassa vipāko, cattāro āruppā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, cattāri ca sāmāññaphalāni – ime dhammā na vattabbā maggārammaṇātīpi, maggahetukātīpi, maggādhipatinotīpi. Rūpañca nibbānañca anārammaṇā.

1430. Katame dhammā uppannā? Catūsu bhūmīsu vipāko, yañca rūpaṃ kammassa katattā – ime dhammā siyā uppannā, siyā uppādino; na vattabbā anuppannātī. Catūsu bhūmīsu kusalaṃ, akusalaṃ, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, yañca rūpaṃ na kammassa katattā – ime dhammā siyā uppannā, siyā anuppannā, na vattabbā uppādinoti. Nibbānaṃ na vattabbā uppannantīpi, anuppannantīpi, uppādinotīpi.

1431. Nibbānaṃ ṭhapetvā sabbe dhammā siyā atītā, siyā anāgatā, siyā paccuppannā. Nibbānaṃ na vattabbā atītantīpi, anāgatantīpi, paccuppannantīpi.

1432. Katame dhammā atītārammaṇā? Viññāṇaṅcāyatanaṃ, nevasaññānāsaññāyatanaṃ – ime dhammā atītārammaṇā.

1433. Niyogā anāgatārammaṇā natthi.

1434. Katame dhammā paccuppannārammaṇā? Dvepañcaviññāṇāni, tisso ca manodhātuyo – ime dhammā paccuppannārammaṇā. Kāmāvacarakusalassa vipākato dasa cittuppādā, akusalassa vipākato manoviññādhātu upekkhāsahagatā, kiriyāhetukamanoviññādhātu somanassasahagatā – ime dhammā siyā atītārammaṇā, siyā anāgatārammaṇā, siyā paccuppannārammaṇā. Kāmāvacarakusalaṃ, akusalaṃ, kiriyato nava cittuppādā, rūpāvacaraṃ cattutthaṃ jhānaṃ kusalato ca kiriyato ca – ime dhammā siyā atītārammaṇā, siyā anāgatārammaṇā, siyā paccuppannārammaṇā; siyā na vattabbā atītārammaṇātīpi, anāgatārammaṇātīpi, paccuppannārammaṇātīpi. Rūpāvacaratikacattukkajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, cattutthassa jhānassa vipāko, ākāsaṅcāyatanaṃ, ākiñcaññāyatanaṃ, cattāro maggā aperiyaṅpannā, cattāri ca sāmāññaphalāni – ime dhammā na vattabbā atītārammaṇātīpi, anāgatārammaṇātīpi, paccuppannārammaṇātīpi. Rūpañca nibbānañca anārammaṇā.

1435. Anindriyabaddharūpañca nibbānañca ṭhapetvā, sabbe dhammā siyā ajjhattā, siyā bahiddhā, siyā ajjhatabhiddhā. Anindriyabaddharūpañca nibbānañca bahiddhā.

1436. Katame dhammā ajjhattārammaṇā? Viññāṇaṅcāyatanaṃ, nevasaññānāsaññāyatanaṃ – ime

dhammā ajjhattārammaṇā.

1437. Katame dhammā bahiddhārammaṇā? Rūpāvacaratikacatukkajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, catutthassa jhānassa vipāko, ākāsañācāyatanam, cattāro maggā aparīyāpannā cattāri ca sāmāññaphalāni – ime dhammā bahiddhārammaṇā. Rūpaṃ ṭhapetvā, sabbeva kāmāvacarā kusalākusalābyākatā dhammā, rūpāvacaram catuttham jhānam kusalato ca kiriyato ca – ime dhammā siyā ajjhattārammaṇā, siyā bahiddhārammaṇā, siyā ajjhatabahiddhārammaṇā. Ākiñcaññāyatanam na vattabbaṃ ajjhattārammaṇantipi, bahiddhārammaṇantipi, ajjhatabahiddhārammaṇantipi. Rūpañca nibbānañca anārammaṇā.

1438. Katame dhammā sanidassanasappaṭighā? Rūpāyatanam – ime dhammā sanidassanasappaṭighā.

1439. Katame dhammā anidassanasappaṭighā? Cakkhāyatanam...pe... phoṭṭhabbāyatanam – ime dhammā anidassanasappaṭighā.

1440. Katame dhammā anidassanaappaṭighā? Catūsu bhūmīsu kusalam, akusalam, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākatam, yañca rūpaṃ anidassanam appaṭigham dhammāyatanapariyāpannam, nibbānañca – ime dhammā anidassanaappaṭighā.

Tikaṃ.

Dukaatthuddhāro

Hetugocchakaṃ

1441. Katame dhammā hetū? Tayo kusalahetū, tayo akusalahetū, tayo abyākatahetū. Alobho kusalahetu, adoso kusalahetu, catūsu bhūmīsu kusalesu uppajjanti. Amoho kusalahetu, kāmāvacarakusalato cattāro ñāṇavippayutte cittuppāde ṭhapetvā, catūsu bhūmīsu kusalesu uppajjati.

Lobho aṭṭhasu lobhasahagatesu cittuppādesu uppajjati. Doso dvīsu domanassasahagatesu cittuppādesu uppajjati. Moho sabbākusalesu uppajjati.

Alobho vipākahetu adoso vipākahetu, kāmāvacarassa vipākato ahetuke cittuppāde ṭhapetvā, catūsu bhūmīsu vipākesu uppajjanti. Amoho vipākahetu, kāmāvacarassa vipākato ahetuke cittuppāde ṭhapetvā, cattāro ñāṇavippayutte cittuppāde ṭhapetvā, catūsu bhūmīsu vipākesu uppajjati.

Alobho kiriyahetu adoso kiriyahetu, kāmāvacarakiriyato ahetuke cittuppāde ṭhapetvā, tīsu bhūmīsu kiriyesu uppajjanti. Amoho kiriyahetu, kāmāvacarakiriyato ahetuke cittuppāde ṭhapetvā, cattāro ñāṇavippayutte cittuppāde ṭhapetvā, tīsu bhūmīsu kiriyesu uppajjati – ime dhammā hetū.

1442. Katame dhammā na hetū? Ṭhapetvā hetū, catūsu bhūmīsu kusalam, akusalam, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākatam, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā na hetū.

1443. Katame dhammā sahetukā? Vicikicchāsahagatam uddhaccasahagatam moham ṭhapetvā avasesam akusalam, catūsu bhūmīsu kusalam, kāmāvacarassa vipākato ahetuke cittuppāde ṭhapetvā catūsu bhūmīsu vipāko, kāmāvacarakiriyato ahetuke cittuppāde ṭhapetvā tīsu bhūmīsu kiriyābyākatam – ime dhammā sahetukā.

1444. Katame dhammā ahetukā? Vicikicchāsahagato moho, uddhaccasahagato moho,

dvepañcaviññāṇāni, tisso ca manodhātuyo, pañca ca ahētukamanoviññāṇadhātuyo, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā ahētukā.

1445. Katame dhammā hetusampayuttā? Vicikicchāsahagataṃ uddhaccasahagataṃ mohamaṃ ṭhapetvā avasesamaṃ akusalaṃ, catūsu bhūmīsu kusalaṃ, kāmāvacarassa vipākato ahētuke cittuppāde ṭhapetvā catūsu bhūmīsu vipāko, kāmāvacarakiriyato ahētuke cittuppāde ṭhapetvā tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ – ime dhammā hetusampayuttā.

1446. Katame dhammā hetuṃvippayuttā? Vicikicchāsahagato moho, uddhaccasahagato moho, dvepañcaviññāṇāni tisso ca manodhātuyo pañca ca ahētukamanoviññāṇadhātuyo, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā hetuṃvippayuttā.

1447. Katame dhammā hetū ceva sahetukā ca? Yattha dve tayo hetū ekato uppajjanti – ime dhammā hetū ceva sahetukā ca.

1448. Katame dhammā sahetukā ceva na ca hetū? Catūsu bhūmīsu kusalaṃ, akusalaṃ, kāmāvacarassa vipākato ahētuke cittuppāde ṭhapetvā catūsu bhūmīsu vipāko, kāmāvacarakiriyato ahētuke cittuppāde ṭhapetvā tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, etthuppanne hetū ṭhapetvā – ime dhammā sahetukā ceva na ca hetū. Ahētukā dhammā na vattabbā – hetū ceva sahetukā cātipi, sahetukā ceva na ca hetūtipi.

1449. Katame dhammā hetū ceva hetusampayuttā ca? Yattha dve tayo hetū ekato uppajjanti – ime dhammā hetū ceva hetusampayuttā ca.

1450. Katame dhammā hetusampayuttā ceva na ca hetū? Catūsu bhūmīsu kusalaṃ, akusalaṃ, kāmāvacarassa vipākato ahētuke cittuppāde ṭhapetvā catūsu bhūmīsu vipāko, kāmāvacarakiriyato ahētuke cittuppāde ṭhapetvā tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, etthuppanne hetū ṭhapetvā – ime dhammā hetusampayuttā ceva na ca hetū. Hetuṃvippayuttā dhammā na vattabbā – hetū ceva hetusampayuttā cātipi, hetusampayuttā ceva na ca hetūtipi.

1451. Katame dhammā na hetū sahetukā? Catūsu bhūmīsu kusalaṃ, akusalaṃ, kāmāvacarassa vipākato ahētuke cittuppāde ṭhapetvā catūsu bhūmīsu vipāko, kāmāvacarakiriyato ahētuke cittuppāde ṭhapetvā tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, etthuppanne hetū ṭhapetvā – ime dhammā na hetū sahetukā.

1452. Katame dhammā na hetū ahētukā? Dvepañcaviññāṇāni, tisso ca manodhātuyo, pañca ca ahētukamanoviññāṇadhātuyo, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā na hetū ahētukā. Hetū dhammā na vattabbā – na hetū sahetukātipi, na hetū ahētukātipi.

Cūḷantaradukaṃ

1453. Katame dhammā sappaccayā? Catūsu bhūmīsu kusalaṃ, akusalaṃ, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, sabbañca rūpaṃ – ime dhammā sappaccayā.

1454. Katame dhammā appaccayā? Nibbānaṃ – ime dhammā appaccayā.

1455. Katame dhammā saṅkhatā? Catūsu bhūmīsu kusalaṃ, akusalaṃ, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, sabbañca rūpaṃ – ime dhammā saṅkhatā.

1456. Katame dhammā asaṅkhatā? Nibbānaṃ – ime dhammā asaṅkhatā.

1457. Katame dhammā sanidassanā? Rūpāyatanam – ime dhammā sanidassanā.

1458. Katame dhammā anidassanā? Cakkhāyatanam ...pe... phoṭṭhabbāyatanam, catūsu bhūmīsu kusalam, akusalam, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākatam, yañca rūpaṃ anidassanam appaṭigham dhammāyatanapariyāpannam, nibbānañca – ime dhammā anidassanā.

1459. Katame dhammā sappaṭighā? Cakkhāyatanam...pe... phoṭṭhabbāyatanam – ime dhammā sappaṭighā.

1460. Katame dhammā appaṭighā? Catūsu bhūmīsu kusalam, akusalam, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākatam, yañca rūpaṃ anidassanam appaṭigham dhammāyatanapariyāpannam, nibbānañca – ime dhammā appaṭighā.

1461. Katame dhammā rūpino? Cattāro ca mahābhūtā, catunnañca mahābhūtānam upādāya rūpaṃ – ime dhammā rūpino.

1462. Katame dhammā arūpino? Catūsu bhūmīsu kusalam, akusalam, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākatam, nibbānañca – ime dhammā arūpino.

1463. Katame dhammā lokiyā? Tīsu bhūmīsu kusalam, akusalam, tīsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākatam, sabbañca rūpaṃ – ime dhammā lokiyā.

1464. Katame dhammā lokuttarā? Cattāro maggā apariyāpannā, cattāri ca sāmāññaphalāni, nibbānañca – ime dhammā lokuttarā. Sabbe [sabbeva (syā.)] dhammā kenaci viññeyyā, kenaci na viññeyyā.

Āsavagocchakam

1465. Katame dhammā āsavā? Cattāro āsavā – kāmāsavo, bhavāsavo, diṭṭhāsavo, avijjāsavo. Kāmāsavo aṭṭhasu lobhasahagatesu cittuppādesu uppajjati bhavāsavo catūsu diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatesu cittuppādesu uppajjati diṭṭhāsavo catūsu diṭṭhigatasampayuttesu cittuppādesu uppajjati. Avijjāsavo sabbākusalesu uppajjati – ime dhammā āsavā.

1466. Katame dhammā no āsavā? Ṭhapetvā āsave avasesam akusalam, catūsu bhūmīsu kusalam, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākatam, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā no āsavā.

1467. Katame dhammā sāsavā? Tīsu bhūmīsu kusalam, akusalam, tīsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākatam, sabbañca rūpaṃ – ime dhammā sāsavā.

1468. Katame dhammā anāsavā? Cattāro maggā apariyāpannā, cattāri ca sāmāññaphalāni, nibbānañca – ime dhammā anāsavā.

1469. Katame dhammā āsavasampayuttā? Dve domanassasahagatacittuppādā ethuppannam moham ṭhapetvā, vicikicchāsahagatam uddhaccasahagatam moham ṭhapetvā, avasesam akusalam – ime dhammā āsavasampayuttā.

1470. Katame dhammā āsavavippayuttā? Dvīsu domanassasahagatesu cittuppādesu uppanno moho, vicikicchāsahagato moho, uddhaccasahagato moho, catūsu bhūmīsu kusalam, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākatam, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā āsavavippayuttā.

1471. Katame dhammā āsavā ceva sāsavā ca? Teva āsavā āsavā ceva sāsavā ca.

1472. Katame dhammā sāsavā ceva no ca āsavā? Ṭhapetvā āsave, avasesaṃ akusalaṃ, tīsu bhūmīsu kusalaṃ, tīsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, sabbañca rūpaṃ – ime dhammā sāsavā ceva no ca āsavā. Anāsavā dhammā na vattabbā – āsavā ceva sāsavā cātīpi, sāsavā ceva no ca āsavātīpi.

1473. Katame dhammā āsavā ceva āsavasampayuttā ca? Yattha dve tayo āsavā ekato uppajjanti – ime dhammā āsavā ceva āsavasampayuttā ca.

1474. Katame dhammā āsavasampayuttā ceva no ca āsavā? Ṭhapetvā āsave, avasesaṃ akusalaṃ – ime dhammā āsavasampayuttā ceva no ca āsavā. Āsavavippayuttā dhammā na vattabbā – āsavā ceva āsavasampayuttā cātīpi, āsavasampayuttā ceva no ca āsavātīpi.

1475. Katame dhammā āsavavippayuttā sāsavā? Dvīsu domanassasahagatesu cittuppādesu uppanno moho, vicikicchāsahagato moho, uddhaccasahagato moho, tīsu bhūmīsu kusalaṃ, tīsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, sabbañca rūpaṃ – ime dhammā āsavavippayuttā sāsavā.

1476. Katame dhammā āsavavippayuttā anāsavā? Cattāro maggā apariyāpannā, cattāri ca sāmaññaphalāni, nibbānañca – ime dhammā āsavavippayuttā anāsavā. Āsavasampayuttā dhammā na vattabbā – āsavavippayuttā sāsavātīpi, āsavavippayuttā anāsavātīpi.

Samyojanagocchakaṃ

1477. Katame dhammā saṃyojanā? Dasa saṃyojanāni – kāmarāgasamyojanaṃ, paṭighasamyojanaṃ, mānasamyojanaṃ, diṭṭhisamyojanaṃ, vicikicchāsamyojanaṃ, silabbataparāmāsasamyojanaṃ, bhavarāgasamyojanaṃ, issāsamyojanaṃ, macchariyasamyojanaṃ, avijjāsamyojanaṃ. Kāmarāgasamyojanaṃ aṭṭhasu lobhasahagatesu cittuppādesu uppajjati. Paṭighasamyojanaṃ dvīsu domanassasahagatesu cittuppādesu uppajjati. Mānasamyojanaṃ catūsu diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatesu cittuppādesu uppajjati. Diṭṭhisamyojanaṃ catūsu diṭṭhigatasampayuttesu cittuppādesu uppajjati. Vicikicchāsamyojanaṃ vicikicchāsahagatesu cittuppādesu uppajjati. Silabbataparāmāsasamyojanaṃ catūsu diṭṭhigatasampayuttesu cittuppādesu uppajjati. Bhavarāgasamyojanaṃ catūsu diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatesu cittuppādesu uppajjati. Issāsamyojanañca macchariyasamyojanañca dvīsu domanassasahagatesu cittuppādesu uppajjanti. Avijjāsamyojanaṃ sabbākusalesu uppajjati – ime dhammā saṃyojanā.

1478. Katame dhammā no saṃyojanā. Ṭhapetvā saṃyojane avasesaṃ akusalaṃ, catūsu bhūmīsu kusalaṃ, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā no saṃyojanā.

1479. Katame dhammā saṃyojaniyā? Tīsu bhūmīsu kusalaṃ, akusalaṃ, tīsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, sabbañca rūpaṃ – ime dhammā saṃyojaniyā.

1480. Katame dhammā asaṃyojaniyā? Cattāro maggā apariyāpannā, cattāri ca sāmaññaphalāni, nibbānañca – ime dhammā asaṃyojaniyā.

1481. Katame dhammā saṃyojanasampayuttā? Uddhaccasahagataṃ moham ṭhapetvā avasesaṃ akusalaṃ – ime dhammā saṃyojanasampayuttā.

1482. Katame dhammā saṃyojanavippayuttā? Uddhaccasahagato moho, catūsu bhūmīsu kusalaṃ, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā saṃyojanavippayuttā.

1483. Katame dhammā saṃyojanā ceva saṃyojaniyā ca? Tāneva saṃyojanāni saṃyojanā ceva saṃyojaniyā ca.

1484. Katame dhammā saṃyojaniyā ceva no ca saṃyojanā? Ṭhapetvā saṃyojane avasesaṃ akusalaṃ, tīsu bhūmīsu kusalaṃ, tīsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, sabbañca rūpaṃ – ime dhammā saṃyojaniyā ceva no ca saṃyojanā. Asaṃyojaniyā dhammā na vattabbā – saṃyojanā ceva saṃyojaniyā cātipi, saṃyojaniyā ceva no ca saṃyojanātipi.

1485. Katame dhammā saṃyojanā ceva saṃyojanasampayuttā ca? Yattha dve tīṇi saṃyojanāni ekato uppajjanti – ime dhammā saṃyojanā ceva saṃyojanasampayuttā ca.

1486. Katame dhammā saṃyojanasampayuttā ceva no ca saṃyojanā? Ṭhapetvā saṃyojane, avasesaṃ akusalaṃ – ime dhammā saṃyojanasampayuttā ceva no ca saṃyojanā. Saṃyojanavippayuttā dhammā na vattabbā – saṃyojanā ceva saṃyojanasampayuttā cātipi, saṃyojanasampayuttā ceva no ca saṃyojanātipi.

1487. Katame dhammā saṃyojanavippayuttā saṃyojaniyā? Uddhaccasahagato moho, tīsu bhūmīsu kusalaṃ, tīsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, sabbañca rūpaṃ – ime dhammā saṃyojanavippayuttā saṃyojaniyā.

1488. Katame dhammā saṃyojanavippayuttā asaṃyojaniyā? Cattāro maggā apariyāpannā, cattāri ca sāmaññaphalāni, nibbānañca – ime dhammā saṃyojanavippayuttā asaṃyojaniyā. Saṃyojanasampayuttā dhammā na vattabbā – saṃyojanavippayuttā saṃyojaniyātipi, saṃyojanavippayuttā asaṃyojaniyātipi.

Ganthagocchakaṃ

1489. Katame dhammā ganthā? Cattāro ganthā – abhijjhākāyagantho, byāpādo kāyagantho, sīlabbataparāmāso kāyagantho, idaṃsaccābhiniveso kāyagantho. Abhijjhākāyagantho aṭṭhasu lobhasahagatesu cittuppādesu uppajjati. Byāpādo kāyagantho dvīsu domanassasahagatesu cittuppādesu uppajjati. Sīlabbataparāmāso kāyagantho ca idaṃsaccābhiniveso kāyagantho ca catūsu diṭṭhigatasampayuttasu cittuppādesu uppajjanti – ime dhammā ganthā.

1490. Katame dhammā no ganthā? Ṭhapetvā ganthe, avasesaṃ akusalaṃ, catūsu bhūmīsu kusalaṃ, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā no ganthā.

1491. Katame dhammā ganthaniyā? Tīsu bhūmīsu kusalaṃ, akusalaṃ, tīsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, sabbañca rūpaṃ – ime dhammā ganthaniyā.

1492. Katame dhammā aganthaniyā? Cattāro maggā apariyāpannā, cattāri ca sāmaññaphalāni, nibbānañca – ime dhammā aganthaniyā.

1493. Katame dhammā ganthasampayuttā? Cattāro diṭṭhigatasampayuttacittuppādā, cattāro diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatacittuppādā, etthuppannaṃ lobhaṃ ṭhapetvā, dve domanassasahagatacittuppādā, etthuppannaṃ paṭighaṃ ṭhapetvā – ime dhammā ganthasampayuttā.

1494. Katame dhammā ganthavippayuttā? Catūsu diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatesu cittuppādesu uppanno lobho, dvīsu domanassasahagatesu cittuppādesu uppannaṃ paṭighaṃ, vicikicchāsahagato cittuppādo, uddhaccasahagato cittuppādo, catūsu bhūmīsu kusalaṃ, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā ganthavippayuttā.

1495. Katame dhammā ganthā ceva ganthaniyā ca? Teva ganthā ganthā ceva ganthaniyā ca.

1496. Katame dhammā ganthaniyā ceva no ca ganthā? Ṭhapetvā ganthe avasesaṃ akusalaṃ, tīsu bhūmīsu kusalaṃ, tīsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, sabbañca rūpaṃ – ime dhammā ganthaniyā ceva no ca ganthā. Aganthaniyā dhammā na vattabbā – ganthā ceva ganthaniyā cātipi, ganthaniyā ceva no ca ganthātipi.

1497. Katame dhammā ganthā ceva ganthasampayuttā ca? Yattha diṭṭhi ca lobho ca ekato uppajjanti – ime dhammā ganthā ceva ganthasampayuttā ca.

1498. Katame dhammā ganthasampayuttā ceva no ca ganthā? Aṭṭha lobhasahagatacittuppādā dve domanassasahagatacittuppādā, etthuppanne ganthe ṭhapetvā – ime dhammā ganthasampayuttā ceva no ca ganthā. Ganthavippayuttā dhammā na vattabbā – ganthā ceva ganthasampayuttā cātipi, ganthasampayuttā ceva no ca ganthātipi.

1499. Katame dhammā ganthavippayuttā ganthaniyā? Catūsu diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatesu cittuppādesu uppanno lobho, dvīsu domanassasahagatesu cittuppādesu uppannaṃ paṭighaṃ, vicikicchāsahagato cittuppādo, uddhaccasahagato cittuppādo, tīsu bhūmīsu kusalaṃ, tīsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, sabbañca rūpaṃ – ime dhammā ganthavippayuttā ganthaniyā.

1500. Katame dhammā ganthavippayuttā aganthaniyā? Cattāro maggā apariyāpannā, cattāri ca sāmāññaphalāni, nibbānañca – ime dhammā ganthavippayuttā aganthaniyā. Ganthasampayuttā dhammā na vattabbā – ganthavippayuttā ganthaniyātipi, ganthavippayuttā aganthaniyātipi.

Oghagocchakaṃ

1501. Katame dhammā oghā...pe....

Yogagocchakaṃ

1502. Katame dhammā yogā...pe....

Nīvaraṇagocchakaṃ

1503. Katame dhammā nīvaraṇā? Cha nīvaraṇā – kāmacchandanivaraṇaṃ, byāpādanīvaraṇaṃ, thinamiddhanivaraṇaṃ, uddhaccakukkucanīvaraṇaṃ, vicikicchānīvaraṇaṃ, avijjānīvaraṇaṃ. Kāmacchandanivaraṇaṃ aṭṭhasu lobhasahagatesu cittuppādesu uppajjati, byāpādanīvaraṇaṃ dvīsu domanassasahagatesu cittuppādesu uppajjati, thinamiddhanivaraṇaṃ sasaṅkhārikesu akusalesu uppajjati, uddhaccanīvaraṇaṃ uddhaccasahagatesu cittuppādesu uppajjati, kukkucanīvaraṇaṃ dvīsu domanassasahagatesu cittuppādesu uppajjati, vicikicchānīvaraṇaṃ vicikicchāsahagatesu cittuppādesu uppajjati, avijjānīvaraṇaṃ sabbākusalesu uppajjati – ime dhammā nīvaraṇā.

1504. Katame dhammā no nīvaraṇā? Ṭhapetvā nīvaraṇe avasesaṃ akusalaṃ, catūsu bhūmīsu kusalaṃ, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā no nīvaraṇā.

1505. Katame dhammā nīvaraṇiyā? Tīsu bhūmīsu kusalaṃ, akusalaṃ, tīsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, sabbañca rūpaṃ – ime dhammā nīvaraṇiyā.

1506. Katame dhammā anīvaraṇiyā? Cattāro maggā apariyāpannā, cattāri ca sāmāññaphalāni,

nibbānañca – ime dhammā anīvaraṇiyā.

1507. Katame dhammā nīvaraṇasampayuttā? Dvādasa akusalacittuppādā – ime dhammā nīvaraṇasampayuttā.

1508. Katame dhammā nīvaraṇavippayuttā? Catūsu bhūmīsu kusalaṃ, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā nīvaraṇavippayuttā.

1509. Katame dhammā nīvaraṇā ceva nīvaraṇiyā ca? Tāneva nīvaraṇāni nīvaraṇā ceva nīvaraṇiyā ca.

1510. Katame dhammā nīvaraṇiyā ceva no ca nīvaraṇā? Ṭhapetvā nīvaraṇe, avasesaṃ akusalaṃ, tīsu bhūmīsu kusalaṃ, tīsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, sabbañca rūpaṃ – ime dhammā nīvaraṇiyā ceva no ca nīvaraṇā. Anīvaraṇiyā dhammā na vattabbā – nīvaraṇā ceva nīvaraṇiyā cātipi, nīvaraṇiyā ceva no ca nīvaraṇātipi.

1511. Katame dhammā nīvaraṇā ceva nīvaraṇasampayuttā ca? Yattha dve tīni nīvaraṇāni ekato uppajjanti – ime dhammā nīvaraṇā ceva nīvaraṇasampayuttā ca.

1512. Katame dhammā nīvaraṇasampayuttā ceva no ca nīvaraṇā? Ṭhapetvā nīvaraṇe, avasesaṃ akusalaṃ – ime dhammā nīvaraṇasampayuttā ceva no ca nīvaraṇā. Nīvaraṇavippayuttā dhammā na vattabbā – nīvaraṇā ceva nīvaraṇasampayuttā cātipi, nīvaraṇasampayuttā ceva no ca nīvaraṇātipi.

1513. Katame dhammā nīvaraṇavippayuttā nīvaraṇiyā? Tīsu bhūmīsu kusalaṃ, tīsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, sabbañca rūpaṃ – ime dhammā nīvaraṇavippayuttā nīvaraṇiyā.

1514. Katame dhammā nīvaraṇavippayuttā anīvaraṇiyā? Cattāro maggā apariyāpannā, cattāri ca sāmāññaphalāni, nibbānañca – ime dhammā nīvaraṇavippayuttā anīvaraṇiyā. Nīvaraṇasampayuttā dhammā na vattabbā – nīvaraṇavippayuttā nīvaraṇiyātipi, nīvaraṇavippayuttā anīvaraṇiyātipi.

Parāmāsagocchakaṃ

1515. Katame dhammā parāmāsā? Diṭṭhiparāmāso catūsu diṭṭhigatasampayuttessesu cittuppādesu uppajjati – ime dhammā parāmāsā.

1516. Katame dhammā no parāmāsā? Ṭhapetvā parāmāsaṃ avasesaṃ akusalaṃ, catūsu bhūmīsu kusalaṃ, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā no parāmāsā.

1517. Katame dhammā parāmaṭṭhā? Tīsu bhūmīsu kusalaṃ, akusalaṃ, tīsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, sabbañca rūpaṃ – ime dhammā parāmaṭṭhā.

1518. Katame dhammā aparāmaṭṭhā? Cattāro maggā apariyāpannā, cattāri ca sāmāññaphalāni nibbānañca – ime dhammā aparāmaṭṭhā.

1519. Katame dhammā parāmāsasampayuttā? Cattāro diṭṭhigatasampayuttacittuppādā, etthuppannaṃ parāmāsaṃ ṭhapetvā – ime dhammā parāmāsasampayuttā.

1520. Katame dhammā parāmāsavippayuttā? Cattāro diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatacittuppādā, dve domanassasahagatacittuppādā, vicikicchāsahagato cittuppādo, uddhaccasahagato cittuppādo, catūsu

bhūmīsu kusalaṃ, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā parāmāsavippayuttā. Parāmāso na vattabbo – parāmāsasampayuttotipi, parāmāsavippayuttotipi.

1521. Katame dhammā parāmāsā ceva parāmaṭṭhā ca? So eva parāmāso parāmāso ceva parāmaṭṭho ca.

1522. Katame dhammā parāmaṭṭhā ceva no ca parāmāsā? Ṭhapetvā parāmāsaṃ avasesaṃ akusalaṃ, tīsu bhūmīsu kusalaṃ, tīsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, sabbañca rūpaṃ – ime dhammā parāmaṭṭhā ceva no ca parāmāsā. Aparāmaṭṭhā dhammā na vattabbā – parāmāsā ceva parāmaṭṭhā cātīpi, parāmaṭṭhā ceva no ca parāmāsātīpi.

1523. Katame dhammā parāmāsavippayuttā parāmaṭṭhā? Cattāro diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatacittuppādā, dve domanassasahagatacittuppādā, vicikicchāsahagato cittuppādo, uddhaccasahagato cittuppādo, tīsu bhūmīsu kusalaṃ, tīsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, sabbañca rūpaṃ – ime dhammā parāmāsavippayuttā parāmaṭṭhā.

1524. Katame dhammā parāmāsavippayuttā aparāmaṭṭhā? Cattāro maggā apariyāpannā, cattāri ca sāmāññaphalāni, nibbānañca – ime dhammā parāmāsavippayuttā aparāmaṭṭhā. Parāmāsā ca parāmāsasampayuttā ca dhammā na vattabbā – parāmāsavippayuttā parāmaṭṭhātīpi, parāmāsavippayuttā aparāmaṭṭhātīpi.

Mahantaradukaṃ

1525. Katame dhammā sārammaṇā? Catūsu bhūmīsu kusalaṃ, akusalaṃ, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ – ime dhammā sārammaṇā.

1526. Katame dhammā anārammaṇā? Rūpañca, nibbānañca – ime dhammā anārammaṇā.

1527. Katame dhammā cittā? Cakkhaviññāṇaṃ, sotaviññāṇaṃ, ghānaviññāṇaṃ, jivhāviññāṇaṃ, kāyaviññāṇaṃ, manodhātu, manoviññāṇadhātu – ime dhammā cittā.

1528. Katame dhammā no cittā? Vedanākkhandho, saññākkhandho, sañkhārakkhandho, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā no cittā.

1529. Katame dhammā cetāsikā? Vedanākkhandho, saññākkhandho, sañkhārakkhandho – ime dhammā cetāsikā.

1530. Katame dhammā acetāsikā? Cittañca, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā acetāsikā.

1531. Katame dhammā cittasampayuttā? Vedanākkhandho, saññākkhandho, sañkhārakkhandho – ime dhammā cittasampayuttā.

1532. Katame dhammā cittavippayuttā? Rūpañca, nibbānañca – ime dhammā cittavippayuttā. Cittaṃ na vattabbaṃ – cittena sampayuttantīpi, cittena vippayuttantīpi.

1533. Katame dhammā cittasaṃsaṭṭhā? Vedanākkhandho, saññākkhandho, sañkhārakkhandho – ime dhammā cittasaṃsaṭṭhā.

1534. Katame dhammā cittavisaṃsaṭṭhā? Rūpañca, nibbānañca – ime dhammā cittavisaṃsaṭṭhā.

Cittaṃ na vattabbaṃ – cittaena saṃsaṭṭhantipi, cittaena viṣaṃsaṭṭhantipi.

1535. Katame dhammā cittasamuṭṭhānā? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho, kāyaviññatti, vacīviññatti, yaṃ vā panaññampi atthi rūpaṃ cittajaṃ cittahetukaṃ cittasamuṭṭhānaṃ – rūpāyatanaṃ saddāyatanaṃ gandhāyatanaṃ rasāyatanaṃ phoṭṭhabbāyatanaṃ ākāsadhātu āpodhātu rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro – ime dhammā cittasamuṭṭhānā.

1536. Katame dhammā no cittasamuṭṭhānā? Cittañca, avasesaṅca rūpaṃ, nibbānañca – ime dhammā no cittasamuṭṭhānā.

1537. Katame dhammā cittasahabhuno? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho, kāyaviññatti, vacīviññatti – ime dhammā cittasahabhuno.

1538. Katame dhammā no cittasahabhuno? Cittañca, avasesaṅca rūpaṃ, nibbānañca – ime dhammā no cittasahabhuno.

1539. Katame dhammā cittānuparivattino? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho, kāyaviññatti, vacīviññatti – ime dhammā cittānuparivattino.

1540. Katame dhammā no cittānuparivattino? Cittañca, avasesaṅca rūpaṃ, nibbānañca – ime dhammā no cittānuparivattino.

1541. Katame dhammā cittaṣaṭṭhasamuṭṭhānā? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho – ime dhammā cittaṣaṭṭhasamuṭṭhānā.

1542. Katame dhammā no cittaṣaṭṭhasamuṭṭhānā? Cittañca, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā no cittaṣaṭṭhasamuṭṭhānā.

1543. Katame dhammā cittaṣaṭṭhasamuṭṭhānasahabhuno? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho – ime dhammā cittaṣaṭṭhasamuṭṭhānasahabhuno.

1544. Katame dhammā no cittaṣaṭṭhasamuṭṭhānasahabhuno? Cittañca, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā no cittaṣaṭṭhasamuṭṭhānasahabhuno.

1545. Katame dhammā cittaṣaṭṭhasamuṭṭhānānuparivattino? Vedanākkhandho, saññākkhandho, saṅkhārakkhandho – ime dhammā cittaṣaṭṭhasamuṭṭhānānuparivattino.

1546. Katame dhammā no cittaṣaṭṭhasamuṭṭhānānuparivattino? Cittañca, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā no cittaṣaṭṭhasamuṭṭhānānuparivattino.

1547. Katame dhammā ajjhakkā? Cakkhāyatanaṃ...pe... manāyatanaṃ – ime dhammā ajjhakkā.

1548. Katame dhammā bāhirā? Rūpāyatanaṃ...pe... dhammāyatanaṃ – ime dhammā bāhirā.

1549. Katame dhammā upādā? Cakkhāyatanaṃ...pe... kabaḷīkāro āhāro – ime dhammā upādā.

1550. Katame dhammā no upādā? Catūsu bhūmīsu kusalaṃ, akusalaṃ, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākatā, cattāro ca mahābhūtā, nibbānañca – ime dhammā no upādā.

1551. Katame dhammā upādiṇṇā? Tīsu bhūmīsu vipāko, yañca rūpaṃ kammaṣṣa katattā – ime dhammā upādiṇṇā.

1552. Katame dhammā anupādiṇṇā? Tīsu bhūmīsu kusalaṃ, akusalaṃ, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, yañca rūpaṃ na kammaṣṣa katattā, cattāro maggā aparīyāpannā, cattāri ca sāmāññaphalāni, nibbānañca – ime dhammā anupādiṇṇā.

Upādānagocchakaṃ

1553. Katame dhammā upādānā? Cattāri upādānāni – kāmupādānaṃ, diṭṭhupādānaṃ, sīlabbatupādānaṃ, attavādupādānaṃ. Kāmupādānaṃ aṭṭhasu lobhasahagatesu cittuppādesu uppajjati. Diṭṭhupādānañca sīlabbatupādānañca attavādupādānañca catūsu diṭṭhigatasampayuttasu cittuppādesu uppajjanti – ime dhammā upādānā.

1554. Katame dhammā no upādānā? Ṭhapetvā upādāne avasesaṃ akusalaṃ, catūsu bhūmīsu kusalaṃ, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā no upādānā.

1555. Katame dhammā upādāniyā? Tīsu bhūmīsu kusalaṃ, akusalaṃ, tīsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, sabbañca rūpaṃ – ime dhammā upādāniyā.

1556. Katame dhammā anupādāniyā? Cattāro maggā aparīyāpannā, cattāri ca sāmāññaphalāni, nibbānañca – ime dhammā anupādāniyā.

1557. Katame dhammā upādānasampayuttā? Cattāro diṭṭhigatasampayuttalobhasahagatacittuppādā, cattāro diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatacittuppādā, etthuppannaṃ lobhaṃ ṭhapetvā – ime dhammā upādānasampayuttā.

1558. Katame dhammā upādānavippayuttā? Catūsu diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatesu cittuppādesu uppanno lobho, dve domanassasahagatacittuppādā, vicikicchāsahagato cittuppādo, uddhaccasahagato cittuppādo, catūsu bhūmīsu kusalaṃ, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā upādānavippayuttā.

1559. Katame dhammā upādānā ceva upādāniyā ca? Tāneva upādānāni upādānā ceva upādāniyā ca.

1560. Katame dhammā upādāniyā ceva no ca upādānā? Ṭhapetvā upādāne avasesaṃ akusalaṃ, tīsu bhūmīsu kusalaṃ, tīsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, sabbañca rūpaṃ – ime dhammā upādāniyā ceva no ca upādānā. Anupādāniyā dhammā na vattabbā – upādānā ceva upādāniyā cātipi, upādāniyā ceva no ca upādānātipi.

1561. Katame dhammā upādānā ceva upādānasampayuttā ca? Yattha diṭṭhi ca lobho ca ekato uppajjanti – ime dhammā upādānā ceva upādānasampayuttā ca.

1562. Katame dhammā upādānasampayuttā ceva no ca upādānā? Aṭṭha lobhasahagatacittuppādā, etthuppanne upādāne ṭhapetvā – ime dhammā upādānasampayuttā ceva no ca upādānā. Upādānavippayuttā dhammā na vattabbā – upādānā ceva upādānasampayuttā cātipi, upādānasampayuttā ceva no ca upādānātipi.

1563. Katame dhammā upādānavippayuttā upādāniyā? Catūsu diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatesu cittuppādesu uppanno lobho, dve domanassasahagatacittuppādā, vicikicchāsahagato cittuppādo,

uddhaccasahagato cittuppādo, tīsu bhūmīsu kusalaṃ, tīsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, sabbañca rūpaṃ – ime dhammā upādānavippayuttā upādāniyā.

1564. Katame dhammā upādānavippayuttā anupādāniyā? Cattāro maggā apariyāpannā, cattāri ca sāmāññaphalāni, nibbānañca – ime dhammā upādānavippayuttā anupādāniyā. Upādānasampayuttā dhammā na vattabbā – upādānavippayuttā upādāniyātipi, upādānavippayuttā anupādāniyātipi.

Kilesagocchakaṃ

1565. Katame dhammā kilesā? Dasa kilesavattthūni – lobho, doso, moho, māno, diṭṭhi, vicikicchā, thināṃ, uddhaccaṃ, ahirikaṃ, anottappaṃ. Lobho aṭṭhasu lobhasahagatesu cittuppādesu uppajjati. Doso dvīsu domanassasahagatesu cittuppādesu uppajjati. Moho sabbākusalesu uppajjati. Māno catūsu diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatesu cittuppādesu uppajjati. Diṭṭhi catūsu diṭṭhigatasampayuttesu cittuppādesu uppajjati. Vicikicchā vicikicchāsahagatesu cittuppādesu uppajjati. Thināṃ sasāṅkhārikesu akusalesu uppajjati. Uddhaccañca ahirikañca anottappañca sabbākusalesu uppajjanti – ime dhammā kilesā.

1566. Katame dhammā no kilesā? Ṭhapetvā kilese avasesaṃ akusalaṃ, catūsu bhūmīsu kusalaṃ, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā no kilesā.

1567. Katame dhammā saṃkilesikā? Tīsu bhūmīsu kusalaṃ, akusalaṃ, tīsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ sabbañca rūpaṃ – ime dhammā saṃkilesikā.

1568. Katame dhammā asaṃkilesikā? Cattāro maggā apariyāpannā, cattāri ca sāmāññaphalāni, nibbānañca – ime dhammā asaṃkilesikā.

1569. Katame dhammā saṃkiliṭṭhā? Dvādasa akusalacittuppādā – ime dhammā saṃkiliṭṭhā.

1570. Katame dhammā asaṃkiliṭṭhā? Catūsu bhūmīsu kusalaṃ, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā asaṃkiliṭṭhā.

1571. Katame dhammā kilesasampayuttā? Dvādasa akusalacittuppādā – ime dhammā kilesasampayuttā.

1572. Katame dhammā kilesavippayuttā? Catūsu bhūmīsu kusalaṃ, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā kilesavippayuttā.

1573. Katame dhammā kilesā ceva saṃkilesikā ca? Teva kilesā kilesā ceva saṃkilesikā ca.

1574. Katame dhammā saṃkilesikā ceva no ca kilesā? Ṭhapetvā kilese avasesaṃ akusalaṃ, tīsu bhūmīsu kusalaṃ, tīsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, sabbañca rūpaṃ – ime dhammā saṃkilesikā ceva no ca kilesā. Asaṃkilesikā dhammā na vattabbā – kilesā ceva saṃkilesikā cātipi, saṃkilesikā ceva no ca kilesātipi.

1575. Katame dhammā kilesā ceva saṃkiliṭṭhā ca? Teva kilesā kilesā ceva saṃkiliṭṭhā ca.

1576. Katame dhammā saṃkiliṭṭhā ceva no ca kilesā? Ṭhapetvā kilese avasesaṃ akusalaṃ – ime dhammā saṃkiliṭṭhā ceva no ca kilesā. Asaṃkiliṭṭhā dhammā na vattabbā – kilesā ceva saṃkiliṭṭhā cātipi, saṃkiliṭṭhā ceva no ca kilesātipi.

1577. Katame dhammā kilesā ceva kilesasampayuttā ca? Yattha dve tayo kilesā ekato uppajjanti – ime dhammā kilesā ceva kilesasampayuttā ca.

1578. Katame dhammā kilesasampayuttā ceva no ca kilesā? Ṭhapetvā kilese avasesaṃ akusalaṃ – ime dhammā kilesasampayuttā ceva no ca kilesā. Kilesavippayuttā dhammā na vattabbā – kilesā ceva kilesasampayuttā cātipi, kilesasampayuttā ceva no ca kilesātipi.

1579. Katame dhammā kilesavippayuttā saṃkilesikā? Tīsu bhūmīsu kusalaṃ, tīsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, sabbañca rūpaṃ – ime dhammā kilesavippayuttā saṃkilesikā.

1580. Katame dhammā kilesavippayuttā asaṃkilesikā? Cattāro maggā aperiyaṇṇā, cattāri ca sāmaññaphalāni, nibbānañca – ime dhammā kilesavippayuttā asaṃkilesikā. Kilesasampayuttā dhammā na vattabbā – kilesavippayuttā saṃkilesikātipi, kilesavippayuttā asaṃkilesikātipi.

Piṭṭhidukaṃ

1581. Katame dhammā dassanena pahātabbā? Cattāro diṭṭhigatasampayuttacittuppādā, vicikicchāsahagato cittuppādo – ime dhammā dassanena pahātabbā. Cattāro diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatacittuppādā, dve domanassasahagatacittuppādā – ime dhammā siyā dassanena pahātabbā, siyā na dassanena pahātabbā.

1582. Katame dhammā na dassanena pahātabbā? Uddhaccasahagato cittuppādo, catūsu bhūmīsu kusalaṃ, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā na dassanena pahātabbā.

1583. Katame dhammā bhāvanāya pahātabbā? Uddhaccasahagato cittuppādo – ime dhammā bhāvanāya pahātabbā. Cattāro diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatacittuppādā, dve domanassasahagatacittuppādā – ime dhammā siyā bhāvanāya pahātabbā, siyā na bhāvanāya pahātabbā.

1584. Katame dhammā na bhāvanāya pahātabbā? Cattāro diṭṭhigatasampayuttacittuppādā, vicikicchāsahagato cittuppādo, catūsu bhūmīsu kusalaṃ, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā na bhāvanāya pahātabbā.

1585. Katame dhammā dassanena pahātabbahetukā? Cattāro diṭṭhigatasampayuttacittuppādā, vicikicchāsahagato cittuppādo, etthuppannaṃ mohaṃ ṭhapetvā – ime dhammā dassanena pahātabbahetukā. Cattāro diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatacittuppādā, dve domanassasahagatacittuppādā – ime dhammā siyā dassanena pahātabbahetukā, siyā na dassanena pahātabbahetukā.

1586. Katame dhammā na dassanena pahātabbahetukā? Vicikicchāsahagato moho, uddhaccasahagato cittuppādo, catūsu bhūmīsu kusalaṃ, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā na dassanena pahātabbahetukā.

1587. Katame dhammā bhāvanāya pahātabbahetukā? Uddhaccasahagato cittuppādo, etthuppannaṃ mohaṃ ṭhapetvā – ime dhammā bhāvanāya pahātabbahetukā. Cattāro diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatacittuppādā, dve domanassasahagatacittuppādā – ime dhammā siyā bhāvanāya pahātabbahetukā, siyā na bhāvanāya pahātabbahetukā.

1588. Katame dhammā na bhāvanāya pahātabbahetukā? Cattāro diṭṭhigatasampayuttacittuppādā, vicikicchāsahagato cittuppādo, uddhaccasahagato moho, catūsu bhūmīsu kusalaṃ, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā na bhāvanāya

pahātabbahetukā.

1589. Katame dhammā savitakkā? Kāmāvacarakusalam, akusalam, kāmāvacarakusalassa vipākato ekādasa cittuppādā, akusalassa vipākato dve, kiriyato ekādasa, rūpāvacaram paṭhamam jhānam kusalato ca vipākato ca kiriyato ca lokuttaram paṭhamam jhānam kusalato ca vipākato ca, etthuppannam vitakkaṃ ṭhapetvā – ime dhammā savitakkā.

1590. Katame dhammā avitakkā? Dvepañcaviññāṇāni, rūpāvacaratikacattukkajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, cattāro arūpāvacarā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, lokuttaratikacattukkajjhānā kusalato ca vipākato ca, vitakko ca, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā avitakkā.

1591. Katame dhammā savicārā? Kāmāvacarakusalam, akusalam, kāmāvacarakusalassa vipākato ekādasa cittuppādā, akusalassa vipākato dve kiriyato ekādasa, rūpāvacaraekakadukajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, lokuttaraekakadukajjhānā kusalato ca vipākato ca, etthuppannam vicāram ṭhapetvā – ime dhammā savicārā.

1592. Katame dhammā avicārā? Dvepañcaviññāṇāni, rūpāvacaratikatikajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, cattāro āruppā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, lokuttaratikatikajjhānā kusalato ca vipākato ca, vicāro ca, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā avicārā.

1593. Katame dhammā sappītikā? Kāmāvacarakusalato cattāro somanassasahagatacittuppādā, akusalato cattāro, kāmāvacarakusalassa vipākato pañca, kiriyato pañca, rūpāvacaradukatikajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, lokuttaradukatikajjhānā kusalato ca vipākato ca, etthuppannam pīṭim ṭhapetvā – ime dhammā sappītikā.

1594. Katame dhammā appītikā? Kāmāvacarakusalato cattāro upekkhāsahagatacittuppādā, akusalato aṭṭha, kāmāvacarakusalassa vipākato ekādasa, akusalassa vipākato satta, kiriyato cha, rūpāvacaradukadukajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, cattāro āruppā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, lokuttaradukadukajjhānā kusalato ca vipākato ca pīti ca, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā appītikā.

1595. Katame dhammā pītisahagatā? Kāmāvacarakusalato cattāro somanassasahagatacittuppādā, akusalato cattāro, kāmāvacarakusalassa vipākato pañca, kiriyato pañca, rūpāvacaradukatikajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, lokuttaradukatikajjhānā kusalato ca vipākato ca, etthuppannam pīṭim ṭhapetvā – ime dhammā pītisahagatā.

1596. Katame dhammā na pītisahagatā? Kāmāvacarakusalato cattāro upekkhāsahagatacittuppādā, akusalato aṭṭha, kāmāvacarakusalassa vipākato ekādasa, akusalassa vipākato satta, kiriyato cha, rūpāvacaradukadukajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, cattāro āruppā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, lokuttaradukadukajjhānā kusalato ca vipākato ca, pīti ca, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā na pītisahagatā.

1597. Katame dhammā sukhasahagatā? Kāmāvacarakusalato cattāro somanassasahagatacittuppādā, akusalato cattāro, kāmāvacarakusalassa vipākato cha, kiriyato pañca, rūpāvacaratikacattukkajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca lokuttaratikacattukkajjhānā kusalato ca vipākato ca, etthuppannam sukhaṃ ṭhapetvā – ime dhammā sukhasahagatā.

1598. Katame dhammā na sukhasahagatā? Kāmāvacarakusalato cattāro upekkhāsahagatacittuppādā, akusalato aṭṭha, kāmāvacarakusalassa vipākato dasa, akusalassa vipākato satta, kiriyato cha, rūpāvacaram catuttham jhānam kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, cattāro āruppā kusalato ca vipākato

ca kiriyato ca lokuttaram catuttham jhānaṃ kusalato ca vipākato ca, sukhañca, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā na sukhasahagatā.

1599. Katame dhammā upekkhāsahagatā? Kāmāvacarakusalato cattāro upekkhāsahagatacittuppādā, akusalato cha, kāmāvacarakusalassa vipākato dasa, akusalassa vipākato cha, kiriyato cha, rūpāvacaram catuttham jhānaṃ kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, cattāro āruppā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, lokuttaram catuttham jhānaṃ kusalato ca vipākato ca, etthuppannam upekkham ṭhapetvā – ime dhammā upekkhāsahagatā.

1600. Katame dhammā na upekkhāsahagatā? Kāmāvacarakusalato cattāro somanassasahagatacittuppādā, akusalato cha, kāmāvacarakusalassa vipākato cha, akusalassa vipākato eko, kiriyato pañca, rūpāvacaratikacatukkajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca, lokuttaratikacatukkajjhānā kusalato ca vipākato ca, upekkhā ca, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā na upekkhāsahagatā.

1601. Katame dhammā kāmāvacarā? Kāmāvacarakusalam, akusalam, sabbo kāmāvacarassa vipāko, kāmāvacakiriyābyākatam, sabbañca rūpam – ime dhammā kāmāvacarā.

1602. Katame dhammā na kāmāvacarā? Rūpāvacarā, arūpāvacarā, apariyāpannā – ime dhammā na kāmāvacarā.

1603. Katame dhammā rūpāvacarā? Rūpāvacaracatukkapañcakajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca – ime dhammā rūpāvacarā.

1604. Katame dhammā na rūpāvacarā? Kāmāvacarā, arūpāvacarā, apariyāpannā – ime dhammā na rūpāvacarā.

1605. Katame dhammā arūpāvacarā? Cattāro āruppā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca – ime dhammā arūpāvacarā.

1606. Katame dhammā na arūpāvacarā? Kāmāvacarā, rūpāvacarā, apariyāpannā – ime dhammā na arūpāvacarā.

1607. Katame dhammā pariyaṇnā? Tīsu bhūmīsu kusalam, akusalam, tīsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākatam, sabbañca rūpam – ime dhammā pariyaṇnā.

1608. Katame dhammā apariyāpannā? Cattāro maggā apariyāpannā, cattāri ca sāmāññaphalāni, nibbānañca – ime dhammā apariyāpannā.

1609. Katame dhammā niyyānikā? Cattāro maggā apariyāpannā – ime dhammā niyyānikā.

1610. Katame dhammā aniyānikā? Tīsu bhūmīsu kusalam, akusalam, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākatam, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā aniyānikā.

1611. Katame dhammā niyatā? Cattāro diṭṭhigatasampayuttacittuppādā, dve domanassasahagatacittuppādā – ime dhammā siyā niyatā siyā aniyatā. Cattāro maggā apariyāpannā – ime dhammā niyatā.

1612. Katame dhammā aniyatā? Cattāro diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatacittuppādā, vicikicchāsahagato cittuppādo, uddhaccasahagato cittuppādo, tīsu bhūmīsu kusalam, catūsu bhūmīsu

vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā aniyatā.

1613. Katame dhammā sauttarā? Tīsu bhūmīsu kusalaṃ, akusalaṃ, tīsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, sabbañca rūpaṃ – ime dhammā sauttarā.

1614. Katame dhammā anuttarā? Cattāro maggā apariyāpannā, cattāri ca sāmaññaphalāni, nibbānañca – ime dhammā anuttarā.

1615. Katame dhammā saraṇā? Dvādasa akusalacittuppādā – ime dhammā saraṇā.

1616. Katame dhammā araṇā? Catūsu bhūmīsu kusalaṃ, catūsu bhūmīsu vipāko, tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṃ, rūpañca, nibbānañca – ime dhammā araṇā.

Atthuddhāro niṭṭhito.

Dhammasaṅgaṇīpakaraṇaṃ niṭṭhitaṃ.